

From: "Séance, Sessions" <Sessions@europarl.europa.eu>
Date: Tuesday, April 7, 2026, 11:26 AM
To: "griffier@eerstekamer.nl" <griffier@eerstekamer.nl>
"europapoort@eerstekamer.nl" <europapoort@eerstekamer.nl>
CC: "postbus@eerstekamer.nl" <postbus@eerstekamer.nl>
"5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e (NL-Eerste Kamer)"
<5.1.2.e 5.1.2.e @natparl.ep.europa.eu>
"Séance, Sessions" <Sessions@europarl.europa.eu>
Subject: Texts adopted by the European Parliament - 09 - 12 March 2026

Attachments:

Senat-NL.pdf
Parl-liens Mars I.docx
TA_2026_03S_(PARL_EM)_NL.pdf

Dear Colleagues,

Please find attached a letter from the Deputy Secretary General of the European Parliament, along with texts adopted by the European Parliament at its part-session of 09 - 12 March 2026.

Best regards,
European Parliament
Plenary Organisation and Follow-up Unit

De adjunct-secretaris-generaal

Mr. Remco Nehmelman
Griffier van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
Postbus 20017
2500 EA Den Haag
NEDERLAND

D 301527 31.03.2026

Betreft: Tijdens de vergaderperiode van 9 t/m 12 maart 2026 door het Europees Parlement aangenomen documenten

Geachte heer Nehmelman,

Het Europees Parlement heeft tijdens zijn vergaderperiode van 9 t/m 12 maart 2026 onderstaande documenten aangenomen, die worden toegezonden overeenkomstig de aan de Verdragen gehechte protocollen nrs. 1 en 2:

Standpunten vastgesteld in het kader van een wetgevingsprocedure

- standpunt in eerste lezing vastgesteld met het oog op de vaststelling van een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht,
- standpunt in eerste lezing vastgesteld met het oog op de vaststelling van een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een EU-talentenpool,
- standpunt in eerste lezing vastgesteld met het oog op de vaststelling van een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/947 wat betreft grotere efficiëntie van de garantie voor extern optreden,
- standpunt in eerste lezing vastgesteld met het oog op de vaststelling van een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1242 met betrekking tot de berekening van emissiekredieten voor zware bedrijfsvoertuigen voor de rapporteringsperioden van de jaren 2025 tot en met 2029,
- standpunt in eerste lezing vastgesteld met het oog op de vaststelling van een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/2302 om reizigers doeltreffender te beschermen en bepaalde aspecten van die richtlijn te vereenvoudigen en te verduidelijken.

Deze documenten worden gelijktijdig aan alle nationale parlementen van de lidstaten in hun respectievelijke talen toegezonden en worden geacht op de datum van deze brief te zijn verzonden.

Het Europees Parlement heeft verder besloten onderstaande documenten, die zijn aangenomen tijdens dezelfde vergaderperiode en niet onder een wetgevingsprocedure vallen, te doen toekomen aan de nationale parlementen:

- resolutie over de huisvestingscrisis in de Europese Unie en het voorstellen van oplossingen voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting,
- resolutie over auteursrecht en generatieve artificiële intelligentie – kansen en uitdagingen,
- besluit ,
- standpunt inzake het ontwerp van besluit van de Raad betreffende de sluiting, namens de Europese Unie, van het Kaderverdrag van de Raad van Europa over artificiële intelligentie en de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat,
- standpunt inzake het ontwerp van besluit van de Raad betreffende de sluiting van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Republiek Ecuador, anderzijds, betreffende de samenwerking tussen het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) en de Ecuadoraanse autoriteiten die bevoegd zijn voor de bestrijding van zware criminaliteit en terrorisme,
- resolutie over de EU-uitbreidingsstrategie,
- resolutie over toonaangevende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang,
- resolutie over multilaterale onderhandelingen met het oog op de 14e Ministeriële Conferentie van de WTO in Yaoundé, 26 t/m 29 maart 2026.

Namens de voorzitter van het Europees Parlement zend ik u hierbij bovengenoemde documenten toe.

Met de meeste hoogachting,

5.1.2.e

Markus Wittkier

Bijlagen

Texts adopted by the European Parliament
Session of 9 to 12 March 2026 - Strasbourg
Letter to Parliaments

TA	A9-B9	Date adoption
0057	A10-0126/2025	10/03
0058	A10-0045/2025	10/03
0059	A10-0221/2025	10/03
0084	C10-0351/2025	12/03
0085	A10-0140/2025	12/03

TA	A9-B9	Date adoption
0064	A10-0025/2026	10/03
0066	A10-0019/2026	10/03
0069	A10-0031/2026	11/03
0071	A10-0007/2026	11/03
0072	A10-0028/2026	11/03
0077	A10-0016/2026	11/03
0080	A10-0014/2026	11/03
0086	B10-0155/2026	12/03

[BG български](#)

[ES español](#)

[CS čeština](#)

[DA dansk](#)

[DE Deutsch](#)

[ET eesti keel](#)

[EL ελληνικά](#)

[EN English](#)

[FR français](#)

[GA gaeilge](#)

[HR hrvatski jezik](#)

[IT italiano](#)

[LV latviešu valoda](#)

[LT lietuvių kalba](#)

[HU magyar](#)

[MT Malti](#)

[NL Nederlands](#)

[PL polski](#)

[PT português](#)

[RO română](#)

[SK slovenčina](#)

[SL slovenščina](#)

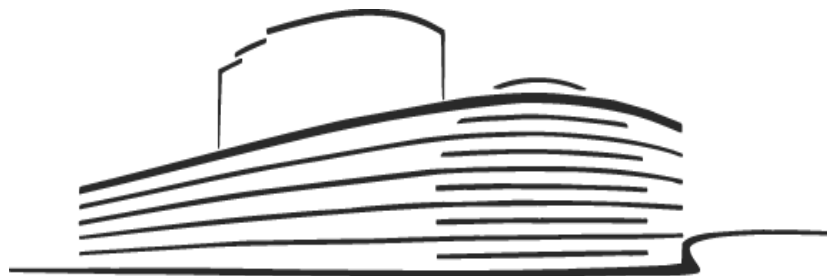
[FI suomi](#)

[SV svenska](#)

UITTREKSEL
VAN HET DOCUMENT "AANGENOMEN TEKSTEN"

VAN DE VERGADERPERIODE VAN

09 - 12 maart 2026

INHOUDSOPGAVE

P10_TA(2026)0057	5
HARMONISATIE VAN BEPAALDE ASPECTEN VAN HET INSOLVENTIERECHT	
P10_TA(2026)0058	137
EU-TALENTENPOOL	
P10_TA(2026)0059	245
GROTERE EFFICIËNTIE VAN DE GARANTIE VOOR EXTERN OPTREDEN	
P10_TA(2026)0084	257
BEREKENING VAN EMISSIEKREDIETEN VOOR ZWARE BEDRIJFSVOERTUIGEN VOOR DE RAPPORTERINGSPERIODEN VAN DE JAREN 2025 TOT EN MET 2029	
P10_TA(2026)0085	265
PAKKETREIZEN EN GEKOPPELDE REISARRANGEMENTEN: REIZIGERS DOELTREFFENDER BESCHERMEN EN BEPAALDE ASPECTEN VEREENVOUDIGEN EN VERDUIDELIJKEN	
P10_TA(2026)0064	335
HUISVESTINGSCRISIS IN DE EUROPESE UNIE EN HET VOORSTELLEN VAN OPLOSSINGEN VOOR FATSOENLIJKE, DUURZAME EN BETAALBARE HUISVESTING	
P10_TA(2026)0066	383
AUTEURSRECHT EN GENERATIEVE ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE – KANSSEN EN UITDAGINGEN	
P10_TA(2026)0069	401
KADERAKKOORD OVER DE BETREKKINGEN TUSSEN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE EUROPESE COMMISSIE	
P10_TA(2026)0071	435
KADERVERDRAG VAN DE RAAD VAN EUROPA OVER ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE EN DE MENSENRECHTEN, DE DEMOCRATIE EN DE RECHTSSTAAT	
P10_TA(2026)0072	437
OVEREENKOMST EU-ECUADOR: SAMENWERKING TUSSEN EUROPOL EN DE ECUADORAANSE AUTORITEITEN DIE BEVOEGD ZIJN VOOR DE BESTRIJDING VAN ZWARE CRIMINALITEIT EN TERRORISME	
P10_TA(2026)0077	439
EU-UITBREIDINGSSTRATEGIE	
P10_TA(2026)0080	457
TOONAANGEVENDE EUROPESE DEFENSIEPROJECTEN VAN GEMEENSCHAPPELIJK BELANG	
P10_TA(2026)0086	471
MULTILATERALE ONDERHANDELINGEN MET HET OOG OP DE 14E MINISTERIËLE CONFERENTIE VAN DE WTO IN YAOUNDÉ, 26-29 MAART 2026	

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0057

Harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2026 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht (COM(2022)0702 – C9-0410/2022 – 2022/0408(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2022)0702),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C9-0410/2022),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 22 maart 2023¹,
 - gezien het overeenkomstig artikel 75, lid 4, van zijn Reglement door de bevoegde commissie goedgekeurde voorlopig akkoord en de door de vertegenwoordiger van de Raad bij brief van 5 december 2025 gedane toezegging om het standpunt van het Europees Parlement overeenkomstig artikel 294, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie goed te keuren,
 - gezien artikel 60 van zijn Reglement,
 - gezien het advies van de Commissie economische en monetaire zaken,
 - gezien het verslag van de Commissie juridische zaken (A10-0126/2025),
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast;
 2. verzoekt de Commissie om hernieuwde voorlegging aan het Parlement indien zij haar voorstel vervangt, ingrijpend wijzigt of voornemens is het ingrijpend te wijzigen;

¹ PB C 184 van 25.5.2023, blz. 34.

3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

P10_TC1-COD(2022)0408

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 10 maart 2026 met het oog op de vaststelling van Richtlijn (EU) 2026/... van het Europees Parlement en de Raad tot harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure²,

¹ PB C 184 van 25.5.2023, blz. 34.

² Standpunt van het Europees Parlement van 10 maart 2026.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Doel van deze richtlijn is bij te dragen tot de goede werking van de interne markt *en de kapitaalmarktenunie*, en belemmeringen voor de uitoefening van fundamentele vrijheden, zoals het vrije verkeer van kapitaal en de vrijheid van vestiging, die voortvloeien uit verschillen tussen nationale wetgevingen op het gebied van insolventie, weg te nemen.

- (2) Insolventieprocedures zorgen voor een ordelijke *vereffening* of herstructurering van vennootschappen of ondernemers die zich in financiële en economische moeilijkheden bevinden. In de context van financiële investeringen zijn *die* procedures, *met inbegrip van de relevante waarborgen voor een nauwkeurige beoordeling van de waarde van de activa van die vennootschappen en ondernemers*, van cruciaal belang, aangezien zij bepalend zijn voor de uiteindelijke recuperatiewaarde van die investeringen. De in Verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad³ erkende grote verschillen in materieel insolventierecht hebben de rechtsonzekerheid vergroot en *de uitkomst van* insolventieprocedures onvoorspelbaarder gemaakt. De grote verschillen in recuperatiewaarde en in de tijd die nodig is om insolventieprocedures in de Unie af te ronden, hebben negatieve gevolgen voor de voorspelbaarheid van de kosten voor schuldeisers en investeerders in grensoverschrijdende situaties in de interne markt. Deze verschillen tussen de regels van de lidstaten maken grensoverschrijdende investeringen minder aantrekkelijk, wat belemmeringen opwerpt en gevolgen heeft voor het grensoverschrijdende kapitaalverkeer binnen de Unie en tussen de Unie en derde landen. *De harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht zou derhalve met zich mee kunnen brengen dat de wetgeving van sommige lidstaten moet worden gewijzigd.*
- (3) De integratie van de interne markt op het gebied van insolventierecht door middel van deze richtlijn is essentieel om de kapitaalmarkten in de Unie efficiënter te laten functioneren, onder meer door de toegang tot bedrijfsfinanciering te verbeteren. Daarom is het noodzakelijk minimumvoorschriften vast te stellen op specifieke gebieden met betrekking tot insolventieprocedures die een aanzienlijke invloed hebben op de efficiëntie en de duur van die procedures, met name in het geval van grensoverschrijdende insolventieprocedures.

³ Verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures (PB L 141 van 5.6.2015, blz. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/848/oj>).

- (4) *Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de individuele en collectieve rechten van werknemers uit hoofde van het Unierecht en het nationale recht in de context van insolventieprocedures, met name de Richtlijnen 98/59/EG⁴ en 2001/23/EG⁵ van de Raad, en de Richtlijnen 2002/14/EG⁶, 2008/94/EG⁷ en 2009/38/EG⁸ van het Europees Parlement en de Raad en de nationale wetgeving tot omzetting daarvan. Deze richtlijn doet met name geen afbreuk aan de verplichtingen inzake het verstrekken van informatie aan en de raadpleging van werknemers en de rechten van werknemers bij de overgang van een onderneming, vestiging of een onderdeel van een onderneming of vestiging, uit hoofde van die richtlijnen en de nationale wetgeving tot omzetting daarvan, ook indien die nationale wetgeving regels bevat die gunstiger zijn voor werknemers of hun vertegenwoordigers dan de regels in die richtlijnen.*

⁴ Richtlijn 98/59/EG van de Raad van 20 juli 1998 betreffende de aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten inzake collectief ontslag (PB L 225 van 12.8.1998, blz. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1998/59/oj>).

⁵ Richtlijn 2001/23/EG van de Raad van 12 maart 2001 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of vestigingen (PB L 82 van 22.3.2001, blz. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/23/oj>).

⁶ Richtlijn 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 tot vaststelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap (PB L 80 van 23.3.2002, blz. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/14/oj>).

⁷ Richtlijn 2008/94/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de bescherming van de werknemers bij insolventie van de werkgever (PB L 283 van 28.10.2008, blz. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/94/oj>).

⁸ Richtlijn 2009/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 inzake de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers (PB L 122 van 16.5.2009, blz. 28, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/38/oj>).

- (5) Om de waarde van insolvente boedels voor schuldeisers te beschermen, moet het nationale insolventierecht doeltreffende regels bevatten *over vorderingen tot nietigheid, vernietiging of niet-tegenwerpbaarheid van rechtshandelingen, waaronder juridische transacties*, die nadelig zijn voor de gezamenlijke schuldeisers en die vóór de opening van de insolventieprocedure zijn voltooid (“vorderingen tot nietigverklaring”). *Om te bepalen of een rechtshandeling nadelig is voor de gezamenlijke schuldeisers, moet rekening worden gehouden met de definitie van de begrippen “insolvente boedel” en “deelnemende schuldeiser”. Dat is met name van belang indien bepaalde rechten krachtens het nationale recht geen deel uitmaken van een insolvente boedel, maar tot de persoonlijke levenssfeer van de schuldenaar behoren, zoals het recht om een huwelijk aan te gaan of te beëindigen of om een kind te adopteren. De aanvaarding of verwerping van een nalatenschap mag niet worden onderworpen aan de in deze richtlijn vastgelegde regels inzake vorderingen tot nietigverklaring.*

- (6) *Aangezien vorderingen tot nietigverklaring tot doel hebben de nadelige gevolgen van een rechtshandeling voor een insolvente boedel ongedaan te maken, is het passend de nadelige gevolgen van een rechtshandeling te beschouwen als veroorzaakt op het moment dat de rechtshandeling wordt voltooid en niet op het moment dat de rechtshandeling wordt uitgevoerd. Voor de toepassing van deze richtlijn wordt een rechtshandeling beschouwd als voltooid wanneer zij overeenkomstig het nationale recht rechtsgevolgen sorteert. Indien, op grond van het nationale recht, de rechtsgevolgen van een rechtshandeling echter afhankelijk zijn van de inschrijving ervan in een openbaar register, moeten de lidstaten kunnen bepalen dat de rechtshandeling wordt beschouwd als voltooid zodra aan alle andere voorwaarden voor de werking daarvan is voldaan, omdat de tijd die nodig is om een rechtshandeling in een openbaar register in te schrijven, buiten de controle van de schuldenaar en de andere partijen bij de rechtshandeling valt.*

- (7) Voor de toepassing van deze richtlijn, moet het begrip “rechtshandelingen” uit hoofde van de regels met betrekking tot vorderingen tot nietigverklaring ruim worden *uitgelegd* zodat elke *gerichte* gedraging met rechtsgevolgen *die nadelig is voor de gezamenlijke schuldeisers, onder het toepassingsgebied valt, ongeacht of de rechtsgevolgen of het nadeel bedoeld waren, ook indien er geen sprake is van bedrieglijke opzet van de persoon die de rechtshandeling uitvoert, niettegenstaande de bepalingen in andere rechtsgebieden. Handelingen die worden uitgevoerd door een persoon die niet bewust of anderszins niet uit vrije wil handelt, mogen echter niet beschouwd worden als rechtshandelingen uit hoofde van deze richtlijn. De lidstaten moeten kunnen bepalen* dat, voor de toepassing van deze richtlijn, het begrip “rechtshandeling” ook omissies omvat, aangezien het geen significant verschil maakt *of* schuldeisers nadeel ondervinden van het handelen dan wel van het niet-handelen van de betrokken partij. *Voorts* dienen de regels inzake vorderingen tot nietigverklaring niet alleen betrekking te hebben op rechtshandelingen van de schuldenaar, maar ook op rechtshandelingen uitgevoerd door de tegenpartij *van de schuldenaar* of door een derde. ■
- (8) *Bij deze richtlijn worden minimumregels inzake vorderingen tot nietigverklaring vastgesteld. Daarom moeten de lidstaten, met als enige uitzondering de in deze richtlijn vastgelegde verjaringstermijn voor vorderingen tot nietigverklaring, bepalingen inzake vorderingen tot nietigverklaring kunnen handhaven of vaststellen die gunstiger zijn voor de gezamenlijke schuldeisers dan de bepalingen in deze richtlijn. De lidstaten moeten ook voorzieningen kunnen treffen ten aanzien van vermoedens of vereisten die de bewijslast verlichten ten gunste van de partij die beweert dat de rechtshandeling nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar is.*

- (9) Om de gerechtvaardigde verwachtingen van de tegenpartij van een schuldenaar te beschermen, moet elke aantasting van de geldigheid of tegenwerpbaarheid van een rechtshandeling die het gevolg is van een vordering tot nietigverklaring, evenredig zijn aan de omstandigheden waaronder die rechtshandeling werd voltooid. Die omstandigheden ■ kunnen onder meer de intentie van de schuldenaar, de kennis van de tegenpartij of de *tijdspanne* tussen de voltooiing van de rechtshandeling en de inleiding van de insolventieprocedure omvatten. Daarom moet er een onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende specifieke gronden voor vorderingen tot nietigverklaring die gebaseerd zijn op gemeenschappelijke en typische feitenpatronen en die de algemene voorwaarden voor vorderingen tot nietigverklaring aanvullen. Een dergelijke aantasting moet ook in overeenstemming zijn met de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het “Handvest”) neergelegde grondrechten.
- (10) *Vorderingen tot nietigverklaring moeten betrekking hebben op rechtshandelingen die zijn voltooid binnen een bepaalde minimale periode vóór de datum van indiening van een verzoek tot opening van een insolventieprocedure of, in de lidstaten waar een insolventieprocedure ook kan worden ingeleid door een besluit van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van de schuldenaar, vóór de datum van dit besluit. De bevoegdheid om een vordering tot nietigverklaring in te stellen, mag niet afhangen van de tijd die het gerecht nodig heeft om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure te onderzoeken of om een besluit vast te stellen, een en ander op grond van het nationale recht.*

- (11) Ten behoeve van vorderingen tot nietigverklaring moet er een onderscheid worden gemaakt tussen rechtshandelingen waarbij de vordering van de tegenpartij opeisbaar en tegenwerpbaar was en op de voorgeschreven wijze is voldaan *of gewaarborgd* (“congruente *dekking*”) en rechtshandelingen waarbij de uitvoering niet geheel in overeenstemming was met de vordering van de schuldeiser (“incongruente dekking”). *Voorbeelden van* incongruente dekkingen zijn: voortijdige betalingen; de voldoening van een schuld met ongebruikelijke betaalmiddelen; de daaropvolgende zekerheidsstelling van een tot dan toe ongedekte vordering die niet in de oorspronkelijke schuldovereenkomst was overeengekomen; de toekenning van een buitengewoon beëindigingsrecht of andere wijzigingen waarin de onderliggende overeenkomst niet heeft voorzien; de afstand van wettelijke verweermiddelen; en bezwaren tegen of de erkenning van betwistbare schulden. In het geval van congruente dekking mogen preferenties slechts als grond voor nietigverklaring worden ingeroepen indien de schuldeiser van de *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling ten tijde van de transactie wist dat de schuldenaar insolvent was. In het geval van zowel congruente als incongruente dekking moeten *de termen “voldoening” en “zekerheidsstelling” van de vordering van de tegenpartij ruim worden uitgelegd, te weten met inbegrip van handelingen die een recht doen ontstaan op verrekening of aan schuldeisers een bevoorrechte status toekennen.*

- (12) De bij deze richtlijn ingevoerde regels inzake vorderingen tot nietigverklaring mogen niet van toepassing zijn op bepaalde rechtshandelingen die een congruente dekking vormen, namelijk rechtshandelingen die rechtstreeks in ruil voor een redelijke vergoeding ten voordele van de *activa van de schuldenaar* worden uitgevoerd. Die rechtshandelingen hebben tot doel de gewone dagelijkse activiteiten van de onderneming van de schuldenaar te ondersteunen. Om niet aan de regels inzake vorderingen tot nietigverklaring te worden onderworpen, moeten *deze* rechtshandelingen een contractuele basis hebben en de directe uitruil van de wederzijdse prestaties van de partijen vereisen. Voorts moeten de prestaties en tegenprestaties die uit deze rechtshandelingen voortvloeien van gelijke waarde zijn en moet de tegenprestatie ten voordele komen van de schuldenaar en niet van een derde. De rechtshandelingen waarop de regels inzake vorderingen tot nietigverklaring niet van toepassing mogen zijn, omvatten: de onmiddellijke betaling van goederen, lonen of vergoedingen voor diensten; de contante betaling of betaling per kaart van goederen die nodig zijn voor de dagelijkse activiteiten van de schuldenaar; de levering van goederen, producten of diensten tegen betaling per omgaande; de vestiging van een zekerheidsrecht tegen uitbetaling van de lening *of tijdens de voortzetting van een lening, indien dit in de context van de nationale regels noodzakelijk is om de gelijke waarde tussen prestatie en tegenprestatie te handhaven*; en de onverwijlde betaling van door een overheid aangerekende vergoedingen in ruil voor een tegenprestatie zoals toegang tot openbare terreinen of instellingen. De regels inzake vorderingen tot nietigverklaring moeten evenwel van toepassing zijn op de verlening van krediet. *Het moet mogelijk zijn de betaling van lonen aan werknemers van de schuldenaar, overeenkomstig het nationale recht, als een directe prestatie te beschouwen indien zij worden betaald binnen drie maanden na de uitvoering van de diensten door die werknemer.*

- (13) *De betaling door een schuldenaar van een uitstaande schuld aan een derde in een relatie tussen drie partijen, bijvoorbeeld wanneer een dochteronderneming de schuld van haar moedermaatschappij aan een derde betaalt, mag niet automatisch worden beschouwd als een rechtshandeling van de schuldenaar zonder vergoeding of in ruil voor een kennelijk ontoereikende vergoeding. In dergelijke gevallen kan de betaling door de schuldenaar wederkerig zijn aan de nakoming door de derde van zijn verplichting ten aanzien van de moedermaatschappij, hetgeen de schuldenaar een direct of indirect voordeel had kunnen opleveren, en de derde had misschien niet de mogelijkheid gehad om de betaling door de schuldenaar te weigeren.*
- (14) *Het feit dat de uit de nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare rechtshandeling voortvloeiende verrijking niet langer beschikbaar is in het vermogen van de partij die bij die rechtshandeling voordeel heeft gehad (“wegvallen van de verrijking”), mag niet kunnen worden ingeroepen indien die partij op de hoogte was van de omstandigheden waarop de vordering tot nietigverklaring is gebaseerd. Aangezien deze richtlijn echter minimumregels inzake vorderingen tot nietigverklaring bevat, kunnen de lidstaten besluiten de partij die voordeel heeft gehad bij de rechtshandeling, niet toe te staan zich te beroepen op het verweer dat de verrijking is weggevallen, zelfs indien die partij niet op de hoogte was van de omstandigheden waarop de vordering tot nietigverklaring is gebaseerd.*

- (15) Nieuwe **financiering** of tussentijdse financiering die **overeenkomstig het nationale recht** wordt verstrekt in het kader van een herstructureringspoging, onder meer in de loop van een preventieve insolventieprocedure krachtens titel II van Richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europees Parlement en de Raad⁹, moet in daaropvolgende insolventieprocedures worden beschermd. ■
- (16) *Als instrument voor minimale harmonisatie doet deze richtlijn geen afbreuk aan de nationale wetten inzake de geldigheid van rechtshandelingen die onderworpen zijn aan vorderingen tot nietigverklaring. Het is derhalve aan de lidstaten om te beslissen of de nadelige rechtshandeling als van rechtswege nietig moet worden beschouwd, er geen werking aan moet worden gegeven of deze niet-tegenwerpbaar moet worden gemaakt, dan wel of deze rechtshandelingen enkel bij beslissing van het gerecht nietig kunnen worden verklaard. Bovendien worden in deze richtlijn niet de voorwaarden vastgelegd waaronder een schuldenaar moet worden geacht niet in staat te zijn om zijn schulden te betalen wanneer deze opeisbaar worden. Voor de toepassing van deze richtlijn moet derhalve overeenkomstig het nationale recht worden vastgesteld of een schuldenaar niet in staat is zijn schulden te betalen wanneer deze opeisbaar worden, met inbegrip van de vraag of het voor die vaststelling noodzakelijk is dat de schuldenaar in het algemeen niet in staat is zijn schulden te betalen wanneer deze opeisbaar worden.*

⁹ Richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende preventieve herstructureringsstelsels, betreffende kwijtschelding van schuld en beroepsverboden, en betreffende maatregelen ter verhoging van de efficiëntie van procedures inzake herstructurering, insolventie en kwijtschelding van schuld, en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 (Richtlijn betreffende herstructurering en insolventie) (PB L 172 van 26.6.2019, blz. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1023/oj>).

- (17) Het belangrijkste gevolg van het feit dat een rechtshandeling ***nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar*** is als gevolg van een vordering tot nietigverklaring, is een verplichting voor de partij die voordeel heeft bij die rechtshandeling om ***het verkregen voordeel terug te geven aan de insolvente boedel***. Het begrip “voordeel” moet in deze context in voorkomend geval ook de emolumenten en de rente omvatten, overeenkomstig het toepasselijke **█** nationale recht. Het voordeel ***kan worden beschouwd als teruggegeven wanneer het werkelijke voordeel zelf is teruggegeven of wanneer het geldelijke equivalent van dat voordeel is betaald, overeenkomstig het nationale recht***. Het moet mogelijk zijn een vordering tot nietigverklaring in te stellen tegen rechtsopvolgers onder bijzondere titel van de schuldenaar indien zij op het tijdstip van de verwerving van de activa waarop de vordering tot nietigverklaring betrekking heeft, op de hoogte waren van de omstandigheden waarop de vordering tot nietigverklaring was gebaseerd.

- (18) Partijen die nauw verbonden zijn met de schuldenaar, zoals familieleden wanneer de schuldenaar een natuurlijke persoon is, of partijen die een beslissende rol vervullen ten aanzien van de schuldenaar wanneer de schuldenaar een rechtspersoon is, genieten gewoonlijk een informatievoordeel met betrekking tot de financiële situatie van de schuldenaar. Om misbruik van deze posities te voorkomen, moeten er aanvullende waarborgen worden vastgesteld. Bijgevolg moeten in het kader van vorderingen tot nietigverklaring, wanneer de wederpartij die betrokken is bij een *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling een nauw met de schuldenaar verbonden partij is, rechtsvermoedens worden opgenomen over de kennis die die partij heeft van de omstandigheden waarop de vorderingen tot nietigverklaring zijn gebaseerd. **Die** vermoedens moeten weerlegbaar zijn en tot doel hebben de bewijslast om te keren ten gunste van de insolvente boedel. **Indien de partij die voordeel heeft gehad bij een nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare rechtshandeling, het verkregen voordeel daarna aan een derde heeft overgedragen, moet het tijdstip om te bepalen of die partijen nauw met elkaar verbonden zijn, het tijdstip van de overdracht zijn.**

- (19) Het is van essentieel belang de *middelen* te verbeteren die insolventiefunctionarissen *tot hun beschikking* hebben om activa die tot een insolvente boedel behoren, *alsook activa die voorwerp van een vordering tot nietigverklaring zijn*, te identificeren en op te sporen teneinde de waarde van die insolvente boedel *te maximaliseren*. Bij de uitoefening van hun taken *kunnen* insolventiefunctionarissen toegang krijgen tot informatie in openbare gegevensregisters *waarvan een aantal uit hoofde van* het Unierecht *zijn opgezet* en op Europees niveau met elkaar verbonden zijn, zoals het systeem van gekoppelde registers (*Business Registers Interconnection System – BRIS*) bedoeld in Richtlijn (EU) 2017/1132 van het Europees Parlement en de Raad¹⁰ *of* het systeem van gekoppelde insolventieregisters (IRI) dat is opgericht op grond van Verordening (EU) 2015/848. Vaak echter *volstaat de toegang tot* informatie in openbare databanken *alleen* niet *om* activa die zich in een insolvente boedel bevinden of zouden moeten *bevinden*, te identificeren en op te sporen. Met name insolventiefunctionarissen ondervinden praktische problemen wanneer zij toegang proberen te krijgen tot activaregisters *van andere lidstaten dan de lidstaat waar zij zijn aangesteld*.
- (20) Daarom moeten er bepalingen worden vastgelegd om ervoor te zorgen dat insolventiefunctionarissen bij de uitoefening van hun taken in het kader van insolventieprocedures direct of indirect toegang hebben tot informatie in databanken die niet openbaar toegankelijk zijn.

¹⁰ Richtlijn (EU) 2017/1132 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 aangaande bepaalde aspecten van het vennootschapsrecht (PB L 169 van 30.6.2017, blz. 46, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1132/oj>).

- (21) **Onmiddellijke** en rechtstreekse toegang tot **■ registers** van bankrekeningen is vaak onontbeerlijk om de waarde van insolvente boedels **te maximaliseren**. Daarom moeten er regels worden vastgelegd die **de** aangewezen **gerechten of administratieve autoriteiten van de** lidstaten onmiddellijke en rechtstreekse toegang **verlenen** tot informatie in **de registers van** bankrekeningen. **Met het oog op de identificatie en opsporing van activa die tot insolvente boedels behoren, alsook van activa die voorwerp van een vordering tot nietigverklaring zijn, kan het nodig zijn dat niet alleen toegang wordt verleend tot informatie over de bankrekening van de schuldenaar, maar ook tot informatie over de bankrekening van derden indien er redelijke gronden zijn om aan te nemen dat zij voordeel hebben gehad van rechtshandelingen die nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar zijn.** Indien een lidstaat door middel van een centraal elektronisch systeem voor gegevensontsluiting toegang tot bankrekeninginformatie verleent, dient die lidstaat ervoor te zorgen dat de autoriteit die het ontsluitingssysteem beheert, de zoekresultaten onmiddellijk en ongefilterd aan de aangewezen gerechten **of administratieve autoriteiten** rapporteert.

- (22) Om het recht op bescherming van persoonsgegevens en het recht op privacy te eerbiedigen, moet rechtstreekse en onmiddellijke toegang tot *registers* van bankrekeningen worden verleend ■ aan daartoe door de lidstaten aangewezen gerechten *of administratieve autoriteiten*. Derhalve moet het insolventiefunctionarissen worden toegestaan om indirect toegang te krijgen tot informatie in de *registers* van bankrekeningen middels een verzoek om toegang tot en raadpleging van die registers aan de aangewezen gerechten *of administratieve autoriteiten* in de lidstaat waar zij zijn aangesteld. *De lidstaten moeten dezelfde gerechten of administratieve autoriteiten kunnen aanwijzen voor de toegang tot registers van bankrekeningen, zowel in eigen land als grensoverschrijdend via het in Richtlijn (EU) 2024/1640 van het Europees Parlement en de Raad¹¹ bedoelde koppelingssysteem voor registers van bankrekeningen (bank account registers interconnection system – Paris). De lidstaten moeten ook kunnen bepalen dat de voorwaarden voor toegang tot en raadpleging van bankrekeninginformatie moeten worden geverifieerd door andere dan de krachtens deze richtlijn aangewezen gerechten of autoriteiten. Toegang tot informatie mag alleen per geval worden verleend, indien dit relevant is voor specifieke insolventieprocedures met het oog op de identificatie en opsporing van activa die tot de insolvente boedel behoren, alsook van activa die voorwerp van een vordering tot nietigverklaring zijn. Aangezien er in deze richtlijn echter minimumregels worden vastgelegd, kunnen de lidstaten regels vaststellen of handhaven die voorzien in rechtstreekse toegang en raadpleging door insolventiefunctionarissen in hun nationale registers van bankrekeningen en elektronische systemen voor gegevensontsluiting. In gevallen waarin insolventiefunctionarissen rechtstreekse toegang hebben en rechtstreekse zoekopdrachten kunnen uitvoeren, zijn de lidstaten niet langer verplicht gerechten of autoriteiten aan te wijzen voor de toegang tot en het raadplegen van hun nationale registers van bankrekeningen of elektronische systemen voor*

¹¹ Richtlijn (EU) 2024/1640 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2024 betreffende de mechanismen die de lidstaten moeten invoeren om het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen of terrorismefinanciering te voorkomen, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937, en tot wijziging en intrekking van Richtlijn (EU) 2015/849 (PB L, 2024/1640, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj>).

gegevensontsluiting, maar zij blijven wel verplicht gerechten of autoriteiten aan te wijzen voor toegang en raadpleging via Baris.

- (23) In Richtlijn (EU) 2024/1640 ■ is bepaald dat ■ de gecentraliseerde automatische mechanismen, *zoals centrale registers of centrale elektronische systemen voor gegevensontsluiting*, onderling moeten worden verbonden via *Baris*, dat door de Commissie moet worden opgezet en beheerd. Gelet op het toenemende belang van insolventiezaken met grensoverschrijdende gevolgen en het belang van relevante financiële informatie met het oog op het maximaliseren van de waarde van de insolvente boedel in insolventieprocedures, moeten de aangewezen ■ gerechten *of administratieve autoriteiten rechtstreeks* ■ toegang kunnen krijgen tot de ■ *registers* van bankrekeningen van andere lidstaten, en deze *rechtstreeks* kunnen raadplegen via Baris.
- (24) *De grensoverschrijdende toegang van krachtens deze richtlijn aangewezen gerechten of administratieve autoriteiten tot bankrekeninginformatie via Baris is gebaseerd op een wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten dat voortvloeit uit hun eerbiediging van de grondrechten en van de beginselen die zijn erkend in artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en in het Handvest, alsook van de grondrechten en beginselen die zijn neergelegd in het internationaal recht en in de internationale overeenkomsten waarbij de Unie of alle lidstaten partij zijn, met inbegrip van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en in de grondwetten van de lidstaten, op hun respectieve toepassingsgebieden. De bevoegdheid uit hoofde van deze richtlijn om via Baris toegang te krijgen tot bankrekeninginformatie en deze te raadplegen, moet worden uitgeoefend met inachtneming van het Unierecht en het nationale recht, en van de nationale procedurele waarborgen inzake de bescherming van persoonsgegevens.*

- (25) Persoonsgegevens die krachtens deze richtlijn *door aangewezen gerechten of administratieve autoriteiten of insolventiefunctionarissen* zijn verkregen, mogen **alleen** worden verwerkt wanneer dit noodzakelijk en evenredig is met het oog op de identificatie en opsporing, in lopende insolventieprocedures, van activa die tot de insolvente boedel behoren, *in overeenstemming met de toepasselijke gegevensbeschermingsregels*.
- (26) Richtlijn (EU) *2024/1640* zorgt ervoor dat personen *met* een rechtmatig belang toegang krijgen tot informatie over uiteindelijke begunstigen **alleen**, in overeenstemming met de gegevensbeschermingsregels. *Voor het opsporen van activa in het kader van lopende insolventieprocedures, moeten insolventiefunctionarissen tijdig* toegang krijgen *tot specifieke categorieën van informatie over uiteindelijk begunstigen die is opgeslagen in gekoppelde centrale registers van uiteindelijk begunstigen*, zoals de naam, de geboortemaand, het geboortjaar, het land van verblijf en de nationaliteit van de uiteindelijk begunstigde, alsmede de aard en omvang van het gehouden economisch belang. **alleen**

- (27) Om ervoor te zorgen dat activa in het kader van grensoverschrijdende insolventieprocedures doeltreffend **■** kunnen worden *opgespoord*, moeten **■** insolventiefunctionarissen snel toegang tot *nationale registers en databanken* krijgen, *zelfs indien* deze zich in een andere lidstaat bevinden *dan de lidstaat waar de insolventiefunctionaris is aangesteld*. *Toegang moet worden verleend zonder de tussenkomst van een gerecht dat of autoriteit die optreedt als tussenpersoon, zodat insolventiefunctionarissen rechtstreeks kunnen communiceren met de entiteiten die de betrokken nationale registers of databanken beheren of onderhouden. De lidstaten moet worden toegestaan ervoor te zorgen dat insolventiefunctionarissen de datasets in die registers of databanken rechtstreeks kunnen doorzoeken.* De toegangsvoorwaarden voor insolventiefunctionarissen die in een andere lidstaat zijn aangesteld, mogen niet omslachtiger zijn dan die voor binnenlandse insolventiefunctionarissen. *Derhalve mogen de lidstaten geen andere toegangsvoorwaarden toepassen enkel op grond van het feit dat de verzoeker een in een andere lidstaat aangestelde insolventiefunctionaris is. Procedurele aspecten met betrekking tot het ontvangen en inwilligen van verzoeken van insolventiefunctionarissen, zoals de taal van de procedure of de verificatie van de toegangsvoorwaarden, moeten worden geregeld door het recht van de lidstaat waar de registers en databanken worden bijgehouden.*

- (28) *Om een doeltreffend en consistent systeem voor de invordering van schulden op de activa van schuldenaren tot stand te brengen, is het van essentieel belang te voorkomen dat schuldenaren hun activa verbergen, onder meer door de verwerving van financiële instrumenten, zoals effecten. De verschillen tussen nationale afwikkelingssystemen, alsook de verschillende soorten en kenmerken van financiële instrumenten, kunnen leiden tot moeilijkheden bij de toegang tot documenten en bij het identificeren van de uiteindelijke begunstigde van een financieel instrument. Daarom moeten de lidstaten, ongeacht het soort register, databank of andere informatiebron waarvan een lidstaat gebruikmaakt, over een kader beschikken om de identificatie en opsporing van de begunstigden van financiële instrumenten te vergemakkelijken door die nationale registers en databanken op verzoek toegankelijk te maken.*
- (29) In het kader van vereffening in een insolventieprocedure moet de nationale insolventiewetgeving voorzien in de mogelijkheid om de boedel van *een* onderneming af te wikkelen door de verkoop van de onderneming of van een deel ervan als going concern. Voor de toepassing van deze richtlijn moet “verkoop als going concern” worden *begrepen* als de overgang van *een* onderneming, geheel of gedeeltelijk, naar een overnemer op *zodanige* wijze dat die onderneming, of een *voldoende aanzienlijk* deel daarvan, als een economisch productieve eenheid *kan* blijven functioneren. De term mag *niet* zo worden begrepen dat ook de geleidelijke verkoop van de activa van de onderneming (“geleidelijke vereffening”) *eronder valt*.

- (30) Algemeen wordt aangenomen dat bij een vereffening een hogere waarde kan worden gerecupereerd door *een* onderneming, of een deel ervan, als going concern te verkopen dan door geleidelijke vereffening. Ter bevordering van de verkoop van een onderneming als *going concern* moeten de nationale insolventiewetgevingen *zorgen voor een procedure op grond waarvan* een schuldenaar in financiële moeilijkheden, met de bijstand *of onder het toezicht* van een toezichthouder, *op zoek kan gaan* naar geïnteresseerde overnemers en de pre-packverkoop van de onderneming als going concern kan *voorbereiden* (“*pre-packprocedure*”) vóór de formele opening van de insolventieprocedure. *De activa van de aan de pre-packprocedure onderworpen onderneming kunnen dan* snel na de *formele* opening van de **■** insolventieprocedure worden afgewikkeld. *In deze richtlijn moeten normen voor de pre-packprocedure worden vastgelegd, waarbij de lidstaten de mogelijkheid krijgen die normen aan het bestaande nationale insolventierecht aan te passen. Om ervoor te zorgen dat het verkoopproces eerlijk verloopt, moet de toezichthouder onafhankelijk zijn van de schuldenaar en van nauw met de schuldenaar verbonden partijen. De lidstaten moeten kunnen voorzien in aanvullende vereisten met betrekking tot de onafhankelijkheid van de toezichthouder ten aanzien van houders van eigenvermogensinstrumenten of schuldeisers.* De pre-packprocedure moet uit twee fasen bestaan, namelijk een voorbereidingsfase en een vereffeningsfase.

(31) *De voorbereidingsfase moet als doel hebben een geschikte koper voor de onderneming van de schuldenaar of voor een deel daarvan te vinden en moet vertrouwelijk zijn, tenminste wat het vinden van een geschikte koper betreft. Het doel van de vereffeningfase moet bestaan in de goedkeuring en uitvoering van de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel daarvan, en in de verdeling van de opbrengst onder de schuldeisers, overeenkomstig het nationale recht. De vereffeningfase moet beginnen met een beslissing van een rechterlijke instantie of een andere bevoegde instantie om op grond van het nationale recht formeel een insolventieprocedure te openen, wat vaak leidt tot de vereffening van de schuldenaar. De schuldenaar mag niet worden belet zijn bedrijfsactiviteiten met het resterende deel van zijn onderneming voort te zetten na afloop van de vereffeningfase. De vereffeningfase moet worden uitgevoerd door middel van insolventieprocedures die geen preventieve herstructureringsprocedures zijn. In lidstaten waar Verordening (EU) 2015/848 van toepassing is, moet de vereffeningfase worden uitgevoerd door middel van de in bijlage A bij die verordening opgenomen insolventieprocedures die geen preventieve herstructureringsprocedures zijn.*

- (32) *De pre-packprocedure doet geen afbreuk aan de rechten van werknemers uit hoofde van het Unierecht en het nationale recht, met inbegrip van de betrokkenheid van werknemersvertegenwoordigers. De pre-packprocedure moet worden geregeld door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen en moet worden begrepen als een procedure waarin de overgang van een onderneming of van een deel ervan wordt voorbereid met de bijstand van een toezichthouder onder toezicht van het gerecht of de bevoegde autoriteit, voordat er een formele insolventieprocedure wordt ingeleid met het oog op de vereffening van de activa van de schuldenaar. Hoewel de pre-packprocedure in de eerste plaats tot doel heeft een vereffening van de activa van de schuldenaar mogelijk te maken door de verkoop van de onderneming of een deel daarvan als going concern in het kader van een insolventieprocedure teneinde de vorderingen van alle schuldeisers zo veel mogelijk te voldoen, kan zij ook dienen voor het behoud van de werkgelegenheid.*
- (33) *Deze richtlijn geldt onverminderd Richtlijn 2001/23/EG. In het licht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie, namelijk het arrest van 28 april 2022 in zaak C-237/20, Federatie Nederlandse Vakbeweging¹², valt de vereffeningfase onder de uitzondering van artikel 5, lid 1, van Richtlijn 2001/23/EG wanneer de pre-packprocedure als primair doel heeft de vorderingen van de schuldeisers zo veel mogelijk te voldoen en tegelijkertijd de werkgelegenheid zoveel mogelijk te behouden.*

¹² Arrest van het Hof van Justitie van 28 april 2022, *Federatie Nederlandse Vakbeweging*, C-237/20, ECLI:EU:C:2022:321.

- (34) *De invoering van de pre-packprocedure uit hoofde van deze richtlijn mag op geen enkele wijze leiden tot beperkingen van de bevoegdheden van insolventiefunctionarissen of van de mogelijkheid om de onderneming als going concern te verkopen in insolventieprocedures uit hoofde van het nationale recht.*
- (35) *De bepalingen van deze richtlijn met betrekking tot de pre-packprocedure komen niet in de plaats van nationale materiële regels, met name niet in de plaats van nationale regels betreffende de rangindeling van de vorderingen van de schuldeisers, de verdeling van de opbrengst, de aard, omvang en vorm van de deelname van schuldeisers, of de beloning van de insolventiefunctionaris. Indien een gerecht of bevoegde autoriteit geen toestemming verleent voor de door de toezichthouder voorgestelde verkoop van een onderneming of een deel ervan moet de insolventieprocedure worden voortgezet in overeenstemming met het toepasselijke nationale insolventierecht. Het begin van de vereffeningsfase is onderworpen aan de nationaalrechtelijke vereisten voor de opening van een insolventieprocedure, zoals de aanwezigheid van een grond voor de opening van deze procedure.*
- (36) *De pre-packprocedure van deze richtlijn moet worden toegepast op schuldenaren die rechtspersonen zijn. De lidstaten moet worden toegestaan de toepassing van de pre-packprocedure uit te breiden tot natuurlijke personen die ondernemer zijn.*

(37) *Schuldenaren moeten in aanmerking kunnen komen voor een tijdelijke schorsing van individuele tenuitvoerleggingsmaatregelen. De schorsing moet mogelijk zijn in de voorbereidingsfase of in het kader van een ander soort insolventieprocedure waarin de schuldenaar geheel of ten minste gedeeltelijk de zeggenschap over zijn activa en de dagelijkse bedrijfsvoering van zijn onderneming behoudt en waarin de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel daarvan als going concern kan worden voortgezet en afgerond. Indien de schorsing tijdens de voorbereidingsfase beschikbaar wordt gesteld, moet deze beschikbaar zijn onder de voorwaarden van artikel 6 en 7 van Richtlijn (EU) 2019/1023 en de nationale wetgeving tot omzetting van die richtlijn.*

- (38) De pre-packprocedure moet ervoor zorgen dat het *beste bod dat tijdens de voorbereidingsfase wordt ontvangen, ter goedkeuring aan het gerecht of de bevoegde autoriteit of ter aanvaarding aan de schuldeisers wordt voorgelegd. De toezichthouder moet beoordelen of en vaststellen dat de geleidelijke vereffening* ■ *meer waarde voor de schuldeisers zou opleveren dan de marktprijs die door de verkoop van de onderneming, of van een deel ervan, als going concern zou kunnen worden verkregen. Van de going-concernwaarde van een onderneming zou redelijkerwijs kunnen worden verwacht dat zij hoger is dan de waarde bij een geleidelijke vereffening omdat zij gebaseerd is op de veronderstelling dat de onderneming haar activiteiten met minimale verstoring zal voortzetten, het vertrouwen van financiële schuldeisers, aandeelhouders en klanten zal behouden en inkomsten zal blijven genereren. De toezichthouder of het verkoopproces mogen niet onnodig worden belast, en er mag zeker geen volwaardige waardering worden verlangd in de voorbereidingsfase van het proces, tenzij de potentiële koper een nauw met de schuldenaar verbonden partij is. Het moet voor de lidstaten mogelijk zijn om van de toezichthouder te verlangen dat hij rekening houdt met andere elementen dan de prijs, zoals het algemeen belang of de levensvatbaarheid van de onderneming.* Er moet echter verplicht verscherpt toezicht worden gehouden indien het bod *dat als het beste wordt beschouwd*, afkomstig is van een nauw met de schuldenaar verbonden partij. Het moet voor de lidstaten mogelijk zijn om van de toezichthouder *te verlangen dat hij een onderbouwing geeft voor zijn conclusie dat het bod dat als het beste wordt beschouwd de schuldeisers niet in een slechtere situatie brengt dan het geval zou zijn geweest bij gebruik van een ander mechanisme om de insolventie van de schuldenaar aan te pakken. De toezichthouder moet de voorbereiding van het verkoopproces documenteren om een passende basis te bieden voor de goedkeuring of aanvaarding van het beste bod.*

(39) *De voorbereidingsfase moet beperkt zijn in de tijd. De lidstaten moeten voorzien in een maximumduur die korter kan zijn dan de duur van de schorsing van individuele tenuitvoerleggingsmaatregelen waarin Richtlijn (EU) 2019/1023 voorziet. Indien in de voorbereidingsfase blijkt dat de doelstellingen van de pre-packprocedure niet kunnen worden bereikt, moeten de lidstaten kunnen bepalen dat de pre-packprocedure kan worden beëindigd. Die situaties kunnen zich voordoen wanneer de schuldenaar niet samenwerkt met de toezichthouder of niet met due diligence handelt tijdens de voorbereidingsfase. Een andere dergelijke situatie is die waarin er geen redelijke kans bestaat dat de onderneming als going concern wordt verkocht, bijvoorbeeld wanneer de boeken en bescheiden van de schuldenaar onvolledig zijn of dermate gebrekkig dat het onmogelijk is zijn ondernemings- en financiële situatie vast te stellen. Voorts kunnen, waar het nationale recht vereist dat het verkoopproces tijdens de voorbereidingsfase concurrerend, transparant en eerlijk is en aan de marktnormen voldoet, handelingen van de schuldenaar die niet aan die vereisten voldoen, worden beschouwd als een verzuim om met due diligence te handelen. Niettemin moet het mogelijk zijn dat de lidstaten bepalen dat, zelfs indien de schuldenaar niet met de toezichthouder samenwerkt of met due diligence handelt, indien de voortzetting van de voorbereidingsfase in het algemeen belang van de schuldeisers is, het gerecht of de bevoegde autoriteit de rechten van de schuldenaar om zijn onderneming te beheren overeenkomstig het toepasselijke insolventierecht kan beperken met het oog op de voltooiing van de pre-packprocedure.*

- (40) Om te *garanderen dat* een onderneming *voor* de beste *prijs via* de pre-packprocedure wordt verkocht, moeten de lidstaten ertoe ervoor zorgen *dat het verkoopproces in de voorbereidingsfase verloopt volgens* hoge normen inzake concurrentie, transparantie en eerlijkheid. *Bij wijze van alternatief moeten de lidstaten erin kunnen* voorzien dat na de opening van de vereffeningfase *of de presentatie* van de *aanbevolen hoogste bieder, een openbare veiling wordt gehouden om het beste bod te selecteren of dat het door de toezichthouder aanbevolen bod door de schuldeisers wordt goedgekeurd. Het is aan de lidstaten om te beslissen of de goedkeuring van de schuldeisers wordt gegeven door de algemene vergadering van schuldeisers of door het schuldeiserscomité.*
- (41) *De lidstaten kunnen bepalen dat een gerecht dat of een bevoegde autoriteit die heeft vastgesteld dat het verkoopproces niet concurrerend, transparant en eerlijk verloopt en niet aan de marktnormen voldoet, kan besluiten over te gaan tot een openbare veiling in de vereffeningfase of tot een geleidelijke vereffening van de activa van de schuldenaar in een insolventieprocedure die in het kader van de pre-packprocedure is geopend.*

- (42) *Alle schuldeisers met vorderingen op de insolvente schuldenaar moeten het recht hebben om deel te nemen aan de vereffeningsfase van de pre-packprocedure. Het moet mogelijk zijn dat deze vorderingen naar behoren worden geregistreerd, onderzocht en voldaan overeenkomstig het toepasselijke insolventiekader.*
- (43) *In insolventiestelsels die gebaseerd zijn op het beginsel van de autonomie van schuldeisers, moeten de lidstaten kunnen bepalen dat het aan de algemene vergadering van schuldeisers of het schuldeiserscomité is om in te stemmen met de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of een deel ervan, overeenkomstig het nationale recht.*
- (44) Indien een lidstaat ervoor kiest om in de voorbereidingsfase hoge normen te eisen, moet de toezichthouder *of, indien en voor zover de lidstaten daartoe besluiten, de schuldenaar die zijn goederen in bezit houdt*, ervoor zorgen dat het verkoopproces concurrerend, transparant en eerlijk verloopt en dat het aan de marktnormen voldoet. Om aan de marktnormen te voldoen, moet het verkoopproces verenigbaar zijn met de **█** standaardregels en -praktijken inzake fusies en overnames in de betrokken lidstaat, moeten potentieel geïnteresseerde partijen worden uitgenodigd om aan het verkoopproces deel te nemen, moet dezelfde informatie aan potentiële kopers worden bekendgemaakt zodat zij due diligence kunnen betrachten, en moeten biedingen van geïnteresseerde partijen via een gestructureerd proces worden verkregen.

- (45) ***Wanneer*** een openbare veiling ***vóór of*** na de opening van de vereffeningfase wordt gehouden, moet het door de toezichthouder tijdens de voorbereidingsfase gekozen bod ***met het oog op de veiling*** als eerste bod (“stalking horse”-bod) worden gebruikt. In de voorbereidingsfase moet de schuldenaar de “stalking horse”-bieder prikkels kunnen bieden door met name in te stemmen met kostenvergoedingen of verbrekingsvergoedingen indien via de openbare veiling een beter bod wordt gekozen. De lidstaten moeten er niettemin voor zorgen dat die prikkels evenredig zijn en andere potentieel geïnteresseerde bidders niet afschrikken om aan de veiling deel te nemen.
- (46) ***De toezichthouder moet elke stap van het verkoopproces documenteren en daarover schriftelijk rapporteren. Die documenten en rapporten moeten tijdig in digitaal formaat beschikbaar worden gesteld. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat voor de toezichthouder dezelfde vertrouwelijkheidsvereisten gelden als voor een insolventiefunctionaris.***

- (47) *Om te voorkomen dat de waarde van een onderneming vermindert vanwege het enkele feit dat zij aan een insolventieprocedure is onderworpen, moet ervoor worden gezorgd dat operationele tegenpartijen, zoals leveranciers of klanten van de betrokken schuldenaar, overgenomen worden door de overnemer en niet getroffen worden door de pre-packprocedure. Derhalve mag de opening van een insolventieprocedure niet leiden tot de vroegtijdige beëindiging van overeenkomsten krachtens welke de partijen nog **bepaalde** verplichtingen moeten **nakomen en** die noodzakelijk zijn voor de voortzetting van de onderneming. Deze beëindiging zou de waarde van de onderneming of van een deel ervan, die of dat **via** de pre-packprocedure moet worden verkocht, onnodig in gevaar brengen. Daarom moet ervoor worden gezorgd dat **die** overeenkomsten worden overgedragen aan de overnemer van de onderneming van de schuldenaar of van een deel daarvan, zelfs zonder dat de schuldenaren tegenpartij bij de overeenkomst toestemming geeft voor de overdracht. **Niettemin kunnen** er situaties zijn **waarin** de overdracht van **bepaalde verplichtingen uit hoofde van die** overeenkomsten redelijkerwijs niet kan worden verwacht, zoals wanneer de overnemer een concurrent is van de tegenpartij bij de overeenkomst. **De lidstaten moeten kunnen bepalen dat de toestemming van de tegenpartij(en) van de schuldenaar vereist is voor de overdracht van contractuele verplichtingen, afhankelijk van het soort overeenkomst, de hoedanigheid van de partijen of de belangen van de betrokken onderneming. De lidstaten moeten de toestemming van de licentienemer kunnen eisen om overeenkomsten met betrekking tot licenties op intellectuele- en industriële-eigendomsrechten, ■ waarvan de schuldenaar de licentiegever is, te beëindigen, aangezien de bescherming van die rechten in geval van insolventie van de licentiegever een aanmoediging vormt om in de ontwikkeling van die rechten te investeren.***

- (48) *De bepalingen van deze richtlijn betreffende de automatische overdracht van overeenkomsten aan de overnemer doen geen afbreuk aan het recht van de tegenpartij om de overeenkomst te beëindigen overeenkomstig de voorwaarden ervan, noch aan het recht van de tegenpartij om uit hoofde van het toepasselijke overeenkomstenrecht maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de schuldenaar de verplichting nakomt in gevallen van niet-uitvoering of gebrekkige uitvoering, zoals het recht van de tegenpartij om een waarborgsom of zekerheidsrecht te eisen of het recht op retentie van de prestatie vóór of na de overdracht.*
- (49) *De lidstaten moeten ook een aanvullende waarborg voor de bescherming van de legitieme belangen van de tegenpartij kunnen invoeren, door de tegenpartij het recht te verlenen de overeenkomst te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van minimaal drie maanden indien de tegenpartij op oneerlijke wijze zou worden benadeeld door de verplichting om de uitvoering van de overeenkomst voort te zetten tot de vroegste datum waarop zij deze anders uit hoofde van het nationale recht zou kunnen beëindigen. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de bewijslastregels met betrekking tot oneerlijke benadeling uit hoofde van het nationale recht.*

- (50) *Om de aantrekkelijkheid van activaovereenkomsten voor potentiële kopers te vergroten en aldus hogere prijzen te bereiken bij een verkoop als going concern, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat kopers ondernemingen overnemen die vrij zijn van schulden en passiva. De vorderingen van schuldeisers moeten derhalve worden voldaan uit de opbrengst van de verkoop en niet rechtstreeks bij de koper van een onderneming worden ingediend. Verplichtingen die voortvloeien uit nog uit te voeren overeenkomsten of arbeidsverhoudingen, bijvoorbeeld verplichtingen die verband houden met rechten op bedrijfspensioenen, die aan de overnemer worden overgedragen, blijven echter bij de overnemer berusten. Daarnaast moeten de lidstaten regels kunnen invoeren of handhaven die bepalen dat het gedrag van de schuldenaar in aanmerking wordt genomen bij de beoordeling van de aansprakelijkheid van de overnemer voor schade, indien dat gedrag uit hoofde van het toepasselijke insolventierecht aan de overnemer kan worden toegerekend. Dergelijke regels kunnen van toepassing zijn op schade die onder het milieurecht valt of op schade die verband houdt met de eigendom van of de zeggenschap over bepaalde activa.*
- (51) *De vrijgave van zekerheidsrechten of andere aan activa verbonden bezwaren die tot de onderneming van de schuldenaar behoren, moet worden geregeld door het nationale recht. Indien de wetgeving van een lidstaat de uitdrukkelijke toestemming van de houder van een zekerheidsrecht vereist voor de vrijgave ervan, moet die lidstaat kunnen voorzien in een afwijking van dat vereiste, tenzij de houder bezwaar maakt tegen de vrijgave.*

- (52) *Het beste bod mag niet worden uitgesloten in de voorbereidingsfase enkel op grond van het feit dat het van een nauw met een schuldenaar verbonden partij komt. Nauw met de schuldenaar verbonden partijen moeten daarom een bod kunnen uitbrengen en, wanneer hun bod wordt gegund, de onderneming vrij van schulden en passiva kunnen overnemen. Nauw verbonden partijen moeten weliswaar een bod kunnen uitbrengen, maar moeten in het biedingsproces aan verscherpt toezicht worden onderworpen. Het bieden van gelijke kansen aan andere bidders, met name wat betreft de toegang tot informatie en het waarborgen van informatiesymmetrie, faciliteert een snelle en efficiënte pre-packprocedure en stelt andere bidders in staat hun bod voor te bereiden.*
- (53) *Wanneer het bod van een nauw met de schuldenaar verbonden partij als het beste bod wordt beschouwd, moeten de lidstaten aanvullende waarborgen kunnen invoeren voor de toestemming voor en de uitvoering van de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of een deel ervan. Bij die waarborgen kan het onder meer gaan om de verplichting voor de overnemer om de bedrijfscontinuïteit gedurende een minimumperiode te waarborgen of arbeidsovereenkomsten te handhaven.*

- (54) De mogelijkheid om in de loop van *het* verkoopproces voorkeursrechten *af te dwingen*, zou de concurrentie in de pre-packprocedure verstoren. Potentiële bidders zouden van een bod kunnen afzien *indien houders van rechten die biedingen naar* █ hun goeddunken zouden kunnen *verwerpen*, ongeacht de geïnvesteerde tijd en middelen of de economische waarde van de *betrokken biedingen*. Om ervoor te zorgen dat █ winnende *biedingen* de beste *prijs* op de markt *weerspiegelen*, mogen aan bidders geen voorkeursrechten worden toegekend en mogen deze rechten in de loop van de *vereffeningsfase* ook niet worden afgedwongen. Houders van voorkeursrechten die vóór de inleiding van een pre-packprocedure zijn verleend, *moeten*, in plaats van hun voorkeursrechten in te roepen, █ worden uitgenodigd aan het biedingsproces deel te nemen. *Niettemin moeten de lidstaten wettelijke voorkeursrechten kunnen afdwingen die niet door de insolventie van de schuldenaar worden beïnvloed.*

- (55) De lidstaten moeten door een zekerheid gedekte schuldeisers toestaan deel te nemen aan het biedingsproces in de pre-packprocedure door het bedrag van hun door een zekerheid gedekte vorderingen aan te bieden als vergoeding voor de aankoop van de activa waarop zij een zekerheid hebben (“credit bidding”). “Credit bidding” mag echter niet op *zodanige* wijze worden gebruikt *dat* door een zekerheid gedekte schuldeisers een onrechtmatig voordeel *krijgen* in het biedingsproces, zoals *wanneer* het bedrag van hun door een zekerheid gedekte vordering op de activa van de schuldenaar hoger is dan de marktwaarde van *de onderneming van de schuldenaar*. *Als zodanig mag het voor een door een zekerheid gedekte schuldeiser niet mogelijk zijn een bod uit te brengen op het volledige bedrag van hun vordering op de onderneming van de schuldenaar, wanneer de onderneming minder waard is dan dat bedrag, omdat dit potentiële concurrenten kan afschrikken om deel te nemen aan het biedingsproces. Daarom moet deze richtlijn het bedrag beperken dat een schuldeiser kan bieden in gevallen waarin er sprake is van gedeeltelijk of onvoldoende gedekte vorderingen. In deze gevallen mag een door een zekerheid gedekte schuldeiser alleen een bedrag bieden dat met de aankoopprijs moet worden verrekend, zonder de marktwaarde van de onderneming te overschrijden. De beperking van de mogelijkheid voor de schuldeiser om een bod uit te brengen op de volledige waarde van een door een zekerheid gedekte vordering betekent niet dat die vordering haar zekerheidsrecht verliest met betrekking tot het deel van de vordering dat niet in het kader van het biedingsproces kan worden gebruikt.*

- (56) Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de toepassing van het mededingingsrecht van de Unie, met name Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad¹³, en belet de lidstaten niet nationale stelsels van concentratiecontrole te handhaven. Bij de selectie van het beste bod moet de toezichthouder rekening kunnen houden met de risico's op het gebied van regelgeving die voortvloeien uit biedingen waarvoor de toestemming van de mededingingsautoriteiten vereist is, en moet hij deze autoriteiten kunnen raadplegen overeenkomstig de toepasselijke regels. ***De openbaarmaking van informatie door de mededingingsautoriteit mag niet in strijd zijn met de nationale regels inzake de bescherming van bedrijfsgeheimen.*** Het moet de verantwoordelijkheid van de bidders blijven om alle informatie te verstrekken die nodig is om die risico's te beoordelen en om tijdig met de bevoegde mededingingsautoriteiten contact op te nemen om die risico's te beperken. Om de kans op succes van pre-packprocedures te vergroten, moet, in het geval van een bod dat die risico's met zich meebrengt, van de toezichthouder ***of de schuldenaar*** worden verlangd dat hij ***zijn*** rol zo vervult dat de indiening van alternatieve biedingen wordt vergemakkelijkt.

¹³ Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj>).

- (57) Bestuurders overzien het beheer van de zaken van een **vennootschap** en hebben het beste zicht op de financiële situatie ervan. Bestuurders behoren dan ook tot de eersten die weten wanneer een *vennootschap insolvent is*. Een te late indiening van een insolventieverzoek door bestuurders kan leiden tot lagere recuperatiewaarden voor schuldeisers. De lidstaten moeten voor bestuurders derhalve de verplichting invoeren om binnen een bepaalde *termijn* een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen. *De lidstaten moeten in het kader van die verplichting insolventie anders kunnen definiëren dan de gebeurtenis die aanleiding geeft tot het openen van een insolventieprocedure. Indien een lidstaat meer dan één insolventiedrempel heeft, staat het aan die lidstaat om te bepalen welke van die drempels de verplichting doet ontstaan om een verzoek tot opening van de insolventieprocedure in te dienen. Voor de toepassing van deze richtlijn moeten de lidstaten ook bepalen op wie de verplichtingen voor bestuurders van toepassing zijn, rekening houdend met de uiteenlopende verantwoordelijkheden die bepaalde personen of organen kunnen hebben met betrekking tot besluiten betreffende het bestuur van vennootschappen.*

- (58) Een verzoek tot opening van een insolventieprocedure moet binnen een bepaalde termijn worden ingediend. *De lidstaten moeten ervoor zorgen dat die termijn niet langer is dan drie maanden vanaf het moment dat de bestuurders er kennis van hebben gekregen, of redelijkerwijs worden geacht er kennis van te hebben gekregen, dat de vennootschap insolvent is. Indien de vennootschap vóór het verstrijken van die termijn opnieuw solvent wordt, maar daarna weer insolvent wordt, moeten de lidstaten kunnen bepalen dat vanaf dat tijdstip een nieuwe termijn ingaat.*
- (59) *Wanneer een vennootschap insolvent wordt, kan de bescherming van de gezamenlijke schuldeisers op verschillende wijzen worden bereikt. Daarom moeten de lidstaten kunnen bepalen dat de verplichting van de bestuurders om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen, kan worden nagekomen door het publiek over de insolventie van de vennootschap te informeren door middel van een kennisgeving in een openbaar register teneinde ervoor te zorgen dat de schuldeisers om een insolventieprocedure kunnen verzoeken. Bovendien moeten de lidstaten ook de verplichting van de bestuurders om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen, kunnen schorsen indien de bestuurders maatregelen nemen om de belangen van de gezamenlijke schuldeisers te beschermen en die maatregelen aan de gezamenlijke schuldeisers een beschermingsniveau bieden dat gelijkwaardig is aan het niveau dat wordt geboden bij een verzoek tot opening van een insolventieprocedure. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om maatregelen die door de eigenaren van de vennootschap worden genomen om de solvabiliteit van de vennootschap te herstellen.*

- (60) Om ervoor te zorgen dat bestuurders niet *tegen de belangen van de schuldeisers* handelen door, ondanks tekenen van insolventie, de indiening van een verzoek tot opening van een insolventieprocedure uit te stellen, moeten de lidstaten bepalingen vaststellen op grond waarvan bestuurders civielrechtelijk aansprakelijk zijn voor een verzuim van indiening van een dergelijk verzoek. In deze gevallen moeten bestuurders de schuldeisers *elke schade* vergoeden die het gevolg is van de verslechtering van de recuperatiewaarde van de vennootschap in vergelijking met de situatie die zou hebben bestaan als het verzoek tijdig zou zijn ingediend. *Voor zover deze richtlijn niet voorziet in specifieke regels, moeten alle andere aspecten van civielrechtelijke aansprakelijkheid, zoals de berekening van schade of de bewijslast, worden geregeld door het nationale recht.* De lidstaten moeten *ook* nationale regels inzake de civielrechtelijke aansprakelijkheid van bestuurders in verband met de indiening van een verzoek tot opening van een insolventieprocedure kunnen vaststellen of handhaven die strenger zijn dan de regels van deze richtlijn.

- (61) *Wanneer de lidstaten bestuurders toestaan andere maatregelen te nemen ter bescherming van de belangen van de gezamenlijke schuldeisers dan zich te kwijten van hun verplichting om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen, moeten zij ook bepalingen vaststellen die ervoor zorgen dat bestuurders aansprakelijk zijn voor elke schade die de schuldeisers lijden als gevolg van de verslechtering van de recuperatiewaarde van de vennootschap in vergelijking met de situatie die bestaan zou hebben als een verzoek tot opening van een insolventieprocedure zou zijn ingediend. In deze gevallen moeten de schuldeisers in de positie worden gebracht waarin zij zich bevonden zouden hebben indien de bestuurders het verzoek tot opening van een insolventieprocedure binnen de door de lidstaten gestelde termijn zouden hebben ingediend. De lidstaten moeten kunnen bepalen dat bestuurders van die aansprakelijkheid worden ontheven indien en voor zover die bestuurders op basis van objectieve omstandigheden en informatie die verifieerbaar was op het moment dat de betrokken maatregelen werden genomen, kunnen aantonen dat die maatregelen redelijkerwijs een gelijkwaardig of beter resultaat voor de schuldeisers konden opleveren dan het resultaat dat voortvloeit uit de indiening van een verzoek tot opening van een insolventieprocedure. In dergelijke gevallen moet het nationale recht inzake bewijslast gelden.*
- (62) *Om een efficiënt en inclusief insolventiekader te bevorderen dat ondernemerschap en economische vernieuwing ondersteunt, moeten de lidstaten vereenvoudigde vereffeningsprocedures voor micro-ondernemingen kunnen handhaven of invoeren.*

(63) *Indien een ondernemer volledig of gedeeltelijk eigenaar is van een vennootschap en persoonlijk aansprakelijk is voor alle schulden van de vennootschap, mag het feit dat de vennootschap niet over voldoende activa beschikt om de kosten van de insolventieprocedure te dekken, de ondernemer niet beletten kwijtschelding van schuld te verkrijgen overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/1023 en dus een tweede kans te krijgen. Hoewel de lidstaten niet verplicht zijn een nieuwe procedure inzake kwijtschelding van schuld in te voeren, moeten zij ervoor zorgen dat ondernemers die natuurlijke personen zijn toegang hebben tot procedures inzake kwijtschelding van schuld, maar vennootschappen niet. Deze richtlijn heeft betrekking op insolvente ondernemers die aansprakelijk zijn voor alle schulden van een vennootschap, maar niet op personen die slechts gedeeltelijk aansprakelijk zijn voor de schulden van een vennootschap, zoals een borg voor de banklening van de vennootschap en andere soorten garanties aan een van de schuldeisers van de vennootschap. Deze richtlijn heeft alleen betrekking op de weigering van kwijtschelding van schuld op grond van het feit dat tegen de vennootschap geen insolventieprocedure kan worden geopend omdat de vennootschap niet over voldoende activa beschikt om de kosten ervan te dekken. Deze richtlijn regelt geen andere gronden voor weigering van kwijtschelding van schuld, zoals die waarin Richtlijn (EU) 2019/1023 voorziet. Wanneer een persoon aan de voorwaarden inzake kwijtschelding van schuld voldoet, kan de datum van de beslissing om al dan niet een insolventieprocedure tegen de vennootschap te openen, worden toegepast in plaats van de in artikel 21, lid 1, punt b), van Richtlijn (EU) 2019/1023 bedoelde datum.*

- (64) Het is belangrijk ervoor te zorgen *dat schuldeisers op passende wijze bij de insolventieprocedure worden betrokken, zodat hun belangen naar behoren in aanmerking kunnen worden genomen*. Schuldeiserscomités maken het mogelijk om schuldeisers beter bij insolventieprocedures te betrekken, met name wanneer zij dit anders niet individueel zouden kunnen doen wegens beperkte middelen, het economisch belang van hun vorderingen of de geografische afstand. Schuldeiserscomités kunnen ■ schuldeisers met grensoverschrijdende vorderingen helpen hun rechten beter uit te oefenen en ervoor zorgen dat zij eerlijk worden behandeld. De lidstaten moeten de oprichting van een schuldeiserscomité toestaan zodra de *insolventieprocedure* is geopend. *De lidstaten moeten ook kunnen bepalen dat een schuldeiserscomité wordt opgericht voordat de insolventieprocedure wordt geopend. De lidstaten wordt niet belet de toepassing van de bepalingen over de oprichting van een schuldeiserscomité uit te breiden tot preventieve herstructureringsprocedures*. Er moet een schuldeiserscomité worden opgericht *wanneer de algemene vergadering van schuldeisers daartoe besluit of daar om verzoekt of, indien het nationale recht niet voorziet in een algemene vergadering van schuldeisers, wanneer schuldeisers daarom verzoeken overeenkomstig het nationale recht*. De lidstaten moeten kunnen *besluiten dat de gerechten, de bevoegde instanties of de insolventiefunctionarissen op eigen initiatief of op verzoek van een of meer schuldeisers, de insolventiefunctionaris of de schuldenaar een schuldeiserscomité kunnen oprichten*.

- (65) De *lasten* van de oprichting en werking van een schuldeiserscomité *moeten* in verhouding staan *tot* de *voordelen ervan*. *Daarom moeten de lidstaten kunnen bepalen dat* er geen schuldeiserscomité opgericht wordt wanneer de lasten van de oprichting en werking ervan groter **■** zouden zijn dan het economische belang van de besluiten die het *zou kunnen* nemen. Dit kan het geval zijn wanneer er te weinig schuldeisers zijn, wanneer de grote meerderheid van de schuldeisers een klein aandeel heeft in de vordering op de schuldenaar, *wanneer mogelijke vertragingen als gevolg van de oprichting van een schuldeiserscomité zouden leiden tot een verslechtering van de financiële situatie van de schuldenaar* of wanneer de waarde die naar verwachting uit de insolvente boedel kan worden teruggevorderd **■** lager is dan de kosten van de oprichting en werking van het schuldeiserscomité. *Deze situaties doen zich met name voor in insolventieprocedures betreffende schuldenaren die ondernemers of kleine ondernemingen zijn, en in kwijtingsprocedures. De lidstaten moeten alleen kunnen voorzien in de oprichting van het schuldeiserscomité voor grote ondernemingen in de zin van artikel 3, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad¹⁴. In het geval van kleinere ondernemingen is het mogelijk dat het nationale recht reeds op andere manieren voorziet in een adequate bescherming van de belangen van schuldeisers door middel van insolventieprocedures.*

¹⁴ Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj>).

- (66) *De bepalingen van deze richtlijn inzake de oprichting van schuldeiserscomités moeten van toepassing zijn op schuldenaren die rechtspersonen zijn. De lidstaten moeten de toepassing van die bepalingen kunnen uitbreiden tot natuurlijke personen die ondernemer zijn.*
- (67) De lidstaten moeten de functies van de schuldeiserscomités en de vereisten, verplichtingen en procedures voor de benoeming van hun leden verduidelijken **■**. Om onnodige vertraging bij de oprichting van het schuldeiserscomité te voorkomen, moeten de leden van het comité snel worden aangesteld *om de efficiëntie van de insolventieprocedure te waarborgen. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat schuldeisers eerlijk vertegenwoordigd zijn in de schuldeiserscomités* en dat **■** schuldeisers met grensoverschrijdende vorderingen die woonachtig zijn in een andere lidstaat dan die waar de insolventieprocedure wordt geopend, *niet worden uitgesloten van aanstelling in de schuldeiserscomités. Wanneer werknemers tot de schuldeisers behoren, moeten die werknemers of hun vertegenwoordigers in aanmerking komen voor aanstelling in schuldeiserscomités, tenzij er een ander, ten minste gelijkwaardig, mechanisme is waarmee de belangen van werknemers in insolventieprocedures kunnen worden vertegenwoordigd. Dit kan het geval zijn wanneer rekening wordt gehouden met de belangen van werknemers in collectieve procedures door middel van verplichte raadplegingen met hun vertegenwoordigers over de richting van de procedure of voorafgaand aan belangrijke beslissingen, zoals over de verkoop van activa of de overdracht van de onderneming. Werknemers wier loonaanspraken volledig door een waarborgfonds worden betaald, zijn geen schuldeisers.*

(68) Een billijke vertegenwoordiging van de schuldeisers in schuldeiserscomités is bijzonder belangrijk voor niet door een zekerheid gedekte schuldeisers, *onder meer schuldeisers met een geringe vordering. De lidstaten moeten kunnen bepalen dat andere personen of entiteiten dan schuldeisers, zoals werknemersvertegenwoordigers, publieke instellingen of waarborgfondsen, ook in aanmerking komen voor aanstelling in schuldeiserscomités* ■ .

(69) ■ Schuldeiserscomités moeten bij insolventieprocedures *worden betrokken en ervoor zorgen dat ze* zodanig verlopen dat de belangen van de schuldeisers worden beschermd, *onder meer door de activiteiten van de insolventiefunctionaris te volgen en daarvan regelmatig op de hoogte te worden gehouden, zonder dat de insolventiefunctionaris ondergeschikt moet zijn aan het comité.* De rol van het schuldeiserscomité bij het toezicht op de eerlijkheid en integriteit van de insolventieprocedure kan alleen doeltreffend worden vervuld wanneer het comité en zijn leden onafhankelijk van de insolventiefunctionarissen optreden en alleen verantwoording afleggen aan de schuldeisers. *De leden van schuldeiserscomités moeten te goeder trouw handelen bij het uitvoeren van de taken van het comité. Schuldeisers, leden van schuldeiserscomités en alle door schuldeiserscomités ingeschakelde deskundigen moeten alle vertrouwelijke informatie die zij in verband met de activiteiten van schuldeiserscomités verkrijgen, vertrouwelijk houden.*

- (70) Hoewel een schuldeiserscomité groot genoeg moet zijn om de diversiteit van standpunten en belangen van de schuldeisers te waarborgen, moet het ook relatief beperkt van omvang zijn om zijn taken doeltreffend en tijdig te kunnen uitvoeren. De lidstaten moeten specificeren wanneer en hoe de samenstelling van een schuldeiserscomité moet worden gewijzigd, bijvoorbeeld in het geval dat vertegenwoordigers niet langer in staat zijn te handelen, ook niet in het belang van de schuldeisers, of zich willen terugtrekken. ***De lidstaten moeten ook de voorwaarden specificeren voor het ontslag van leden die een ernstige schending hebben begaan met betrekking tot hun plicht om in het belang van de gezamenlijke schuldeisers te handelen.*** Deze schendingen kunnen situaties zijn waarin sprake is van belangenconflicten.
- (71) ***De werkmethode*** van schuldeiserscomités ***moeten*** transparant en doeltreffend zijn. De lidstaten moeten daarom **■** voorschriften vaststellen met betrekking tot de werkmethode van schuldeiserscomités, en daarbij een nadere omschrijving geven van ***de stemprocedure, waaronder de stemgerechtigdheid en het vereiste quorum, de regels voor het bijhouden van de genomen besluiten*** en de wijze waarop de onpartijdigheid en de vertrouwelijkheid van hun werkzaamheden worden gewaarborgd. ***De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de werkmethode verder kunnen worden gespecificeerd door schuldeiserscomités door middel van protocollen.***

- (72) *Schuldeisers moeten elektronisch kunnen deelnemen en stemmen of hun stemrecht aan een naar behoren gemachtigde derde kunnen delegeren. De mogelijkheid om te delegeren zou met name gunstig zijn voor schuldeisers die in een andere lidstaat wonen dan de lidstaat waar de insolventieprocedure wordt geopend.*
- (73) Schuldeiserscomités moeten voldoende rechten krijgen om hun taken efficiënt en doeltreffend te kunnen uitvoeren. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat schuldeiserscomités *op transparante wijze handelen en* kunnen communiceren met insolventiefunctionarissen, gerechten, de *schuldenaar die zijn goederen in bezit houdt,* en waar nodig met de schuldeisers *die* ze vertegenwoordigen, zodat de *schuldeiserscomités* zich een *mening* kunnen vormen over aangelegenheden die van rechtstreeks belang en relevant zijn voor de schuldeisers, en opdat met die mening in de procedure naar behoren rekening wordt gehouden. De lidstaten *moeten voorzien in het recht van schuldeiserscomités om informatie op te vragen bij insolventiefunctionarissen en, in voorkomend geval, bij schuldenaren die hun goederen in bezit houden. De lidstaten moeten voorzien in het recht van schuldeiserscomités om te worden gehoord over belangrijke* besluiten. De lidstaten moeten *de algemene vergadering van schuldeisers* kunnen toestaan *besluiten aan het schuldeiserscomité te delegeren. De lidstaten moeten ook kunnen bepalen dat schuldeiserscomités het recht hebben een secretaris aan te stellen en extern advies in te winnen over zaken waarbij de door hen vertegenwoordigde schuldeisers belang hebben.*

- (74) Aangezien de werking van schuldeiserscomités kosten met zich meebrengt, **moeten de lidstaten duidelijke regels vaststellen met betrekking tot de vraag** wie deze kosten draagt. De lidstaten moeten ook waarborgen vaststellen om te voorkomen dat de kosten van schuldeiserscomités de recuperatiewaarde van insolvente boedels op onevenredige wijze verminderen.
- (75) Om schuldeisers aan te moedigen lid te worden van schuldeiserscomités, moeten de lidstaten hun **■** civielrechtelijke aansprakelijkheid beperken voor de functies die zij overeenkomstig deze richtlijn uitoefenen. Niettemin moet het mogelijk zijn dat leden van het schuldeiserscomité **die hun verplichtingen opzettelijk of door grove nalatigheid hebben geschonden** uit hun functie worden ontheven en voor die schending aansprakelijk worden gesteld. In die gevallen moeten de lidstaten bepalen dat die leden individueel aansprakelijk zijn voor de schade die door hun wangedrag is veroorzaakt. **De lidstaten hoeven deze beperking van de civielrechtelijke aansprakelijkheid niet toe te passen wanneer de kosten voor een verzekering ter dekking van de persoonlijke aansprakelijkheid van de leden van het schuldeiserscomité door de insolvente boedel worden gedragen. Indien de lidstaten schuldeiserscomités meer bevoegdheden toevertrouwen dan die waarin deze richtlijn voorziet, zodat ze bijvoorbeeld beslissingen kunnen nemen over de activa van de schuldenaar of transacties kunnen aanvaarden, moeten de lidstaten kunnen bepalen dat de leden van het schuldeiserscomité op dezelfde wijze aansprakelijk worden gesteld als een insolventiefunctionaris.**

- (76) Om de belangrijkste kenmerken van nationale insolventieprocedures transparanter te maken en om met name schuldeisers met grensoverschrijdende vorderingen te helpen beoordelen wat er zou gebeuren als hun investeringen in een insolventieprocedure terecht komen, moeten investeerders en potentiële investeerders gemakkelijk toegang krijgen tot die informatie in een vooraf bepaald, vergelijkbaar en gebruiksvriendelijk format. De lidstaten moeten een gestandaardiseerd blad met essentiële informatie opstellen en openbaar maken. ***De Commissie moet bladen met essentiële informatie in een meertalig formaat ter beschikking van het publiek stellen. Een blad met essentiële informatie zou voor potentiële beleggers een belangrijk instrument zijn om de regels inzake insolventieprocedures van een bepaalde lidstaat snel te beoordelen. Het moet voldoende uitleg bevatten om de lezer in staat te stellen de daarin vervatte informatie te begrijpen zonder naar andere informatiebronnen te hoeven verwijzen. De bladen met essentiële informatie moeten ook praktische informatie bevatten over de voorwaarden die leiden tot de opening van insolventieprocedures en over de stappen die moeten worden ondernomen om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen of een vordering in te stellen. Aangezien de lidstaten reeds verplicht zijn informatie te verstrekken over hun nationale regels inzake insolventieprocedures uit hoofde van Verordening (EU) 2015/848, is het belangrijk ervoor te zorgen dat de uit hoofde van deze richtlijn verstrekte informatie consistent is met de informatie die op grond van die verordening wordt verstrekt. Daartoe moeten de lidstaten de krachtens deze richtlijn vereiste informatie kunnen verstrekken via het bij Beschikking 2001/470/EG van de Raad opgerichte Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken¹⁵.***

¹⁵ Beschikking 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken (PB L 174 van 27.6.2001, blz. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2001/470/oj>).

(77) *In uitzonderlijke noodsituaties als gevolg van natuurrampen of andere rampzalige gebeurtenissen die de economische activiteiten op het niveau van een lidstaat of zijn regio's ernstig verstoren, moeten de lidstaten snel kunnen optreden om de negatieve gevolgen van die situaties voor de economie tot een minimum te beperken. Dergelijke situaties hebben zich voorgedaan in de context van de COVID-19-pandemie en zouden zich kunnen voordoen in de context van een systeemcrisis als gedefinieerd in Richtlijn 2014/59/EU of in situaties waarin staatssteun op grond van artikel 107, lid 2, punt b), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie verenigbaar is met de interne markt voor het herstel van schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen. In die situaties, die het risico van wijdverbreide insolventie met zich meebrengen, ook voor vennootschappen die onder normale omstandigheden levensvatbaar zouden zijn, moeten de lidstaten tijdelijk kunnen afwijken van sommige bepalingen van deze richtlijn. De afwijkingen moeten qua reikwijdte en tijd worden beperkt tot wat essentieel is om de uitzonderlijke situatie aan te pakken, bijvoorbeeld door geografisch beperkt te zijn tot de regio in de lidstaten die door een natuurramp is getroffen. De lidstaten moeten de Commissie kennisgeven van de maatregelen die van deze richtlijn afwijken, alsook van het territoriale toepassingsgebied en de duur ervan, en ten aanzien van de Commissie motiveren waarom die maatregelen moeten worden uitgevoerd. De verplichting van de lidstaten om kennis te geven van die maatregelen, moet de inwerkingtreding en de toepassing ervan onverlet laten. De kennisgeving, die het voor de Commissie gemakkelijker maakt na te gaan of de afwijkingen aan de desbetreffende vereisten voldoen, moet onverwijld onder de aandacht van de andere lidstaten worden gebracht. De maximumduur van de afwijking moet één jaar bedragen en het moet mogelijk zijn deze met perioden van zes maanden te verlengen, waarbij in een aanvullend controlemechanisme wordt voorzien. De lidstaten moeten uiterlijk drie maanden vóór het verstrijken van de afwijking kennisgeven van het verzoek om verlenging, zodat de Commissie zo nodig daartegen bezwaar kan maken.*

- (78) Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van deze *richtlijn*, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad¹⁶.
- (79) *Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de bescherming, op grond van Richtlijn (EU) 2016/943 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷, van niet-openbaar gemaakte knowhow en bedrijfsinformatie, ook wel bedrijfsgeheimen genoemd, tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken daarvan.*

¹⁶ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

¹⁷ *Richtlijn (EU) 2016/943 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende de bescherming van niet-openbaar gemaakte knowhow en bedrijfsinformatie (bedrijfsgeheimen) tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken daarvan (PB L 157 van 15.6.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/943/oj>).*

- (80) Daar de doelstellingen van deze richtlijn niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt aangezien de verschillen tussen nationale insolventiekaders het vrije verkeer van kapitaal en de vrijheid van vestiging zouden blijven belemmeren, maar beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 VEU, neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken.
- (81) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de bij het Handvest erkende beginselen in acht, in het bijzonder het recht op eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven, het recht op bescherming van persoonsgegevens, de vrijheid van beroep en het recht om te werken, de vrijheid van ondernemerschap, het recht op eigendom, het recht op voorlichting en raadpleging van werknemers en het recht op een onpartijdig gerecht.

- (82) Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸ is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens voor de toepassing van deze richtlijn. Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad¹⁹ is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen en organen van de Unie voor de toepassing van deze richtlijn.
- (83) Overeenkomstig artikel 42, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1725 is de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming geraadpleegd, en op 6 februari 2023 heeft hij een advies uitgebracht²⁰,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

¹⁸ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹⁹ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

²⁰ PB C 89 van 10.3.2023, blz. 10.

Titel I
ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Bij deze richtlijn worden gemeenschappelijke regels vastgesteld betreffende:
 - a) vorderingen tot nietigverklaring;
 - b) opsporing van activa die tot een insolvente boedel behoren;
 - c) pre-packprocedures;
 - d) de plicht van bestuurders om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen;
2. ***De titels II, III en VI van deze richtlijn zijn van toepassing op collectieve procedures als gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Verordening (EU) 2015/848 die zijn gebaseerd op het recht inzake insolventie, met uitzondering van preventieve herstructureringsprocedures.***

Titel II is niet van toepassing op voorlopige procedures.

3. Deze richtlijn is niet van toepassing *indien* schuldenaren **■** :
- a) verzekerings- of herverzekeringsondernemingen als gedefinieerd in artikel 13, punten 1 en 4, van Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad²¹ zijn;
 - b) kredietinstellingen als gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punt (1), van Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad²² zijn;
 - c) beleggingsondernemingen of instellingen voor collectieve belegging als gedefinieerd in artikel 4, lid 1, punten (2) en (7), van Verordening (EU) nr. 575/2013 zijn;
 - d) centrale tegenpartijen als gedefinieerd in artikel 2, punt 1), van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad²³ zijn;
 - e) centrale effectenbewaarinstellingen als gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punt 1, van Verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad²⁴ zijn;
 - f) andere financiële instellingen en entiteiten zijn die zijn vermeld in artikel 1, lid 1, eerste alinea, van Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad²⁵;

²¹ Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II) (PB L 335 van 17.12.2009, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj>).

²² Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

²³ Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende otc-derivaten, centrale tegenpartijen en transactieregisters (PB L 201 van 27.7.2012, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/648/oj>).

²⁴ Verordening (EU) nr. 909/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de verbetering van de effectenafwikkeling in de Europese Unie, betreffende centrale effectenbewaarinstellingen en tot wijziging van Richtlijnen 98/26/EG en 2014/65/EU en Verordening (EU) nr. 236/2012 (PB L 257 van 28.8.2014, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/909/oj>).

²⁵ Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de Richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de Verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 173 van 12.6.2014, blz. 190, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>).

- g) publieke instellingen naar nationaal recht zijn;
- h) natuurlijke personen zijn *die geen* ondernemers *zijn*.

4. *De lidstaten kunnen schuldenaren die andere dan de in lid 3 bedoelde financiële entiteiten zijn en die financiële diensten verlenen die onderworpen zijn aan bijzondere regelingen op grond waarvan de nationale toezichthoudende of afwikkelingsautoriteiten ruime interventiebevoegdheden hebben die vergelijkbaar zijn met de bevoegdheden met betrekking tot de in lid 3 bedoelde financiële entiteiten, van het toepassingsgebied van deze richtlijn uitsluiten. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van die bijzondere regelingen.*
5. *De titels IV en VI zijn van toepassing op schuldenaren die rechtspersonen zijn.*
6. *De lidstaten kunnen besluiten titel VI van deze richtlijn alleen toe te passen op schuldenaren die grote ondernemingen zijn in de zin van artikel 3, lid 4, van Richtlijn 2013/34/EU.*

Artikel 2

Definities

1. Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:
 - a) “insolventiefunctionaris”: een *persoon of instantie die een of meer van de in artikel 2, punt 5, van Verordening (EU) 2015/848 en artikel 2, lid 1, punt 12, van Richtlijn (EU) 2019/1023 genoemde taken vervult*;
 - b) “gerecht”: *een* rechterlijke instantie van een lidstaat;
 - █
 - c) “█ registers van bankrekeningen”: █ automatische gecentraliseerde mechanismen, zoals centrale *registers* of centrale elektronische systemen voor gegevensontsluiting, ingesteld overeenkomstig artikel 16, lid 1, van Richtlijn (EU) 2024/1640;
 - d) “*centrale* registers van uiteindelijke begunstigden”: de nationale centrale registers *met* informatie over uiteindelijke begunstigden *en de systemen van gekoppelde registers*, bedoeld in *artikel 10* van Richtlijn (EU) 2024/1640;

- e) **“bankrekeninginformatie”**: de in artikel 16, lid 3, van Richtlijn (EU) 2024/1640 bedoelde informatie;
- f) **“rechtshandeling”**: voor de toepassing van titel II, elke gerichte menselijke gedraging ■ die rechtsgevolgen heeft;
- g) **“nog uit te voeren overeenkomst”**: een overeenkomst tussen een schuldenaar en een of meer tegenpartijen krachtens welke de partijen nog verplichtingen moeten nakomen op het ogenblik dat de insolventieprocedure in de vereffeningfase uit hoofde van titel IV wordt geopend, **met uitzondering van salderingsovereenkomsten, waaronder salderingsovereenkomsten bij vroegtijdige beëindiging op financiële markten, energiemarkten en grondstoffenmarkten, indien deze overeenkomsten afdwingbaar zijn uit hoofde van het nationale insolventierecht, en met uitzondering van financiële overeenkomsten**;
- h) **“toets van het belang van de schuldeisers”**: een toets waaraan is voldaan als geen enkele schuldeiser bij een vereffening **in het kader van een pre-packprocedure** slechter af zou zijn dan die schuldeiser zou zijn indien de normale rangorde van voorrang bij vereffening zou worden toegepast bij een geleidelijke vereffening **of, indien de lidstaten daarin voorzien, in het geval van het beste alternatieve scenario**;

i) “tussentijdse financiering”: elke nieuwe financiële bijstand waarin wordt voorzien door een bestaande of een nieuwe schuldeiser, die ten minste financiële bijstand tijdens de pre-packprocedure omvat en die redelijk en onmiddellijk noodzakelijk is om de onderneming van de schuldenaar of een deel ervan voort te zetten, of om de waarde van die onderneming te behouden of te verhogen;

■

j) “schuldeiserscomité”: een vertegenwoordigend orgaan van schuldeisers uit hoofde van *titel VI*;

k) “pre-packprocedure”: een *procedure, bestaande uit een voorbereidingsfase en een vereffeningfase, die het mogelijk maakt* de onderneming van de schuldenaar, geheel of gedeeltelijk, als going concern aan de hoogste bidder te verkopen *in de loop van de insolventieprocedure*;

l) “voorbereidingsfase”: *de fase van de pre-packprocedure die erop gericht is een geschikte koper voor de onderneming van de schuldenaar of voor een deel ervan te vinden*;

m) “vereffeningfase”: *de fase van de pre-packprocedure die erop gericht is de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel ervan goed te keuren en uit te voeren, en de opbrengst onder de schuldeisers te verdelen*.

2. *Voor de toepassing van deze richtlijn worden de begrippen “insolventie” en “bestuurder” begrepen zoals gedefinieerd in het nationale recht.*

Artikel 3

Nauw met de schuldenaar verbonden partij

1. *Voor de toepassing van titel II worden onder “nauw met de schuldenaar verbonden partijen” verstaan:*

a) *indien de schuldenaar een natuurlijke persoon is:*

- i) *de echtgeno(o)t(e) of partner van de schuldenaar;*
- ii) *de bloedverwanten in opgaande en neergaande lijn en de broers en zussen van de schuldenaar of van de echtgeno(o)t(e) of partner van de schuldenaar, en de echtgenoten of partners van die personen;*
- iii) *personen die tot het huishouden van de schuldenaar behoren;*
- iv) *personen die toegang hebben tot niet-openbare informatie over de zaken van de schuldenaar en die de mogelijkheid hebben controle uit te oefenen over de activiteiten van de schuldenaar, ook indien zij uit hoofde van een arbeidsovereenkomst voor de schuldenaar werken dan wel een arbeidsverhouding met de schuldenaar hebben;*

- v) *juridische entiteiten waarin de schuldenaar of een van de in de punten i) tot en met iv) bedoelde personen lid is van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen; of*
 - vi) *juridische entiteiten waarin de schuldenaar of een van de in de punten i) tot en met iv) bedoelde personen taken uitoefent welke toegang geven tot niet-openbare informatie over de zaken van de schuldenaar;*
- b) *indien de schuldenaar een juridische entiteit is:*
- i) *elk lid van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen van de schuldenaar;*
 - ii) *houders van eigenvermogensinstrumenten met controlerend belang in de schuldenaar;*
 - iii) *personen die soortgelijke functies uitoefenen als de in punt i) bedoelde personen;*
 - iv) *personen die overeenkomstig punt a) nauw verbonden zijn met de in de punten i), ii) en iii) van dit punt bedoelde personen.*

2. *Voor de toepassing van titel IV omvatten nauw met de schuldenaar verbonden partijen de in lid 1 bedoelde personen en alle andere personen, met inbegrip van rechtspersonen, die preferentiële toegang hebben tot niet-openbare informatie over de zaken van de schuldenaar.*

3. Of een partij nauw verbonden is met de schuldenaar, wordt bepaald ten aanzien van:
- a) voor de toepassing van titel II: de dag waarop de rechtshandeling waarop een vordering tot nietigverklaring betrekking heeft, is voltooid, of *een periode van drie maanden vóór de voltooiing van de rechtshandeling*;
 - b) voor de toepassing van titel IV: de dag waarop de *vereffeningsfase van de pre-packprocedure* begint of *een periode van ten minste zes maanden vóór de aanvang van de vereffeningsfase*.

Lid 1 en lid 3, punt a), van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op personen die nauw verbonden zijn met partijen die voordeel hebben gehad bij een in artikel 12, lid 2, tweede alinea, bedoelde nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare rechtshandeling.

Artikel 4

Nationaal recht en minimale harmonisatie

- 1. Onverminderd artikel 10, lid 3, kunnen de lidstaten wetgeving vaststellen of handhaven die de gezamenlijke schuldeisers een hoger niveau van bescherming biedt dan dat waarin de titels II en V voorzien.*
- 2. De lidstaten kunnen met betrekking tot de oprichting, werking, taken en leden van schuldeiserscomités wetgeving vaststellen of handhaven die voorziet in een grotere deelneming van schuldeisers aan insolventieprocedures dan die waarin titel VI voorziet.*
- 3. De lidstaten kunnen wetgeving vaststellen of handhaven die de toegang van insolventiefunctionarissen tot bankrekeninginformatie in hun registers van bankrekeningen, informatie over uiteindelijke begunstigden en nationale registers en databanken in grotere mate vergemakkelijkt dan de regels van titel III.*

4. *De lidstaten zorgen ervoor dat insolvente ondernemers of andere natuurlijke personen die als houders van eigenvermogensinstrumenten persoonlijk aansprakelijk zijn voor de schulden van een vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, toegang hebben tot volledige kwijtschelding van schuld overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/1023, zelfs in gevallen waarin overeenkomstig het nationale recht geen insolventieprocedure jegens de schuldenaar kan worden geopend omdat de schuldenaar geen activa heeft of omdat zijn activa niet volstaan om de procedurekosten of de kosten in verband met de werkzaamheden van de insolventiefunctionaris te dekken.*
5. *De lidstaten mogen wetgeving vaststellen of handhaven die voorziet in vereenvoudigde vereffeningsprocedures voor micro-ondernemingen.*

Artikel 5

Bescherming van werknemers

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het Unierecht en het nationale recht inzake de rechten van werknemers met betrekking tot de aangelegenheden die onder deze richtlijn vallen, met inbegrip van het Unierecht en het nationale recht inzake de betrokkenheid van werknemersvertegenwoordigers en passende maatregelen om werknemersvertegenwoordigers te informeren en te raadplegen, met name:

- a) de bij de Richtlijnen 98/59/EG, 2001/23/EG en 2008/94/EG gegarandeerde rechten;*
- b) het recht op informatie en raadpleging overeenkomstig de Richtlijnen 2002/14/EG en 2009/38/EG.*

Titel II
VORDERINGEN TOT NIETIGVERKLARING

Hoofdstuk 1
Algemene bepalingen

Artikel 6

Algemene voorwaarden voor vorderingen tot nietigverklaring

De lidstaten zorgen ervoor dat rechtshandelingen die vóór de opening van de insolventieprocedure ten nadele van de gezamenlijke schuldeisers zijn voltooid, *nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar zijn* onder de voorwaarden van hoofdstuk 2 .

De lidstaten kunnen bepalen dat een rechtshandeling waarvan de rechtsgevolgen afhankelijk zijn van de inschrijving ervan in een openbaar register, wordt beschouwd als voltooid zodra is voldaan aan alle andere voorwaarden voor de werking daarvan.

Hoofdstuk 2

Specifieke voorwaarden ■

Artikel 7

Preferenties

1. De lidstaten zorgen ervoor dat *nadelige* rechtshandelingen die een schuldeiser of een groep schuldeisers begunstigen door voldoening *of* zekerheidsstelling *nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar zijn* indien zij zijn voltooid:
 - a) binnen de drie maanden voorafgaand aan de indiening van het verzoek *dat heeft geleid tot* de opening van *de* insolventieprocedure, *of, bij gebreke van een dergelijk verzoek, binnen de drie maanden voorafgaand aan de datum van het besluit tot inleiding van een insolventieprocedure, op voorwaarde* dat de schuldenaar niet in staat was zijn ■ schulden te betalen *wanneer deze opeisbaar werden overeenkomstig het nationale recht*, of
 - b) na de indiening van het verzoek *of de datum van het in punt a) bedoelde besluit en vóór* de opening van de insolventieprocedure.

■
2. Indien een opeisbare vordering van een schuldeiser *zoals verschuldigd* is voldaan of gewaarborgd, zorgen de lidstaten ervoor dat *nadelige* rechtshandelingen *ten minste nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar zijn* indien:
 - a) aan de voorwaarden van lid 1 is voldaan, en

- b) die schuldeiser wist ■ dat de schuldenaar niet in staat was zijn ■ schulden te betalen *wanneer deze opeisbaar werden overeenkomstig het nationale recht*, dat een verzoek tot opening van een insolventieprocedure *was* ingediend *of dat, bij gebreke van een dergelijk verzoek, een besluit tot inleiding van een insolventieprocedure was genomen.*

Voor de toepassing van de eerste alinea, punt b), wordt deze kennis vermoed indien de schuldeiser een nauw met de schuldenaar verbonden partij was. Dat vermoeden is weerlegbaar.

3. ■ De leden 1 en 2 *zijn niet van toepassing op* de volgende rechtshandelingen ■ :
- a) rechtshandelingen die rechtstreeks in ruil voor een redelijke vergoeding ten gunste van de *activa van de schuldenaar* zijn verricht;
 - b) betalingen op wissels of cheques indien het op wissels of cheques toepasselijke recht de uit de wissel of cheque voortvloeiende vorderingen van de ontvanger op een andere schuldenaar van de wissel of cheque, zoals de endossant, de trekker of *de* betrokkene, uitsluit indien *de ontvanger* de betaling van de schuldenaar weigert;
 - c) rechtshandelingen die niet onderworpen zijn aan vorderingen tot nietigverklaring overeenkomstig de Richtlijnen 98/26/EG en 2002/47/EG;

- d) *in voorkomend geval, in overeenstemming met het nationale recht, rechtshandelingen die dienen als voldoening of zekerheidsstelling van vorderingen van socialezekerheidsinstanties;*
- e) *het aangaan van salderingsovereenkomsten, met inbegrip van salderingsovereenkomsten bij vroegtijdige beëindiging, op financiële markten, energiemarkten of andere grondstoffenmarkten, alsmede rechtshandelingen ter ondersteuning van de werking van deze overeenkomsten.*

*Voor de toepassing van de eerste alinea, punt b), zorgen de lidstaten ervoor dat het op de wissel of cheque betaalde bedrag ■ wordt terugbetaald door de laatste endossant of, indien de laatste endossant de wissel voor rekening van een derde heeft geëndosseerd, door die derde, indien de laatste endossant of de derde wist ■ dat de schuldenaar niet in staat was zijn ■ schulden te betalen **wanneer deze opeisbaar werden overeenkomstig het nationale recht**, of dat op het moment van het endosseren of laten endosseren van de wissel een verzoek tot opening van een insolventieprocedure **was** ingediend. **Deze kennis wordt** vermoed indien de laatste endossant of de derde een nauw met de schuldenaar verbonden partij was. **Dat vermoeden is weerlegbaar.***

Artikel 8

Rechtshandelingen zonder vergoeding *of* in ruil voor een kennelijk ontoereikende vergoeding

1. De lidstaten zorgen ervoor dat rechtshandelingen van de schuldenaar die zonder vergoeding *of* in ruil voor een kennelijk ontoereikende vergoeding worden verricht, ***nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar zijn*** indien zij zijn voltooid:
 - a) binnen **■** de twaalf maanden voorafgaand aan de indiening van het verzoek ***dat heeft geleid tot de opening van een insolventieprocedure of, bij gebreke van een dergelijk verzoek, binnen de twaalf maanden voorafgaand aan de datum van het besluit tot inleiding van een insolventieprocedure;*** of
 - b) na de indiening van het verzoek ***of de datum van het in punt a) bedoelde besluit en vóór de opening van de insolventieprocedure.***
2. Lid 1 is niet van toepassing op giften en schenkingen met een symbolische waarde.

■

Artikel 9

Rechtshandelingen die schuldeisers opzettelijk benadelen

De lidstaten zorgen ervoor dat rechtshandelingen waardoor de schuldenaar de gezamenlijke schuldeisers opzettelijk heeft benadeeld, **nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar zijn** indien aan beide onderstaande voorwaarden is voldaan:

- a) die handelingen zijn voltooid binnen de **twee** jaar vóór de indiening van het verzoek **dat heeft geleid tot** de opening van **de** insolventieprocedure of, **bij gebreke van een dergelijk verzoek, binnen de twee jaar voorafgaand aan de datum van het besluit tot inleiding van een insolventieprocedure,** of na de datum van de indiening van dat verzoek of de datum van dat besluit **en vóór de opening van de insolventieprocedure;**
- b) de wederpartij van de rechtshandeling wist dat de schuldenaar de intentie had de gezamenlijke schuldeisers te benadelen.

Voor de toepassing van de eerste alinea, punt b), wordt **deze kennis** vermoed indien de wederpartij van de rechtshandeling een nauw met de schuldenaar verbonden partij was. **Dat vermoeden is weerlegbaar.**

Hoofdstuk 3

Gevolgen van vorderingen tot nietigverklaring

Artikel 10

Algemene gevolgen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de vorderingen, rechten of verplichtingen die voortvloeien uit rechtshandelingen die op grond van hoofdstuk 2 ***nietig of niet-tegenwerpbaar zijn of vernietigd zijn, niet kunnen*** worden ingeroepen om uit de betrokken insolvente boedel te worden voldaan.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat de partij die voordeel heeft gehad bij de nietige, vernietigde of niet-tegenwerpbare rechtshandeling, verplicht is ***de werkelijke voordelen zelf terug te geven of het geldelijke equivalent ervan te betalen.***

Het feit dat de uit de ***nietige, vernietigde of niet-tegenwerpbare*** rechtshandeling **█** voortvloeiende verrijking niet meer beschikbaar is in het vermogen van de partij die bij die rechtshandeling voordeel heeft gehad, kan alleen worden ingeroepen indien die partij ***niet*** op de hoogte was **█** van de omstandigheden waarop de vordering tot nietigverklaring is gebaseerd.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de verjaringstermijn voor alle vorderingen die voortvloeien uit een *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling jegens de wederpartij, *niet meer dan* drie jaar bedraagt vanaf de datum waarop de insolventieprocedure is geopend. *De lidstaten kunnen bepalen dat de verjaringstermijn wordt berekend vanaf de datum waarop de insolventiefunctionaris kennis heeft gekregen van de feiten die ten grondslag liggen aan de vordering tegen de wederpartij.*

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan het nationale recht inzake de schorsing of stuiting van de in de eerste alinea bedoelde verjaringstermijn.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat een vordering *tot teruggave van de werkelijke voordelen zelf of tot betaling van het geldelijke equivalent ervan* op grond van lid 2 aan een schuldeiser of een derde *kan* worden overgedragen.
5. De lidstaten zorgen ervoor dat de partij die verplicht is de *werkelijke voordelen zelf terug te geven of het geldelijke equivalent ervan te betalen* op grond van lid 2 **■**, die verplichting niet kan *verrekenen* met enige vordering *die zij anders in de insolventieprocedure zou moeten instellen.*
6. Dit artikel doet geen afbreuk aan vorderingen op grond van het burgerlijk en handelsrecht tot vergoeding van schade die schuldeisers hebben geleden als gevolg van een *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling.

Artikel 11

Gevolgen voor de partij *die* voordeel heeft gehad bij een *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling

1. Indien en voor zover de partij *die* voordeel heeft gehad bij de *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling, *overeenkomstig artikel 10 de werkelijke voordelen zelf teruggeeft of het geldelijke equivalent ervan betaalt*, zorgen de lidstaten ervoor dat elke met die rechtshandeling voldane vordering van die partij als onvoldaan wordt beschouwd *overeenkomstig het nationale recht*.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat een tegenprestatie die door de partij die voordeel heeft gehad bij de *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling, is verricht na of rechtstreeks in ruil voor de prestatie van de schuldenaar uit hoofde van die rechtshandeling, uit de insolvente boedel wordt terugbetaald voor zover de als tegenprestatie verleende voordelen nog in de insolvente boedel aanwezig zijn in een van de rest van de insolvente boedel te onderscheiden vorm of voor zover de insolvente boedel nog door de waarde van de tegenprestatie is verrijkt.

In gevallen die niet onder de eerste alinea vallen, kan de partij die voordeel heeft gehad bij de *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling, een vordering tot vergoeding van de tegenprestatie indienen. ■

Artikel 12

Aansprakelijkheid van derden

1. De lidstaten zorgen ervoor dat *de artikelen 10 en 11 van toepassing zijn op elke* erfgenaam of een andere rechtsopvolger onder algemene titel van de partij *die* voordeel heeft gehad bij de *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling.

De omvang van de aansprakelijkheid van erfgenamen wordt geregeld door het nationale recht.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat **■** artikel 10 *van toepassing is op* rechtsopvolgers onder bijzondere titel van de wederpartij van de *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling indien **■** de rechtsopvolger **■** de omstandigheden kende waarop de vordering tot nietigverklaring is gebaseerd. **■**

De in de eerste alinea bedoelde kennis wordt vermoed indien de rechtsopvolger onder bijzondere titel een partij is die nauw verbonden is met de partij die voordeel heeft gehad bij de *nietige, vernietigbare of niet-tegenwerpbare* rechtshandeling. *Dat vermoeden is weerlegbaar.*

Artikel 13

Verhouding tot andere instrumenten

■ Deze titel doet geen afbreuk aan de *Richtlijnen 98/26/EG, 2002/47/EG* ■ en (EU) 2019/1023.

Indien de schuldenaar tijdens een preventieve herstructureringsprocedure uit hoofde van Richtlijn (EU) 2019/1023 niet langer in staat is zijn schulden te betalen wanneer deze opeisbaar worden en het voordeel van een schorsing wordt gehandhaafd overeenkomstig artikel 7, lid 3, van die richtlijn, kunnen de lidstaten met betrekking tot rechtshandelingen die tijdens de schorsing zijn verricht, bepalen dat de kennis van een partij dat de schuldenaar niet in staat was zijn schulden te betalen wanneer deze opeisbaar werden overeenkomstig het nationale recht, geen aanleiding geeft tot vorderingen tot nietigverklaring uit hoofde van artikel 7, lid 2, van deze richtlijn.

TITEL III

OPSPORING VAN ACTIVA DIE TOT EEN INSOLVENTE BOEDEL BEHOREN

Hoofdstuk 1

Toegang tot bankrekeninginformatie *door aangewezen gerechten en administratieve autoriteiten* ■

Artikel 14

Aangewezen gerechten *en administratieve autoriteiten*

1. Elke lidstaat wijst de gerechten *of administratieve autoriteiten aan die bevoegd zijn om toegang te krijgen tot zijn nationale registers van bankrekeningen en deze te raadplegen, alsook de gerechten of administratieve autoriteiten die bevoegd zijn om grensoverschrijdend toegang te krijgen tot bankrekeninginformatie en deze grensoverschrijdend te raadplegen overeenkomstig artikel 15, lid 2* (“aangewezen gerechten *of administratieve autoriteiten*”).
2. Elke lidstaat stelt de Commissie uiterlijk op ... [36 maanden vanaf *de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn*] in kennis van zijn aangewezen gerechten *of administratieve autoriteiten*, en stelt de Commissie onverwijld in kennis van elke *wijziging* daarvan. De Commissie maakt deze kennisgevingen bekend in het *Publicatieblad van de Europese Unie* en op het Europees *e-justitieportaal*.

Artikel 15

Toegang tot en raadpleging van bankrekeninginformatie door aangewezen gerechten *en* *administratieve autoriteiten*

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ■ de aangewezen gerechten *of administratieve autoriteiten* bevoegd zijn om rechtstreeks en onmiddellijk toegang te krijgen tot ■ bankrekeninginformatie en deze te raadplegen, indien *aan de volgende voorwaarden is voldaan:*
 - a) *de insolventiefunctionaris die is aangesteld in een lopende insolventieprocedure, met inbegrip van voorlopige procedures, verzoekt om bankrekeninginformatie, en*
 - b) *de bankrekeninginformatie is noodzakelijk voor de identificatie en opsporing van activa die tot de insolvente boedel behoren in de in punt a) bedoelde procedures en van activa die het voorwerp uitmaken van een vordering tot nietigverklaring.*
2. *Bij het faciliteren van grensoverschrijdende toegang* zorgen de lidstaten ervoor dat ■ de aangewezen gerechten *of administratieve autoriteiten* bevoegd zijn om rechtstreeks en onmiddellijk toegang te krijgen tot bankrekeninginformatie in andere lidstaten die beschikbaar is via het in artikel 16, lid 6, van Richtlijn (EU) 2024/1640 bedoelde koppelingssysteem voor registers van bankrekeningen (*bank account registers interconnection system – Baris*), en deze te raadplegen, *indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:*

- a) *de insolventiefunctionaris die is aangesteld in een lopende insolventieprocedure, met inbegrip van voorlopige procedures, verzoekt om bankrekeninginformatie in andere lidstaten, en*
 - b) *de bankrekeninginformatie is noodzakelijk voor de identificatie en opsporing van activa die tot de insolvente boedel van de schuldenaar behoren in de in punt a) bedoelde procedures en van activa die het voorwerp uitmaken van een vordering tot nietigverklaring.*
3. *Andere dan de in de leden 1 en 2 van dit artikel bedoelde informatie die de lidstaten als essentieel beschouwen en op grond van artikel 16, lid 5, van Richtlijn (EU) 2024/1640 in de registers van bankrekeningen opnemen, is niet toegankelijk voor en kan niet worden geraadpleegd door aangewezen gerechten of administratieve autoriteiten.*
4. *De lidstaten zorgen ervoor dat de aangewezen gerechten of administratieve autoriteiten of andere bevoegde gerechten of autoriteiten nagaan of aan de in de leden 1 en 2 bedoelde voorwaarden is voldaan. Indien aan die voorwaarden is voldaan, zorgen de lidstaten ervoor dat de aangewezen gerechten of administratieve autoriteiten de relevante bankrekeninginformatie die is verkregen via de toegang tot en de raadpleging van bankrekeninginformatie op grond van de leden 1 en 2, doorgeven aan de insolventiefunctionaris die daarom heeft verzocht.*

5. *De toegang en de raadpleging op grond van de leden 1 en 2 doen geen afbreuk aan de nationale procedurele waarborgen en de Unie- en nationale voorschriften inzake de bescherming van persoonsgegevens. De lidstaten zorgen ervoor dat op grond van de leden 1 en 2 verkregen bankrekeninginformatie alleen wordt verwerkt voor de doeleinden waarvoor deze is verkregen, ook wanneer deze door insolventiefunctionarissen wordt verwerkt.*
6. *De lidstaten zorgen ervoor dat insolventiefunctionarissen bij de verwerking van op grond van de leden 1 en 2 verkregen bankrekeninginformatie beschikken over interne procedures voor een passend beheer van vertrouwelijke informatie.*
7. Voor de toepassing van de leden 1 en 2 worden de toegang ***tot*** en de raadpleging ***van bankrekeninginformatie*** als rechtstreeks en onmiddellijk beschouwd onder meer wanneer de nationale autoriteiten die de [...] registers van bankrekeningen beheren, de bankrekeninginformatie onverwijld door middel van een geautomatiseerd mechanisme doorgeven aan de aangewezen gerechten ***of administratieve autoriteiten***, op voorwaarde dat geen intermediaire instelling de gevraagde gegevens of de te verstrekken informatie kan behandelen.

Artikel 16

Voorwaarden voor de toegang *tot* en de raadpleging *van bankrekeninginformatie* door aangewezen gerechten *en administratieve autoriteiten*

1. *De lidstaten zorgen ervoor dat* de toegang tot en de raadpleging van bankrekeninginformatie overeenkomstig artikel 15 alleen per geval wordt verricht door het personeel van elk gerecht dat *of elke administratieve autoriteit die* specifiek is aangesteld en gemachtigd om die taken uit te voeren.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat:
 - a) het *in lid 1 bedoelde* personeel hoge professionele normen inzake vertrouwelijkheid en gegevensbescherming in acht neemt, **■** zeer integer is en over de nodige vaardigheden beschikt;
 - b) technische en organisatorische maatregelen zijn getroffen om de gegevens volgens hoge technologische normen te beveiligen met het oog op de uitoefening door de aangewezen gerechten *en administratieve autoriteiten* van de bevoegdheid om overeenkomstig artikel 15 toegang te krijgen tot bankrekeninginformatie en deze te raadplegen.

Artikel 17

Toezicht op de toegang *tot* en de raadpleging van *bankrekeninginformatie* door aangewezen gerechten *en administratieve autoriteiten*

1. De lidstaten bepalen dat de autoriteiten die de **■ registers** van bankrekeningen beheren, erop toezien dat er logbestanden worden bijgehouden van elke keer dat een aangewezen gerecht *of administratieve autoriteit* toegang krijgt tot bankrekeninginformatie en deze raadpleegt. De logbestanden bevatten met name het volgende:
 - a) het referentienummer van de zaak;
 - b) de datum en het tijdstip van de zoekopdracht;
 - c) het soort gegevens dat is gebruikt om de zoekopdracht te starten;
 - d) de unieke identificatienummers van de resultaten;
 - e) de naam van het aangewezen gerecht *dat of de aangewezen administratieve autoriteit die toegang krijgt tot het register of het raadpleegt*;
 - f) de unieke gebruikersidentificatie van het personeelslid van het aangewezen gerecht *of van de administratieve autoriteit* dat de zoekopdracht heeft verricht **■** en, indien van toepassing, van de rechter *of ambtenaar* die de zoekopdracht of raadpleging heeft gelast en, *indien beschikbaar*, **■** van de *verzoekende insolventiefunctionaris*.

2. De autoriteiten die de **■ registers** van bankrekeningen beheren, controleren regelmatig de in lid 1 bedoelde logbestanden.
3. De in lid 1 bedoelde logbestanden worden uitsluitend gebruikt **voor het toezicht op** de naleving van deze richtlijn en **van** het toepasselijke **Unierecht** inzake gegevensbescherming **■**. Die logbestanden worden met passende maatregelen tegen ongeoorloofde toegang beschermd en vijf jaar na het aanleggen ervan gewist, tenzij zij nodig zijn voor lopende toezichtprocedures.

Hoofdstuk 2

Toegang van insolventiefunctionarissen tot informatie over uiteindelijke begunstigen

Artikel 18

Toegang van insolventiefunctionarissen tot informatie over uiteindelijke begunstigen

■ De lidstaten zorgen ervoor dat ***insolventiefunctionarissen voor de*** identificatie en opsporing van activa die relevant zijn voor de insolventieprocedure waarvoor zij zijn aangesteld, tijdig toegang hebben tot de ***volgende informatie over de uiteindelijke begunstigen van juridische entiteiten en van juridische constructies die is opgeslagen in gekoppelde centrale registers van uiteindelijke begunstigen, en dat die toegang wordt verleend zonder de betrokken entiteit, constructie of uiteindelijke begunstigde te waarschuwen:***

- a) ***de naam van de uiteindelijke begunstigde;***

- b) *de geboortemaand en het geboortejaar van de uiteindelijke begunstigde;*
- c) *het land van verblijf en de nationaliteit of nationaliteiten van de uiteindelijke begunstigde;*
- d) *voor uiteindelijke begunstigten van juridische entiteiten, de aard en de omvang van het gehouden economische belang;*
- e) *voor uiteindelijke begunstigten van express trusts of soortgelijke juridische constructies, de aard van hun uiteindelijke belang.*

Hoofdstuk 3

Toegang van insolventiefunctionarissen tot nationale ■ registers en databanken

Artikel 19

Toegang van insolventiefunctionarissen tot nationale registers *en databanken*

1. De lidstaten zorgen ervoor dat insolventiefunctionarissen, ongeacht de lidstaat waarin zij zijn aangesteld, rechtstreekse en snelle toegang hebben tot *informatie die noodzakelijk is voor de identificatie en opsporing van activa die tot de insolvente boedel behoren, alsook van activa die het voorwerp uitmaken van een vordering tot nietigverklaring, en die is opgeslagen in bestaande nationale ■ registers en databanken* waarvan de lijsten in de bijlage zijn opgenomen, *in overeenstemming met de voorwaarden waarin het nationale recht voorziet.*

2. Wat de toegang tot de in de bijlage vermelde nationale registers **en databanken** betreft, ziet *elke* lidstaat erop toe dat de in andere lidstaten aangestelde insolventiefunctionarissen niet onderworpen zijn aan *materiële* toegangsvoorwaarden die rechtens of feitelijk minder gunstig zijn dan de *voorwaarden* die *gelden* voor de in die lidstaat aangestelde insolventiefunctionarissen.

3. *De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op ... [36 maanden vanaf de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn] in kennis van de in de bijlage opgesomde bestaande nationale registers en databanken, en delen eventuele wijzigingen daarvan mee.*

De Commissie maakt de informatie waarvan de lidstaten op grond van de eerste alinea kennis hebben gegeven, bekend in het Publicatieblad van de Europese Unie en op het Europees e-justitieportaal.

Hoofdstuk 4

Toegang van de insolventiefunctionarissen van een andere lidstaat tot gerechten

Artikel 20

Toegang van de insolventiefunctionarissen van een andere lidstaat tot gerechten

Met betrekking tot het recht om een procedure in te leiden of voor gerechten of autoriteiten te verschijnen teneinde activa te vorderen ten behoeve van een insolvente boedel, zorgt elke lidstaat ervoor dat in andere lidstaten aangestelde insolventiefunctionarissen niet onderworpen zijn aan voorwaarden die minder gunstig zijn dan de voorwaarden die gelden voor in die lidstaat aangestelde insolventiefunctionarissen.

Titel IV
PRE-PACKPROCEDURE

Hoofdstuk 1
Algemene bepalingen

Artikel 21
Pre-packprocedure

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de pre-packprocedure *ten minste beschikbaar is voor schuldenaren die overeenkomstig het nationale recht waarschijnlijk insolvent zullen worden.*

De lidstaten kunnen bepalen dat de voorbereidingsfase niet kan worden ingeleid wanneer de schuldenaar overeenkomstig het nationale recht niet bij machte is zijn schulden te vereffenen wanneer deze opeisbaar worden.

2. *De pre-packprocedure kan uit hoofde van het nationale recht een afzonderlijke procedure zijn of deel uitmaken van een bestaande insolventieprocedure.*
3. *De lidstaten zorgen ervoor dat schuldenaren die een pre-packprocedure aanvatten, in de voorbereidingsfase volledig of ten minste gedeeltelijk de controle behouden over hun activa en over de dagelijkse bedrijfsvoering van hun onderneming.*

4. *Het nationale recht is van toepassing op aangelegenheden die niet door deze titel worden geregeld, met inbegrip van de rangorde van vorderingen, de verdeling van de opbrengst, de verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid van de schuldenaar en de bestuurders van de schuldenaar, de beloning van de insolventiefunctionaris en de aard, reikwijdte en vorm van de deelname van de schuldeisers, behalve, in voorkomend geval, wat betreft de goedkeuring van de verkoop.*

Artikel 22

Verband met andere rechtshandelingen van de Unie

1. De **█** vereffeningsfase wordt *uitgevoerd door middel van een andere insolventieprocedure dan een preventieve herstructureringsprocedure.*

In de lidstaten waar Verordening (EU) 2015/848 van toepassing is, wordt de vereffeningsfase uitgevoerd door middel van een insolventieprocedure zoals uiteengezet in bijlage A bij Verordening (EU) 2015/848 die geen preventieve herstructureringsprocedure is.

2. *Deze richtlijn doet geen afbreuk aan Richtlijn 2001/23/EG en de nationale regels tot omzetting daarvan.*

Voor de toepassing van artikel 5, lid 1, van Richtlijn 2001/23/EG wordt de vereffeningfase, wanneer deze plaatsvindt in een procedure die zou kunnen eindigen in de vereffening van de schuldenaar, beschouwd als een faillissementsprocedure of een soortgelijke procedure met het oog op de liquidatie van het vermogen van de vervreemder onder toezicht van een bevoegde overheidsinstantie.

Hoofdstuk 2

Vorbereidingsfase

Artikel 23

Benoeming van de toezichthouder

1. *De lidstaten zorgen ervoor dat, op initiatief van de schuldenaar, de voorbereidingsfase begint zodra de toezichthouder is aangesteld. De procedure voor de aanstelling van een toezichthouder wordt vastgesteld overeenkomstig het nationale recht.*

2. *De lidstaten zorgen ervoor dat de toezichthouder onafhankelijk is van de schuldenaar en van nauw met de schuldenaar verbonden partijen. De lidstaten kunnen voorzien in aanvullende vereisten met betrekking tot de onafhankelijkheid van de toezichthouder ten aanzien van houders van eigenvermogensinstrumenten of schuldeisers.*
3. De lidstaten zorgen ervoor dat ■ alleen personen die ■ voldoen aan de criteria die gelden voor insolventiefunctionarissen in de lidstaat waar de pre-packprocedure plaatsvindt, kunnen worden aangewezen als toezichthouder.

Artikel 24

Beginselen die van toepassing zijn op de voorbereidingsfase

1. *De lidstaten zorgen ervoor dat het verkoopproces dat tijdens de voorbereidingsfase wordt uitgevoerd concurrerend, transparant en eerlijk is en aan de marktnormen voldoet.*
2. De lidstaten zorgen ervoor dat de toezichthouder, **zo nodig met bijstand van de schuldenaar:**
 - a) motiveert waarom hij van oordeel is dat *aan de vereisten in lid 1 is voldaan*;
 - b) de hoogste bieder aanbeveelt als pre-packovernemer van de onderneming van de schuldenaar, of van een deel daarvan, overeenkomstig artikel 33;
 - c) een verklaring verstrekt waarin wordt gesteld dat, *op basis van zijn beoordeling*, het beste bod niet indruist tegen de toets van het belang van de schuldeisers.

■

De toezichthouder moet elke stap van het verkoopproces documenteren en daarover schriftelijk rapporteren. Die documenten en rapporten moeten tijdig in digitaal formaat beschikbaar worden gesteld. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat voor de toezichthouder dezelfde vertrouwelijkheidsvereisten gelden als voor een insolventiefunctionaris.

3. *De lidstaten kunnen bepalen dat er overeenkomstig artikel 29, lid 3, een openbare veiling wordt gehouden om de verwezenlijking van een billijke marktprijs te waarborgen. De lidstaten kunnen bepalen dat een dergelijke openbare veiling met name wordt gehouden in situaties waarin een of meer schuldeisers aantonen dat er redelijke twijfel bestaat over de vraag of het door de toezichthouder aanbevolen beste bod de billijke marktprijs wel weerspiegelt. Indien die openbare veiling wordt gehouden, kunnen de lidstaten bepalen dat de in lid 1 en lid 2, punt a), vastgelegde verplichtingen niet van toepassing zijn op de toezichthouder.*
4. *De lidstaten kunnen bepalen dat, indien de in lid 2, punt b), bedoelde aanbeveling overeenkomstig het nationale recht door de schuldeisers wordt goedgekeurd, lid 1, en lid 2, punt a), niet van toepassing zijn.*

5. De lidstaten zorgen ervoor dat:

- a) ***indien*** er daarna geen vereffeningsfase volgt, ***de toezichthouder door de schuldenaar wordt vergoed;***
- b) ***indien*** daarna de vereffeningsfase volgt, ***de toezichthouder uit de insolvente boedel wordt vergoed.***

Artikel 25

Schorsing van individuele tenuitvoerleggingsmaatregelen

De lidstaten zorgen er tijdens de voorbereidingsfase voor dat indien de schuldenaar zich in een situatie van dreigende insolventie bevindt of overeenkomstig het nationale recht insolvent is, hij in aanmerking komt voor een schorsing van individuele tenuitvoerleggingsmaatregelen overeenkomstig de artikelen 6 en 7 van Richtlijn (EU) 2019/1023, ***hetzij in de voorbereidingsfase, hetzij in het kader van een ander soort insolventieprocedure waarin de schuldenaar geheel of ten minste gedeeltelijk de zeggenschap over zijn activa en de dagelijkse bedrijfsvoering van zijn onderneming behoudt en waarin de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel daarvan als going concern kan worden voortgezet en afgerond.***

Artikel 26

Opschorting van de opening van de vereffening

De lidstaten kunnen bepalen dat wanneer een schuldeiser tijdens de voorbereidingsfase een insolventieverzoek indient, de opening van de vereffening kan worden opgeschort indien, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, het niet in het algemeen belang van de schuldeisers zou zijn om de vereffening te openen.

Artikel 27

Beëindiging van de voorbereidingsfase

- 1. De lidstaten bepalen dat de voorbereidingsfase beperkt is in de tijd.*
- 2. De lidstaten kunnen bepalen dat de voorbereidingsfase kan worden beëindigd indien:*
 - a) de schuldenaar verzuimt de nodige bijstand te verlenen overeenkomstig artikel 24, lid 2;*
 - b) de schuldenaar tijdens de voorbereidingsfase niet de nodige due diligence aan de dag legt; of*
 - c) de voorbereidingsfase geen redelijke kans van slagen heeft.*

Hoofdstuk 3
Vereffeningsfase

Artikel 28

Vereffeningsfase

■ De lidstaten zorgen ervoor dat de vereffeningsfase *begint wanneer er overeenkomstig het nationale recht een besluit over de opening van de* in artikel 22, lid 1, bedoelde *insolventieprocedure is genomen.*

Artikel 29

Beginselen die van toepassing zijn op de vereffeningsfase

1. De lidstaten zorgen ervoor dat het gerecht *of de bevoegde autoriteit* bij de opening van de vereffeningsfase *ten minste in één van de volgende gevallen* toestemming verleent voor de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel daarvan:
 - a) *de overnemer wordt voorgesteld door de toezichthouder, mits de toezichthouder een advies heeft uitgebracht waarin hij bevestigt dat het verkoopproces dat tijdens de voorbereidingsfase plaatsvond, voldeed aan de vereisten van artikel 24, lid 1, en het gerecht of de bevoegde autoriteit ervan overtuigd is dat aan de vereisten van artikel 24, leden 1 en 2, is voldaan;*
 - b) *de overnemer wordt geselecteerd op een openbare veiling, indien de lidstaten overeenkomstig lid 3 van dit artikel in een dergelijke veiling hebben voorzien; of*

c) de verkoop aan de overnemer wordt goedgekeurd door de schuldeisers, zoals bedoeld in artikel 24, lid 4.

2. De lidstaten kunnen bepalen dat de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel ervan op grond van lid 1, punt c), door de schuldeisers wordt goedgekeurd zonder toestemming van het gerecht of de bevoegde autoriteit indien de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel ervan volgens het nationale recht de instemming van de schuldeisers vereist.

3. **■** *De in artikel 24, lid 3, bedoelde openbare veiling duurt niet langer dan drie maanden.*

Het door de toezichthouder gekozen bod wordt gebruikt als eerste bod in de openbare veiling.

De lidstaten zorgen ervoor dat de aan de eerste bieder in de voorbereidingsfase verleende bescherming **■** evenredig en proportioneel is **■**.

4. De lidstaten bepalen dat het gerecht of de bevoegde autoriteit kan besluiten dat een waardering van de onderneming van de schuldenaar als going concern wordt verricht op grond van het feit dat het beste bod mogelijk niet voldoet aan de toets van het belang van de schuldeisers.

Indien het nationale recht vereist dat de schuldeisers instemmen met de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel ervan, kunnen de lidstaten bepalen dat het in de eerste alinea bedoelde besluit door de schuldeisers kan worden genomen zonder tussenkomst van het gerecht of de bevoegde autoriteit.

Artikel 30

Overdracht of beëindiging van nog uit te voeren overeenkomsten

1. De lidstaten zorgen ervoor dat aan de overnemer van de onderneming van de schuldenaar of van een deel ervan de nog uit te voeren overeenkomsten worden overgedragen die nodig zijn voor de voortzetting van de bedrijfsactiviteit en waarvan de schorsing tot stilstand van de onderneming zou leiden. De overdracht behoeft geen toestemming van de tegenpartij(en) van de schuldenaar.

De eerste alinea is niet van toepassing indien de overnemer van de onderneming van de schuldenaar of van een deel daarvan een concurrent is van de tegenpartij(en) van de schuldenaar.

2. *De lidstaten kunnen bepalen dat de toestemming van de tegenpartij(en) van de schuldenaar vereist is, afhankelijk van het soort overeenkomst, de hoedanigheid van de partijen of de belangen van de onderneming.*

3. *Onverminderd andere beëindigingsrechten kunnen de lidstaten bepalen dat de tegenpartij(en) nog uit te voeren overeenkomsten die uit hoofde van lid 1 zijn overgedragen, kan (kunnen) beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste drie maanden na de overdracht, mits de overdracht van de overeenkomst de tegenpartij(en) op oneerlijke wijze zou benadelen.*
4. *De lidstaten kunnen bepalen dat nog uit te voeren overeenkomsten betreffende licenties op intellectuele- en industriële-eigendomsrechten, waarvan de schuldenaar de licentiegever is, niet worden beëindigd zonder toestemming van de licentienemer.*

Artikel 31

Schulden en verplichtingen van de via een pre-packprocedure overgenomen onderneming

1. ***Onverminderd artikel 30 en artikel 38, leden 1 en 2, en onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit de arbeidsverhoudingen waarop de verkoop van een onderneming of van een deel ervan betrekking heeft,*** zorgen de lidstaten ervoor dat de overnemer de onderneming van de schuldenaar of een deel ervan vrij van schulden en passiva overneemt, tenzij de overnemer er uitdrukkelijk mee instemt de schulden en passiva van de onderneming of van een deel ervan te dragen.
2. ***Lid 1 doet geen afbreuk aan nationale wetgeving waarin is bepaald dat het gedrag van de schuldenaar in aanmerking wordt genomen bij de beoordeling van de aansprakelijkheid van de overnemer voor schade, indien dat gedrag uit hoofde van het toepasselijke recht aan de overnemer kan worden toegerekend.***

Artikel 32

■ Schorsende werking van beroepen

De lidstaten *kunnen bepalen dat, indien het nationale recht toelaat dat* beroepen worden ingesteld tegen beslissingen van het gerecht *of de bevoegde autoriteit* betreffende de toestemming voor of de uitvoering van de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een *deel* daarvan, *die beroepen geen* schorsende werking hebben *tenzij* passende *maatregelen worden genomen* om de schade te dekken die zou kunnen worden berokkend door *een ongerechtvaardigde* schorsing van de uitvoering van de verkoop, *zoals het vereiste dat een zekerheid wordt gesteld door de appellant of dat de appellant aansprakelijk is voor deze schade.*

■

Hoofdstuk 4

Gemeenschappelijke bepalingen

Artikel 33

Criteria voor de selectie van het beste bod

De lidstaten *leggen* de criteria *vast voor de selectie van* het beste bod in de pre-packprocedure. *De lidstaten zorgen ervoor dat die criteria* dezelfde zijn als die *voor de selectie* van concurrerende biedingen in een *insolventieprocedure*.

De lidstaten kunnen het behoud van de werkgelegenheid opnemen in de in de eerste alinea bedoelde criteria.

Artikel 34

Civielrechtelijke aansprakelijkheid van toezichthouders en insolventiefunctionarissen

De lidstaten zorgen ervoor dat toezichthouders en insolventiefunctionarissen aansprakelijk zijn voor schade die de *opzettelijke of door nalatigheid ontstane* niet-nakoming van hun verplichtingen uit hoofde van deze titel heeft *veroorzaakt bij schuldeisers*.

Artikel 35

Nauw met de schuldenaar verbonden partijen in het verkoopproces

1. De lidstaten zorgen ervoor dat nauw met de schuldenaar verbonden partijen in aanmerking komen om de onderneming van de schuldenaar of een deel ervan over te nemen, mits aan alle onderstaande voorwaarden is voldaan:
 - a) *de nauw met de schuldenaar verbonden partijen* stellen de toezichthouder *in hun bod* in kennis van hun relatie tot de schuldenaar;
 - b) andere *dan de in punt a) bedoelde* partijen ontvangen adequate informatie over het bestaan van nauw met de schuldenaar verbonden partijen en over hun relatie tot de schuldenaar;
 - c) *in het in artikel 29, lid 1, punt a), bedoelde geval wordt een waardering van de onderneming als going concern uitgevoerd ten behoeve van de in artikel 24, lid 2, punt c), bedoelde verklaring van de toezichthouder;*
 - d) partijen die niet nauw verbonden zijn met de schuldenaar krijgen voldoende tijd om een bod te doen.

De lidstaten bepalen dat indien is *bewezen dat een nauw met de schuldenaar verbonden partij niet heeft voldaan aan de* in de eerste alinea, punt a), **■** *vastgelegde voorwaarden*, het gerecht *of de bevoegde autoriteit* de in artikel 31, lid 1, bedoelde voordelen *kan intrekken*.

2. Indien het bod van een nauw met de schuldenaar verbonden partij *als het beste bod wordt beschouwd, kunnen* de lidstaten aanvullende waarborgen invoeren voor de toestemming voor en uitvoering van de verkoop van de onderneming van de schuldenaar of van een deel ervan. ■

Artikel 36

Tussentijdse financiering

1. Indien tussentijdse financiering nodig is, zorgen de lidstaten ervoor dat:
 - a) *de tussentijdse financiering niet nietig, vernietigbaar of niet-tegenwerpbaar wordt verklaard; en*
 - b) *de verstrekkers van de tussentijdse financiering niet civielrechtelijk, administratief of strafrechtelijk aansprakelijk worden gesteld omdat die financiering nadelig is voor de gezamenlijke schuldeisers, tenzij het nationale recht voorziet in andere gronden voor deze aansprakelijkheid.*
2. *De lidstaten kunnen bepalen dat verstrekkers van nieuwe of tussentijdse financiering het recht hebben om met voorrang terugbetaald te worden in het kader van een daaropvolgende insolventieprocedure ten opzichte van andere schuldenaren die anders bevoorrechte of gelijkwaardige vorderingen zouden hebben.*

3. *Afhankelijk van de rangorde van voorrang van de vorderingen die voortkomen uit een insolventieprocedure, kunnen lidstaten bepalen dat:*
- a) *zekerheidsrechten op de verkoopopbrengsten kunnen worden verleend aan de verstrekkers van tussentijdse financiering, om te waarborgen dat deze worden terugbetaald, en*
 - b) *de tussentijdse financiering in aanmerking komt om te worden verrekend met de prijs die moet worden betaald in het kader van het toegewezen bod, indien deze door geïnteresseerde bidders wordt verstrekt.*
4. *De lidstaten kunnen bepalen dat lid 1 alleen van toepassing is op tussentijdse financiering die aan een controle vooraf is onderworpen.*

Artikel 37

Voorkeursrechten en credit bidding

1. *Onverminderd artikel 38, lid 1, zorgen de lidstaten ervoor dat aan bidders geen voorkeursrechten worden verleend. De lidstaten kunnen bepalen dat wettelijke voorkeursrechten die niet door de insolventie van de schuldenaar worden beïnvloed, in stand worden gehouden en afdwingbaar zijn.*

2. De lidstaten zorgen ervoor dat, indien zekerheidsrechten de onderneming bezwaren waarop de pre-packprocedure betrekking heeft, schuldeisers die de begunstigden van die zekerheidsrechten zijn, hun vorderingen *op de aankoopprijs alleen* mogen verrekenen *tot een bedrag dat* de marktwaarde van de onderneming *niet overschrijdt*.

Artikel 38

Bescherming van de belangen van de schuldeisers

1. De lidstaten zorgen ervoor dat zekerheidsrechten *of andere bezwaren in de loop van* de pre-packprocedure worden vrijgegeven onder dezelfde voorwaarden als die welke in een *insolventieprocedure* van toepassing zouden zijn *overeenkomstig het nationale recht*.
2. Lidstaten waar de vrijgave van zekerheidsrechten *overeenkomstig hun recht afhankelijk is van de toestemming van de houders van door een zekerheid gedekte vorderingen in de insolventieprocedure, kunnen bepalen dat* deze toestemming *niet vereist is in de loop van* de pre-packprocedure.

Artikel 39

Invloed van mededingingsrechtelijke procedures op de timing of het welslagen van het bod

1. De lidstaten zorgen ervoor dat indien er een aanzienlijk risico bestaat dat een mededingingsrechtelijke procedure of een negatief besluit van een mededingingsautoriteit ten aanzien van een tijdens de voorbereidingsfase ingediend bod tot vertraging leidt, de toezichthouder *of de schuldenaar de nodige stappen zet opdat* alternatieve biedingen *worden ingediend*.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat de toezichthouder informatie kan ontvangen over de toepasselijke mededingingsrechtelijke procedures en over uitkomsten van deze procedures die van invloed kunnen zijn op het tijdschema of het welslagen van het bod, *mits* de bekendmaking van informatie door de **mededingingsautoriteit niet in strijd is met nationale regels inzake de bescherming van bedrijfsgeheimen**. In dat verband *is* de toezichthouder aan *de* **geheimhoudingsplicht** *onderworpen overeenkomstig het nationale recht*.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat een bod buiten beschouwing mag worden gelaten indien het een aanzienlijk risico op vertraging als bedoeld in lid 1 inhoudt, mits aan beide onderstaande voorwaarden wordt voldaan:
 - a) dit bod is niet het enige **■** bod, en
 - b) de vertraging bij de afronding van de *verkoop aan* de betrokken bieder zou leiden tot schade **■** *aan* de onderneming van de schuldenaar of een deel ervan.

Titel V

PLICHT VAN BESTUURDERS OM EEN VERZOEK TOT OPENING VAN EEN INSOLVENTIEPROCEDURE IN TE DIENEN EN CIVIELRECHTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID

Artikel 40

Plichten van bestuurders

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de bestuurders van een *vennootschap* die *overeenkomstig het nationale recht* insolvent wordt, *de plicht hebben een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen, met uitzondering van preventieve herstructureringsprocedures.*

In lidstaten waar Verordening (EU) 2015/848 van toepassing is, heeft de verplichting om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen betrekking op de in bijlage A bij die verordening vastgelegde procedures, met uitzondering van preventieve herstructureringsprocedures.

2. *Een verzoek als bedoeld in lid 1 wordt bij het gerecht dat of de autoriteit die bevoegd is voor insolventieprocedures, ingediend binnen drie maanden nadat de bestuurders er kennis van hebben gekregen of redelijkerwijs worden geacht er kennis van te hebben gekregen dat de vennootschap overeenkomstig het nationale recht insolvent is.*

Artikel 41

Niet-toepassing of schorsing van de verplichting om een verzoek tot opening van een insolventieprocedure in te dienen

1. *De lidstaten kunnen bepalen dat de in artikel 40, lid 1, bedoelde plicht niet van toepassing is op bestuurders die natuurlijke personen zijn en persoonlijk aansprakelijk zijn voor het geheel van de schulden van de vennootschap.*
2. *De lidstaten kunnen bepalen dat de in artikel 40, lid 1, bedoelde plicht kan worden nagekomen door het publiek in kennis te stellen van de insolventie van de vennootschap door middel van een kennisgeving in een openbaar register, vóór het verstrijken van de in artikel 40, lid 2, bedoelde termijn, teneinde ervoor te zorgen dat de schuldeisers om de opening van een insolventieprocedure kunnen verzoeken.*
3. *De lidstaten kunnen bepalen dat de in artikel 40, lid 1, bedoelde plicht wordt geschorst indien de bestuurders maatregelen nemen die bedoeld zijn om schade aan de schuldeisers van de insolvente vennootschap te voorkomen en die een niveau van bescherming van de gezamenlijke schuldeisers waarborgen dat gelijkwaardig is aan de bescherming die wordt geboden door de in artikel 40, lid 1, bedoelde plicht.*

Artikel 42

Civielrechtelijke aansprakelijkheid *van bestuurders*

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de *bestuurders van een insolvente vennootschap* aansprakelijk zijn, *overeenskomstig het nationale recht, voor de schade die schuldeisers is berokkend* doordat de bestuurders de in artikel 40 *bedoelde plicht* niet hebben vervuld.
2. *Indien de lidstaten gebruik hebben gemaakt van de in artikel 41, lid 3, geboden mogelijkheid, zorgen zij ervoor dat bestuurders die daarin bedoelde maatregelen nemen, overeenskomstig het nationale recht aansprakelijk zijn voor aan de schuldeisers berokkende schade die niet zou zijn veroorzaakt indien overeenskomstig artikel 40, lid 1, om de opening van een insolventieprocedure was verzocht.*
3. *De lidstaten kunnen bepalen dat aansprakelijkheid als bedoeld in lid 2 van dit artikel, is uitgesloten indien en voor zover de bestuurders, op basis van objectieve omstandigheden, kunnen aantonen dat redelijkerwijs kon worden verwacht dat de genomen maatregelen voor de schuldeisers een gelijkwaardig of beter resultaat zouden opleveren dan door de vervulling van de in artikel 40, lid 1, bedoelde plicht.*

Artikel 43

Verhouding tot andere instrumenten

Deze titel doet geen afbreuk aan artikel 7 van Richtlijn (EU) 2019/1023.

Titel VI

SCHULDEISERSCOMITÉS

Hoofdstuk 1

Oprichting en leden van schuldeiserscomités

Artikel 44

Oprichting van schuldeiserscomités

1. De lidstaten zorgen ervoor dat er *na de opening van een insolventieprocedure* een schuldeiserscomité wordt opgericht indien de algemene vergadering van schuldeisers daartoe besluit *of daarom verzoekt of, indien het nationale recht niet voorziet in een algemene vergadering van schuldeisers, indien schuldeisers daarom verzoeken overeenkomstig het nationale recht.*

2. **De** lidstaten *kunnen* bepalen dat **een** schuldeiserscomité vóór de opening van een insolventieprocedure wordt opgericht *overeenkomstig het nationale recht*.

De lidstaten zorgen ervoor dat, *wanneer het schuldeiserscomité wordt opgericht*, over de samenstelling van het schuldeiserscomité *wordt beslist*.

3. De lidstaten kunnen bepalen dat *er geen* schuldeiserscomité *wordt opgericht indien zij vaststellen dat, door omstandigheden in verband met de aard en de reikwijdte van de onderneming van de schuldenaar, de lasten van het oprichten ervan groter zouden zijn dan de voordelen ervan. De lidstaten zorgen ervoor dat die omstandigheden, waaronder bijvoorbeeld het geringe economische belang van de insolvente boedel, het geringe aantal schuldeisers, de kleine omvang van de schuldenaar of de negatieve gevolgen van mogelijke vertragingen bij de oprichting van een schuldeiserscomité voor de financiële situatie van de schuldenaar, duidelijk in het nationale recht worden vastgelegd*.

I

Artikel 45

Aanstelling en samenstelling van schuldeiserscomités

1. ***Indien op grond van artikel 44 een schuldeiserscomité wordt opgericht, zorgen de lidstaten ervoor dat de leden van het schuldeiserscomité onverwijld worden aangesteld, hetzij op de algemene vergadering van schuldeisers, hetzij bij beslissing van het gerecht .***

█

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de ***samenstelling*** van schuldeiserscomités ***zo veel mogelijk*** een billijke ***afspiegeling vormt*** van de verschillende belangen van de schuldeisers.

Indien werknemers tot de schuldeisers behoren, zorgen de lidstaten ervoor dat die werknemers of hun vertegenwoordigers in aanmerking komen voor aanstelling in het schuldeiserscomité, tenzij er ten minste een ander gelijkwaardig mechanisme bestaat om de belangen van werknemers in insolventieprocedures te vertegenwoordigen.

De lidstaten kunnen bepalen dat personen en entiteiten die geen schuldeiser zijn, ook in aanmerking komen voor aanstelling in schuldeiserscomités.

█

3. De lidstaten zorgen ervoor dat ■ schuldeisers met grensoverschrijdende vorderingen in aanmerking komen voor aanstelling in schuldeiserscomités.
4. De lidstaten zorgen ervoor dat *indien het nationale recht in beroepsprocedures voorziet*, elke *in overeenstemming met het nationale recht bepaalde* belanghebbende de aanstelling van een of meer leden van een schuldeiserscomité voor het gerecht kan aanvechten op grond van het feit dat de aanstelling niet overeenkomstig het toepasselijke recht is geschied.

Artikel 46

Ontslag van leden en vervanging

1. De lidstaten stellen regels vast waarin ■ de gronden *en procedures* voor ontslag en vervanging van leden van schuldeiserscomités ■ nader worden omschreven. Deze regels voorzien ook in de situatie waarin leden van een schuldeiserscomité ontslag nemen of niet in staat zijn *hun plichten te vervullen*.
2. Gronden voor ontslag *als bedoeld in lid 1* omvatten in elk geval *opzettelijke* of uit grove nalatigheid ontstane ■ ernstige schendingen van ■ verplichtingen ten aanzien van de belangen van *de gezamenlijke* schuldeisers, *zoals bij belangenconflicten*.

Hoofdstuk 2

Werkwijze en functie van schuldeiserscomités

Artikel 47

Werkwijze van schuldeiserscomités

1. De lidstaten **█** *stellen regels vast voor de volgende aspecten van de werkwijze van schuldeiserscomités:*
 - a) *de stemprocedure, met inbegrip van de stemgerechtigdheid en het vereiste quorum;*
 - b) *belangenconflicten;*
 - c) *de vertrouwelijkheid van informatie;*
 - d) *het bijhouden van de genomen besluiten.*

- █**
2. De lidstaten zorgen ervoor dat *schuldeiserscomités hun werkwijze nader kunnen specificeren door middel van protocollen, mits die protocollen voldoen aan de regels in lid 1. Die protocollen worden in elk geval ter beschikking gesteld van* **█** *het gerecht en de insolventiefunctionaris.*

3. De lidstaten **bepalen dat de leden van schuldeiserscomités persoonlijk of langs elektronische weg mogen deelnemen en stemmen. De lidstaten kunnen bepalen** dat de leden van schuldeiserscomités de mogelijkheid krijgen om **schriftelijk** te stemmen.
4. De lidstaten zorgen ervoor dat leden van schuldeiserscomités zich kunnen laten vertegenwoordigen door een **naar behoren gemachtigde persoon**.

Artikel 48

Functie, rechten **en** plichten van schuldeiserscomités

1. De lidstaten zorgen ervoor dat schuldeiserscomités over rechten beschikken **die hun betrokkenheid bij insolventieprocedures waarborgen en uit hoofde waarvan zij de activiteiten van insolventiefunctionarissen of, indien een schuldenaar in bezit blijft, van de schuldenaar, kunnen onderzoeken, met inbegrip van:**
 - a) het recht om insolventiefunctionarissen te horen **en door hen te worden gehoord over zaken die van belang zijn voor de gezamenlijke schuldeisers, met inbegrip van belangrijke besluiten zoals de verkoop van activa buiten de gebruikelijke bedrijfsactiviteiten om;**
 - b) het recht om in een insolventieprocedure te worden gehoord;

- c) het *recht* om aan *vertegenwoordigde schuldeisers en* aan insolventiefunctionarissen *of, indien een schuldenaar in bezit blijft, aan de schuldenaar* relevante en noodzakelijke informatie te vragen *en die van hen te ontvangen.*

De lidstaten kunnen bepalen dat schuldeiserscomités het recht hebben een secretaris aan te stellen en extern advies in te winnen over zaken waarbij de door hen vertegenwoordigde schuldeisers belang hebben.

2. *De lidstaten zorgen ervoor dat schuldeiserscomités gedurende hun activiteiten de belangen van de gezamenlijke schuldeisers vertegenwoordigen en onafhankelijk van insolventiefunctionarissen optreden.*

De lidstaten zorgen ervoor dat de leden van schuldeiserscomités de belangen van de gezamenlijke schuldeisers vertegenwoordigen en te goeder trouw handelen bij het uitvoeren van de taken van het comité.

3. **■** *De lidstaten kunnen schuldeiserscomités de bevoegdheid verlenen om bepaalde besluiten of rechtshandelingen goed te keuren. In dat geval geven de lidstaten duidelijk aan voor welke zaken deze goedkeuring vereist is; het kan daarbij gaan om alle besluiten van bijzonder belang voor de procedure.*

4. *De lidstaten zorgen ervoor dat schuldeisers, leden van schuldeiserscomités en beroepsbeoefenaars die schuldeiserscomités bijstaan, de vertrouwelijkheid van in verband met de activiteiten van de comités verkregen vertrouwelijke informatie in acht nemen.*

Artikel 49

Kosten en vergoedingen

1. De lidstaten bepalen wie de kosten draagt die schuldeiserscomités *of de individuele leden daarvan* maken bij de uitoefening van *de* in artikel 48 bedoelde functie.
2. Indien de in lid 1 bedoelde kosten door een insolvente boedel worden gedragen, zien de lidstaten erop toe dat de schuldeiserscomités *of de individuele leden daarvan* deze kosten registreren en dat het gerecht, *de bevoegde autoriteit* of de insolventiefunctionaris de bevoegdheid heeft om ongerechtvaardigde *of* onevenredige kosten te beperken.
3. Indien de lidstaten toestaan dat leden van een schuldeiserscomité een vergoeding ontvangen en deze ten laste komt van een insolvente boedel, zien zij erop toe dat deze vergoeding in verhouding staat tot de door de leden uitgeoefende functie ■ .

Artikel 50

Aansprakelijkheid

1. *De lidstaten zorgen ervoor dat ten minste een van de volgende regels van toepassing is:*
 - a) leden van schuldeiserscomités zijn vrijgesteld van *persoonlijke* aansprakelijkheid voor hun handelingen in hun hoedanigheid van comitélid, tenzij *is vastgesteld dat zij hun plichten met betrekking tot de belangen van de schuldeisers opzettelijk of door grove nalatigheid hebben geschonden;*
 - b) *de persoonlijke aansprakelijkheid van de leden van schuldeiserscomités voor hun handelingen in hun hoedanigheid van comitélid wordt gedekt door een verzekering die overeenkomstig artikel 49, lid 2, ten laste komt van de insolvente boedel.*
2. *Indien de lidstaten schuldeiserscomités de bevoegdheid verlenen om bepaalde besluiten of transacties goed te keuren, kunnen zij bepalen dat de leden van schuldeiserscomités dezelfde aansprakelijkheid hebben als een insolventiefunctionaris.*

Titel VII
MAATREGELEN OM NATIONALE INSOLVENTIEWETGEVINGEN
TRANSPARANTER TE MAKEN

Artikel 51

Blad met essentiële informatie

1. *Onverminderd lid 10* stelt elke lidstaat uiterlijk op ... *[39 maanden vanaf de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn]* een blad op met informatie over *essentiële* elementen van het nationale recht inzake insolventieprocedures (*het “blad met essentiële informatie”*) en dient hij het bij *de Commissie in via* het Europees e-justitieportaal.
2. Het blad met essentiële informatie wordt opgesteld in een officiële taal van de instellingen van de Unie.
3. De inhoud van het **■** blad met essentiële informatie is *beknopt*, nauwkeurig, duidelijk *en niet-technisch, en geeft de informatie op een feitelijke manier weer.*

4. Het blad met essentiële informatie **bevat** de volgende delen in de onderstaande volgorde:
- a) de voorwaarden voor de opening van een insolventieprocedure;
 - b) de regels betreffende indiening, verificatie en toelating van de vorderingen;
 - c) de regels betreffende de rangorde van de vorderingen van de schuldeisers en de verdeling van de opbrengst van de afwikkeling van de boedel in het kader van de insolventieprocedure;
 - d) de gemiddelde gemelde duur van insolventieprocedures, zoals bedoeld in artikel 29, lid 1, punt b), van Richtlijn (EU) 2019/1023.
5. Het in lid 4, punt a), bedoelde deel **bevat**:
- a) de lijst van personen die om de opening van een insolventieprocedure kunnen verzoeken;
 - b) de lijst van voorwaarden die aanleiding geven tot de opening van een insolventieprocedure;
 - c) **de wijze waarop en de plaats** waar **een** verzoek tot opening van een insolventieprocedure **kan** worden ingediend;
 - d) de wijze en het tijdstip waarop de schuldenaar in kennis wordt gesteld van **het besluit om al dan niet** een insolventieprocedure **te openen**.

6. Het in lid 4, punt b), bedoelde deel bevat:
- a) de lijst van personen die een vordering kunnen indienen;
 - b) de lijst van voorwaarden *voor het indienen van* een vordering;
 - c) de termijn *voor het indienen van* een vordering;
 - d) *de wijze waarop* het formulier *voor het indienen van* een vordering *kan worden verkregen*, indien van toepassing;
 - e) de wijze waarop en de plaats waar een vordering kan worden ingediend;
 - f) de wijze waarop de vordering wordt geverifieerd en gevalideerd.

7. De lidstaten actualiseren de in lid 4 bedoelde informatie binnen *één* maand na de inwerkingtreding van *elke* relevante wijziging van het nationale recht. De bladen met essentiële informatie bevatten de volgende verklaring: “Dit blad met essentiële informatie is correct op ... [de datum van indiening van de informatie bij de Commissie of de datum van de actualisering]”.

8. De Commissie *zorgt ervoor dat* de bladen met essentiële informatie *in het Engels, het Frans en het Duits, en in de oorspronkelijke taal indien deze niet een van de drie voornoemde is, beschikbaar zijn* voor het publiek op het Europees e-justitieportaal in het deel over insolventie/faillissement voor elke lidstaat.
9. De Commissie is bevoegd om door middel van uitvoeringshandelingen het format van het blad met essentiële informatie te wijzigen **■**. Deze uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 53, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.
10. *De lidstaten waar Verordening (EU) 2015/848 van toepassing is, verstrekken het in lid 1 van dit artikel bedoelde blad met essentiële informatie via het bij Beschikking 2001/470/EG opgerichte Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken, op een wijze die strookt met artikel 86 van die verordening.*

Titel VIII
SLOTBEPALINGEN

Artikel 52

Noodmaatregelen

1. *De lidstaten kunnen afwijken van de toepassing van nationale bepalingen tot omzetting van de titels II, V en VI in geval van buitengewone situaties die de economische activiteiten op het niveau van de lidstaten of hun regio's ernstig verstoren, indien en voor zover de toepassing van de nationale bepalingen tot omzetting van die titels een risico op wijdverbreide insolventie met zich mee zou brengen, onder meer voor vennootschappen die onder normale omstandigheden rendabel zouden zijn.*
2. *De in lid 1 bedoelde afwijking en de duur ervan zijn evenredig en beperkt tot wat essentieel is om de in dat lid bedoelde ernstige verstoring op te vangen, te beperken, op te lossen of te voorkomen.*
3. De lidstaten stellen de Commissie *binnen één maand na de inwerkingtreding ervan* in kennis van *een afwijking als bedoeld in lid 1.*

Wanneer de lidstaten de Commissie overeenkomstig de eerste alinea in kennis stellen, vermelden zij de bepalingen van deze richtlijn waarvan zij hebben afgeweken, de aard en de omvang van de uitzonderlijke omstandigheden waarop de afwijking is gebaseerd, de duur van de afwijking en de redenen waarom de afwijking van essentieel belang wordt geacht om een ernstige verstoring van de economische activiteiten als bedoeld in lid 1, op te vangen, te beperken, op te lossen of te voorkomen. De Commissie stelt de andere lidstaten hier onverwijld van in kennis.

4. *Een afwijking als bedoeld in lid 1 mag maximaal één jaar duren.*

Indien en voor zover de buitengewone situatie die de economische activiteiten ernstig verstoort, voortduurt, kan de afwijking met perioden van maximaal zes maanden worden verlengd, op voorwaarde dat de lidstaat de Commissie daar uiterlijk drie maanden vóór het verstrijken van de vorige afwijkingsperiode van in kennis stelt. De verlenging wordt van kracht tenzij de Commissie uiterlijk één maand voor het verstrijken van de eerdere afwijkingsperiode bezwaar maakt omdat de verlenging niet aan de in de leden 1 en 2 vastgelegde vereisten voldoet.

Artikel 53
Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door het Comité voor herstructurering en insolventie, ingesteld bij artikel 30 van Richtlijn (EU) 2019/1023. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 54
Evaluatie

Uiterlijk op ... [zeven jaar en negen maanden vanaf de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn] ***en vervolgens om de vijf jaar*** dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité een verslag in waarin de toepassing en het effect van deze richtlijn worden beoordeeld. ***Op basis van die beoordeling dient de Commissie zo nodig een wetgevingsvoorstel in.***

Artikel 55

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op ... ***[33 maanden vanaf de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn]*** aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis.

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op de in de eerste alinea van dit lid genoemde datum of op 10 juli 2029, indien dat later is, aan de artikelen 15, 16 en 17 van deze richtlijn te voldoen, voor zover zij betrekking hebben op Baris.

Wanneer de lidstaten die bepalingen vaststellen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. *Titel II is alleen van toepassing op rechtshandelingen die zijn uitgevoerd vanaf de datum van inwerkingtreding van de in de eerste alinea van lid 1 bedoelde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die nodig zijn om aan deze richtlijn te voldoen.*
3. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 56

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 57

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te ..., ...

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE

Nationale registers **en databanken** als bedoeld in artikel 19

1. Kadastrale registers;
2. Grondregisters;
3. Registers van roerende goederen, met inbegrip van registers van voertuigen, schepen en vliegtuigen, **indien eigendomsrechten in dergelijke registers zijn ingeschreven;**
4. Schenkingsregisters;
5. Hypotheekregisters;
6. **Registers of databanken met informatie over de eigendom van effecten, waaronder centrale effectenbewaarinstellingen, zoals gedefinieerd in artikel 2 van Verordening (EU) nr. 909/2014;**
7. Registers van pandrechten, met inbegrip van leaseovereenkomsten, en van koopverkoopovereenkomsten met eigendomsvoorbehoud;
8. Registers van eigendomsbeslag;
9. Registers van intellectuele-eigendomsrechten, met inbegrip van octrooi- en merkenregisters.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0058

EU-talentedpool

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2026 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een EU-talentedpool (COM(2023)0716 – C9-0413/2023 – 2023/0404(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2023)0716),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 79, lid 2, punt a), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C9-0413/2023),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 25 april 2024¹,
 - gezien het overeenkomstig artikel 75, lid 4, van zijn Reglement door de bevoegde commissie goedgekeurde voorlopig akkoord en de door de vertegenwoordiger van de Raad bij brief van 28 november 2025 gedane toezegging om het standpunt van het Europees Parlement overeenkomstig artikel 294, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie goed te keuren,
 - gezien artikel 60 van zijn Reglement,
 - gezien de adviezen van de Commissie ontwikkelingssamenwerking, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de Commissie cultuur en onderwijs,
 - gezien het verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (A10-0045/2025),
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast;
 2. verzoekt de Commissie om hernieuwde voorlegging aan het Parlement indien zij haar voorstel vervangt, ingrijpend wijzigt of voornemens is het ingrijpend te wijzigen;

¹ PB C, C/2024/4067, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4067/oj>.

3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

P10_TC1-COD(2023)0404

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 10 maart 2026 met het oog op de vaststelling van Verordening (EU) 2026/... van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een EU-talentedpool

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 79, lid 2, punt a),

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure²,

¹ PB C, C/2024/4067, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4067/oj>.

² Standpunt van het Europees Parlement van 10 maart 2026.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Unie en de afzonderlijke lidstaten kampen in een groot aantal sectoren en beroepen met tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden, onder meer in sectoren en beroepen die relevant zijn voor de groene en de digitale transitie. ***Om die tekorten aan te pakken, kan er op alle niveaus behoefte zijn aan geschoolde werknemers.*** Er zijn al geruime tijd aanzienlijke tekorten in de bouw, de gezondheidszorg, de horeca, het vervoer en op het gebied van informatie- en communicatietechnologie, wetenschapstechnologie, engineering en wiskunde. Die tekorten zijn nog verscherpt door de COVID-19-pandemie en de versnelling van de groene en de digitale transitie. Gezien de demografische uitdagingen zullen de tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden naar verwachting aanhouden en mogelijk nog erger worden.

- (2) Om tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden aan te pakken, is *een ambitieuze en integrale aanpak* op Unie- en nationaal niveau vereist, waarbij onder meer prioritair wordt ingezet op degenen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt in staat te stellen hun volledige potentieel beter te benutten. *Die aanpak kan onder meer bestaan uit* om- en bijscholing van de bestaande beroepsbevolking *in lijn met de doelstellingen van het Europees Jaar van de Vaardigheden, dat is ingesteld bij Besluit (EU) 2023/936 van het Europees Parlement en de Raad*³, facilitering van de arbeidsmobiliteit binnen de EU, *onder meer door beter gebruik te maken van Richtlijn 2003/109/EG van de Raad*⁴ *en Richtlijn (EU) 2021/1883 van het Europees Parlement en de Raad*⁵ *en door het Eures-netwerk te bevorderen*, alsook verbetering van de arbeidsomstandigheden en -voorwaarden en de aantrekkelijkheid van bepaalde beroepen. Gezien de omvang van de huidige tekorten op de arbeidsmarkt en de demografische trends is het *echter* onwaarschijnlijk dat maatregelen die alleen gericht zijn op de binnenlandse en de Europese beroepsbevolking, volstaan om bestaande en toekomstige tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden aan te pakken. *Volgens ramingen van de Commissie zal de bevolking van de Unie aanzienlijk krimpen. Daarnaast zal het aantal mensen in de werkende leeftijd naar verwachting nog verder dalen.* Legale en *ordelijke* migratie is dan ook een cruciale aanvulling op dergelijke maatregelen en moet deel uitmaken van de oplossing om *de kwaliteit van sociaalezekerheidsstelsels, het concurrentievermogen en de duurzame economische groei in de Unie te waarborgen en* de groene en de digitale transitie volledig te ondersteunen.

³ *Besluit (EU) 2023/936 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 over een Europees Jaar van de Vaardigheden (PB L 125 van 11.5.2023, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/936/oj>).*

⁴ *Richtlijn 2003/109/EG van de Raad van 25 november 2003 betreffende de status van langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen (PB L 16 van 23.1.2004, blz. 44, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/109/oj>).*

⁵ *Richtlijn (EU) 2021/1883 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2021 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan, en tot intrekking van Richtlijn 2009/50/EG van de Raad (PB L 382 van 28.10.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).*

- (3) Teneinde *de aantrekkelijkheid van de Unie voor talent uit derde landen te vergroten, eerlijke internationale werving te vergemakkelijken, tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden te verhelpen* en onderdanen van derde landen de kans te geven om een knelpuntberoep op Unieniveau uit te oefenen, moet een EU-talentedepot worden opgericht. De EU-talentedepot moet de vorm aannemen van een Uniebreed platform waarop profielen van geregistreerde, buiten de Unie verblijvende werkzoekenden uit derde landen en vacatures van in de deelnemende lidstaten gevestigde *deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten* worden samengebracht en de matching ervan wordt ondersteund. *Het Europees Parlement heeft om de oprichting van een EU-talentedepot verzocht in zijn resolutie van 25 november 2021 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende het beleid en wetgeving inzake legale migratie*⁶.
- (4) In Aanbeveling *(EU) 2020/1364 van de Commissie*⁷ worden de lidstaten aangemoedigd aanvullende arbeidstrajecten in te voeren en te ondersteunen voor personen die internationale bescherming nodig hebben ■ . De EU-talentedepot kan ook helpen om dergelijke aanvullende trajecten operationeel te maken.

⁶ *PB C 224 van 8.6.2022, blz. 69.*

⁷ *Aanbeveling (EU) 2020/1364 van de Commissie van 23 september 2020 betreffende legale trajecten voor bescherming in de EU: bevordering van hervestiging, toelating op humanitaire gronden en andere aanvullende trajecten (PB L 317 van 1.10.2020, blz. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1364/oj>).*

- (5) De EU-talentedpool moet erop gericht zijn de deelnemende lidstaten te ondersteunen bij hun inspanningen om bestaande en toekomstige tekorten aan arbeidskrachten *en* vaardigheden *aan te pakken* door onderdanen *van derde landen* te werven, voor zover activering van de binnenlandse beroepsbevolking en mobiliteit binnen de EU niet volstaan om *die* doelstelling te verwezenlijken. Als facultatief instrument voor het vergemakkelijken van internationale werving moet de EU-talentedpool de geïnteresseerde lidstaten extra ondersteuning op Unieniveau bieden. Daartoe moet worden gezorgd voor complementariteit en interoperabiliteit *van het IT-platform van de EU-talentedpool (“het IT-platform”)* met bestaande initiatieven en platforms *van de Unie en van* de lidstaten. Met het oog op een zo breed mogelijke deelname moet bij de ontwikkeling van de EU-talentedpool rekening worden gehouden met de specifieke behoeften van de lidstaten. Daarom moet “talent” worden opgevat als een alomvattende term die verwijst naar alle mogelijke vaardigheden *en competenties* die nodig kunnen zijn op de arbeidsmarkten van verschillende lidstaten.

- (6) *Gezien het vrijwillige karakter van de EU-talentedepool moeten de deelnemende lidstaten zich er ook uit kunnen terugtrekken. Daartoe moeten de lidstaten het secretariaat van de EU-talentedepool (“het secretariaat”) in kennis stellen van hun voornemen om zich uit de EU-talentedepool terug te trekken. Om het secretariaat en de lidstaten in staat te stellen alle nodige technische en praktische regelingen voor een dergelijke terugtrekking te treffen en om werkzoekenden uit derde landen, deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten voldoende stabiliteit en voorspelbaarheid te bieden, moet de terugtrekking negen maanden na de kennisgeving van een voornemen tot terugtrekking van kracht worden. Vanaf de datum van die kennisgeving mogen geen nieuwe vacatures van deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten uit de betrokken lidstaat op het IT-platform worden geplaatst.*

- (7) De EU-talentenpool is bedoeld om informatie te verstrekken aan *werkzoekenden uit derde landen en aan deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten* die *legaal* in de deelnemende lidstaten zijn gevestigd. *Voor de toepassing van deze verordening worden werkgevers of andere entiteiten geacht legaal in een lidstaat te zijn gevestigd indien zij daar daadwerkelijk een substantiële economische activiteit verrichten in overeenstemming met de nationale wetten en administratieve voorschriften van die lidstaat. Het concept “andere deelnemende entiteit” moet verwijzen naar een uitzendbureau, een particulier bureau voor arbeidsbemiddeling of een arbeidsmarktbedrijver. De term “uitzendbureau” moet worden verstaan in de zin van de definitie in artikel 3, lid 1, punt b), van Richtlijn 2008/104/EG van het Europees Parlement en de Raad⁸. De term “particulier bureau voor arbeidsbemiddeling” moet worden verstaan in de zin van de definitie in het Verdrag inzake particuliere bureaus voor arbeidsbemiddeling van 1997 (nr. 181) van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).*

⁸ *Richtlijn 2008/104/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende uitzendarbeid (PB L 327 van 5.12.2008, blz. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/104/oj>).*

- (8) *Geregistreeerde werkzoekenden uit derde landen worden geacht voor een vacature in de EU-talentedepool te zijn geselecteerd indien hun een baan is aangeboden die hen in staat stelt een arbeidsverhouding aan te gaan in de deelnemende lidstaat waar de deelnemende werkgever of de andere deelnemende entiteit legaal is gevestigd en waar de werkzoekende gewoonlijk zal werken.*
- (9) *Sterke partnerschappen en bilaterale samenwerking met derde landen dragen bij tot een doeltreffend migratiebeheer. Met de samenwerking kan worden beoogd de positieve effecten van migratie te maximaliseren en de negatieve gevolgen voor de landen van herkomst van onderdanen van derde landen, zoals het risico van “braindrain”, te beperken, bijvoorbeeld door circulaire migratie te vergemakkelijken.* De EU-talentedepool moet ondersteuning verlenen bij de uitvoering van talentpartnerschappen, *bilaterale regelingen en nationale kaders voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land. Talentpartnerschappen* zijn uitermate belangrijk binnen de externe dimensie van de mededeling van de Commissie van 23 september 2020 over een nieuw migratie- en asielpact en worden in de praktijk gebracht in overeenstemming met de mededeling *van de Commissie van 27 april 2022 getiteld “Aantrekken van vaardigheden en talent naar de EU”.* De deelname van een lidstaat aan een talentpartnerschap, *een bilaterale regeling of een nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land* laat zijn besluit om al dan niet aan de EU-talentedepool deel te nemen, onverlet.

- (10) Om ervoor te zorgen dat de autoriteiten van de lidstaten adequaat vertegenwoordigd zijn in de stuurgroep van de EU-talentedpool (“de stuurgroep”), moeten de deelnemende lidstaten elk twee vertegenwoordigers aanwijzen, waarvan één deskundige op het gebied van werkgelegenheid en één op het gebied van *immigratie*. *De lidstaten worden aangemoedigd ervoor te zorgen dat die vertegenwoordigers worden bijgestaan door twee plaatsvervangers die hen in geval van afwezigheid kunnen vertegenwoordigen. De stuurgroep moet ook twee vertegenwoordigers van de Commissie omvatten, alsmede zes vertegenwoordigers van de sectoroverschrijdende organisaties van sociale partners op Unieniveau, met een paritaire vertegenwoordiging van de vakbonden en de werkgeversorganisaties. Het moet ook mogelijk zijn een deskundige van het Europees Parlement uit te nodigen. De Commissie moet zo nodig ook extra vertegenwoordigers kunnen afvaardigen naar de vergaderingen van de stuurgroep. Het moet ook mogelijk zijn vertegenwoordigers van de organen en instanties van de Unie, internationale organisaties, derde landen die deelnemen aan een talentpartnerschap, een bilaterale regeling of een nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land, en andere belanghebbenden uit te nodigen om hun standpunten in vergaderingen van de stuurgroep uiteen te zetten. Voorbeelden van dergelijke organisaties en belanghebbenden zijn de Europese Arbeidsautoriteit, het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding, de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden, de Europese Stichting voor opleiding, de IAO, de Internationale Organisatie voor Migratie, lokale en regionale overheden en maatschappelijke organisaties.*

- (11) Het IT-platform moet zoveel mogelijk worden ontwikkeld met bestaande IT-infrastructuur die eigendom is van de Commissie. De IT-infrastructuur die in het kader van Eures is ontwikkeld, kan gedeeltelijk worden hergebruikt voor het IT-platform, met inbegrip van het unieke gecoördineerde kanaal en het instrument voor geautomatiseerde matching, met de nodige aanpassingen. ***Het is belangrijk dat het IT-platform intuïtieve navigatie waarborgt, gebruiksvriendelijk is en gemakkelijk toegankelijk is voor personen met een handicap, in overeenstemming met de Richtlijnen (EU) 2016/2102⁹ en (EU) 2019/882¹⁰ van het Europees Parlement en de Raad.***

⁹ ***Richtlijn (EU) 2016/2102 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties (PB L 327 van 2.12.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj>).***

¹⁰ ***Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PB L 151 van 7.6.2019, blz. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).***

- (12) Waar passend moet worden gezorgd voor synergieën tussen het IT-platform en andere relevante instrumenten en diensten op Unieniveau, onder meer wat betreft de toegang tot opleidingsmateriaal zoals dat van de EU-academie en de academie voor een interoperabel Europa. Het IT-platform moet snel en regelmatig worden aangepast aan nieuwe technologische praktijken en moet via de invoering van innovatieve functies en instrumenten geavanceerde IT-diensten aanbieden. ***Daartoe moet de Commissie een haalbaarheidsstudie uitvoeren ter beoordeling of meerdere matchingalgoritmen in het IT-platform kunnen worden geïntegreerd. In die haalbaarheidsstudie moet de Commissie de budgettaire gevolgen, de risico's voor de gegevensbescherming en de risico's met betrekking tot de naleving van Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad¹¹ naar behoren onderzoeken. De resultaten van de haalbaarheidsstudie moeten aan de stuurgroep worden voorgelegd en moeten worden meegenomen in de bespreking van toekomstige ontwikkelingen van de EU-talentedoelgroep.***

¹¹ ***Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie) (PB L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).***

- (13) Het format van de profielen van werkzoekenden uit derde landen en van de vacatures moet worden vastgesteld aan de hand van de door de Commissie overeenkomstig Verordening (EU) 2016/589 van het Europees Parlement en de Raad¹² ontwikkelde Europese classificatie van vaardigheden, competenties, kwalificaties en beroepen (ESCO), die voorziet in een gestandaardiseerde terminologie voor vaardigheden, competenties, kwalificaties en beroepen en die de transparantie ervan bevordert. De ESCO-classificatie moet werkzoekenden uit derde landen, *deelnemende* werkgevers *en andere deelnemende entiteiten* en de nationale contactpunten voor de EU-talentedpool (de “nationale contactpunten”) helpen om onderling vergelijkbare informatie te verstrekken over *werkervaring*, beroepen waarvoor een vacature bestaat en vaardigheden die door de werkzoekenden uit derde landen worden aangeboden en door de *deelnemende* werkgevers *en andere deelnemende entiteiten* worden gevraagd, en moet op die manier een hoogwaardig matchingproces mogelijk maken.

¹² *Verordening (EU) 2016/589 van het Europees Parlement en de Raad van 13 april 2016 inzake een Europees netwerk van diensten voor arbeidsvoorziening (EURES), de toegang van werknemers tot mobiliteitsdiensten en de verdere integratie van de arbeidsmarkten en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 492/2011 en (EU) nr. 1296/2013 (PB L 107 van 22.4.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/589/oj>).*

Volgens Aanbeveling (EU) 2023/2611 van de Commissie¹³ moet in nationale procedures voor de erkenning van vaardigheden en kwalificaties de nadruk worden gelegd op het volledige talent en potentieel van een persoon. Alle soorten kwalificaties en vaardigheden kunnen in aanmerking worden genomen, zoals beroepsonderwijs en -opleiding, diploma's, specifieke certificaten ("microcredentials") en vaardigheden en competenties die in niet-formele en informele contexten zijn verworven. In voorkomend geval moeten de nationale contactpunten de ESCO-classificatieformat gebruiken voor het doorsturen van vacatures naar het IT-platform. Lidstaten die voor nationale vacatures geen gebruik maken van de ESCO-classificatie, moeten concordantietabellen opstellen waarin de interoperabiliteit tussen de in de nationale systemen gebruikte classificatie en de ESCO-classificatie wordt weergegeven. Die tabellen moeten ter beschikking van de Commissie worden gesteld en moeten worden gebruikt om de informatie over vacatures of profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen automatisch om te zetten zodat de matching via het IT-platform geautomatiseerd kan verlopen.

¹³ *Aanbeveling van de Commissie (EU) 2023/2611 van 15 november 2023 betreffende de erkenning van kwalificaties van onderdanen van derde landen (PB L, 2023/2611, 24.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2611/oj>).*

- (14) Het secretariaat en de nationale contactpunten moeten taken toegewezen krijgen om de zoek- en matchingfuncties van het IT-platform te waarborgen. Die taken moeten worden beschouwd als taken van algemeen belang waarvoor de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is, zoals bedoeld in respectievelijk artikel 6, lid 1, punt e), van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad¹⁴ en artikel 5, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad¹⁵. De verwerking van persoonsgegevens moet gebeuren in overeenstemming met artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (“het Handvest”) en de Verordeningen (EU) 2016/679 en (EU) 2018/1725.

¹⁴ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹⁵ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

- (15) Het verwerken van persoonsgegevens voor de zoek- en matchingfuncties van het IT-platform moet beperkt worden tot persoonsgegevens die noodzakelijk zijn om de geregistreerde werkzoekenden uit derde landen ■, de deelnemende **werkgevers en andere deelnemende entiteiten** te identificeren, om het zoeken en matchen op het IT-platform mogelijk te maken en om gegevens te verzamelen met het oog op het verbeteren van de werking van de EU-talentedepot, waarbij geen verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 van Verordening (EU) 2016/679 en artikel 10 van Verordening (EU) 2018/1725 vereist mag zijn.

- (16) Geregistreerde werkzoekenden uit derde landen moeten het recht hebben om hun persoonsgegevens *te bewerken, te verwijderen of de toegang ertoe* te beperken, bijvoorbeeld via het beperken van de toegang tot hun contactgegevens. De profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen ■ op het IT-platform die gedurende *één jaar* niet *door hen zijn geraadpleegd, moeten worden verwijderd. Een maand voordat hun profielen worden verwijderd, moet een kennisgeving worden verzonden, zodat werkzoekenden een redelijke termijn hebben om te reageren.* Wanneer die profielen worden verwijderd, moet het mogelijk zijn een beperkte reeks geanonimiseerde gegevens op het IT-platform te blijven bewaren voor statistische en onderzoeksdoeleinden, onder meer om Europese statistieken te maken en de kwaliteit ervan te waarborgen.
- (17) Onverminderd hun verplichting om betrokkenen te informeren over de verwerking van hun persoonsgegevens en hun rechten als betrokkenen overeenkomstig de artikelen 12 en 13 van Verordening (EU) 2016/679 en de artikelen 14 en 15 van Verordening (EU) 2018/1725, moeten het secretariaat en de nationale contactpunten geregistreerde werkzoekenden uit derde landen, *deelnemende* werkgevers *en andere deelnemende entiteiten* ook informeren over hun recht om de toegang tot hun persoonsgegevens technisch te beperken en om te allen tijde te eisen dat hun persoonsgegevens worden gewist of gewijzigd.

- (18) De EU-talentedpool moet bijdragen tot de doelstelling om irreguliere migratie te ontmoedigen, onder meer door de toegang tot bestaande legale trajecten te vergemakkelijken. Werkzoekenden uit derde landen tegen wie een administratieve of rechterlijke beslissing tot weigering van toegang tot of verblijf in een lidstaat of een inreisverbod *als bedoeld* in **■** Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ is uitgevaardigd, mogen zich niet registreren op het IT-platform, aangezien zij geen toestemming zouden krijgen om de Unie binnen te komen of er te verblijven. Daartoe moeten werkzoekenden uit derde landen verplicht worden om, voordat zij zich op het IT-platform registreren, te verklaren dat er op dat moment tegen hen geen *nationale rechterlijke of administratieve beslissing tot weigering* van toegang tot of verblijf in een lidstaat, noch een inreisverbod *als bedoeld in Richtlijn 2008/115/EG* is uitgevaardigd. *Op het IT-platform moet informatie worden verstrekt om werkzoekenden uit derde landen ervan in kennis te stellen dat, indien tegen hen een dergelijke beslissing of een dergelijk inreisverbod is uitgevaardigd, de toegang tot het grondgebied van de lidstaten verboden is en zij daarom geen profiel op het IT-platform mogen aanmaken.*

¹⁶ Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (PB L 348 van 24.12.2008, blz. 98, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

Ook moet er informatie worden verstrekt over de gevolgen van het afleggen van een valse verklaring in dat verband, *met name dat hun profielen van het IT-platform zouden worden verwijderd. Bij het uitvoeren van de nodige veiligheidscontroles in toepasselijke databanken van de Unie en de lidstaten, zoals het Schengeninformatiesysteem, als onderdeel van de immigratieprocedures van de lidstaten, kan aan het licht komen dat bepaalde onderdanen van derde landen niet het recht hebben het Schengengebied in te reizen of er te verblijven. Indien de nationale immigratieautoriteit een beslissing tot afwijzing van een aanvraag voor toegang door een werkzoekende uit een derde land uitvaardigt op basis van een administratieve beslissing tot weigering van toegang tot of verblijf in een lidstaat of van een inreisverbod als bedoeld in Richtlijn 2008/115/EG, en indien de nationale immigratieautoriteit verneemt dat de werkzoekende in kwestie via de EU-talentedepool voor een vacature is geselecteerd, moet de nationale immigratieautoriteit die informatie doorgeven aan de nationale contactpunten, zodat het profiel van die werkzoekende van het IT-platform kan worden verwijderd. Op het IT-platform moet informatie beschikbaar zijn die werkzoekenden uit derde landen ervan in kennis stelt dat registratie in de EU-talentedepool geen garantie biedt dat de in het kader van de nationale immigratieprocedures vereiste veiligheidscontroles zijn uitgevoerd.*

(19) *Om te waarborgen dat alle deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten voldoen aan het toepasselijke recht en de toepasselijke praktijk van de Unie en de lidstaten inzake bescherming tegen oneerlijke werving, ontoereikende arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, discriminatie, nadelige behandeling en mensenhandel, kunnen de lidstaten gebruikmaken van bestaande informatie over werkgevers en andere entiteiten die niet aan de voorschriften voldoen. Bovendien moeten de nationale contactpunten een register bijhouden van werkgevers en andere entiteiten die permanent van de EU-talentedoelgroep zijn uitgesloten of waarvan de toegang tot de EU-talentedoelgroep is geweigerd of opgeschort. In overeenstemming met het Unierecht moeten de deelnemende lidstaten ook aanvullende voorwaarden kunnen opleggen voor de deelname van werkgevers en andere entiteiten aan de EU-talentedoelgroep, overeenkomstig de toepasselijke praktijken van de lidstaten, collectieve overeenkomsten en de beginselen en richtsnoeren van de IAO.*

De nationale contactpunten moeten de toegang tot de EU-talentedoel kunnen weigeren. Met het oog op transparantie moeten de nationale contactpunten het register van deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten delen met de stuurgroep. Het is ook belangrijk dat de nationale bevoegde autoriteiten deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten in de afzonderlijke lidstaten kunnen identificeren. Om die identificatie te vergemakkelijken en transparantie te waarborgen, moet het register van deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten met de nationale bevoegde autoriteiten kunnen worden gedeeld. Om de transparantie verder te vergroten, moet het ook mogelijk zijn het register van deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten openbaar te maken, in het bijzonder voor andere belanghebbenden buiten de stuurgroep. Vakbonden, niet-gouvernementele organisaties en andere belanghebbenden kunnen ook voordeel halen uit die transparantie.

- (20) *Indien de nationale bevoegde autoriteiten aan het nationale contactpunt melden dat een deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit inbreuk heeft gemaakt op het toepasselijke recht en de toepasselijke praktijk, moet de toegang van de deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit tot de EU-talentenpool worden opgeschort en moeten de betreffende vacatures van het IT-platform worden verwijderd. De opschorting moet worden opgeheven zodra de nationale bevoegde autoriteiten het nationale contactpunt ervan in kennis hebben gesteld dat de inbreuk op het toepasselijke recht of de toepasselijke praktijk is verholpen.*
- (21) Werkzoekenden uit derde landen die zich op het IT-platform willen registreren, moeten een profiel kunnen aanmaken met de desbetreffende Europass-functie, zoals vastgesteld bij Besluit (EU) 2018/646 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷, waarmee gebruikers kosteloos een profiel kunnen aanmaken en hun relevante vaardigheden, kwalificaties en anderszins opgedane ervaring op één beveiligde onlinelocatie kunnen opgeven. *Andere bestaande instrumenten op Unie- en nationaal niveau kunnen ook een rechtstreekse link naar de cv-module van het IT-platform bevatten.*

¹⁷ Besluit (EU) 2018/646 van het Europees Parlement en de Raad van 18 april 2018 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verstrekken van betere diensten voor vaardigheden en kwalificaties (Europass) en houdende intrekking van Beschikking nr. 2241/2004/EG (PB L 112 van 2.5.2018, blz. 42, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2018/646/oj>).

- (22) Waar nodig worden de erkenning van kwalificaties en *de* validering van vaardigheden – *verworven door formeel, niet-formeel of informeel leren of door werkervaring* – van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen op verzoek van de geregistreerde werkzoekende uit een derde land, *de deelnemende* werkgever *of de andere deelnemende entiteit* in de deelnemende lidstaten uitgevoerd overeenkomstig het recht en de praktijk van de lidstaten en alle internationale overeenkomsten ter zake, met inbegrip van regelingen voor wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties. ■ Op het IT-platform moet online-informatie beschikbaar zijn over de bestaande nationale erkennings- en valideringsprocedures en er moet *specifieke informatie* worden verstrekt *aan geregistreerde werkzoekenden uit derde landen die voor een vacature in de EU-talentenpool zijn geselecteerd en aan deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten*.
- (23) In het kader van talentpartnerschappen kunnen onderdanen van geselecteerde derde landen ondersteuning krijgen voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden ■. *De* in het kader van een talentpartnerschap ontwikkelde of gevalideerde vaardigheden *kunnen* worden gecertificeerd *overeenkomstig de voorwaarden die* ■ de lidstaten ■ *hebben vastgesteld* in het kader van *het* talentpartnerschap *waaraan zij deelnemen*. ■

- (24) *Werkzoekenden uit derde landen kunnen ook ondersteuning krijgen via bilaterale regelingen en nationale kaders voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land. De nationale wetgeving van de betrokken lidstaat is van toepassing op de erkenning van kwalificaties en de validering van vaardigheden die in een derde land in de context van die regelingen of kaders zijn verworven.*
- (25) *Deelnemende lidstaten die deelnemen aan een talentpartnerschap of beschikken over bilaterale regelingen of nationale kaders voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land, moeten de EU-talentedepot kunnen gebruiken om gemakkelijker werkzoekenden uit derde landen met in het kader van dat talentpartnerschap, die regeling of dat kader ontwikkelde vaardigheden en competenties te werven. Daartoe moeten die vaardigheden en competenties zichtbaar zijn op het IT-platform door werkzoekenden uit derde landen die specifieke steun hebben genoten in het kader van een dergelijk talentpartnerschap, een dergelijke regeling of een dergelijk kader in een derde land, de mogelijkheid te bieden de in het kader daarvan ontwikkelde vaardigheden en competenties onder een markering (de “markering”) in hun profiel aan te geven. De markering is een visuele aanwijzing voor de werkgever dat de werkzoekende heeft deelgenomen aan een dergelijk talentpartnerschap, een dergelijke regeling of een dergelijk kader. De toevoeging van een markering aan de profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen laat de regels van de Unie en de nationale regels inzake erkenning van kwalificaties en beroepskwalificaties of de toegang tot gereguleerde beroepen onverlet. De markering laat ook de inreis- en verblijfsrechten onverlet.*

- (26) *Het secretariaat moet de lijst van derde landen en lidstaten die deelnemen aan talentpartnerschappen publiceren op het IT-platform. Het secretariaat moet ook, op basis van de door de lidstaten verstrekte informatie, een lijst publiceren van bilaterale regelingen en nationale kaders voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in derde landen, met inbegrip van de derde landen die aan die regelingen en kaders deelnemen, en informatie over specifieke ondersteuning die in dat verband wordt verleend.*
- (27) *Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten moeten de profielen kunnen filteren van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen die met een markering hebben aangegeven dat zij specifieke ondersteuning hebben ontvangen in het kader van een talentpartnerschap, een bilaterale regeling of een nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land. Dat moet deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten aanmoedigen om die werkzoekenden een baan in de Unie aan te bieden.*

- (28) **■** Bij alle activiteiten in het kader van de EU-talentenpool *moet* het recht op eerlijke en gelijke behandeling inzake arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, minimumlonen, toegang tot sociale bescherming, opleiding en bescherming van jongeren op het werk *worden geëerbiedigd. Overeenkomstig de ■* beginselen *van de Europese pijler van sociale rechten* moet de EU-talentenpool *ook* hoogwaardige werkgelegenheid *en billijke mededinging* waarborgen. *Voorts is het belangrijk dat werkzoekenden uit derde landen toegang hebben tot organen voor gelijke behandeling overeenkomstig Richtlijn (EU) 2024/1500 van het Europees Parlement en de Raad¹⁸ en, in voorkomend geval, Richtlijn (EU) 2024/1499 van de Raad¹⁹.*

¹⁸ *Richtlijn (EU) 2024/1500 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling en gelijke kansen voor vrouwen en mannen in arbeid en beroep, en tot wijziging van de Richtlijnen 2006/54/EG en 2010/41/EU (PB L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).*

¹⁹ *Richtlijn (EU) 2024/1499 van de Raad van 7 mei 2024 betreffende normen voor organen voor gelijke behandeling op het gebied van gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of etnische afstamming, gelijke behandeling van personen in arbeid en beroep ongeacht hun godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele oriëntatie, gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van sociale zekerheid en de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten, en tot wijziging van Richtlijnen 2000/43/EG en 2004/113/EG (PB L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).*

- (29) De *IAO* heeft in haar algemene beginselen en operationele richtsnoeren voor eerlijke werving een aantal normen vastgelegd voor de adequate bescherming van werkzoekenden uit derde landen tegen oneerlijke werving. Werkgevers *en andere entiteiten die aan de EU-talentenpool deelnemen of hebben deelgenomen*, moeten voldoen aan het toepasselijke recht en de toepasselijke praktijk van de Unie. De *deelnemende* werkgevers *en andere deelnemende entiteiten moeten* er ook voor zorgen dat werkzoekenden uit derde landen *en* onderdanen van de deelnemende lidstaten gelijk worden behandeld, overeenkomstig *de Richtlijnen* 2011/98/EU²⁰, **■** 2014/36/EU²¹, (EU) 2016/801²², **■** (EU) 2021/1883²³ en (EU) 2024/1233²⁴ van het *Europees Parlement en de Raad*.

²⁰ Richtlijn 2011/98/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven (PB L 343 van 23.12.2011, blz. 1 **■**), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/98/oj>.

²¹ Richtlijn 2014/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op tewerkstelling als seizoenarbeider (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 375, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/36/oj>).

²² ***Richtlijn (EU) 2016/801 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten (PB L 132 van 21.5.2016, blz. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj>).***

²³ Richtlijn (EU) 2021/1883 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2021 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan, en tot intrekking van Richtlijn 2009/50/EG van de Raad (PB L 382 van 28.10.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).

²⁴ ***Richtlijn (EU) 2024/1233 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven (PB L, 2024/1233, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>).***

Bij de indiensttreding **moeten** werkgevers **werknemers** overeenkomstig Richtlijn **(EU) 2019/1152 van het Europees Parlement en de Raad**²⁵ schriftelijk in kennis stellen van de rechten en plichten die voortvloeien uit de arbeidsverhouding. In dat verband moet informatie worden verstrekt over de wezenlijke aspecten van de arbeidsverhouding, zoals de werkplek, het soort werk, de duur van de arbeidsverhouding, het loon, de werkuren, het aantal dagen betaald verlof en, in voorkomend geval, andere relevante arbeidsomstandigheden en -voorwaarden. **Daarnaast moeten werkgevers overeenkomstig Richtlijn (EU) 2023/970 van het Europees Parlement en de Raad**²⁶ **werkzoekenden de informatie verstrekken die nodig is voor geïnformeerde en transparante onderhandelingen over de beloning. Deelnemende werkgevers of andere deelnemende entiteiten mogen geen wervingsvergoedingen of verborgen kosten in rekening brengen, noch mogen werkgevers of andere entiteiten een werkzoekende uit een derde land verbieden buiten het werkrooster dat hij bij die werkgevers heeft, voor andere werkgevers te gaan werken** , noch mogen zij die persoon daarvoor nadelig behandelen.

²⁵ Richtlijn (EU) 2019/1152 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden in de Europese Unie (PB L 186 van 11.7.2019, blz. 105, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1152/oj>).

²⁶ **Richtlijn (EU) 2023/970 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingsmechanismen (PB L 132 van 17.5.2023, blz. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj>).**

Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten moeten zich onder alle omstandigheden houden aan de Richtlijnen 96/71/EG²⁷ en (EU) 2020/1057²⁸ van het Europees Parlement en de Raad indien zij werknemers ter beschikking stellen met het oog op het verrichten van diensten, met name wat betreft de in het kader van die richtlijnen vastgestelde arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden ■ . *Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten moeten ook voldoen aan de vereisten die voortvloeien uit de toepasselijke jurisprudentie van het Hof van Justitie, met name zijn arrest in zaak C-43/93²⁹, zoals de vereiste dat terbeschikkingstelling van onderdanen van derde landen in een lidstaat slechts is toegestaan indien zij op reguliere basis in dienst zijn in de lidstaat waar de ter beschikking stellende onderneming is gevestigd. Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten moeten ook voldoen aan het toepasselijke recht van de gastlidstaat.*

²⁷ Richtlijn 96/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 1996 betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten (PB L 18 van 21.1.1997, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1996/71/oj>).

²⁸ **Richtlijn (EU) 2020/1057 van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2020 tot vaststelling van specifieke regels met betrekking tot Richtlijn 96/71/EG en Richtlijn 2014/67/EU wat betreft de detachering van bestuurders in de wegvervoersector en tot wijziging van Richtlijn 2006/22/EG wat betreft de handhavingsvoorschriften en Verordening (EU) nr. 1024/2012 (PB L 249 van 31.7.2020, blz. 49, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/1057/oj>).**

²⁹ Arrest van het Hof van 9 augustus 1994. Raymond Vander Elst tegen Office des migrations internationales, C-43/93, ECLI:EU:C:1994:310.

(30) *Werkgevers of andere entiteiten die permanent van het IT-platform zijn uitgesloten of waarvan de toegang tot het IT-platform is geweigerd of opgeschort, mogen geen gebruikmaken van het IT-platform, ook niet via andere deelnemende entiteiten. De nationale contactpunten moeten ervoor zorgen dat de vacatures van die werkgevers of andere entiteiten niet op het IT-platform worden geplaatst. Alvorens er een vacature wordt geplaatst, moeten de nationale contactpunten controleren of de werkgever of andere entiteit die geïnteresseerd is in deelname aan de EU-talentenpool, niet is opgenomen in het register van werkgevers of andere entiteiten die permanent zijn uitgesloten van het IT-platform of waarvan de toegang tot het IT-platform is geweigerd of opgeschort, opdat die werkgevers of andere entiteiten het IT-platform niet gebruiken. Bij het uitvoeren van die controles moeten de nationale contactpunten ook kunnen vertrouwen op bestaande informatie over werkgevers en andere entiteiten die niet aan de voorschriften voldoen, in overeenstemming met de praktijk van de lidstaten. Die informatie kan ook lijsten omvatten die zijn opgesteld overeenkomstig de Richtlijnen 2009/52/EG³⁰ en 2011/36/EU³¹ van het Europees Parlement en de Raad.*

³⁰ *Richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen (PB L 168 van 30.6.2009, blz. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/52/oj>).*

³¹ *Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad (PB L 101 van 15.4.2011, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj>).*

Dergelijke controles, die in de lidstaten worden uitgevoerd op basis van bestaande informatie over werkgevers en andere entiteiten die niet aan de voorschriften voldoen, kunnen ertoe bijdragen dat aan werkgevers en andere entiteiten die inbreuk hebben gemaakt op het toepasselijke recht en de toepasselijke praktijk van de Unie of de lidstaten, doeltreffend de toegang tot de EU-talentedoel wordt geweigerd vanaf de eerste dag van deelname van een lidstaat. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat andere deelnemende entiteiten die overeenkomstig het nationale recht hebben voldaan aan hun zorgvuldigheidsverplichtingen met betrekking tot de naleving door deelnemende werkgevers van het toepasselijke recht en de toepasselijke praktijk van de Unie en de lidstaten inzake bescherming tegen oneerlijke werving, ontoereikende arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, discriminatie, nadelige behandeling en mensenhandel, niet van het IT-platform worden uitgesloten of dat hun toegang tot het IT-platform niet wordt geweigerd of opgeschort indien een deelnemende werkgever inbreuk maakt op het toepasselijke recht of de toepasselijke praktijk van de Unie of de lidstaten.

- (31) *Het secretariaat moet regelmatig het netwerk van nationale contactpunten, dat bestaat uit de nationale contactpunten van elke deelnemende lidstaat, bijeenroepen. Het netwerk van nationale contactpunten moet dienen als platform waar de nationale contactpunten informatie en beste praktijken kunnen uitwisselen met betrekking tot de uitvoering van deze verordening, waaronder praktijken van de nationale contactpunten betreffende de aanpak van niet-naleving van de in deze verordening vastgelegde verplichtingen of voorwaarden voor deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten.*
- (32) Om hoogwaardige matching te waarborgen, moeten *deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten* toegang *kunnen* krijgen tot een lijst van voorgestelde profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen en moeten geregistreerde werkzoekenden uit derde landen toegang *kunnen* krijgen tot een lijst van voorgestelde vacatures. Die lijsten, die worden aangemaakt met het instrument voor geautomatiseerde matching van het IT-platform, moeten gebaseerd zijn op de voor de vacature relevante vaardigheden, kwalificaties en *werkervaring* van de werkzoekenden uit derde landen. *Werkzoekenden uit derde landen moeten ook kunnen aangeven in welke lidstaten zij bij voorkeur willen werken en of zij beschikbaar zijn om aan het werk te gaan. Informatie over de lidstaten van voorkeur van een werkzoekende mag niet worden gebruikt voor matching.*

- (33) Het is belangrijk dat *deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten ernaar streven een grondige selectie van de kandidaten, een eerste beoordeling van hun profielen, met inbegrip van hun kwalificaties, en een evaluatie van hun geschiktheid uit te voeren, in overeenstemming met de beginselen van eerlijke werving.*

- (34) De EU-talentedepool moet tegemoetkomen aan de bestaande behoeften op de arbeidsmarkt en mag niet dienen als een middel om de reeds aanwezige beroepsbevolking te verdringen of te benadelen of om fatsoenlijk werk of eerlijke concurrentie op andere manieren te ondermijnen. Om de lidstaten beter te ondersteunen bij hun inspanningen om bestaande en toekomstige tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden aan te pakken **en het concurrentievermogen te verbeteren**, moet de EU-talentedepool zich toespitsen op specifieke beroepen op **relevante** vaardigheidsniveaus, waarbij de in de bijlage bij deze verordening opgenomen lijst van meest voorkomende knelpuntberoepen in de Unie en beroepen die rechtstreeks bijdragen aan de groene en de digitale transitie, als basis dient. Met het oog op de aanpassing van de vacatures aan de specifieke behoeften van de nationale arbeidsmarkten **en aan het nationale migratiebeleid**, moeten de deelnemende lidstaten, die de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau als uitgangspunt nemen, het secretariaat in kennis kunnen stellen van specifieke knelpuntberoepen die aan die lijst moeten worden toegevoegd of die ervan moeten worden verwijderd. **De lidstaten moeten kunnen besluiten over nodige aanpassingen van de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau zodat de lijst beantwoordt aan de specifieke behoeften van de arbeidsmarkt op nationaal of regionaal niveau. In het geval van specifieke regionale behoeften van de arbeidsmarkt moeten de lidstaten kunnen besluiten dat het nationale contactpunt verantwoordelijk moet zijn voor het filteren van de vacatures, zodat die overeenkomen met de relevante territoriale dimensie wanneer zij op het IT-platform worden geplaatst.** Dergelijke kennisgevingen mogen alleen gevolgen hebben voor de vacatures die zijn ingediend door de betrokken lidstaat. Het is belangrijk dat noch de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau, noch de kennisgevingen van de lidstaten afbreuk **■** doen aan het beginsel dat Unieburgers voorrang genieten **en, indien van toepassing krachtens het nationale recht, aan het onderzoek van de arbeidsmarktsituatie.**

- (35) *Om eerlijke werving te bevorderen en de transparantie te vergroten voor werkzoekenden uit derde landen en voor werkgevers die in derde landen willen werven, moet het secretariaat, met ondersteuning van de nationale contactpunten en de stuurgroep, ervoor zorgen dat de informatie over de EU-talentedepot en de werking ervan gemakkelijk toegankelijk is voor werkzoekenden uit derde landen en werkgevers en andere entiteiten die wensen deel te nemen aan de EU-talentedepot, waaronder kleine en middelgrote ondernemingen, met name de informatie over de bevoegde autoriteiten in de deelnemende lidstaten. Die informatie moet onder meer de voorwaarden, plichten en procedures met betrekking tot registratie in en deelname aan de EU-talentedepot omvatten, en moet benadrukken dat het gebruik kosteloos is. De deelnemende lidstaten moeten het secretariaat informatie verstrekken over welke soorten entiteiten vacatures op het IT-platform in de betrokken lidstaat mogen plaatsen. Het secretariaat moet die informatie op het IT-platform publiceren.*

- (36) Het secretariaat, *met ondersteuning van de nationale contactpunten*, moet ervoor zorgen dat *op het IT-platform* gemakkelijk toegankelijke informatie *beschikbaar is om eerlijke werving te bevorderen en de transparantie voor werkzoekenden uit derde landen te vergroten. Die informatie moet betrekking hebben op arbeids- en immigratieprocedures, de erkenning van kwalificaties en de validering van vaardigheden, de rechten en plichten van onderdanen van derde landen, de levens- en arbeidsomstandigheden, de bestaande klachten- en verhaalmechanismen in geval van uitbuiting op het werk en oneerlijke wervingspraktijken, en de beschikbare steunmaatregelen in het kader van aanvullende arbeidstrajecten voor werkzoekenden die buiten de Unie verblijven en die internationale bescherming behoeven.* De nationale contactpunten moeten het secretariaat *de betrokken informatie* verstrekken die op het IT-platform moet worden geplaatst. De *nationale contactpunten* moeten ook *kunnen verwijzen naar bestaande informatiebronnen op Unie- of nationaal niveau. Het is belangrijk dat het secretariaat, in samenwerking met de delegaties van de Unie, richtbaarheid geeft aan het bestaan, de doelstellingen en de werking van de EU-talentenpool door middel van communicatieactiviteiten en informatiecampagnes, waar mogelijk en afhankelijk van de beschikbare middelen. Met het oog op het welslagen van dergelijke communicatiecampagnes is het ook belangrijk dat de nationale contactpunten het secretariaat ondersteunen bij de verspreiding van de betrokken informatie in de deelnemende lidstaten.*

- (37) Het is belangrijk dat de informatie op het IT-platform ten minste in de officiële talen van de deelnemende lidstaten beschikbaar wordt gesteld. ***Het secretariaat kan onderzoeken of mechanismen voor automatische vertaling van inhoud in andere talen in het IT-platform kunnen worden geïntegreerd.***
- (38) Het is belangrijk dat de delegaties van de Unie ondersteuning bieden bij het verstrekken van informatie over de talentenpool op Unieniveau en de werking ervan aan werkzoekenden uit derde landen en ***aan*** de deelnemende lidstaten.

- (39) *De lidstaten moeten kunnen besluiten dat hun openbare diensten voor arbeidsvoorziening deel uitmaken van hun nationale contactpunten en verantwoordelijk zijn voor het plaatsen van vacatures op het IT-platform via het unieke gecoördineerde kanaal. Indien vacatures op het Eures-portaal zijn gepubliceerd, moet het, overeenkomstig het nationale recht, mogelijk zijn voor de nationale contactpunten om die vacatures op verzoek van een werkgever of een andere entiteit die aan de EU-talentedepot wenst deel te nemen, beschikbaar te stellen voor werkzoekenden uit derde landen op het IT-platform.*
- (40) *De EU-talentedepot mag niet worden gebruikt om stagiaires of leerlingen te werven. De nationale contactpunten mogen daarom geen vacatures met betrekking tot leerling- en stageplaatsen op het IT-platform plaatsen.*

- (41) ■ De nationale contactpunten *verstrekken specifieke informatie* aan geregistreerde werkzoekenden uit derde landen *die voor een vacature zijn geselecteerd, deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten. Die specifieke informatie* moet onder meer ■ betrekking hebben op relevante visa en verblijfsvergunningen voor arbeidsdoeleinden in de deelnemende lidstaat, ook wat betreft de rechten en plichten van onderdanen van derde landen, zoals op het gebied van toegang tot sociale uitkeringen, gezondheidszorg, onderwijs en huisvesting. Ook over procedures voor gezinshereniging, de rechten van gezinsleden en bestaande maatregelen om de integratie in de gastlidstaat te vergemakkelijken, zoals taalcursussen en beroepsopleiding, *moet* specifieke ■ informatie worden verstrekt. Er moet in dit verband tevens specifieke informatie worden verstrekt over de bestaande *klachten- en* verhaalmechanismen die beschikbaar zijn in geval van uitbuiting op het werk of oneerlijke wervingspraktijken in de deelnemende lidstaten. *Die informatie moet in duidelijke en eenvoudige taal beschikbaar worden gesteld en moet met name de contactgegevens van de overeenkomstig de nationale praktijk bevoegde autoriteiten bevatten en, indien beschikbaar, van de organisaties die na de werving steun en bijstand verlenen aan de onderdanen van derde landen.*

Geregistreeerde werkzoekenden uit derde landen die zijn geselecteerd voor een vacature via de EU-talentenpool en die in aanmerking komen voor deelname aan een aanvullend arbeidstraject voor personen die internationale bescherming behoeven in een lidstaat, moeten van het betrokken nationale contactpunt specifieke informatie krijgen, onder meer over het verkrijgen van een reisdocument en integratiesteun bij aankomst. De nationale contactpunten moeten *deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten* informatie verstrekken over hun rechten en plichten op het gebied van sociale zekerheid, actieve arbeidsmarktmaatregelen, belastingen, kwesties in verband met arbeidsovereenkomsten, pensioenrechten en ziektekostenverzekering.

- (42) *Klachten over deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten die inbreuk maken op het toepasselijke recht en de toepasselijke praktijk van de Unie en de lidstaten, moeten door de nationale bevoegde autoriteiten via bestaande klachtenmechanismen worden behandeld overeenkomstig het recht en de praktijk van de lidstaten. Werkzoekenden uit derde landen moeten inbreuken ook kunnen melden aan de nationale contactpunten. De nationale contactpunten moeten dergelijke meldingen doorsturen naar de betrokken bevoegde autoriteiten.*

- (43) *Het secretariaat moet, met de ondersteuning van de nationale contactpunten, ter waarborging van de transparantie en voorspelbaarheid van de EU-talentenpool, op het IT-platform de informatie beschikbaar stellen over lidstaten die hun voornemen kenbaar hebben gemaakt om zich uit de EU-talentenpool terug te trekken. Die informatie moet onverwijld na de kennisgeving van terugtrekking en binnen een redelijke termijn voordat de betrokken vacatures van het IT-platform worden verwijderd, openbaar worden gemaakt op het IT-platform. Overeenkomstig de nationale praktijk moeten de nationale contactpunten ook de deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten die in de betreffende lidstaat zijn gevestigd ervan in kennis stellen dat hun vacatures van het IT-platform zullen worden verwijderd.*

(44) *De nationale contactpunten moeten specifieke informatie verstrekken aan werkzoekenden uit derde landen die zijn geselecteerd voor een vacature via de EU-talentedepot, onder meer door te verwijzen naar bestaande informatiebronnen. Daarnaast moeten de nationale contactpunten in een geautomatiseerde en gestandaardiseerde vorm informatie kunnen verstrekken, waarbij zij onder meer verwijzen naar de juiste informatiebronnen of de bevoegde autoriteiten. In voorkomend geval kunnen de nationale contactpunten ook een beroep doen op andere nationale bevoegde autoriteiten om de in deze verordening bedoelde taken uit te voeren.*

- (45) *De specifieke informatie die wordt verstrekt aan werkzoekenden uit derde landen die voor een vacature zijn geselecteerd en aan deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten, moet duidelijke, gedetailleerde en volledige informatie bevatten over de desbetreffende stappen van de procedures die moeten worden gevolgd om een verblijfs- en werkvergunning in de betrokken lidstaat te verkrijgen. De informatie moet derhalve ook betrekking hebben op de toepasselijke eisen en de documentatie die bij de nationale autoriteiten moet worden ingediend, met inbegrip van de contactgegevens van de betrokken bevoegde autoriteiten, overeenkomstig de nationale praktijk en op basis van de bestaande manieren om contact op te nemen met de betrokken bevoegde autoriteiten. De nationale contactpunten moeten de verstrekte informatie regelmatig bijwerken en daarbij rekening houden met de feedback van de gebruikers van het IT-platform. Binnen het netwerk van nationale contactpunten kunnen de verschillende opties voor het verstrekken van specifieke gestandaardiseerde en geautomatiseerde informatie worden besproken.*

- (46) *Het hoofddoel van de EU-talentedpool is het ondersteunen van deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten bij het promoten en vervullen van hun vacatures. Daarom moet het secretariaat op het IT-platform van de EU-talentedpool duidelijk vermelden dat de registratie in de EU-talentedpool door een werkzoekende uit een derde land en de selectie voor een vacature via het IT-platform geen garantie bieden dat een werkvergunning, een visum of een verblijfsvergunning zal worden afgegeven door de deelnemende lidstaat waar de deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit is gevestigd.*
- (47) *Deze verordening doet voorts geen afbreuk aan het recht van de lidstaten om, overeenkomstig artikel 79, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), zelf te bepalen hoeveel onderdanen van derde landen worden toegelaten.*

(48) *Om het voor deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten gemakkelijker te maken om buiten de Unie verblijvende werkzoekenden uit derde landen te werven en de werving sneller te laten verlopen, moeten de deelnemende lidstaten vereenvoudigde of versnelde immigratie- en erkenningsprocedures kunnen invoeren. Die nationale procedures moeten met name betrekking kunnen hebben op de afgifte van visa en verblijfsvergunningen voor arbeidsdoeleinden en de vrijstelling van het beginsel dat Unieburgers voorrang genieten, de vereisten inzake het controleren van de arbeidsmarktsituatie, en de erkenning van kwalificaties en de validering van vaardigheden, alsook de procedure van artikel 13, lid 2, van Richtlijn (EU) 2021/1883 en de mogelijkheid om de termijn voor de beoordeling van de aanvraag voor een gecombineerde vergunning niet te verlengen als bedoeld in artikel 8, lid 3, van Richtlijn (EU) 2024/1233. De praktijken inzake de uitvoering van die versnelde immigratieprocedures kunnen door de lidstaten worden uitgewisseld in het kader van de stuurgroep.*

(49) Om eerlijke regels inzake mobiliteit te waarborgen en rekening houdend met elke specifieke kwestie in verband met de economische activiteit van andere deelnemende entiteiten, kunnen de lidstaten, op verzoek van een of meer lidstaten indien vereist, specifieke regelingen opzetten voor het toezicht op de activiteiten van andere deelnemende entiteiten en kunnen zij, indien nodig, voorzien in inspectiediensten in verband met het toezicht op werknemers uit derde landen die op hun grondgebied aanwezig zijn.

- (50) Teneinde de doelstelling van deze verordening, namelijk het vergemakkelijken van *eerlijke* internationale werving, te verwezenlijken, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 VWEU handelingen vast te stellen tot wijziging van deze verordening met betrekking tot de in de bijlage opgenomen lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven³². Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.

³² PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (51) Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van deze verordening, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad³³.
- (52) Daar de doelstelling van deze verordening, te weten de oprichting van een Uniebreed platform dat tekorten aan arbeidskrachten op Unieniveau moet aanpakken door de werving van onderdanen van derde landen voor het uitoefenen van knelpuntberoepen op Unieniveau te vergemakkelijken, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt wegens het gebrek aan doeltreffende kanalen en de beperkte zichtbaarheid op mondiaal niveau, maar vanwege de omvang van het optreden beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om die doelstelling te verwezenlijken.

³³ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (53) Deze verordening is in overeenstemming met de grondrechten en de beginselen die zijn erkend bij het Handvest, ***waaronder het recht op collectieve onderhandelingen en op collectieve actie, het beginsel van non-discriminatie op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid, het recht op rechtvaardige en billijke arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, de bescherming van jongeren op het werk en de gelijkheid van vrouwen en mannen,*** overeenkomstig artikel 6 VEU.
- (54) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het VEU en het VWEU, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van deze verordening; deze is bijgevolg niet bindend voor, noch van toepassing op Denemarken.

- (55) **■** Overeenkomstig artikel 3 van Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, gehecht aan het VEU en het VWEU, heeft Ierland bij brief van **5 maart 2024** **■** te kennen gegeven **■** dat het aan de vaststelling en toepassing van deze verordening wenst deel te nemen **■** .
- (56) ***Overeenkomstig artikel 42, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1725 is de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming geraadpleegd, en op 9 januari 2024 heeft hij een advies uitgebracht,***

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I
ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

1. Bij deze verordening wordt een EU-talentedepot opgericht, die beschikbaar is voor alle lidstaten en die tot doel heeft:
 - a) **■ de werving te vergemakkelijken van buiten de Unie verblijvende werkzoekenden uit derde landen *die over de nodige vaardigheden en het vereiste kwalificatieniveau beschikken om knelpuntberoepen in de Unie in te vullen;***
 - b) ***normen voor eerlijke werving te bevorderen;***
 - c) ***de Unie beter in staat te stellen talent van buiten de Unie aan te trekken.***
2. In deze verordening worden regels vastgelegd betreffende:
 - a) de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het beheer en de werking van de EU-talentedepot, en de samenwerking tussen die autoriteiten;

- b) de werking van het IT-platform en het verstrekken van informatie;
- c) de voorwaarden en procedures voor de deelname van werkzoekenden uit derde landen, en werkgevers *en andere entiteiten* aan de EU-talentedoelgroep;
- d) het vergemakkelijken van de werving van werkzoekenden uit derde landen die specifieke ondersteuning hebben gekregen in het kader van een talentpartnerschap, *een bilaterale regeling of een nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land*;
- e) *de bescherming van de rechten van werkzoekenden, deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten voor de toepassing van deze verordening.*

Artikel 2

Toepassingsgebied

Deze verordening is van toepassing op buiten de Unie verblijvende werkzoekenden uit derde landen en op *deelnemende* werkgevers en *andere deelnemende entiteiten* die in de deelnemende lidstaten zijn gevestigd.

Artikel 3

Deelname *en terugtrekking van lidstaten*

1. Een lidstaat kan te allen tijde besluiten aan de EU-talentedepool deel te nemen. Hij stelt het *secretariaat* uiterlijk negen maanden vóór de voorgenomen startdatum van de deelname in kennis van zijn voornemen *en geeft aan welke soorten entiteiten vacatures op het IT-platform mogen bekendmaken.*

Met ingang van de eerste dag van deelname *kunnen* vacatures van in die lidstaat gevestigde werkgevers *en andere entiteiten worden bekendgemaakt* op het IT-platform.

Het secretariaat stelt informatie over de deelnemende lidstaten beschikbaar op het IT-platform.

2. *Een deelnemende lidstaat kan zich terugtrekken uit de EU-talentedepool. Deelnemende lidstaten die voornemens zijn zich uit de EU-talentedepool terug te trekken, stellen het secretariaat daarvan in kennis. Kennisgevingen van terugtrekkingen worden in juni of in december ingediend.*

De terugtrekking gaat negen maanden na de datum van kennisgeving in.

Met ingang van de datum van kennisgeving worden op het IT-platform geen nieuwe vacatures meer bekendgemaakt van in die lidstaat gevestigde deelnemende werkgevers of van andere deelnemende entiteiten die zijn gevestigd in de lidstaat die kennis heeft gegeven van zijn voornemen om zich terug te trekken uit de EU-talentpool. Vacatures die reeds zijn bekendgemaakt op het IT-platform worden verwijderd met ingang van de datum waarop de terugtrekking ingaat.

De terugtrekking van een lidstaat in de eerste twee jaar van deelname aan de EU-talentenpool leidt tot de nettoannulering of terugvordering van alle Uniefinanciering die in dit kader aan de lidstaat is verstrekt tot de datum waarop de terugtrekking ingaat. De terugtrekking van een lidstaat na het tweede jaar van deelname leidt tot de nettoannulering of terugvordering van alle Uniefinanciering die aan de lidstaat is verstrekt gedurende de periode na de datum waarop de terugtrekking ingaat.

Het secretariaat stelt, met de ondersteuning van de nationale contactpunten, onverwijld informatie op het IT-platform beschikbaar over lidstaten die hun voornemen kenbaar hebben gemaakt om zich uit de EU-talentenpool terug te trekken.

Artikel 4

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- 1) “deelnemende lidstaat”: een lidstaat die deelneemt aan de EU-talentedepool;
- 2) “werkzoekende uit een derde land”: een buiten de Unie verblijvende *natuurlijke* persoon *die uit hoofde van het nationale recht of volgens de praktijken van de desbetreffende deelnemende lidstaten, meerderjarig is*, die geen burger van de Unie in de zin van artikel 20, lid 1, VWEU is, en die werk zoekt in de Unie;
- 3) “geregistreerde werkzoekende uit een derde land”: een werkzoekende uit een derde land die zich overeenkomstig artikel 11 heeft geregistreerd op het IT-platform;
- 4) **“deelnemende werkgever”**: *een werkgever die legaal in een deelnemende lidstaat is gevestigd en waarvan de vacatures op het IT-platform beschikbaar zijn zoals zij worden doorgestuurd door het nationale contactpunt van de lidstaat waar de werkgever is gevestigd;*

- 5) *“andere deelnemende entiteit”*: een uitzendbureau, particulier bureau voor arbeidsbemiddeling of arbeidsmarktbemiddelaar waarvan de vacatures op het IT-platform beschikbaar zijn zoals zij worden doorgestuurd door het nationale contactpunt van de lidstaat waar de andere deelnemende entiteit legaal is gevestigd;
- 6) “profiel”: de informatie die een werkzoekende uit een derde land in een standaardgegevensformat verstrekt om werk te zoeken via het IT-platform;
- 7) “uniek gecoördineerd kanaal”: de IT-dienst om vacatures vanuit de deelnemende lidstaten door te sturen naar het IT-platform overeenkomstig een uniform systeem en met gebruikmaking van de vereiste technische infrastructuur;
- 8) *“vacature”*: een betaalde betrekking die de geselecteerde werkzoekende uit een derde land in staat stelt een arbeidsverhouding aan te gaan in de deelnemende lidstaat waar de deelnemende werkgever of de andere deelnemende entiteit is gevestigd en waar de werkzoekende uit een derde land gewoonlijk zal werken.

HOOFDSTUK II
IT-SYSTEEMARCHITECTUUR

Artikel 5

IT-platform van de EU-talentedpool

1. Het IT-platform van de EU-talentedpool voor het vergemakkelijken van de werving van werkzoekenden uit derde landen wordt opgezet.
2. Het IT-platform bestaat uit:
 - a) het unieke gecoördineerde kanaal dat het mogelijk maakt dat de deelnemende lidstaten vacatures *doorsturen* naar de databank van het IT-platform;
 - b) de technische infrastructuur die de ontvangst in het IT-platform van vacatures van de deelnemende lidstaten mogelijk maakt;

- c) de technische infrastructuur voor het verzamelen en opslaan van profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen;
- d) de technische infrastructuur die het mogelijk maakt voor de nationale contactpunten, de *deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten* om geregistreerde werkzoekenden uit derde landen te zoeken, en voor geregistreerde werkzoekenden om vacatures te zoeken;
- e) het instrument voor geautomatiseerde matching;
- f) het beveiligde communicatiekanaal dat het mogelijk maakt voor geregistreerde werkzoekenden uit derde landen, *deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten* om te communiceren via *en documenten te uploaden* naar het IT-platform.

3. *De werking van het instrument voor geautomatiseerde matching volgt de beginselen van non-discriminatie, wettigheid en billijkheid en resulteert niet in oneerlijke vooroordelen of praktijken die krachtens het Unierecht of het nationale recht verboden zijn.*
4. *Binnen twee jaar na de introductie van het IT-platform voert het secretariaat een haalbaarheidsstudie uit naar de mogelijkheid van de integratie van meerdere matchingalgoritmen in het IT-platform.*
5. De Commissie bedient zich van uitvoeringshandelingen voor de vaststelling van de nodige technische normen voor gegevensuitwisseling, gegevensformaten waarin de Europese classificatie van vaardigheden, competenties, kwalificaties en beroepen (ESCO) verwerkt zit, vacatureformats *conform artikel 14, leden 4, 5 en 6*, en formats voor profielen van geregistreerde werkzoekenden *uit derde landen conform de artikelen 6, 11 en 12*. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.
6. De deelnemende lidstaten en het secretariaat zorgen ervoor dat de nationale systemen en het IT-platform technisch interoperabel zijn. Het secretariaat zorgt waar wenselijk voor koppeling met andere relevante instrumenten en diensten die op Unieniveau worden aangeboden.

Artikel 6

Verwerking van persoonsgegevens

1. Het secretariaat mag persoonsgegevens van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen, *deelnemende* werkgevers en *andere* deelnemende *entiteiten* alleen verwerken voor zover dat nodig is voor de uitvoering van zijn taken op grond van artikel 8, lid 2. Bij het verwerken van persoonsgegevens voor dat doel treedt het secretariaat op als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 3, lid 8, van Verordening (EU) 2018/1725.
2. De nationale contactpunten mogen persoonsgegevens van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen, *deelnemende* werkgevers en *andere* deelnemende *entiteiten* alleen verwerken voor zover dat nodig is voor de uitvoering van hun taken op grond van artikel 10, lid 2. Bij het verwerken van persoonsgegevens voor dat doel treden de nationale contactpunten op als verwerkingsverantwoordelijke zoals gedefinieerd in artikel 4, lid 7, van Verordening (EU) 2016/679.

3. Profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen bevatten de volgende informatie: voor- en achternaam, contactgegevens, geboortedatum en nationaliteit(en), academische en beroepskwalificaties, *ervaring als vrijwilliger of werkervaring*, overige vaardigheden en talenkennis. ■

Profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen *kunnen ook informatie over de beschikbaarheid van de werkzoekende uit een derde land om met werken te beginnen en de lidstaten van voorkeur, bevatten.*

4. Het secretariaat en de nationale contactpunten informeren geregistreerde werkzoekenden uit derde landen, *deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten* over de verwerking van hun persoonsgegevens en hun rechten als betrokkenen, alsook over hun rechten uit hoofde van de leden 5 en 6.
5. De persoonsgegevens die overeenkomstig deze verordening worden geregistreerd in of worden doorgegeven aan het IT-platform, worden daar uitsluitend voor zoek- en matchingdoeleinden geïndexeerd, opgeslagen en beschikbaar gesteld. Geregistreerde werkzoekenden uit derde landen hebben het recht om hun persoonsgegevens *te bewerken of te verwijderen* of de toegang ertoe te beperken.

6. Een profiel van een geregistreerde werkzoekend uit een derde land ***dat gedurende één jaar niet door de betrokken werkzoekende is bezocht***, wordt ***verwijderd*** en er worden geen persoonsgegevens opgeslagen. ***In dit geval ontvangt de betrokken werkzoekende één maand van tevoren een automatische melding van het feit dat het profiel wordt verwijderd als het in de tussentijd niet wordt bezocht.*** Van verwijderde profielen kan een beperkte reeks geanonimiseerde gegevens worden bewaard voor statistische en onderzoeksdoeleinden en voor het extraheren van gegevens met het oog op het verbeteren van de werking van de EU-talentenpool.
7. Het secretariaat stelt de gegevens in de profielen van geregistreerde werkzoekenden ***uit derde landen*** en in de vacatures van deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten beschikbaar voor zoekopdrachten en matching op het IT-platform.
8. Alleen ***deelnemende*** werkgevers, ***andere*** deelnemende ***entiteiten*** en de nationale contactpunten hebben toegang tot de gegevens in de profielen van geregistreerde werkzoekenden ***uit derde landen***. De gegevens in de vacatures zijn toegankelijk voor geregistreerde werkzoekenden uit derde landen en voor de nationale contactpunten.

9. ***Het is verboden de gegevens over de lidstaten van voorkeur van de werkzoekende als bedoeld in lid 4 te verwerken met het oog op matching overeenkomstig artikel 16.***
10. De Commissie stelt door middel van uitvoeringshandelingen nadere bepalingen vast inzake de persoonsgegevens die moeten worden verwerkt en in de vacatures en profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen moeten worden opgenomen, inzake de verantwoordelijkheden van verwerkingsverantwoordelijken, met inbegrip van regels voor het mogelijke gebruik van een of meer verwerkers, alsook inzake de voorwaarden voor toegang tot persoonsgegevens en de mogelijkheid voor geregistreerde werkzoekenden uit derde landen om de toegang tot hun persoonsgegevens op het IT-platform te beperken. Die uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 22, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.

HOOFDSTUK III

BEHEER

Artikel 7

Structuur

De EU-talentedpool bestaat uit:

- a) het secretariaat;
- b) de stuurgroep;
- c) de nationale contactpunten.

Artikel 8

Het secretariaat

1. Het secretariaat wordt verzorgd door de Commissie.

2. Het secretariaat:

- a) zorgt voor het algemene beheer van de EU-talentedepot, met inbegrip van de planning en coördinatie van de activiteiten van de EU-talentedepot, **en geeft door middel van communicatieactiviteiten en informatiecampagnes ruchtbaarheid aan de talentepot**;
- b) zet het IT-platform en de IT-diensten die nodig zijn voor de werking ervan op en beheert deze, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van technische infrastructuur die op Unieniveau beschikbaar is;
- c) publiceert de in artikel 3, lid 1, artikel 3, lid 2, vijfde alinea, artikel 9, lid 5, artikel 10, lid 2, punt i), artikel 12, lid 4, artikel 14, lid 2, artikel 15, lid 2, **en artikel 17, lid 1, tweede alinea**, bedoelde relevante informatie op het IT-platform;
- d) roept de vergaderingen van de stuurgroep bijeen en bereidt deze voor;

- e) verzamelt relevante gegevens voor het monitoren van de prestaties van de EU-talentedepool op grond van artikel 20;
- f) roept op regelmatige basis vergaderingen van het in artikel 10, lid 3, genoemde netwerk van nationale contactpunten bijeen.

Het secretariaat verschaft de stuurgroep jaarlijks de in artikel 20, leden 1 en 4, bedoelde informatie. Indien die informatie persoonsgegevens bevat, worden die geanonimiseerd.

Artikel 9

De stuurgroep

1. De stuurgroep bestaat uit de volgende leden:

- a) twee vertegenwoordigers van elke deelnemende lidstaat, waarvan één deskundige is op het gebied van werkgelegenheid en één op het gebied van immigratie;*

- b) twee vertegenwoordigers van de Commissie;*
- c) zes vertegenwoordigers van de sectoroverschrijdende organisaties van sociale partners op Unieniveau, met een paritaire vertegenwoordiging van de vakbonden en de werkgeversorganisaties.*

Alleen de in de eerste alinea, punten a) en b), genoemde leden hebben stemrecht.

- 2. Er mag een deskundige van het Europees Parlement voor de vergaderingen van de stuurgroep worden uitgenodigd. Indien nodig kunnen ook extra vertegenwoordigers van de Commissie deelnemen aan de vergadering van de stuurgroep.*
- 3. Vertegenwoordigers van de organen en instanties van de Unie, vertegenwoordigers van internationale organisaties, vertegenwoordigers van derde landen die deelnemen aan talentpartnerschappen, bilaterale regelingen of nationale kaders voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land, en andere belanghebbenden mogen worden uitgenodigd om hun standpunten in vergaderingen van de stuurgroep uiteen te zetten.*

4. *Alleen vertegenwoordigers van deelnemende lidstaten zijn leden van de stuurgroep. Vertegenwoordigers van lidstaten die niet aan de EU-talentenpool deelnemen, kunnen als waarnemer deelnemen aan de vergaderingen van de stuurgroep.*
5. *De in lid 1, punt c), bedoelde vertegenwoordigers verklaren schriftelijk dat zij zich niet in een belangenconflict bevinden en ondertekenen die verklaring. Het secretariaat publiceert die verklaringen en geactualiseerde versies daarvan op het IT-platform.*
6. **■** De stuurgroep:
 - a) ondersteunt het secretariaat bij het opstellen van de in artikel 14 bedoelde lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau;
 - b) *faciliteert de uitwisseling van beste praktijken tussen de deelnemende lidstaten met betrekking tot de nationale of regionale aanpassingen van de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau, op grond van artikel 15, lid 1;*

- c) ondersteunt het secretariaat bij de planning en coördinatie van de activiteiten van de EU-talentedepool;
- d) faciliteert de verzameling van gegevens die relevant zijn voor de in artikel 20 bedoelde monitoring van de EU-talentedepool;
- e) *wisselt beste praktijken uit met betrekking tot* de uitvoering van de op grond van artikel 19 bedoelde versnelde immigratieprocedures om de werving van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen te vergemakkelijken;
- f) *ondersteunt het secretariaat bij het geven van richtbaarheid aan de EU-talentedepool, overeenkomstig artikel 8, lid 2, punt a).*

█

7. De stuurgroep komt tweemaal per jaar bijeen, en op ad-hocbasis wanneer dat nodig is. De vergaderingen worden bijeengeroepen en voorgezeten door het secretariaat.

█

Artikel 10

Nationale contactpunten

1. Elke deelnemende lidstaat wijst een *entiteit* aan *die optreedt als zijn* nationaal contactpunt. De deelnemende lidstaten zorgen ervoor dat *hun nationale contactpunt bestaat uit deskundigen op het gebied van* werkgelegenheid en migratie *van* de relevante *nationale* autoriteiten. *In voorkomend geval kan* het nationale contactpunt *een beroep doen op andere nationale bevoegde autoriteiten om de in lid 2 bedoelde taken uit te voeren.*
2. Het nationale contactpunt:
 - a) faciliteert de werking van het IT-platform op nationaal niveau;
 - b) *plaats overeenkomstig artikel 13, lid 2*, via het unieke gecoördineerde kanaal vacatures *op* het IT-platform ■ ;
 - c) *verwijdert respectievelijk op grond van artikel 13, lid 12, en artikel 11, lid 2, tweede alinea, vacatures en profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen van het IT-platform na doorzending van de desbetreffende informatie door de nationale bevoegde autoriteiten;*

- d) stelt het secretariaat *in voorkomend geval* in kennis van *eventuele landspecifieke* aanpassingen van de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau, op grond van artikel 15, lid 1, tweede, derde en vierde alinea;
- e) houdt registers bij van:
 - i) deelnemende *werkgevers en andere deelnemende entiteiten*;
 - ii) *werkgevers en andere entiteiten die permanent van de EU-talentedepool zijn uitgesloten of waarvan de toegang tot de EU-talentedepool is geweigerd of opgeschort*;
- f) *raadpleegt het in punt e), ii), bedoelde register alvorens een vacature op het IT-platform te plaatsen, en ontzegt de toegang tot het IT-platform aan werkgevers en andere entiteiten die aan de EU-talentedepool willen deelnemen, maar die in dat register voorkomen of van wie inbreuken op toepasselijke wetgeving of praktijken van de Unie of een lidstaat zijn vastgesteld*;

- g) *deelt het in punt e), i), bedoelde register met de stuurgroep en, indien de deelnemende lidstaat daartoe besluit,, met de betrokken nationale autoriteiten;*
- h) *maakt, indien de deelnemende lidstaat daartoe besluit, het in punt e), i), bedoelde register openbaar;*
- i) *sluit deelnemende werkgevers of andere deelnemende entiteiten uit van de EU-talentedepool of schort hun toegang ertoe op, en verwijdert de met hen geassocieerde vacatures van het IT-platform, overeenkomstig artikel 13, leden 8 en 9;*
- j) *verstrekt de in artikel 17, lid 1, tweede alinea, bedoelde informatie en de relevante gegevens voor de in artikel 20 bedoelde monitoring van de EU-talentedepool aan het secretariaat;*
- k) *verstrekt specifieke informatie ■ aan geregistreerde werkzoekenden uit derde landen die voor een vacature in de EU-talentedepool zijn geselecteerd, en aan deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten, overeenkomstig artikel 17, lid 2.*

3. Wanneer het secretariaat op grond van artikel 8, lid 2, punt f), een vergadering van het netwerk van de nationale contactpunten van elke deelnemende lidstaat bijeenroept, komen vertegenwoordigers van de nationale contactpunten samen om informatie en beste praktijken in verband met de uitvoering van deze verordening uit te wisselen.

HOOFDSTUK IV

REGISTRATIE VAN WERKZOEKENDEN UIT DERDE LANDEN IN DE EU-TALENTENPOOL EN DEELNAME VAN WERKGEVERS *EN ANDERE ENTITEITEN* AAN DE EU-TALENTENPOOL

Artikel 11

Registratie en toegang van werkzoekenden uit derde landen

1. Werkzoekenden uit derde landen kunnen via het daartoe bestemde Europass-instrument een profiel aanmaken om zich te registreren op het IT-platform. *Op de websites van andere relevante instrumenten kunnen rechtstreekse links naar het IT-platform worden geplaatst.*

2. Om zich op het IT-platform te mogen registreren, verklaren werkzoekenden uit derde landen dat tegen hen geen administratieve of rechterlijke beslissing tot weigering van toegang tot of verblijf in een lidstaat is uitgevaardigd overeenkomstig het nationaal recht, noch een inreisverbod in de Unie in de zin van Richtlijn 2008/115/EG.

Profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen van wie de verklaring uit hoofde van de eerste alinea vals blijkt te zijn, worden na doorgifte van de desbetreffende informatie door de nationale bevoegde autoriteiten van het IT-platform verwijderd. Werkzoekenden uit derde landen kunnen een nieuw profiel aanmaken zodra de administratieve of rechterlijke beslissing of het inreisverbod niet langer van toepassing is.

3. De profielen van geregistreerde werkzoekenden *uit derde landen* zijn zichtbaar voor *deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten*.

Artikel 12

Indicatie van deelname aan een talentpartnerschap, ***bilaterale regeling of nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land***

1. Werkzoekenden uit derde landen die ***specifieke ondersteuning*** hebben gekregen ***in het kader van*** een talentpartnerschap, ***een bilaterale regeling of een nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land***, kunnen dit in hun profiel aangeven.

2. *Voor de toepassing van lid 1 wordt in het IT-platform een markering ontwikkeld die overeenkomstig artikel 5, lid 5, in de profielen van werkzoekenden uit derde landen wordt geïntegreerd (de “markering”).*

Werkzoekenden uit derde landen die aangeven aan een van de in lid 1 bedoelde talentpartnerschappen, regelingen of kaders te hebben deelgenomen, voegen onder de markering de volgende informatie toe aan hun profiel:

- a) de naam van het talentpartnerschap, de bilaterale regeling of het nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land, en*
- b) de details van elke opleiding die in de context van punt a) is gevolgd, met inbegrip van het onderwerp, de duur en het soort ontwikkelde vaardigheden, relevante taalvaardigheden inclusief.*

Indien beschikbaar kunnen ondersteunende documenten bij het profiel van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen worden gevoegd. Werkzoekenden uit derde landen kunnen ook andere zaken vermelden die zij met het oog op werving relevant vinden.

3. *De markering is zichtbaar in het profiel van geregistreeerde werkzoekenden uit derde landen op het IT-platform, met een disclaimer dat die louter informatief is in het kader van de EU-talentedepool en niet neerkomt op een formele erkenning of validering van vaardigheden en kwalificaties die de werkzoekende uit een derde land zou hebben verworven door deelname aan een van de in lid 1 bedoelde talentpartnerschappen, regelingen of kaders. De markering laat de inreis- en verblijfsrechten onverlet.*
4. *Het secretariaat publiceert op het IT-platform een lijst van derde landen en deelnemende lidstaten die deelnemen aan een talentpartnerschap. Het secretariaat publiceert op het IT-platform ook een lijst van de bilaterale regelingen en nationale kaders voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land; die lijst noemt ook de derde landen die aan die regelingen en kaders deelnemen en bevat informatie over de specifieke steun waarin de regelingen en kaders die de deelnemende lidstaten aan de EU-talentedepool hebben gekoppeld, voorzien.*

█

Artikel 13

Deelname van werkgevers *en andere entiteiten* aan de EU-talentedepool

1. Werkgevers *en andere entiteiten* die aan de EU-talentedepool willen deelnemen, verzoeken het nationale contactpunt van de EU-talentedepool in de lidstaat waar zij gevestigd zijn hun vacatures *op* het IT-platform *te plaatsen*.
2. De nationale contactpunten *plaatsen* op het IT-platform vacatures die:
 - a) onder de in artikel 14 bedoelde lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau en de op grond van artikel 15, lid 1, aan die lijst aangebrachte landspecifieke aanpassingen vallen, of die relevant zijn voor *een* talentpartnerschap, *een bilaterale regeling of een nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land die op het IT-platform worden vermeld*;

- b) openstaan voor de werving van werkzoekenden uit derde landen zonder afbreuk te doen aan het beginsel dat Unieburgers voorrang genieten, indien van toepassing krachtens het nationaal recht.

3. *De nationale contactpunten plaatsen op het IT-platform geen vacatures:*

- a) *met betrekking tot leerling- en stageplaatsen;*
- b) *van werkgevers en andere entiteiten die voorkomen in het in artikel 10, lid 2, punt e), ii), bedoelde register.*

4. *Vacatures die op het IT-platform worden geplaatst, bevatten ten minste de volgende informatie:*

- a) *de naam en contactgegevens van de werkgever waarmee de werkzoekende uit een derde land een rechtstreekse arbeidsverhouding zou aangaan en van elke andere deelnemende entiteit;*
- b) *de functiebeschrijving;*
- c) *de duur van de arbeidsovereenkomst; en*
- d) *de normale werkplek.*

5. *Vacatures die op het IT-platform worden geplaatst, kunnen aanvullende informatie bevatten, zoals het aangeboden startloon of loonbereik.*
6. *Naast de in lid 4 genoemde informatie kunnen deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten aanvullende informatie verstrekken om de onderneming aan werkzoekenden uit derde landen voor te stellen, zoals de sector waarin de onderneming actief is, een korte beschrijving van de bedrijfsactiviteiten en, in voorkomend geval, het registratienummer van de onderneming.*

7. *Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten houden zich* aan het toepasselijke recht van de Unie en aan het recht en de praktijk van de lidstaat *met betrekking tot de bescherming* van onderdanen van derde landen ■ tegen, *in voorkomend geval*, oneerlijke werving, ontoereikende arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, discriminatie, *nadelige behandeling en mensenhandel*. *Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten houden zich ook aan de toepasselijke collectieve overeenkomsten, waarin de bescherming van het recht van onderdanen van derde landen op vrijheid van vereniging en op collectief onderhandelen is vastgelegd*. Deelnemende lidstaten kunnen aanvullende voorwaarden voor de deelname van werkgevers *en andere entiteiten* aan de EU-talentenpool invoeren om ervoor te zorgen dat zij zich houden aan andere toepasselijke nationale praktijken en collectieve overeenkomsten en aan de beginselen en richtsnoeren van de IAO, *zoals haar algemene beginselen en operationele richtsnoeren voor eerlijke werving*, in overeenstemming met het recht van de Unie.
8. *Indien een nationale bevoegde autoriteit vaststelt dat een deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit zich niet houdt aan de in lid 7 bedoelde verplichtingen en voorwaarden, stelt de nationale bevoegde autoriteit het betrokken nationale contactpunt daarvan in kennis*.

Na ontvangst van de in de eerste alinea bedoelde kennisgeving schort het nationale contactpunt de toegang tot het IT-platform van de deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit in kwestie op en verwijderd het de betreffende vacatures van het IT-platform. In dergelijke gevallen mag de deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit geen gebruikmaken van het IT-platform, ook niet via andere deelnemende entiteiten.

Indien een nationale bevoegde autoriteit het nationale contactpunt ervan in kennis stelt dat de in de eerste alinea bedoelde niet-naleving van de verplichtingen en voorwaarden door de werkgever of andere entiteit in kwestie is verholpen, heft het betrokken nationale contactpunt de opschorting van de toegang tot het IT-platform op.

9. *In afwijking van lid 8 van dit artikel kunnen de lidstaten besluiten deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten alsook werkgevers en andere entiteiten die aan de EU-talentenpool willen deelnemen permanent van deelname aan de EU-talentenpool uit te sluiten in het geval er sprake is van een of meer van de in de artikelen 2, 3 en 18 bis van Richtlijn 2011/36/EU genoemde strafbare feiten, of van strafbare feiten in verband met de tewerkstelling van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, zoals vastgelegd in artikel 9 in samenhang met artikel 3 van Richtlijn 2009/52/EG.*

Wanneer een deelnemende lidstaat afwijkt van lid 8, stelt hij het betrokken nationale contactpunt daarvan in kennis.

Na ontvangst van een kennisgeving als bedoeld in de tweede alinea van dit lid sluit het nationale contactpunt de betrokken werkgever of andere entiteit permanent uit van de EU-talentenpool en verwijdert het, in voorkomend geval, hun vacatures van het IT-platform.

Werkgevers of andere entiteiten die permanent zijn uitgesloten van deelname aan de EU-talentenpool mogen geen gebruikmaken van het IT-platform, ook niet via andere deelnemende entiteiten.

10. *Werkzoekenden uit derde landen kunnen kosteloos gebruikmaken van de EU-talentenpool. Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten brengen geen aan werving verbonden vergoedingen of verborgen kosten in rekening aan werkzoekenden uit derde landen, noch vóór noch na de afronding van het wervingsproces.*

11. Vacatures van *deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten* zijn op het IT--platform zichtbaar voor geregistreerde werkzoekenden uit derde landen.
12. *Vacatures worden onmiddellijk van het IT-platform verwijderd in het geval van:*
 - a) *een verzoek van deelnemende werkgevers of andere deelnemende entiteiten aan het nationale contactpunt om een of meer van hun vacatures te verwijderen;*
 - b) *een kennisgeving van de deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit aan het nationale contactpunt overeenkomstig lid 13;*
 - c) *het uitblijven van een match met een geregistreerde werkzoekende uit een derde land gedurende een periode van één jaar;*

- d) *opschorting van de toegang of permanente uitsluiting van de deelnemende werkgever of andere deelnemende entiteit;*
- e) *schrapping van de desbetreffende beroepen na aanpassingen aan de lijst van EU--knelpuntberoepen overeenkomstig artikel 15.*

13. *Deelnemende* werkgevers *en andere* deelnemende *entiteiten* geven het zonder onnodige vertraging aan op het IT-platform wanneer zij voor een bepaalde vacature een geregistreerde werkzoekende uit een derde land hebben geworven. Het profiel van die geregistreerde werkzoekende uit een derde land wordt van het IT-platform verwijderd.

Artikel 14

Lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau

1. Met het oog op de toepassing van deze verordening bevat de bijlage een lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau met vermelding van de viercijferige codes van de internationale standaardclassificatie van beroepen van het Internationaal Arbeidsbureau uit 2008 (ISCO-08).

De Commissie is bevoegd overeenkomstig de in artikel 21 bedoelde procedure gedelegeerde handelingen vast te stellen om de bijlage te wijzigen met betrekking tot:

- a) knelpuntberoepen waarvan de nationale contactpunten op grond van artikel 15, lid 1, derde en vierde alinea, bij het secretariaat melding hebben gemaakt en die een significant aantal deelnemende lidstaten gemeenschappelijk heeft;

- b) beroepen die rechtstreeks bijdragen tot het *concurrentievermogen van de Unie en tot de* groene en de digitale transitie en waarvan het belang waarschijnlijk zal toenemen.
2. Het secretariaat maakt de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau bekend op het IT-platform.

Artikel 15

■ Aanpassingen aan de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau

1. Om tegemoet te komen aan hun specifieke arbeidsmarktbehoeften en met het oog op de verwezenlijking *van hun beleidsdoelstellingen* kunnen de deelnemende lidstaten besluiten knelpuntberoepen op het niveau van de viercijferige ISCO-08-code toe te voegen. De deelnemende lidstaten kunnen ook besluiten om knelpuntberoepen van de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau te schrappen indien die niet overeenkomen met de specifieke behoeften op hun arbeidsmarkt *op nationaal of regionaal niveau of met hun beleidsdoelstellingen*. Die landspecifieke aanpassingen hebben alleen gevolgen voor de vacaturematching in de betrokken lidstaat.

Het nationale contactpunt meldt eventuele landspecifieke aanpassingen aan de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau uiterlijk drie maanden vóór de voorgenomen startdatum van de deelname van de betrokken lidstaat aan de in artikel 3, lid 1, bedoelde EU-talentedoelgroep.

De nationale contactpunten kunnen *elke zes maanden* verdere landspecifieke aanpassingen aan de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau melden bij het secretariaat.

Indien de bijlage overeenkomstig artikel 14, lid 1, tweede alinea, wordt gewijzigd, stellen de nationale contactpunten het secretariaat binnen drie maanden in kennis van eventuele landspecifieke aanpassingen aan de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau.

2. Het secretariaat maakt de door de nationale contactpunten gemelde landspecifieke aanpassingen aan de lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau bekend op het IT-platform.

Artikel 16

Zoeken en matchen

1. Deelnemende werkgevers *en andere deelnemende entiteiten* kunnen zoekopdrachten naar profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen uitvoeren *en die matchen met vacatures die beschikbaar zijn op het IT-platform.*
2. Het IT-platform heeft filters waarmee *deelnemende* werkgevers *en andere deelnemende entiteiten* gericht kunnen ■ zoeken naar profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen die met de in artikel 12, lid 2, bedoelde markering hebben aangegeven dat zij *specifieke steun hebben ontvangen* in het kader van een talentpartnerschap, *een bilaterale regeling of een nationaal kader voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land.*

3. *Deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten* kunnen toegang krijgen tot een lijst van voorgestelde profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen die door het instrument voor automatische matching wordt aangemaakt op basis van de relevantie van de vaardigheden, *competenties*, kwalificaties, werkervaring *en beschikbaarheden van een werkzoekende uit een derde land* voor de vacature.
4. Geregistreerde werkzoekenden uit derde landen kunnen op het IT-platform zoeken naar vacatures en toegang krijgen tot een lijst voorgestelde relevante vacatures die wordt aangemaakt door het instrument voor geautomatiseerde matching.

HOOFDSTUK V

INFORMATIEVERSTREKKING, *FACILITERING VAN KLACHTEN* EN VERSNELDE IMMIGRATIEPROCEDURES

Artikel 17

Informatieverstrekking ■

1. De deelnemende lidstaten zorgen ervoor dat de informatie over de EU-talentedepot en de werking ervan gemakkelijk toegankelijk is, ook voor personen met een handicap.

Het secretariaat stelt met de hulp van de nationale contactpunten de volgende informatie beschikbaar op het IT-platform:

- a) informatie *over eerlijke* wervings- en *arbeids*procedures, *onder meer over de* erkenning van kwalificaties en de validering van vaardigheden *en* over de levens- en arbeidsomstandigheden in de deelnemende lidstaten;
- b) *informatie over immigratieprocedures, met inbegrip van de procedures voor het verkrijgen van visums en verblijfsvergunningen met het oog op werk;*
- c) *informatie over de rechten en plichten van onderdanen van derde landen, onder meer met betrekking tot hun toegang tot bestaande klachten- en verhaalmechanismen om effectieve toegang tot de rechter te waarborgen;*
- d) een heldere uitleg dat werkzoekenden uit derde landen tegen wie een administratieve of rechterlijke beslissing tot weigering van toegang tot of verblijf in een lidstaat, of een inreisverbod zoals bedoeld in Richtlijn 2008/115/EG is uitgevaardigd in geen enkele lidstaat mogen inreizen, noch verblijven;

- e) *een heldere uitleg dat het feit dat een werkzoekende uit een derde land zich in de EU-talentedepool heeft geregistreerd, de in artikel 12, lid 2, bedoelde profielmarkering heeft toegevoegd of geselecteerd is voor een vacature via het IT-platform geen garantie is voor binnenkomst op het grondgebied van een lidstaat, voor een werkvergunning, een visum of een verblijfsvergunning, of dat de veiligheidscontroles zijn uitgevoerd;*
 - f) *een heldere uitleg dat het gebruik van de EU-talentedepool kosteloos is en dat werkgevers geen vergoedingen of verborgen kosten in rekening mogen brengen aan geregistreerde werkzoekenden uit derde landen met het oog op werving.*
2. **█** De nationale contactpunten verstrekken **█** geregistreerde werkzoekenden uit derde landen *die voor een vacature zijn geselecteerd* en deelnemende werkgevers *en andere deelnemende entiteiten* specifieke informatie, met name over:
- a) **█** nationale immigratieprocedures voor het verkrijgen van *visums of verblijfsvergunningen met het oog op werk, met de vermelding dat die veiligheidscontroles omvatten;*

- b) **■** procedures voor gezinshereniging en de rechten *en plichten* van gezinsleden;
- c) **■** de rechten en plichten van onderdanen van derde landen, onder meer *met betrekking tot arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, belastingen*, toegang tot sociale uitkeringen, gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting, erkenning van *vaardigheden en kwalificaties* en het *bestaande* klachten- en verhaalmechanisme;
- d) *activiteiten* ter vergemakkelijking van de integratie *van onderdanen van derde landen* in de gastlidstaat, zoals taalcursussen, beroepsopleiding en -onderwijs en andere integratiemaatregelen;
- e) *de contactgegevens, overeenkomstig de nationale praktijk, van de nationale autoriteiten bevoegd voor werkgelegenheid en immigratie en*, indien beschikbaar, de contactgegevens van de *nationale bevoegde* organisaties die na de werving bijstand verlenen aan onderdanen van *derde landen, zoals vakbonden, werkgeversorganisaties en kamers van koophandel*;

- f) in voorkomend geval, handicapgerelateerde ondersteunende diensten en redelijke huisvesting overeenkomstig Richtlijn 2000/78/EG van de Raad³⁴;*
 - g) indien van toepassing, de contactgegevens van andere passende instanties op nationaal niveau die de integratie van onderdanen van derde landen op de arbeidsmarkt ondersteunen.*
3. *De nationale contactpunten zijn in voorkomend geval verantwoordelijk voor het actualiseren van de in de leden 1 en 2 bedoelde informatie.*
4. **■** *De nationale contactpunten kunnen besluiten de in lid 2 bedoelde informatie automatisch en in gestandaardiseerde vorm te verstrekken, onder meer door met gebruikmaking van digitale hulpmiddelen te verwijzen naar bestaande informatiebronnen.*

³⁴ *Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (PB L 303 van 2.12.2000, blz. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj>).*

Artikel 18

Facilitering van klachten

1. ***Geregistreeerde werkzoekenden*** uit derde landen ***hebben*** effectieve ***toegang tot bestaande klachten***mechanismen ***overeenkomstig het nationale recht***. Indien deelnemende werkgevers ***of andere deelnemende entiteiten*** een van de in artikel 13, lid 7, vastgelegde verplichtingen **■** niet nakomen, hebben ***werkzoekenden uit derde landen of hun vertegenwoordigers het recht om de inbreuk te melden bij het nationale contactpunt of om overeenkomstig het nationale recht een klacht*** in te dienen ***bij de nationale bevoegde autoriteiten***.
2. Indien een inbreuk ***op grond van lid 1 bij het nationale contactpunt*** wordt gemeld, ***maakt het nationale contactpunt die over aan de nationale bevoegde autoriteiten***.

Artikel 19

Versnelde immigratieprocedures

■ De deelnemende lidstaten kunnen, ***in overeenstemming met het nationale recht***, besluiten versnelde immigratieprocedures in te voeren zodat geregistreeerde werkzoekenden uit derde landen die voor een vacature in de EU-talentenpool zijn geselecteerd, sneller kunnen worden geworven.

■

HOOFDSTUK VI
SLOTBEPALINGEN

Artikel 20

Monitoringactiviteiten *en feedback*

1. Het secretariaat houdt regelmatig toezicht op de prestaties *en kosteneffectiviteit* van de EU-talentedepool. Er worden met name gegevens verzameld over:
 - a) het aantal en het soort profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen;
 - b) *het aantal en het soort deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten;***
 - c) het aantal en het soort vacatures die op het IT-platform *worden geplaatst;*

- d) het aantal bezoeken aan het IT-platform;
 - e) het aantal en het soort wervingen die via de EU-talentedepool zijn gefaciliteerd;
 - f) het aantal *profielen van geregistreerde werkzoekenden uit derde landen met de in artikel 12, lid 2, bedoelde markering*;
 - g) het aantal *wervingen* dat via het IT-platform is gefaciliteerd in het kader van de talentpartnerschappen, bilaterale regelingen *of nationale kaders voor de ontwikkeling en validering van vaardigheden in een derde land*;
 - h) *het niveau van de vaardigheden en kwalificaties van de werkzoekenden uit derde landen die via de EU-talentedepool zijn aangenomen.*
2. Het secretariaat zet de gegevensverzameling op overeenkomstig de gevestigde concepten en definities van de statistiek en wisselt informatie en gegevens uit met de Commissie teneinde de kwaliteit van de in het kader van deze verordening verzamelde gegevens te waarborgen en hoogwaardige Europese statistieken te produceren en te waarborgen.

3. Het secretariaat krijgt bij het verzamelen van de in lid 1 bedoelde gegevens ondersteuning van de nationale contactpunten en de stuurgroep.
4. ***Het secretariaat houdt regelmatig toezicht op de prestaties van de EU-talentenpool en houdt hierbij rekening met de feedback en ervaringen van geregistreeerde werkzoekenden uit derde landen, van deelnemende werkgevers en andere deelnemende entiteiten en van maatschappelijke organisaties, met name organisaties die werken met onderdanen van derde landen, personen met een handicap inclusief.***

Artikel 21

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.

2. De in artikel 14, lid 1, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van ... [de datum van inwerkingtreding van deze verordening]. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen die verlenging verzet.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 14, lid 1, bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.

5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een op grond van artikel 14, lid 1, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 22

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 23

Rapportage

Uiterlijk op **31 december 2031**, en vervolgens om de vijf jaar, legt de Commissie een verslag over de toepassing van deze verordening voor aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's.

In het verslag wordt met name de doeltreffendheid van deze verordening bij het aanpakken van tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden in de deelnemende lidstaten beoordeeld, alsook de doeltreffendheid van het wervingsproces, onder meer wat betreft het waarborgen van eerlijke wervingspraktijken en de eerbiediging van rechtvaardige en billijke arbeidsomstandigheden en -voorwaarden.

Artikel 24
Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te ..., ...

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE

Lijst van knelpuntberoepen op Unieniveau

ISCO-08-code	Beroep
2142	Weg- en waterbouwkundig ingenieurs
2151	Elektrotechnisch ingenieurs
2211	Huisartsen
2212	Medisch specialisten
2221	Verpleegkundigen met hogere opleiding
2411	Accountants
2511	Systeemanalisten
2512	Softwareontwikkelaars
2513	Web- en multimediaontwikkelaars
2514	Applicatieprogrammeurs
2519	Software- en applicatieontwikkelaars en -analisten, niet elders geclassificeerd
3113	Technici op het gebied van de elektrotechniek
3221	Verpleegkundigen met middelbare opleiding
5120	Koks
5131	Kelners

5321	Ziekenverzorgers
7112	Metselaars e.d.
7114	Betonwerkers, betonafwerkers e.d.
7115	Timmerlieden
7121	Dakdekkers
7123	Stukadoors
7126	Loodgieters
7127	Installateurs van toestellen voor klimaatregeling en koeltechniek
7212	Lassers en snijders
7213	Plaatwerkers
7214	Constructiewerkers
7223	Instellers en bedieningspersoneel gereedschapswerktuigen
7231	Automonteurs
7233	Monteurs industriële en landbouwmachines

7411	Bouwelektriciens e.d.
7412	Installateurs van elektrische apparatuur
7511	Slagers, vishandelaren e.d.
8331	Buschauffeurs en trambestuurders
8332	Vrachtwagenchauffeurs
9112	Schoonmakers in hotels, kantoren e.d.
3119	Technici op het gebied van natuurkunde en ingenieurswetenschappen, niet elders geclassificeerd
2143	Milieu-ingenieurs
2133	Milieudeskundigen
2145	Chemisch ingenieurs
2144	Werktuigbouwkundig ingenieurs
3115	Technici op het gebied van de werktuigbouwkunde
2141	Industrieel ingenieurs en productie-ingenieurs

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0059

Grotere efficiëntie van de garantie voor extern optreden

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2026 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/947 wat betreft grotere efficiëntie van de garantie voor extern optreden (COM(2025)0262 – C10-0107/2025 – 2025/0262(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2025)0262),
 - gezien artikel 294, lid 2, artikel 209 en artikel 212 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C10-0107/2025),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien het overeenkomstig artikel 75, lid 4, van zijn Reglement door de bevoegde commissies goedgekeurde voorlopig akkoord en de door de vertegenwoordiger van de Raad bij brief van 4 februari 2026 gedane toezegging om het standpunt van het Europees Parlement overeenkomstig artikel 294, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie goed te keuren,
 - gezien artikel 60 van zijn Reglement,
 - gezien de gezamenlijke beraadslagingen van de Commissie buitenlandse zaken en de Commissie ontwikkelingssamenwerking overeenkomstig artikel 58 van het Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken en de Commissie ontwikkelingssamenwerking (A10-0221/2025),
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast;
 2. verzoekt de Commissie om hernieuwde voorlegging aan het Parlement indien zij haar voorstel vervangt, ingrijpend wijzigt of voornemens is het ingrijpend te wijzigen;
 3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

P10_TC1-COD(2025)0262

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 10 maart 2026 met het oog op de vaststelling van Verordening (EU) 2026/... van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/947 wat betreft grotere efficiëntie van de garantie voor extern optreden

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 209 en 212,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure¹,

¹ Standpunt van het Europees Parlement van 10 maart 2026.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) *De externe financieringsinstrumenten van de Unie, waaronder het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling+ (EFDO+), zoals vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad², blijven gebaseerd op de doelstellingen en beginselen van het externe optreden van de Unie, zoals vastgelegd in artikel 3, lid 5, en de artikelen 8 en 21 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), alsook op het beleid van de Unie op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, zoals vastgelegd in artikel 208 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). De maatregelen gericht op versterking van de efficiëntie van de bij Verordening (EU) 2021/947 ingestelde garantie voor extern optreden (de “garantie voor extern optreden”) moeten volledig consistent zijn met de bovenvermelde doelstellingen en beginselen, en zorgen voor afstemming tussen het beleid van de Unie en de eigen prioriteiten van partnerlanden.*
- (2) *De mondiale geopolitieke en geo-economische context vereist dat de Unie haar inzet bevestigt om wederzijds voordelige partnerschappen met partnerlanden tot stand te brengen, onder meer haar inzet om de democratische instellingen te consolideren, de regionale stabiliteit en veiligheid te versterken, migratieproblemen aan te pakken, menselijke ontwikkeling te bevorderen, toeleveringsketens te diversifiëren, de op regels gebaseerde internationale orde te handhaven en de gevolgen van Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne aan te pakken.*

² Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld, tot wijziging en intrekking van Besluit nr. 466/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Verordening (EU) 2017/1601 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EG, Euratom) nr. 480/2009 van de Raad (PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- (3) *De Unie en haar lidstaten blijven samen 's werelds grootste verstrekkers van officiële ontwikkelingshulp en hun strategische ambities en acties vereisen daarom een grote zichtbaarheid. In het kader van de Team Europa-aanpak moeten het internationale samenwerkingsbeleid van de Unie en dat van haar lidstaten elkaar aanvullen om de doeltreffendheid, het effect en de toegevoegde waarde van hun collectieve bijstand te verbeteren en bij te dragen tot het vergroten van de bekendheid met en de zichtbaarheid van het optreden van de Unie en haar lidstaten in partnerlanden.*
- (4) In het rapport-Draghi van 2024 over de toekomst van het Europese concurrentievermogen wordt aanbevolen te zorgen voor een grotere betrokkenheid van de particuliere sector en buitensporige externe afhankelijkheden te verminderen door de voorziening van grondstoffen, schone energie, duurzame vervoersbrandstoffen en schone technologie uit de hele wereld veilig te stellen, en door de Global Gateway-strategie zoals vastgesteld in de gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank van 1 december 2021, getiteld “De Global Gateway” (de “Global Gateway”), alsook de groeiplannen voor de uitbreidingslanden *en de brede partnerschappen met het nabuurschap*, die extra middelen vereisen, te verbeteren en ten volle te benutten.

■

- (5) Een belangrijk financieringsinstrument van de Unie voor de verwezenlijking van de Global Gateway-doelstellingen en de strategische investeringen is het EFDO+, en met name de begrotingsgarantie, een onderdeel van de garantie voor extern optreden. Efficiëntiewinsten met betrekking tot de garantie voor extern optreden zouden het mogelijk maken de prioriteiten van het externe optreden van de Unie te financieren, onder meer door de Global Gateway mogelijkwerwijs op te schalen, ***en tegelijkertijd een gedifferentieerde contextspecifieke aanpak te hanteren voor partnerlanden, met name die waarvan is vastgesteld dat zij in een situatie van kwetsbaarheid of conflict verkeren, de minst ontwikkelde landen en arme landen met een zware schuldenlast.***
- (6) ***Rekening houdend met de risico's van buitenlandse invloed en concurrerende initiatieven moet er bij de uitvoering van het EFDO+ op worden gelet dat de Unie in het kader van de garantie voor extern optreden alleen steun verleent aan concrete acties die in overeenstemming zijn met de waarden en belangen van de Unie en die een gelijk speelveld en eerlijke concurrentie voor ondernemingen van de Unie waarborgen.***
- (7) Het EFDO+ heeft te maken met een zeer grote vraag van de Europese Investeringsbank (EIB), de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO) en andere instellingen voor ontwikkelingsfinanciering, zoals bevestigd door de evaluatie door de Commissie van de externe financieringsinstrumenten voor de meerjarige financiële kaders 2014-2020 en 2021-2027.

- (8) De garantiedekking van het EFDO+ kan tot 2027 worden verhoogd door gebruik te maken van overschotten van het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO), zoals ingesteld door Verordening (EU) 2017/1601 van het Europees Parlement en de Raad³, en door efficiënter gebruik te maken van de begrotingsgarantie van de Unie door de aansprakelijkheid van de Unie in het kader van het exclusieve specifieke investeringsvenster van de EIB voor verrichtingen met statelijke tegenpartijen en niet-commerciële substatelijke tegenpartijen af te bouwen van 65 % tot 60 %. Die vermindering van aansprakelijkheid zou pas van kracht worden na wijziging van de desbetreffende garantieovereenkomst tussen de Commissie en de EIB. De toewijzing van overschotten uit nog lopende instrumenten ten behoeve van het EFDO+ moet de onderhandelingen over het meerjarig financieel kader voor de periode na 2027 onverlet laten.
- (9) De toewijzing van de overschotten van de EFDO-garantie aan de EFDO+-voorziening met ingang van 31 december 2024 vereist een afwijking van artikel 216, lid 4, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad⁴.
- (10) *In het belang van een evenwichtig en inclusief extern optreden dat de bredere geopolitieke verbintenissen van de Unie weerspiegelt, moet de toewijzing van overschotten van de EFDO-garantie aan de EFDO+-voorziening zo plaatsvinden dat alle in aanmerking komende regio's op een evenwichtige wijze worden gefinancierd, zoals vastgelegd in de financiële geografische toewijzingen als vastgesteld in Verordening (EU) 2021/947, en met name met de in artikel 6, lid 2, punt a), van die verordening bedoelde minimumbedragen die aan geografische programma's zijn toegewezen.***

³ Verordening (EU) 2017/1601 van het Europees Parlement en de Raad van 26 september 2017 tot instelling van het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO), de EFDO-garantie en het EFDO-garantiefonds (PB L 249 van 27.9.2017, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1601/oj>).

⁴ Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (11) Om het gebruik van middelen van de EFDO+-garantie toe te staan voor de betaling van beroepen op de EFDO-garantie met ingang van 31 december 2024, is een afwijking van artikel 214, lid 6, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 vereist.
- (12) De capaciteit van de EIB, de EBWO en de instellingen voor ontwikkelingsfinanciering om extra middelen efficiënt te besteden, moet worden vergroot door het kader voor blendingverrichtingen te vereenvoudigen, garantie- en overeenkomsten inzake technische bijstand met dezelfde uitvoerende partner te consolideren en de frequentie van financiële rapportering terug te brengen van een driemaandelijke naar een halfjaarlijks rapporteringsverplichting. ***Vereenvoudiging is van essentieel belang om te zorgen voor particuliere investeringen op grote schaal, het hefboomeffect van Uniemiddelen te vergroten en een voorspelbaar klimaat te creëren voor particuliere partners die bereid zijn om mee te investeren in duurzame ontwikkeling.***
- (13) Bovendien moet, wat vereenvoudiging betreft, de verplichting voor uitvoerende partners om de informatie te controleren over afzonderlijke verrichtingen in het kader van de garantieovereenkomsten die uitvoerende partners in hun jaarlijkse rapportering aan de Commissie moeten verstrekken, worden geschrapt, aangezien dat niet vereist is op grond van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

- (14) *Efficiëntie en vereenvoudiging moeten gepaard gaan met passende transparantie en verantwoordingsplicht, in overeenstemming met de rapporteringsverplichtingen van de Commissie uit hoofde van artikel 41, lid 7, van Verordening (EU) 2021/947 ten aanzien van de begrotingsautoriteit, met inbegrip van duidelijke informatie over de prestaties van het EFDO en het EFDO+, over de hefboomwerking van de middelen, de toewijzing van middelen aan programma's en projecten, de totale overschotten en tekorten, de oorsprong van eventuele overschotten en de voor herverdeling voorgestelde bedragen. De Commissie moet duidelijk en regelmatig verslag uitbrengen over de additionaliteit van EFDO+-verrichtingen, waarbij moet worden bewezen dat de ondersteunde portefeuilles een hoger risicoprofiel hebben dan vergelijkbare normale investeringsactiviteiten van uitvoerende partners.*
- (15) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk de betrokkenheid van de Unie bij haar partnerlanden te versterken en buitensporige externe afhankelijkheden van de Unie af te bouwen, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang en de gevolgen van het optreden beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 VEU neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan wat nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1
Wijzigingen van Verordening (EU) 2021/947

Verordening (EU) 2021/947 wordt als volgt gewijzigd:

1) in artikel 30 wordt lid 4 vervangen door:

“4. In afwijking van artikel 212, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509* worden terugbetalingen en door een op grond van deze verordening ingesteld financieringsinstrument gegenereerde inkomsten toegewezen aan het oorspronkelijke begrotingsonderdeel, na aftrek van beheerkosten en vergoedingen.

In afwijking van artikel 216, lid 4, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 **wordt** elk overschot van voorzieningen voor de EFDO-garantie uit hoofde van Verordening (EU) 2017/1601 dat in 2025, 2026 en 2027 is gerapporteerd in het bij de ontwerpbegroting gevoegde werkdocument overeenkomstig artikel 41, lid 5, punt h), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, gebruikt voor de voorziening van de door het EFDO+ ondersteunde begrotingsgarantie.

De in de eerste en tweede alinea van dit lid bedoelde middelen vormen interne bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

* Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).”;

2) aan artikel 31, lid 8, wordt de volgende alinea toegevoegd:

“In afwijking van artikel 214, lid 6, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 **worden** EFDO+ middelen met betrekking tot de voorziening van de door het EFDO + ondersteunde begrotingsgarantie en waarnaar wordt verwezen in artikel 214, lid 4, eerste alinea, punten b) ■ en d), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, gebruikt voor de betaling van beroepen **van meer dan 10 miljoen EUR** op de EFDO-garantie **in 2025, 2026 en 2027.**”;

3) in artikel 36, lid 1, wordt de tweede alinea vervangen door:

“De EIB heeft de exclusiviteit voor verrichtingen met statelijke tegenpartijen en niet-commerciële substatelijke tegenpartijen in het kader van het exclusief specifiek investeringsvenster. In het kader van dat exclusieve specifieke investeringsvenster wordt onder eigenmiddelenbijdrage de overname van het restrisico verstaan en dekt de EU-garantie 60 % van het totale bedrag aan uitbetaalde kredieten en verleende garanties in het kader van de financieringsverrichtingen van de EIB, verminderd met de terugbetaalde bedragen en vermeerderd met alle daarmee verband houdende bedragen.”;

4) in artikel 38 wordt lid 6 geschrapt.

Artikel 2

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te ...,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0084

Berekening van emissiekredieten voor zware bedrijfsvoertuigen voor de rapporteringsperioden van de jaren 2025 tot en met 2029

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 12 maart 2026 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1242 met betrekking tot de berekening van emissiekredieten voor zware bedrijfsvoertuigen voor de rapporteringsperioden van de jaren 2025 tot en met 2029 (COM(2025)0784 – C10-0351/2025 – 2025/0423(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2025)0784),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 192, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C10-0351/2025),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - na raadpleging van het Europees Economisch en Sociaal Comité,
 - na raadpleging van het Comité van de Regio's,
 - gezien de artikelen 60 en 170 van zijn Reglement,
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast;
 2. verzoekt de Commissie om hernieuwde voorlegging aan het Parlement indien zij haar voorstel vervangt, ingrijpend wijzigt of voornemens is het ingrijpend te wijzigen;
 3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsook aan de nationale parlementen.

P10_TC1-COD(2025)0423

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 12 maart 2026 met het oog op de vaststelling van Verordening (EU) 2026/... van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1242 met betrekking tot de berekening van emissiekredieten voor zware bedrijfsvoertuigen voor de rapporteringsperioden van de jaren 2025 tot en met 2029

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 192, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Na raadpleging van het Europees Economisch en Sociaal Comité,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure⁶⁶,

⁶⁶ Standpunt van het Europees Parlement van 12 maart 2026.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij Verordening (EU) 2019/1242 van het Europees Parlement en de Raad⁶⁷ worden de CO₂-doelstellingen voor nieuwe zware bedrijfsvoertuigen vastgesteld. Die doelstellingen vormen een essentieel onderdeel van het Uniekader om de netto-uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 55 % ten opzichte van het niveau van 1990 te verminderen en tegen 2050 als economie klimaatneutraal te zijn.
- (2) Bij Verordening (EU) 2019/1242 worden geleidelijk strengere CO₂-emissiereductiedoelstellingen voor fabrikanten vastgelegd. Die doelstellingen bieden investeerders in de hele waardeketen zekerheid en voorspelbaarheid op lange termijn en voorzien in een voldoende lange overgangperiode om een rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit mogelijk te maken. Het is daarom van essentieel belang dat het niveau van de bij Verordening (EU) 2019/1242 vastgestelde CO₂-emissiereductiedoelstellingen ongewijzigd blijft.

⁶⁷ Verordening (EU) 2019/1242 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor nieuwe zware bedrijfsvoertuigen en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 595/2009 en (EU) 2018/956 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 96/53/EG van de Raad (PB L 198 van 25.7.2019, blz. 202, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1242/oj>).

- (3) Om de naleving van de vanaf 2030 toepasselijke doelstellingen te vergemakkelijken en gezien de vertraging bij de uitrol van de openbare laadinfrastructuur voor zware bedrijfsvoertuigen langs snelwegen, moeten fabrikanten vóór dat jaar meer emissiekredieten kunnen genereren, wat ook een stimulans kan zijn voor de eerdere uitrol van emissievrije zware bedrijfsvoertuigen.
- (4) Tijdens de rapporteringsperioden van de jaren 2025 tot en met 2029 moeten fabrikanten emissiekredieten verzamelen als hun specifieke CO₂-emissies lager zijn dan de specifieke CO₂-emissiedoelstelling in plaats van lager dan het CO₂-emissiereductietraject.
- (5) Aangezien de uitrol van emissievrije stadsbussen al ver gevorderd is en het gebruik ervan geen negatieve gevolgen ondervindt van een mogelijk gebrek aan openbare laadinfrastructuur langs snelwegen, mag deze verordening niet van toepassing zijn op stadsbussen.

- (6) Daar de doelstelling van deze verordening om voertuigfabrikanten extra flexibiliteit te bieden met het oog op hun nalevingsverplichtingen en met behoud van het ambitieniveau van de CO₂-reductiedoelstellingen, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang en de gevolgen van het optreden beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om die doelstelling te verwezenlijken.
- (7) Verordening (EU) 2019/1242 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Verordening (EU) 2019/1242 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) artikel 7, lid 1, punt a), wordt vervangen door:
 - “a) het verschil tussen het in lid 2 bedoelde CO₂-emissiereductietraject voor de rapporteringsperiode van het jaar 2025 en de gemiddelde specifieke CO₂-emissies van die fabrikant voor de rapporteringsperioden van de jaren 2025 tot en met 2029; en het verschil tussen het CO₂-emissiereductietraject voor de rapporteringsperioden van jaren buiten de periode van 2025 tot en met 2029 en de gemiddelde specifieke CO₂-emissies van die fabrikant voor dezelfde rapporteringsperiode, als dat verschil positief is (“emissiekredieten”); of”;
- 2) bijlage I wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij deze verordening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te ...,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE

Bijlage I wordt als volgt gewijzigd:

1) de tabel in punt 5.2 wordt vervangen door:

“

	$2019 \leq Y < 2025$	$2025 \leq Y < 2030$	$2030 \leq Y < 2040$
$cCO2(NO)_Y$	$[ET(2025)_Y - CO2(2025)_Y] \times V_Y$	$[ET2025(NO)_Y - CO2(NO)_Y] \times V_Y$	$[ET(NO)_Y - CO2(NO)_Y] \times V_Y$
$dCO2(NO)_Y$	0	$[CO2(2025)_Y - T(2025)_Y] \times V_Y$	$[CO2(NO)_Y - T(NO)_Y] \times V_Y$
$cCO2(M)_Y$	0	$[ET2025(M)_Y - CO2(M)_Y] \times V_Y$	$[ET(M)_Y - CO2(M)_Y] \times V_Y$
$dCO2(M)_Y$	0	0	$[CO2(M)_Y - T(M)_Y] \times V_Y$

”;

2) aan punt 5.2 wordt het volgende toegevoegd:

“waarbij $ET2025(NO)_Y$ en $ET2025(M)_Y$ als volgt worden bepaald:

$$ET2025(NO)_Y = \sum_{sg} share_{sg} \times MPW_{sg} \times ET_{sg,2025}$$

$$ET2025(MCO2)_Y = \sum_{sg} share_{sg} \times MPW_{sg} \times [(1 - pv_{sg}) \times ET_{sg,2025} + pv_{sg} \times ETp_{sg,2025}]$$

$$ET2025(M)_Y = ET2025(MCO2)_Y + ET(MZE)_Y$$

”.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0085

Pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen: reizigers doeltreffender beschermen en bepaalde aspecten vereenvoudigen en verduidelijken

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 12 maart 2026 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/2302 om reizigers doeltreffender te beschermen en bepaalde aspecten van de richtlijn te vereenvoudigen en te verduidelijken (COM(2023)0905 – C9-0436/2023 – 2023/0435(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2023)0905),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C9-0436/2023),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 24 april 2024¹,
 - gezien het overeenkomstig artikel 75, lid 4, van zijn Reglement door de bevoegde commissie goedgekeurde voorlopig akkoord en de door de vertegenwoordiger van de Raad bij brief van 19 december 2025 gedane toezegging om het standpunt van het Europees Parlement overeenkomstig artikel 294, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie goed te keuren,
 - gezien artikel 60 van zijn Reglement,
 - gezien het advies van de Commissie vervoer en toerisme,
 - gezien het verslag van de Commissie interne markt en consumentenbescherming (A10-0140/2025),
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast¹;

¹ PB C, C/2024/4058, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4058/oj>.

2. verzoekt de Commissie om hernieuwde voorlegging aan het Parlement indien zij haar voorstel vervangt, ingrijpend wijzigt of voornemens is het ingrijpend te wijzigen;
3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

¹ Dit standpunt vervangt de amendementen die zijn aangenomen op 11 september 2025 (Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0195).

P10_TC1-COD(2023)0435

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 12 maart 2026 met het oog op de vaststelling van Verordening (EU) 2026/... van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/2302 om reizigers doeltreffender te beschermen en bepaalde aspecten van die richtlijn te vereenvoudigen en te verduidelijken

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure²,

¹ PB C, C/2024/4058, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4058/oj>.

² Standpunt van het Europees Parlement van 12 maart 2026.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad³ heeft het rechtskader voor pakketreizen gemoderniseerd in het licht van de marktontwikkelingen en de technologische vooruitgang. Die richtlijn richtte zich op nieuwe manieren om reisdiensten te boeken, waaronder op maat gesneden combinaties van reisdiensten, die niet onder Richtlijn 90/314/EEG van de Raad⁴ vielen of die zich in een juridisch grijs gebied bevonden, en versterkte de rechten van de reizigers op verschillende manieren. Verder moest Richtlijn (EU) 2015/2302 zorgen voor een eerlijkere mededinging tussen de verschillende soorten reisondernemingen die actief zijn op de markt voor pakketreizen.
- (2) Om die doelstellingen te verwezenlijken werd in Richtlijn (EU) 2015/2302 de definitie van de term “pakketreis” verruimd ten opzichte van Richtlijn 90/314/EEG. In Richtlijn (EU) 2015/2302 zijn de bestaande rechten van reizigers nader verduidelijkt en zijn nieuwe rechten geïntroduceerd, waaronder het recht voor reizigers om een pakketreisovereenkomst onder bepaalde voorwaarden zonder beëindigingsvergoeding op te zeggen in geval van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden. Daarnaast werd bij Richtlijn (EU) 2015/2302 het ■ begrip “gekoppeld reisarrangement” ■ ingevoerd. ■

³ Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad (PB L 326 van 11.12.2015, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2302/oj>).

⁴ Richtlijn 90/314/EEG van de Raad van 13 juni 1990 betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten (PB L 158 van 23.6.1990, blz. 59, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1990/314/oj>).

- (3) Hoewel Richtlijn (EU) 2015/2302 over het algemeen goed heeft gewerkt, hebben zich sinds het begin van de toepassing ervan op 1 juli 2018 verschillende uitdagingen voorgedaan. Met name de COVID-19-pandemie en de daarmee samenhangende overheidsmaatregelen hadden aanzienlijke gevolgen voor zowel de reissector als de reizigers, en brachten aan het licht dat een aantal bepalingen van die richtlijn, ***waaronder bepalingen over aan reizigers te verstrekken informatie***, moet worden verduidelijkt.
- (4) Daarom moeten de in de huidige regels geconstateerde hiaten worden opgevuld en moeten bepaalde begrippen en bepalingen worden verduidelijkt en vereenvoudigd, zodat Richtlijn (EU) 2015/2302 doeltreffender wordt ten behoeve van reizigers en reisondernemingen, waaronder een groot aantal micro-, kleine en middelgrote ondernemingen.

- (5) ■ De bijgewerkte definitie van “pakketreis” in Richtlijn (EU) 2015/2302 wordt over het algemeen als doeltreffend beschouwd. De regels *inzake “gekoppelde reisarrangementen”, die ook bij die richtlijn zijn ingevoerd, hebben het wetgevingskader daarentegen aanzienlijk ingewikkelder gemaakt, ook wat betreft de aan reizigers te verstrekken informatie. Die extra complexiteit zorgt voor rechtsonzekerheid over de afbakening tussen pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, alsook tussen gekoppelde reisarrangementen en op zichzelf staande reisdiensten. Er zijn geen aanwijzingen dat die regels inzake gekoppelde reisarrangementen tastbare voordelen voor reizigers hebben opgeleverd. Daarom is het passend Richtlijn (EU) 2015/2302 te vereenvoudigen door de bepalingen over gekoppelde reisarrangementen en bijlage II bij die richtlijn bestaande uit vijf informatieformulieren voor gekoppelde reisarrangementen te schrappen en de definitie van “pakketreis” op een aantal punten aan te passen.*
- (6) Het principe dat ten grondslag ligt aan de definitie van “pakketreis” moet blijven dat er een nauw verband bestaat tussen verschillende reisdiensten die voor dezelfde reis of vakantie worden geboekt. ■

- (7) *Reizigers moeten duidelijke informatie krijgen over de vraag of een bepaalde combinatie van reisdiensten al dan niet een pakketreis vormt, aangezien dit in bepaalde boekingssituaties voor hen mogelijk niet duidelijk is. Om de rechtszekerheid te vergroten, is het daarom noodzakelijk om, in boekingssituaties waarin niet aan de voorwaarden voor een pakketreis wordt voldaan maar handelaren reizigers uitnodigen om voor dezelfde reis of vakantie aanvullende soorten reisdiensten te kopen, van handelaren te verlangen dat zij reizigers informeren dat de betrokken reisdiensten geen pakketreis zullen vormen en dat reizigers geen bescherming genieten krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302. Dat vereiste moet van toepassing zijn wanneer de uitnodiging tot aankoop van aanvullende soorten reisdiensten wordt gedaan voordat een reiziger een eerste soort reisdienst heeft gekocht, maar ook wanneer de uitnodiging wordt gedaan nadat een reiziger een eerste soort reisdienst heeft geboekt. In gevallen waarin de uitnodiging tot aankoop van aanvullende soorten reisdiensten wordt gedaan voordat de reiziger een eerste boeking heeft afgesloten, en de reiziger de betrokken reisdiensten vervolgens binnen de 24 uur op hetzelfde verkooppunt boekt, bestaat er een nauw verband tussen die boekingen, ook al is niet aan alle voorwaarden voor een pakketreis voldaan, zoals het aanbieden van een gezamenlijke prijs of een totaalprijs, of het selecteren van de reisdiensten voordat de reiziger instemt met betaling. Indien een handelaar in dergelijke gevallen de reiziger op het moment van de uitnodiging niet duidelijk meedeelt dat de combinatie van reisdiensten geen pakketreis vormt, moet die combinatie derhalve worden beschouwd als een krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302 beschermde pakketreis en moet de handelaar worden beschouwd als de organisator van die pakketreis.*

- (8) *In boekingssituaties waarin de handelaar de reiziger uitnodigt aanvullende reisdiensten te kopen, moet onder “uitnodiging” worden verstaan elke situatie waarin de handelaar de reiziger aanspoort of beweegt om een aanvullende soort reisdienst te boeken voor de voorgenomen reis of vakantie. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om een e-mail met een link naar een boekingsfaciliteit, een in het boekingsproces geïntegreerde prompt of een telefoongesprek. In dergelijke gevallen biedt de handelaar de reiziger doorgaans een selectie van aanbiedingen op basis van de belangstelling van de reiziger voor een bepaalde bestemming en reisperiode. Indien dergelijke aanbiedingen worden gedaan in de vorm van een uitnodiging tot aankoop, zoals gedefinieerd in Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad⁵, namelijk in de vorm van een commerciële boodschap waarin de kenmerken van het product of de dienst en de prijs ervan worden vermeld, moet dat worden beschouwd als een sterke aanwijzing dat er sprake is van een uitnodiging. Dergelijke uitnodigingen tot aankoop omvatten gevallen waarin een handelaar de reiziger verzoekt zijn belangstelling voor aanvullende soorten reisdiensten voor dezelfde reis of vakantie kenbaar te maken, teneinde die reisdiensten aan te bieden in de vorm van een uitnodiging tot aankoop, zoals gedefinieerd in Richtlijn 2005/29/EG, direct bij of na bevestiging van de eerste boeking. Anderzijds mag de loutere beschikbaarheid van boekingsfaciliteiten voor andere reisdiensten op de website of applicatie van een handelaar of in zijn bedrijfspand, een algemene verwijzing naar die boekingsfaciliteiten of reclame voor reisdiensten op basis van metagegevens van eerdere zoekopdrachten naar reisdiensten niet als een uitnodiging tot aankoop van aanvullende reisdiensten worden beschouwd.*

⁵ Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad (“Richtlijn oneerlijke handelspraktijken”) (PB L 149 van 11.6.2005, blz. 22).

- (9) Een van de definities van pakketreis is te eng gebleken, namelijk de in artikel 3, punt 2, b), v), van Richtlijn (EU) 2015/2302 bedoelde definitie, waarbij de naam, de betalingsgegevens en het e-mailadres van de reiziger van de ene handelaar naar een andere moeten worden overgedragen. Daarom is het passend om boekingen van verschillende soorten reisdiensten voor dezelfde reis of vakantie **als pakketreis** te beschouwen indien de handelaar die partij is bij de eerste overeenkomst **de persoonsgegevens van de reiziger aan de hand waarvan de reiziger als overeenkomstsluitende partij kan worden geïdentificeerd**, overdraagt aan een andere handelaar of handelaren die partij zijn bij een tweede of volgende overeenkomst, **en indien de overeenkomst of overeenkomsten met de andere handelaar of handelaren binnen 24 uur na de bevestiging van de boeking van de eerste reisdienst wordt of worden gesloten. De betrokken handelaren moeten aan de hand van dergelijke persoonsgegevens kunnen vaststellen dat dezelfde reiziger partij is bij de betreffende overeenkomsten; deze gegevens zouden bijvoorbeeld de naam, de betalingsgegevens, het e-mailadres, het telefoonnummer of de socialemedia-account van de reiziger kunnen omvatten. Gegevens aan de hand waarvan de betrokken handelaren niet kunnen vaststellen dat dezelfde reiziger partij is bij de desbetreffende overeenkomsten, zoals een IP-adres ter identificatie van een apparaat, mogen niet als toereikend worden beschouwd. De verwijzing naar de overdracht van de persoonsgegevens van de reiziger is bedoeld om de definitie toekomstbestendiger te maken.** Een dergelijke overdracht **█** duidt op een nauw verband tussen de **betrokken overeenkomsten en bijgevolg op het ontstaan van een pakket.**

█

- (10) Met betrekking tot pakketreizen waarbij bijvoorbeeld accommodatie wordt gecombineerd met “andere toeristische diensten”, maar die geen personenvervoer omvatten, moet het algemene criterium van “een aanzienlijk deel” van de waarde van de combinatie, dat van toepassing is op toeristische diensten, **■** worden vervangen door het meer specifieke criterium van “ten minste 25 %” van de waarde van de combinatie om de rechtszekerheid te verbeteren. *Er moet ook aan worden herinnerd dat andere toeristische diensten die intrinsiek deel uitmaken van reisdiensten, zoals andere toeristische diensten die onderdeel uitmaken van de accommodatie, niet worden beschouwd als op zichzelf staande reisdiensten. Bijgevolg kan de opnemng ervan niet leiden tot het ontstaan van een pakket, ook al bedraagt de waarde ervan ten minste 25 % van de totaalprijs. De overwegingen van Richtlijn (EU) 2015/2302 bevatten voorbeelden van diensten die als intrinsiek onderdeel van reisdiensten kunnen worden beschouwd, zoals toegang tot bepaalde voorzieningen ter plaatse in hotels of andere soorten accommodatie. Voorts moet eraan worden herinnerd dat andere toeristische diensten die pas worden gekozen en aangekocht na aanvang van de uitvoering van een reisdienst, zoals accommodatie, niet tot het ontstaan van een pakketreis leiden, ook al vertegenwoordigt de waarde ervan ten minste 25 % van de totale prijs.*

- (11) Zoals met name tijdens de COVID-19-pandemie is gebleken, kunnen ■ het ontbreken van business-to-business-regels inzake terugbetalingen aan organisatoren van pakketreizen voor reisdiensten die door dienstverleners zijn geannuleerd of niet zijn uitgevoerd, het ontbreken van regels inzake vouchers, evenals onzekerheid over de vraag of vorderingen tot terugbetaling en vouchers voor geannuleerde pakketreizen onder de bescherming bij insolventie vallen, problemen veroorzaken met betrekking tot terugbetalingen aan reizigers, met name wanneer onvermijdelijke en buitengewone omstandigheden tot talrijke annuleringen leiden en veel reisbestemmingen treffen. Daarom is het belangrijk ervoor te zorgen dat de betalingen van reizigers te allen tijde doeltreffend worden beschermd, ook in crisissituaties. Bovendien moet ervoor worden gezorgd dat de nationale regelingen voor bescherming bij insolventie veerkrachtig zijn en meer uniforme bescherming bieden.
- (12) *Hoewel Richtlijn (EU) 2015/2302 organisatoren verplicht reizigers te informeren over betalingsregelingen, met inbegrip van eventueel te verrichten aanbetalingen, bevat de richtlijn geen regels die het bedrag van dergelijke aanbetalingen beperken of het tijdschema voor de betaling van het saldo regelen. De lidstaten kunnen dergelijke aspecten reguleren, mits die regels in overeenstemming zijn met het recht van de Unie.*

■

- (13) Indien een reisdienst in een pakketreis wordt geannuleerd of niet wordt uitgevoerd en er vooruitbetalingen aan de desbetreffende dienstverlener zijn gedaan, moeten organisatoren het recht hebben om binnen zeven dagen door de reisdienstverlener te worden terugbetaald. Dit recht op terugbetaling moet organisatoren in staat stellen te voldoen aan hun verplichting om reizigers binnen 14 dagen terug te betalen in gevallen waarin ook de pakketreisovereenkomst als geheel wordt beëindigd. Wanneer een reisdienstverlener een dienst uit een pakketreis annuleert of nalaat uit te voeren, maar de pakketreisovereenkomst blijft bestaan, moet het recht op een terugbetaling binnen zeven dagen organisatoren in staat stellen om alternatieve regelingen te treffen.

- (14) In bepaalde situaties kunnen vrijwillige vouchers een nuttig alternatief zijn voor terugbetalingen. Vouchers kunnen organisatoren meer flexibiliteit bieden, met name als ze binnen een korte periode een groot aantal terugbetalingen moeten doen. Tegelijkertijd kunnen vouchers aanvaardbaar zijn voor reizigers die geen onmiddellijke terugbetaling nodig hebben, zolang er maar specifieke wettelijke garanties zijn. Daarom **moeten** er duidelijke regels voor dergelijke garanties **worden vastgesteld**. Die garanties moeten **verplichte informatie** omvatten over het vrijwillige karakter en de **kenmerken van de voucher, met inbegrip van duidelijke informatie dat het recht op terugbetaling van de reiziger alleen wordt opgeschort als de reiziger de voucher uitdrukkelijk aanvaardt. Het vereiste dat de reiziger de voucher uitdrukkelijk moet aanvaarden, betekent dat aanvaarding niet impliciet kan zijn, maar dat de reiziger dit uitdrukkelijk moet aangeven. Die aanvaarding moet worden uitgedrukt met behulp van een duurzame gegevensdrager. Vouchers moeten worden afgegeven op een duurzame gegevensdrager en informatie bevatten over de kenmerken van de voucher en de rechten van de reiziger. Die informatie moet het bedrag omvatten waarop de reiziger recht heeft als terugbetaling (het “recht op terugbetaling van de reiziger”) en de waarde van de voucher.** Organisatoren moeten vouchers aantrekkelijker kunnen maken, bijvoorbeeld door de **waarde** ervan te verhogen ten opzichte van het recht op terugbetaling van de reiziger. In dergelijke gevallen moet de bescherming bij insolventie beperkt blijven tot het bedrag van **het recht op terugbetaling van de reiziger** ■ .

- (15) *Ter wille van de rechtszekerheid moeten er regels over de geldigheidsduur van vouchers en de eventuele verlenging daarvan worden vastgesteld. Het is ook passend te bepalen dat tijdens de geldigheidsduur van een voucher het recht op terugbetaling van de reiziger wordt opgeschort, en te specificeren in welke gevallen die opschorting eindigt en de reiziger dat recht op terugbetaling herkrijgt. Aangezien vouchers een specifieke geldelijke waarde hebben, is het passend vast te leggen dat zij mogen worden gebruikt voor elke door de organisator aangeboden reisdienst, in delen mogen worden ingewisseld en slechts eenmaal mogen worden overgedragen, zonder dat de organisatoren voor de overdracht een vergoeding in rekening mogen brengen. Voor een geldige overdracht moet de reiziger die de voucher overdraagt, de organisator in kennis stellen van de identiteit van de ontvanger, zodat de overnemer de voucher kan inwisselen of een terugbetaling kan ontvangen. De bevestiging van de overdracht moet kunnen geschieden door de voucher te markeren, bijvoorbeeld fysiek of elektronisch, om duidelijk aan te geven dat de overdracht heeft plaatsgevonden.*
- (16) De lidstaten kunnen voorzien in mechanismen die, in overeenstemming met de wettelijke vereisten, voor terugbetalingen aan reizigers zorgen in gevallen waarin pakketreizen worden geannuleerd als gevolg van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden en de organisatoren hun terugbetalingsverplichtingen niet kunnen nakomen. Ter verhoging van de transparantie moeten lidstaten die dergelijke mechanismen invoeren of in stand houden, verplicht worden om de Commissie en de centrale contactpunten van de andere lidstaten hierover te informeren. Dergelijke mechanismen worden normaal gesproken uitsluitend gefinancierd door bijdragen van organisatoren. Alleen in uitzonderlijke **en naar behoren gerechtvaardigde** omstandigheden kunnen dergelijke mechanismen door lidstaten worden medegefinancierd en de invoering ervan laat de staatssteunregels van de Unie onverlet.

- (17) **■** Er moet worden verduidelijkt dat de beëindiging van een pakketreisovereenkomst mogelijk is als redelijkerwijs kan worden verwacht dat onvermijdbare en buitengewone omstandigheden aanzienlijke gevolgen zullen hebben voor de uitvoering ervan. *De beoordeling of onvermijdbare en buitengewone omstandigheden aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis moet worden gebaseerd op een voorspelling, op het moment dat de pakketreisovereenkomst wordt beëindigd, van de waarschijnlijkheid dat de onvermijdbare en buitengewone omstandigheden aanzienlijke gevolgen zullen hebben voor de uitvoering van de pakketreis, wat een beoordeling per geval vereist. Als een reiziger de pakketreisovereenkomst beëindigt, moet die beoordeling worden verricht vanuit het oogpunt van een gemiddelde reiziger die redelijk goed geïnformeerd en redelijk oplettend en omzichtig is, op basis van de informatie die beschikbaar is op de datum waarop de pakketreisovereenkomst in kwestie wordt beëindigd. Er moet rekening worden gehouden met de gevolgen van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden die zich voordoen op de plaats van vertrek of die zich voordoen op de plaats van bestemming of in de onmiddellijke omgeving daarvan, of die van invloed zijn op de reis naar of van de bestemming, met inbegrip van de verschillende plaatsen die tijdens de heen- en terugreis worden aangedaan, indien deze op significante wijze van invloed zijn op de uitvoering van de in de pakketreisovereenkomst opgenomen reisdiensten. Onder de plaats van vertrek wordt de plaats verstaan waar de uitvoering van de reisdiensten in het kader van de pakketreisovereenkomst aanvangt. Omstandigheden die alleen van invloed zijn op de reis naar de bestemming of de terugreis, dienen niet in aanmerking te worden genomen indien die reis geen deel uitmaakt van de pakketreisovereenkomst, met inbegrip van het vervoer van de passagier naar de overeengekomen plaats van vertrek. Omstandigheden die op het tijdstip van het sluiten van de pakketreisovereenkomst reeds bekend waren bij of voorzienbaar waren voor de reiziger en die sindsdien niet aanzienlijk zijn verslechterd, vormen geen grondslag voor beëindiging van die overeenkomst zonder betaling van een beëindigingsvergoeding.*

(18) *Onder onvermijdbare en buitengewone omstandigheden vallen objectieve situaties zoals oorlog of andere ernstige veiligheidsproblemen zoals terrorisme, grote gevaren voor de menselijke gezondheid zoals de uitbraak van een ernstige ziekte op de reisbestemming, of natuurrampen zoals overstromingen, aardbevingen of weersomstandigheden, waardoor veilig reizen naar de in de pakketreisovereenkomst overeengekomen bestemming onmogelijk is geworden. Onvermijdelijke en buitengewone omstandigheden hoeven niet alleen omstandigheden te betreffen die de uitvoering van een pakketreis objectief onmogelijk maken, maar kunnen ook omstandigheden omvatten die, zonder dat ze de uitvoering van de pakketreis onmogelijk maken, met zich meebrengen dat de pakketreis niet kan worden uitgevoerd zonder dat de betrokken reizigers worden blootgesteld aan risico's voor hun gezondheid of veiligheid. In dit verband kunnen bepaalde risico's bepaalde groepen reizigers extra treffen vanwege hun kwetsbaarheid.*

- (19) *Officiële verklaringen of aanbevelingen van de bevoegde autoriteiten van een lidstaat waarin het reizen naar een bepaald gebied wordt afgeraden, kunnen van aanzienlijke waarde zijn als bewijs van het feit dat zich daadwerkelijk onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen in de landen waarop zij betrekking hebben en van de gevolgen die daaruit voortvloeien voor de uitvoering van de betrokken pakketreis. Dergelijke verklaringen of aanbevelingen, of de omstandigheid dat reizigers op de reisbestemming of in de lidstaat van verblijf of vertrek na terugkeer van de reis of vakantie aan ernstige beperkingen zoals quarantainevereisten voor een aanzienlijke periode zullen worden onderworpen, kunnen daarom, samen met andere factoren, belangrijke elementen zijn waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling of de beëindiging van de pakketreisovereenkomst wegens onvermijdbare en buitengewone omstandigheden gerechtvaardigd is. De relevantie van specifieke officiële verklaringen of aanbevelingen voor de beëindiging van de desbetreffende pakketreisovereenkomst moet per geval worden beoordeeld, waarbij onder meer rekening moet worden gehouden met de aard van de omstandigheden in kwestie en de tijdsperiode tussen de beëindiging van die overeenkomst en de geplande aanvang van de pakketreis, en dus met de waarschijnlijkheid van een aanzienlijke wijziging van die omstandigheden. Het bestaan van dergelijke verklaringen of aanbevelingen mag echter geen voorwaarde zijn voor de vaststelling van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden of de gevolgen van dergelijke omstandigheden voor de uitvoering van de pakketreis.*

- (20) Daarnaast moet worden verduidelijkt dat de terugbetalingstermijn van 14 dagen, die ingaat op het moment van beëindiging van de pakketreisovereenkomst, van toepassing is ongeacht of de reiziger specifiek om terugbetaling vraagt.
- (21) Om voor een doeltreffende en uniforme bescherming van reizigers en een gelijk speelveld voor organisatoren te zorgen, moet worden bepaald dat alle door of namens reizigers verrichtte betalingen onder de regelingen voor bescherming bij insolventie van organisatoren vallen in geval van insolventie van de organisator, ook in gevallen waarin een reiziger recht had op terugbetaling of een voucher van de organisator had ontvangen vóór diens insolventie.
- (22) *De lidstaten moeten binnen de in Richtlijn (EU) 2015/2302 vastgelegde parameters de op hun grondgebied geldende regelingen voor bescherming bij insolventie vaststellen, met inbegrip van de bijbehorende procedures en de wijzen van informatieverstrekking over bescherming bij insolventie via de meest doeltreffende beschikbare communicatiekanalen. Het is belangrijk te eisen dat reizigers, zodra zich een insolventie voordoet, alle nodige informatie ontvangen. Bijgevolg moeten de lidstaten een of meer entiteiten aanwijzen die verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van de nodige informatie.*

- (23) Om reizigers te allen tijde een doeltreffende bescherming bij insolventie te bieden, moet worden bepaald dat de zekerheid toereikend is om de kosten van terugbetalingen en, *in voorkomend geval*, repatriëringen te dekken. *Bij een dergelijke zekerheid moet er rekening mee worden gehouden dat insolventie kan optreden* op een moment dat een organisator de hoogste bedragen aan betalingen in bezit heeft. Daarnaast moet rekening worden gehouden met verhogingen van die bedragen als gevolg van een hoger volume pakketreizen dat in een bepaalde periode is verkocht *ten opzichte van het verwachte volume*. Er moet worden verduidelijkt dat lidstaten toezicht moeten houden op de bescherming bij insolventie van organisatoren en dat ze de *beschikbaarheid* van bescherming bij insolventie moeten monitoren. Indien dit nodig is *om een doeltreffende bescherming bij insolventie te bieden, moeten de lidstaten aanvullende mechanismen kunnen* vereisen, zoals een reservefonds, *om bijvoorbeeld de door verzekeringspolissen geboden bescherming aan te vullen*. Dergelijke reservefondsen mogen normaal gesproken uitsluitend worden gefinancierd door bijdragen van organisatoren *en* kunnen alleen in uitzonderlijke *en naar behoren gerechtvaardigde* omstandigheden door de lidstaten worden medegefinancierd. Voor zover dergelijke maatregelen staatssteun inhouden, *zijn de staatssteunregels van de Unie van toepassing*.
- (24) Met betrekking tot de terugbetaling van betalingen van *reizigers* in geval van insolventie van een organisator, moet nader worden bepaald binnen welke termijn *na de indiening van de nodige documenten* dergelijke terugbetalingen moeten plaatsvinden. *De informatie die in geval van insolventie van een organisator aan reizigers moet worden verstrekt, moet informatie omvatten over de documenten die reizigers moeten indienen om terugbetaling van hun betalingen aan te vragen*. *Reizigers moet worden verzocht slechts de documenten in te dienen die nodig zijn om het verzoek te onderzoeken overeenkomstig de nationale bepalingen en rekening houdend met de vereisten van de specifieke entiteit of autoriteit die verantwoordelijk is voor de veilige en efficiënte verwerking van verzoeken om terugbetaling*.

- (25) ***Het is ook passend om te bepalen dat de lidstaten naast organisatoren ook doorverkopers kunnen verplichten te voorzien in bescherming bij insolventie.***
- (26) Er moet worden verduidelijkt dat de centrale contactpunten verantwoordelijk zijn voor de uitwisseling van informatie met betrekking tot de bescherming bij insolventie en aanverwante kwesties, met inbegrip van mechanismen om te zorgen voor tijdige terugbetalingen voor beëindigde pakketreisovereenkomsten.

- (27) Het is belangrijk dat reizigers goed worden geïnformeerd over hun rechten, de ontvangen informatie kunnen begrijpen en toegang hebben tot die informatie wanneer ze die nodig hebben. Daarom moeten er bepaalde wijzigingen worden aangebracht aan de precontractuele informatieverplichtingen, de inhoud van pakketreisovereenkomsten en de standaardinformatieformulieren opgenomen in **bijlage** I bij Richtlijn (EU) 2015/2302. Zo moet op **die** standaardinformatieformulieren **■** worden vermeld welke handelaar verantwoordelijk is voor het verrichten van terugbetalingen indien een pakketreisovereenkomst wordt beëindigd. Het recht om een pakketreisovereenkomst zonder beëindigingsvergoeding te beëindigen vanwege onvermijdbare en buitengewone omstandigheden, moet worden gepresenteerd naast de mogelijkheid om die overeenkomst tegen een beëindigingsvergoeding te beëindigen. Daarnaast moeten organisatoren worden verplicht om het standaardinformatieformulier aan de pakketreisovereenkomst toe te voegen, zodat dit na het sluiten van die overeenkomst, samen met de contactgegevens van de betreffende handelaren, beschikbaar is voor de reizigers. ***De informatie moet op duidelijke en begrijpelijke wijze aan reizigers worden verstrekt en, in voorkomend geval, in overeenstemming met de toegankelijkheidsvoorschriften van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad⁶. Er moet aan worden herinnerd dat wanneer de betrokken diensten binnen het toepassingsgebied van Richtlijn (EU) 2019/882 vallen, de toegankelijkheid voor personen met een handicap moet worden gewaarborgd conform de toegankelijkheidsvoorschriften in bijlage I bij die richtlijn.***

■

⁶ Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PB L 151 van 7.6.2019, blz. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

(28) *Om Richtlijn (EU) 2015/2302 doeltreffender te maken, moeten organisatoren worden verplicht om bij de behandeling van klachten aan bepaalde normen te voldoen, waaronder de verplichting om binnen een termijn van zeven dagen de ontvangst van een klacht te bevestigen en binnen een termijn van 60 dagen een met redenen omkleed antwoord te geven. In gevallen waarin de communicatie per post plaatsvindt, moet de organisator worden geacht aan die verplichtingen te hebben voldaan indien de datum van de poststempel binnen die respectieve termijnen valt.*

- (29) *Toegang tot eerlijke en efficiënte geschillenbeslechtsmechanismen is ook belangrijk voor de handhaving van de rechten van reizigers krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302. Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad⁷, waarin de minimumvereisten zijn vastgelegd voor organen voor alternatieve geschillenbeslechting (alternative dispute resolution – ADR) bij consumentengeschillen, waarover elke lidstaat moet beschikken, is ook van toepassing op geschillen tussen reizigers en handelaren krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302. Richtlijn (EU) 2025/2647 van het Europees Parlement en de Raad⁸, waarbij Richtlijn 2013/11/EU wordt gewijzigd om de toegang van consumenten tot ADR te versterken, verplicht de lidstaten de deelname van handelaren en consumenten aan ADR te bevorderen. In de overwegingen wordt vermeld dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de deelname van handelaren en consumenten aan ADR-mechanismen in bepaalde sectoren. Het moet verplicht blijven dat pakketreisovereenkomsten informatie bevatten over ADR-mechanismen op grond van Richtlijn 2013/11/EU en, indien van toepassing, over de ADR-entiteit waaronder de betrokken handelaar valt. Handelaren moeten reizigers ook informeren over de beschikbare ADR-mechanismen wanneer zij een negatief antwoord geven op een klacht van een reiziger.*

⁷ Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (richtlijn ADR consumenten) (PB L 165 van 18.6.2013, blz. 63, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/11/oj>).

⁸ Richtlijn (EU) 2025/2647 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2025 tot wijziging van Richtlijn 2013/11/EU betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen, en tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2015/2302, (EU) 2019/2161 en (EU) 2020/1828 na de stopzetting van het Europees platform voor onlinegeschillenbeslechting (PB L, 2025/2647, 30.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2025/2647/oj>).

- (30) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Deze richtlijn eerbiedigt in het bijzonder de in artikel 16 van het Handvest neergelegde vrijheid van ondernemerschap en zorgt in overeenstemming met artikel 38 van het Handvest voor een hoog niveau van consumentenbescherming.

- (31) Binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn moet de Commissie bij het Europees Parlement en bij de Raad een verslag indienen over de uitvoering ervan. Hoewel de effecten van deze richtlijn op reisondernemingen, waaronder micro-, kleine en middelgrote organisatoren, zorgvuldig zijn beoordeeld, is het passend om in dit verslag rekening te houden met de effecten van de toepassing ervan op dergelijke organisatoren. ***Voorts moet dat verslag een beoordeling bevatten van de toepassing van artikel 5 bis van Richtlijn (EU) 2015/2302.*** Indien nodig moeten bij dat verslag wetgevingsvoorstellen worden gevoegd.
- (32) Daar de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk bijdragen tot de goede werking van de interne markt op het gebied van pakketreizen en tot de verwezenlijking van een hoog en zo uniform mogelijk niveau van consumentenbescherming in die sector, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang en de gevolgen beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om die doelstelling te verwezenlijken.
- (33) Richtlijn (EU) 2015/2302 moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen van Richtlijn (EU) 2015/2302

Richtlijn (EU) 2015/2302 wordt als volgt gewijzigd:

1) de titel wordt vervangen door:

“Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad”;

2) artikel 1 wordt vervangen door:

“Artikel 1

Onderwerp

Deze richtlijn heeft tot doel bij te dragen aan de goede werking van de interne markt en de verwezenlijking van een hoog en zo uniform mogelijk niveau van consumentenbescherming door bepaalde aspecten van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake tussen reizigers en handelaren gesloten overeenkomsten betreffende pakketreizen, bepaalde aspecten van tussen organisatoren van pakketreizen en reisdienstverleners gesloten overeenkomsten, **en specifieke informatievereisten voor bepaalde situaties die niet leiden tot het ontstaan van een pakketreis**, onderling aan te passen.”;

3) artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

“1. Deze richtlijn is van toepassing op pakketreizen die door handelaren aan reizigers te koop worden aangeboden of worden verkocht en op *specifieke informatievereisten voor bepaalde situaties die niet leiden tot het ontstaan van een pakketreis*. Daarnaast is ze van toepassing op het recht van organisatoren op terugbetaling door reisdienstverleners in geval van annulering of niet-levering van een dienst die deel uitmaakt van een pakketreis.”;

b) lid 2 wordt vervangen door:

“2. Deze richtlijn is niet van toepassing op:

- a) *pakketreizen die een periode van minder dan 24 uur beslaan, tenzij zij een overnachting omvatten;*
- b) *pakketreizen die incidenteel en zonder winstoogmerk alsook uitsluitend aan een beperkte groep reizigers worden aangeboden;*
- c) *pakketreizen die worden gekocht op basis van een algemene overeenkomst voor het regelen van zakenreizen tussen een handelaar en een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon die handelt in het kader van zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit.”;*

4) artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

a) punt 2 wordt vervangen door:

“2) “pakketreis” een combinatie van ten minste twee verschillende soorten reisdiensten voor dezelfde reis of vakantie, ingeval:

a) die diensten worden gecombineerd door één handelaar, onder meer op verzoek of overeenkomstig de keuze van de reiziger, voordat er één overeenkomst betreffende alle diensten wordt gesloten, of

b) *die diensten worden*, ongeacht of er afzonderlijke overeenkomsten worden gesloten met verschillende reisdienstverleners:

i) █ gekocht bij één verkooppunt en *gekozen voordat de reiziger ermee instemt te betalen*,

█

ii) █ aangeboden, verkocht of gefactureerd voor een gezamenlijke prijs of een totaalprijs, ongeacht eventuele afzonderlijke facturering,

iii) █ aangeprezen of verkocht onder de term “pakketreis” of een vergelijkbare term,

- iv) ■ gecombineerd nadat er een overeenkomst is gesloten waarbij de handelaar de reiziger laat kiezen uit een selectie van verschillende soorten reisdiensten, of
- v) ■ gekocht van afzonderlijke handelaren via onderling verbonden onlineboekingsprocedures waarbij de *persoonsgegevens van de reiziger, aan de hand waarvan de reiziger kan worden geïdentificeerd als overeenkomstsluitende partij*, worden overgedragen van de handelaar met wie de eerste overeenkomst wordt gesloten aan een andere handelaar of andere handelaren *en er met die andere handelaar of die andere handelaren uiterlijk 24 uur na de bevestiging van de boeking van de eerste reisdienst een overeenkomst wordt gesloten.*

■

Een combinatie van reisdiensten waarbij niet meer dan één soort reisdienst als bedoeld in punt 1, a), b) of c), wordt gecombineerd met één of meer toeristische diensten als bedoeld in punt 1, d), is geen pakketreis indien de laatstgenoemde diensten:

- a) niet ten minste 25 % van de waarde van de combinatie vormen, niet als een essentieel kenmerk van de combinatie worden aangeprezen of anderszins geen essentieel kenmerk van de combinatie vertegenwoordigen, of
- b) pas worden gekozen en aangekocht nadat de uitvoering van een reisdienst als bedoeld in punt 1, a), b) of c), al is begonnen;”;

b) punt 5 wordt *geschrapt*;

■

c) *punt 7 wordt vervangen door:*

“7) “handelaar” iedere natuurlijke persoon of iedere rechtspersoon, ongeacht of deze privaot of publiek is, die met betrekking tot onder deze richtlijn vallende overeenkomsten handelt, mede via een andere persoon die namens hem of voor zijn rekening optreedt, in het kader van zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit, in zijn hoedanigheid van organisator, doorverkoper of reisdienstverlener;”;

d) *punt 12 wordt vervangen door:*

“12) “onvermijdbare en buitengewone omstandigheden”: objectieve omstandigheden die zich voordoen onafhankelijk van de wil van de partij die zich daarop beroept en waarvan de gevolgen ondanks alle redelijke voorzorgsmaatregelen niet te vermijden waren;”;

5) in artikel 5 wordt lid 1 als volgt gewijzigd:

a) *punt a), viii), wordt vervangen door:*

“viii) uitsluitel of de reisdiensten die deel uitmaken van de pakketreis in het algemeen toegankelijk zijn voor personen met beperkte mobiliteit, ongeacht of die beperkte mobiliteit het gevolg is van een handicap of andere oorzaken en ongeacht of die beperkte mobiliteit permanent of tijdelijk is, en, op verzoek van de reiziger, nadere informatie over de toegankelijkheid of geschiktheid van de pakketreis in het licht van de specifieke behoeften die de reiziger heeft meegedeeld;”;

b) *punt b) wordt vervangen door:*

“b) de handelsnaam en het geografische adres van de organisator en, indien van toepassing, van de doorverkoper, alsmede hun telefoonnummer en, indien van toepassing, een elektronisch adres, zodat de reiziger snel contact kan opnemen met de organisator en, indien van toepassing, de doorverkoper, en doeltreffend met hen kan communiceren;”;

c) *punt d) wordt vervangen door:*

*“d) de betalingsregelingen, met inbegrip van **eventuele bestaande getrouwheids- punten of andere voordelen in het kader van beloningssystemen**, en het als **aanbetaling** te betalen bedrag of percentage van de prijs en het tijdschema voor de betaling van het saldo **█**, of de door de reiziger te betalen of te verstrekken financiële garanties;”;*

d) *punt f) wordt vervangen door:*

*“f) **relevante algemene informatie betreffende paspoort- en visumverplichtingen in de landen van bestemming en doorreis, waaronder de bij benadering benodigde termijn voor het verkrijgen van een visum en informatie over geldende formaliteiten op gezondheidsgebied;**”;*

e) *punt g) wordt vervangen door:*

“g) de mededeling dat de reiziger het recht heeft de pakketreisovereenkomst te allen tijde vóór het begin van de pakketreis te beëindigen tegen betaling van een passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding of, indien toepasselijk, van de gestandaardiseerde beëindigingsvergoeding die door de organisator wordt verlangd, overeenkomstig artikel 12, lid 1, en dat de reiziger het recht heeft de pakketreisovereenkomst te beëindigen zonder betaling van een beëindigingsvergoeding in geval van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden, overeenkomstig artikel 12, lid 2;”;

█

6) het volgende artikel wordt ingevoegd:

“Artikel

5

bis

■ Precontractuele informatie in specifieke boekingsituaties

1. *Onverminderd artikel 23 deelt de handelaar, in boekingsituaties die niet tot het ontstaan van een pakketreis leiden en wanneer hij een reiziger uitnodigt een aanvullende soort reisdienst voor dezelfde reis of vakantie te kopen, de reiziger op het tijdstip van die uitnodiging op een duidelijke, begrijpelijke en in het oog springende manier mee dat, indien de reiziger ermee instemt voor een aanvullende soort reisdienst te betalen nadat hij ermee heeft ingestemd voor de eerste soort reisdienst te betalen, de eerste soort reisdienst en de aanvullende soort reisdienst geen pakketreis vormen en de reiziger geen aanspraak kan maken op de rechten die uit hoofde van deze richtlijn op pakketreizen van toepassing zijn.*
2. *Indien een handelaar de reiziger overeenkomstig lid 1 uitnodigt tot de aankoop van een aanvullende soort reisdienst voordat de reiziger ermee heeft ingestemd voor een eerste soort reisdienst te betalen, maar de in lid 1 bedoelde informatie niet verstrekt en de reiziger er vervolgens mee instemt voor een dergelijke aanvullende soort reisdienst op hetzelfde verkooppunt te betalen binnen 24 uur nadat hij ermee heeft ingestemd voor de eerste soort reisdienst te betalen, vormen de betrokken reisdiensten een pakketreis en wordt de handelaar geacht de organisator van die pakketreis te zijn.”;*

7) artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

■

a) in lid 2 wordt punt b) vervangen door:

“b) het feit:

- i) dat de organisator verantwoordelijk is voor de goede uitvoering van alle onder de pakketreisovereenkomst vallende reisdiensten in overeenstemming met artikel 13, voor eventuele terugbetalingen die verschuldigd zijn als gevolg van de beëindiging van of wijzigingen in dat overeenkomst, en voor het bieden van bijstand overeenkomstig artikel 16 indien de reiziger in moeilijkheden verkeert;
- ii) dat, indien van toepassing, de reiziger ook via de doorverkoper contact kan opnemen met de organisator;”;

b) *in lid 2 wordt punt g) vervangen door:*

“g) informatie over regelingen voor klachtenbehandeling, met inbegrip van de taal of talen waarin een klacht kan worden ingediend en zal worden behandeld en het fysieke of elektronische adres waar klachten kunnen worden ingediend, alsmede informatie over mechanismen voor alternatieve geschillenbeslechting (alternative dispute resolution – ADR) op grond van Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad en, indien van toepassing, over de ADR-entiteit waaronder de handelaar valt;”;*

* *Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (richtlijn ADR consumenten) (PB L 165 van 18.6.2013, blz. 63, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/11/oj>);*

c) het volgende lid wordt ingevoegd:

“2 bis. Het desbetreffende informatieformulier in bijlage I ■ wordt bij de pakketreisovereenkomst *gevoegd en op een duurzame gegevensdrager aan de reiziger ter beschikking gesteld op het moment dat die overeenkomst wordt*

gesloten. De pakketreisovereenkomst bevat een duidelijke verwijzing naar dat informatieformulier. ■

■
8) artikel 12 wordt als volgt gewijzigd:

a) *lid 1 wordt vervangen door:*

“1. De lidstaten zorgen ervoor dat de reiziger het recht heeft de pakketreisovereenkomst te allen tijde vóór het begin van de pakketreis te beëindigen. Bij beëindiging van de pakketreisovereenkomst door de reiziger uit hoofde van dit lid kan de reiziger worden verplicht tot betaling van een passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding aan de organisator, mits in de overeenkomst is bepaald dat er een dergelijke vergoeding in rekening kan worden gebracht.

In de in de eerste alinea bedoelde pakketreisovereenkomst:

- a) kunnen redelijke gestandaardiseerde beëindigingsvergoedingen worden gespecificeerd, op basis van het tijdstip van beëindiging van de overeenkomst vóór het begin van de pakketreis en de verwachte kostenbesparingen en inkomsten uit alternatief gebruik van de reisdiensten, in de vorm van vaste bedragen of percentages van de prijs van de pakketreis, of aan de hand van een soortgelijke berekeningsmethode; of*
- b) kan worden gespecificeerd dat de beëindigingsvergoeding overeenkomt met de prijs van de pakketreis minus relevante kostenbesparingen en inkomsten uit alternatief gebruik van de reisdiensten, of met een lager bedrag, zoals overeengekomen door de partijen.*

Indien in de pakketreisovereenkomst is bepaald dat er een beëindigingsvergoeding in rekening kan worden gebracht, maar deze geen nadere specificaties bevat, komt de beëindigingsvergoeding overeen met de prijs van de pakketreis minus relevante kostenbesparingen en inkomsten uit alternatief gebruik van de reisdiensten, of met een lager bedrag zoals overeengekomen door de partijen. Indien de reiziger hierom verzoekt, verstrekt de organisator een verantwoording van de toepasselijke beëindigingsvergoedingen.”;

█

b) lid 2 wordt vervangen door:

“2. Niettegenstaande lid 1 heeft de reiziger het recht de pakketreisovereenkomst vóór het begin van de pakketreis zonder betaling van een beëindigingsvergoeding te beëindigen ■ indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat de uitvoering van de pakketreisovereenkomst aanzienlijk zal worden beïnvloed door onvermijdbare en buitengewone omstandigheden *die zich voordoen op de plaats van vertrek of die zich voordoen op de plaats van bestemming of in de onmiddellijke omgeving daarvan, of die van invloed zijn op de reis van de reiziger naar of van die plaats van bestemming*. Indien de pakketreisovereenkomst in overeenstemming met dit lid wordt beëindigd, heeft de reiziger recht op een volledige terugbetaling van alle voor de pakketreis betaalde bedragen, maar kan hij geen aanspraak maken op een aanvullende schadevergoeding.”;

■

c) lid 4 wordt vervangen door:

“4. De organisator verricht alle terugbetalingen die op grond van de leden 2 en 3 zijn vereist, of betaalt met betrekking tot lid 1 alle bedragen terug die door of namens de reiziger voor de pakketreis zijn betaald, minus de passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding. De organisator verricht die terugbetalingen aan de reiziger onverwijld en in elk geval uiterlijk 14 dagen na de beëindiging van de pakketreisovereenkomst, *zonder dat hiervoor een voorafgaand verzoek van de reiziger nodig is. Indien de betalingsgegevens van de reiziger niet langer geldig zijn, begint die terugbetalingstermijn van 14 dagen te lopen vanaf het moment dat de reiziger de organisator de juiste betalingsgegevens heeft verstrekt.* ■

Indien de organisator en de reiziger binnen 14 dagen na de beëindiging van een pakketreisovereenkomst uit hoofde van lid 1, 2 of 3 overeenstemming bereiken over een vervangende pakketreis van gelijkwaardige of hogere kwaliteit, heeft de reiziger geen recht op terugbetaling. Indien de reiziger een vervangende pakketreis van lagere kwaliteit of tegen lagere kosten aanvaardt, betaalt de organisator de reiziger uiterlijk 14 dagen na de overeenkomst over de vervangende pakketreis het bedrag terug dat overeenkomt met het verschil tussen de hogere betaalde prijs en de lagere prijs van de vervangende pakketreis.

Wanneer lidstaten mechanismen invoeren of in stand houden om ervoor te zorgen dat reizigers na de beëindiging van pakketreisovereenkomsten overeenkomstig de leden 2 en 3 van dit artikel binnen de in de eerste alinea van dit lid vastgestelde termijn worden terugbetaald, stellen zij de Commissie en de in artikel 18, lid 2, bedoelde centrale contactpunten van de andere lidstaten in kennis van die mechanismen. ■ ”;

9) het volgende artikel wordt ingevoegd:

“Artikel 12 bis
Vouchers

1. De lidstaten zien erop toe dat, wanneer een pakketreisovereenkomst wordt beëindigd op grond van artikel 10, 11 of 12, de organisator het recht heeft de reiziger de keuze te bieden om in plaats van terugbetaling een voucher te aanvaarden *die ten minste overeenkomt met het bedrag van de terugbetaling* waarop *de reiziger recht heeft (het “recht op terugbetaling van de reiziger”)*. *De organisator mag een voucher aanbieden met een waarde die hoger is dan het recht op terugbetaling van de reiziger.*

2. *De reiziger mag de voucher gebruiken voor elke door de organisator aangeboden reisdienst en mag de voucher in delen inwisselen.*
3. *Organisatoren behandelen reizigers met een voucher bij het boeken van reisdiensten niet minder gunstig dan andere reizigers.*
4. *Bij het aanbieden van een voucher aan de reiziger, en voordat de reiziger deze uitdrukkelijk aanvaardt, stelt de organisator die reiziger op een duidelijke en in het oog springende manier, op een duurzame gegevensdrager, in kennis van het volgende:*
 - a) *het feit dat de reiziger recht heeft op terugbetaling binnen 14 dagen en niet verplicht is een voucher te aanvaarden;*
 - b) *de waarde van de voucher;*
 - c) *het bedrag van het recht op terugbetaling van de reiziger en het feit dat dat bedrag wordt gedekt door de bescherming bij insolventie van de organisator;*
 - d) *het feit dat de voucher geheel of gedeeltelijk kan worden gebruikt en dat hij kan worden gebruikt voor elke door de organisator aangeboden reisdienst, en dat, indien de voucher wordt gebruikt om één reisdienst te boeken, die overeenkomst niet onder de bescherming van deze richtlijn valt;*

- e) de geldigheidsduur van de voucher;
 - f) *het feit dat de voucher slechts eenmaal kan worden overgedragen, en dat de overdracht kosteloos is;*
 - g) *het feit dat, indien de voucher aan het einde van de geldigheidsduur niet tot het volledige bedrag van het recht op terugbetaling van de reiziger is ingewisseld, de reiziger het resterende bedrag van dat recht op terugbetaling uitbetaald moet krijgen binnen 14 dagen na het einde van die geldigheidsduur, zonder dat hier een voorafgaand verzoek voor nodig is.*
5. *De voucher wordt afgegeven op een duurzame gegevensdrager en bevat de in lid 4, punten b) tot en met g), vermelde informatie op een duidelijke en begrijpelijke manier. Op de voucher staat ook de handelsnaam van de organisator, de informatie die reizigers aan de organisator moeten verstrekken voor een geldige overdracht van de voucher aan iemand anders en de begin- en einddatum van de geldigheidsduur.*
-
6. *De voucher is geldig gedurende maximaal 12 maanden vanaf de datum waarop de reiziger de voucher uitdrukkelijk aanvaardt overeenkomstig lid 4. Die geldigheidsduur kan slechts eenmaal met maximaal 12 maanden worden verlengd, mits beide partijen uitdrukkelijk met die verlenging instemmen op een duurzame gegevensdrager.*

7. ***Het recht op terugbetaling van de reiziger*** wordt tijdens de geldigheidsduur van de voucher ***opgeschort, op voorwaarde dat de reiziger de in lid 4 bedoelde informatie heeft ontvangen en*** de voucher in plaats van een terugbetaling ***uitdrukkelijk heeft aanvaard op een duurzame gegevensdrager***. De partijen kunnen te allen tijde een volledige ***of gedeeltelijke*** terugbetaling overeenkomen voordat de voucher wordt ingewisseld of vervalt. ***Het recht op terugbetaling van de reiziger vervalt wanneer de voucher is ingewisseld tot het volledige bedrag van dat recht op terugbetaling.***
8. ***De opschorting van het recht op terugbetaling van de reiziger eindigt:***
- a) ***bij het verstrijken van de geldigheidsduur van de voucher, indien de voucher niet ten belope van het bedrag van het recht op terugbetaling van de reiziger is ingewisseld; of***
 - b) ***wanneer de partijen vóór het verstrijken van de geldigheidsduur van een voucher overeenstemming bereiken over de terugbetaling van het resterende bedrag van het recht op terugbetaling van de reiziger; of***
 - c) ***in geval van insolventie van de organisator.***
9. ***De organisator betaalt de reiziger onverwijld terug en in elk geval uiterlijk 14 dagen na het einde van de opschorting van het recht op terugbetaling van de reiziger overeenkomstig lid 8, punten a) en b), zonder dat daarvoor een voorafgaand verzoek van de reiziger nodig is.***

█

10. Reizigers mogen de voucher slechts eenmaal overdragen. *De overdracht is alleen geldig indien de reiziger die de voucher overdraagt, de organisator op een duurzame gegevensdrager in kennis stelt van de overdracht en de persoonsgegevens van de ontvanger verstrekt zodat de voucher door de ontvanger kan worden ingewisseld of aan hem kan worden uitbetaald aan het einde van de geldigheidsduur van de voucher. De organisator bevestigt de overdracht van de voucher onverwijld op een duurzame gegevensdrager. Organisatoren mogen geen kosten in rekening brengen voor de overdracht.*”;

10) *het volgende artikel wordt ingevoegd:*

“Artikel 16 bis

Klachtenbehandeling

1. *De organisator zorgt ervoor dat hij gemakkelijk bereikbaar is via de overeenkomstig artikel 7, lid 2, punt d), aangewezen contactpunten en efficiënt kan reageren op vragen van of namens reizigers, met name vragen in verband met het bieden van bijstand uit hoofde van artikel 16 wanneer een reiziger in moeilijkheden verkeert, of in verband met een eventuele non-conformiteit tijdens de uitvoering van de pakketreis en de daarmee verband houdende in artikel 13 bedoelde manieren om die te verhelpen.*

2. *De organisator beschikt ook over regelingen voor de doeltreffende behandeling van andere soorten klachten dan die bedoeld in lid 1. De organisator bevestigt de ontvangst van dergelijke klachten op een duurzame gegevensdrager binnen zeven dagen na ontvangst ervan en verstrekt de reiziger binnen 60 dagen na de datum van de klacht een met redenen omkleed antwoord op een duurzame gegevensdrager. De lidstaten kunnen kortere termijnen vaststellen dan de in de tweede alinea van dit lid bedoelde termijnen.*
3. *Tenzij de organisator de klacht van de reiziger volledig aanvaardt, stelt de organisator de reiziger in het met redenen omklede antwoord in kennis van alle ADR-mechanismen op grond van Richtlijn 2013/11/EU waarover de reiziger ter zake beschikt.”;*

11) artikel 17 wordt vervangen door:

“Artikel

17

Doeltreffendheid en reikwijdte van de bescherming bij insolventie

1. De lidstaten zorgen ervoor dat op hun grondgebied gevestigde organisatoren zekerheid stellen voor de terugbetaling van alle door of namens reizigers betaalde bedragen in het geval van insolventie van de organisator. Die zekerheid omvat bescherming van gedane betalingen wanneer een pakketreis geheel of gedeeltelijk niet wordt uitgevoerd als gevolg van de insolventie van de organisator of wanneer de reiziger recht heeft op terugbetaling. *Wanneer een reiziger een voucher ontvangt*, wordt de zekerheid beperkt tot het bedrag van het **recht op terugbetaling** van de reiziger. Indien de terugreis in de pakketreisovereenkomst is inbegrepen, stellen de organisatoren ook zekerheid voor de repatriëring van de reiziger. Er kan worden aangeboden de pakketreis voort te zetten.

Organisatoren die niet in een lidstaat gevestigd zijn en pakketreizen verkopen of te koop aanbieden in een lidstaat, of die dergelijke activiteiten op enigerlei wijze op een lidstaat richten, zijn verplicht zekerheid te stellen overeenkomstig het recht van die lidstaat.

2. De in lid 1 bedoelde zekerheid is afdoende en dekt redelijkerwijs voorzienbare kosten. Zij dekt tevens de in verband met pakketreizen door of namens reizigers betaalde bedragen, rekening houdend met de duur van de periode tussen de ontvangst van de betalingen en de volledige uitvoering van de pakketreizen, alsmede de geraamde kosten van repatriëring in geval van insolventie van de organisator. De zekerheid moet te allen tijde toereikend zijn om de kosten van terugbetalingen en, in voorkomend geval, repatriëringen te dekken. Bij het stellen van de **zekerheid** wordt rekening gehouden met het feit ***dat er zich insolventies zouden kunnen voordoen wanneer*** organisatoren het hoogste bedrag aan betalingen in bezit hebben. In de zekerheid wordt ook rekening gehouden met eventuele wijzigingen in het verkoopvolume van pakketreizen.
3. Om de doeltreffendheid van de bescherming bij insolventie te waarborgen, houden de lidstaten toezicht op de regelingen voor bescherming bij insolventie van de op hun grondgebied gevestigde organisatoren **en** monitoren zij de **beschikbaarheid** van **oplossingen** voor bescherming bij insolventie.
4. De bescherming bij insolventie van een organisator komt ten goede aan reizigers ongeacht hun woonplaats, de plaats van vertrek of de plaats van verkoop van de pakketreis, en ongeacht de lidstaat waar de entiteit die instaat voor de bescherming bij insolventie, is gevestigd.
5. Indien de uitvoering van de pakketreis wordt beïnvloed door de insolventie van de organisator, wordt de zekerheid kosteloos ter beschikking gesteld om repatriëring te verzekeren en, indien nodig, de financiering van logies in afwachting van de repatriëring.

6. *Reizigers ontvangen* ■ *onverwijld* ■ *en in elk geval niet later dan zes maanden na de indiening van de documenten die nodig zijn voor de behandeling van hun aanvraag, een terugbetaling van hun betalingen. In uitzonderlijke en naar behoren gerechtvaardigde gevallen, onder meer wanneer de entiteit of autoriteit die verantwoordelijk is voor de behandeling van de aanvraag binnen een korte termijn een uitzonderlijk hoog aantal aanvragen ontvangt, of wanneer de insolventie van de organisator gevolgen heeft voor reizigers uit verschillende lidstaten, worden betalingen binnen negen maanden na indiening van de nodige documenten terugbetaald.*

De lidstaten kunnen kortere termijnen vaststellen dan de in de eerste en de tweede alinea bedoelde termijnen.

7. *De lidstaten zorgen ervoor dat reizigers in geval van insolventie van een organisator onverwijld via passende communicatiekanalen in kennis worden gesteld van ten minste het volgende:*
- a) het feit dat de organisator insolvent is;*
 - b) de naam en contactgegevens van de entiteit die belast is met bescherming bij insolventie, of, indien van toepassing, de naam en contactgegevens van de bevoegde autoriteit;*
 - c) hun rechten met betrekking tot pakketreizen die reeds zijn begonnen of nog kunnen worden uitgevoerd, en*
 - d) de documenten die reizigers moeten indienen in geval van een verzoek om terugbetaling.*

8. *Elke lidstaat zorgt ervoor dat de onlineoverzichten met alle organisatoren en, in voorkomend geval, doorverkopers die op zijn grondgebied zijn gevestigd en die uit hoofde van de nationale bepalingen tot omzetting van deze richtlijn onder de bescherming bij insolventie vallen, openbaar toegankelijk zijn en worden bijgewerkt. De lidstaten delen de links naar de websites met hun overzichten met de Commissie wanneer zij kennis geven van de nationale bepalingen tot omzetting van deze richtlijn en stellen de Commissie onverwijld in kennis van eventuele wijzigingen van die links. De Commissie maakt op haar website een lijst met de van de lidstaten ontvangen links openbaar. De Commissie werkt die lijst onverwijld bij wanneer een lidstaat haar een nieuwe link meedeelt.*
9. Indien dit gerechtvaardigd is in het licht van door doorverkopers ontvangen betalingen, kunnen de lidstaten voorschrijven dat naast organisatoren, ook doorverkopers voorzien in bescherming bij insolventie, onverminderd artikel 13, lid 1, tweede alinea.”;

12) **artikel 18 wordt als volgt gewijzigd:**

a) lid 2 wordt vervangen door:

“2. Om de administratieve samenwerking en het toezicht op organisatoren die in verschillende lidstaten actief zijn, te vergemakkelijken en om informatie uit te wisselen over bescherming bij insolventie en over mechanismen die zijn ingesteld om de doeltreffendheid van terugbetalingen na de beëindiging van pakketreisovereenkomsten te waarborgen, wijzen de lidstaten centrale contactpunten aan. De lidstaten delen de contactgegevens van die contactpunten mee aan alle andere lidstaten en aan de Commissie.”;

b) *lid 3 wordt vervangen door:*

“3. De centrale contactpunten stellen onderling alle nodige informatie beschikbaar over hun nationale eisen voor bescherming bij insolventie en de identiteit van de entiteit of entiteiten die instaan voor de bescherming bij insolventie voor specifieke organisatoren die op hun grondgebied zijn gevestigd.”;

c) *lid 4 wordt vervangen door:*

“4. Indien een lidstaat twijfels heeft omtrent de bescherming bij insolventie van een organisator, vraagt hij de lidstaat van vestiging van de organisator om opheldering. De lidstaten beantwoorden verzoeken van andere lidstaten zo spoedig mogelijk, rekening houdend met de urgentie en complexiteit van de aangelegenheid. Het eerste antwoord bevat in elk geval de identiteit van de organisator of, indien van toepassing, van de doorverkoper, en van de entiteit of entiteiten die belast zijn met de bescherming bij insolventie. Dit eerste antwoord wordt in elk geval niet later dan 15 werkdagen na de ontvangst van het verzoek gegeven.”;

13) *Hoofdstuk VI, dat artikel 19 omvat, wordt geschrapt.*■

■

14) *in artikel 21 wordt de eerste alinea vervangen door:*

“De lidstaten zien erop toe dat een handelaar aansprakelijk is voor fouten vanwege technische mankementen in het boekingsstelsel die aan hem te wijten zijn, en, indien de handelaar ermee heeft ingestemd de boeking van een pakketreis te regelen, voor fouten die tijdens het boekingsproces worden gemaakt.”;

15) artikel 22 wordt vervangen door:

“Artikel

22

Verhaalrecht en recht van organisatoren op terugbetaling

1. Wanneer een organisator of, overeenkomstig artikel 13, lid 1, tweede alinea, of artikel 20, een doorverkoper schadevergoeding betaalt, prijsverlaging toekent of aan andere uit deze richtlijn voortvloeiende en voor hem geldende verplichtingen voldoet, zien de lidstaten erop toe dat de organisator of doorverkoper het recht heeft om verhaal te halen op derden die hebben bijgedragen aan de gebeurtenis die heeft geleid tot de schadevergoeding, prijsverlaging of andere verplichtingen.
2. De lidstaten zien erop toe dat, wanneer een reisdienstverlener een dienst die deel uitmaakt van een pakketreis annuleert of nalaat de dienst te verlenen, die dienstverlener alle door de organisator voor die dienst gedane betalingen binnen zeven dagen aan de organisator terugbetaalt. Die termijn van zeven dagen gaat in op de dag na de annulering van de dienst of, als dat eerder is, op de dag waarop de dienst had moeten worden verricht.”;

16) in *artikel 23* wordt *lid 1* vervangen door:

“1. Een verklaring van een organisator van een pakketreis die inhoudt dat hij uitsluitend optreedt als reisdienstverlener, als tussenpersoon of in een andere hoedanigheid, of dat een pakketreis geen pakketreis is, ontslaat deze organisator niet van de verplichtingen die krachtens deze richtlijn op hem rusten.”;

■

17) bijlage I wordt vervangen door de tekst in **de** bijlage ■ bij deze richtlijn;

18) bijlage II wordt **geschrapt**.

Artikel 2

Verslaglegging door de Commissie en evaluatie

Uiterlijk [vijf jaar na de inwerkingtreding van deze wijzigingsrichtlijn] dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de toepassing van deze richtlijn. Dat verslag **bevat met name een beoordeling van de toepassing van artikel 5 bis van Richtlijn (EU) 2015/2302, ingevoegd bij artikel 1, punt 6), van deze richtlijn, en** houdt rekening met de effecten op micro-, kleine en middelgrote organisatoren.

Het verslag gaat indien nodig vergezeld van wetgevingsvoorstellen.

Artikel 3

Omzetting

1. De lidstaten stellen de nodige bepalingen vast om aan deze richtlijn te voldoen, en publiceren deze, uiterlijk op ... [28 maanden na de inwerkingtreding van deze wijzigingsrichtlijn]. Zij stellen de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis.

Zij passen die bepalingen toe met ingang van ... [34 maanden na de datum van inwerkingtreding van deze wijzigingsrichtlijn].

Wanneer de lidstaten die bepalingen vaststellen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.
2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 4

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 5

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te ...,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I

“BIJLAGE I

Deel A

Standaardinformatieformulier voor pakketreisovereenkomsten indien het gebruik van hyperlinks mogelijk is

MIJN BASISRECHTEN ALS REIZIGER

De combinatie van reisdiensten die u wordt aangeboden, is een pakketreis in de zin van Richtlijn (EU) 2015/2302 betreffende pakketreizen.

Bijgevolg kunt u aanspraak maken op alle EU-rechten die voor pakketreizen gelden. Onderneming XY, als organisator van deze pakketreis, [(indien van toepassing uit hoofde van het toepasselijke nationale recht) en onderneming XZ, als doorverkoper,]¹ [is/zijn] volledig verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de pakketreis.

Bovendien zijn, zoals wettelijk vereist, uw betalingen aan onderneming XY [(indien van toepassing) en onderneming YZ²] beschermd en is uw repatriëring, indien de terugreis in de pakketreis is inbegrepen, gegarandeerd indien [die onderneming/ondernemingen³] insolvent wordt/worden.

Meer informatie over de basisrechten krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302, onder andere over wijzigingen van de overeenkomst, annuleringen, terugbetalingen, aansprakelijkheid voor slechte uitvoering, bescherming bij insolventie, evenals over de partijen waarmee contact kan worden opgenomen, kan hier (te verstrekken in de vorm van een hyperlink) worden verkregen.

De reiziger krijgt de volgende informatie te zien door de hyperlink aan te klikken:

¹ De juiste optie moet door de lidstaten worden gekozen, rekening houdend met hun omzetting van de richtlijn.

² Zie voetnoot 1.

³ Zie voetnoot 1.

Informatie

- Reizigers ontvangen alle essentiële informatie over de pakketreis voordat zij de pakketreisovereenkomst sluiten, met inbegrip van informatie over de prijs en de betalingen die op het moment van de boeking verschuldigd zijn. ■
- Na het sluiten van een pakketreisovereenkomst ontvangen reizigers de overeenkomst op een duurzame gegevensdrager (bijvoorbeeld op papier of per e-mail).

Aansprakelijke handelaar en contactpunten

- De aansprakelijkheid voor de goede uitvoering van alle reisdiensten die in een pakketreis zijn opgenomen, berust altijd bij ten minste één handelaar. Die handelaar is de organisator van de pakketreis, zoals vermeld in de tekst in het vak hierboven alsmede in de overeenkomst. De overeenkomst moet de contactgegevens van de organisator bevatten.
- Indien een pakketreis via een doorverkoper (bijvoorbeeld een reisagent) wordt verkocht, kunnen reizigers ook contact opnemen met de doorverkoper in geval van problemen of om berichten naar de organisator te sturen. Ook de contactgegevens van de doorverkoper worden in de overeenkomst vermeld. Afhankelijk van het toepasselijke nationale recht kunnen ook doorverkopers aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de pakketreis.
- Reizigers krijgen een noodtelefoonnummer of gegevens van een contactpunt dat zij kunnen gebruiken om contact op te nemen met de organisator of de doorverkoper terwijl zij op reis of vakantie zijn.

Overdracht van de overeenkomst

- Reizigers kunnen de pakketreis, eventueel tegen de betaling van een vergoeding, aan een andere persoon overdragen. Reizigers moeten de organisator of, indien van toepassing, de doorverkoper hiervan een redelijke tijd van tevoren in kennis stellen.

Prijsstijgingen

- De prijs van de pakketreis kan alleen worden verhoogd indien specifieke kosten toenemen (bijvoorbeeld brandstofprijzen), indien dit uitdrukkelijk in de overeenkomst is opgenomen, en uiterlijk 20 dagen vóór het begin van de pakketreis. Indien de prijsverhoging hoger is dan 8 % van de pakketprijs, kunnen reizigers de overeenkomst beëindigen en ontvangen zij in dat geval hun geld terug. Indien de organisator zich, in de overeenkomst, het recht op een prijsverhoging voorbehoudt, hebben reizigers recht op een prijsverlaging wanneer de relevante kosten afnemen.

Beëindiging van de overeenkomst vóór het begin van een pakketreis

- Ingeval een van de essentiële elementen van de pakketreis significant wordt gewijzigd of indien de prijs van de pakketreis met meer dan 8 % wordt verhoogd, kunnen reizigers de overeenkomst beëindigen zonder betaling van een beëindigingsvergoeding en kunnen zij volledige terugbetaling van eventuele betalingen krijgen.
- Indien de handelaar die voor de pakketreis verantwoordelijk is, de pakketreis vóór het begin van de pakketreis annuleert, hebben reizigers recht op terugbetaling en, in voorkomend geval, op een schadevergoeding.
- Reizigers kunnen de overeenkomst vóór het begin van de pakketreis zonder betaling van een beëindigingsvergoeding beëindigen indien onvermijdbare en buitengewone omstandigheden significante gevolgen hebben voor de reis of vakantie. Voorbeelden van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden zijn natuurrampen, ernstige veiligheidsproblemen of risico's voor de volksgezondheid waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze gevolgen hebben voor de pakketreis.

- Daarnaast kunnen reizigers de overeenkomst te allen tijde, ook om persoonlijke redenen, vóór het begin van de pakketreis beëindigen, tegen betaling van een passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding. Reizigers moeten vóór het sluiten van de overeenkomst en in de overeenkomst worden geïnformeerd over een dergelijke vergoeding.

Terugbetalingen

- In alle gevallen waarin de organisator of de reiziger de pakketreis annuleert, moeten reizigers hun betalingen binnen 14 dagen terugbetaald krijgen (in voorkomend geval rekening houdend met beëindigingsvergoedingen), ***tenzij de partijen binnen die termijn van 14 dagen overeenstemming bereiken over een vervangende pakketreis***. De organisator van de pakketreis is verantwoordelijk voor het verrichten van terugbetalingen. Indien er een doorverkoper bij betrokken is en indien het toepasselijke nationale recht dit vereist, is de doorverkoper ook verantwoordelijk voor het verrichten van terugbetalingen.
- Indien de organisator in plaats van terugbetaling binnen 14 dagen een voucher aanbiedt die kan worden gebruikt voor ***een door de organisator aangeboden reisdienst***, ontvangen reizigers informatie over hun rechten met betrekking tot de voucher en kunnen zij kiezen of zij deze al dan niet aanvaarden. ■

Problemen tijdens de reis of vakantie

- De organisator is verplicht om problemen die zich voordoen tijdens de uitvoering van de pakketreis te verhelpen. Reizigers moeten de organisator op de hoogte stellen van problemen die zij tegenkomen.
- Als belangrijke onderdelen van de pakketreis niet zoals overeengekomen kunnen worden geleverd, moet de organisator geschikte alternatieve arrangementen aanbieden zonder extra kosten. Indien reisdiensten niet worden uitgevoerd volgens de overeenkomst, die situatie aanzienlijke gevolgen heeft voor de uitvoering van de pakketreis en de organisator dit probleem niet heeft kunnen verhelpen, kunnen reizigers de pakketreisovereenkomst zonder betaling van een vergoeding beëindigen.

- Reizigers hebben ook recht op een prijsverlaging, schadevergoeding, of op beide, wanneer de reisdiensten niet of niet naar behoren worden uitgevoerd, onder de voorwaarden van Richtlijn (EU) 2015/2302.
- De organisator moet de reiziger die in moeilijkheden verkeert, bijstand verlenen, bijvoorbeeld door informatie te verstrekken over gezondheidsdiensten, lokale autoriteiten en consulaire bijstand, en door de mogelijkheid tot communicatie op afstand te bieden.

Bescherming bij insolventie

- Als de organisator insolvent wordt, worden de betalingen van de reiziger terugbetaald. In sommige lidstaten is er ook bescherming bij insolventie voor betalingen aan doorverkopers. Indien de insolventie van de organisator of, indien van toepassing, de doorverkoper na het begin van de pakketreis intreedt en de terugreis in de pakketreis inbegrepen is, is de repatriëring van de reizigers gegarandeerd. XY heeft voorzien in bescherming bij insolventie bij WX (de entiteit die instaat voor de bescherming bij insolventie, bijvoorbeeld een garantiefonds of een verzekeringsmaatschappij). Wanneer reisdiensten door de insolventie van XY niet worden verleend, kunnen reizigers contact opnemen met die entiteit of, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteit (contactgegevens, met inbegrip van naam, geografisch adres, e-mail en telefoonnummer).

Richtlijn (EU) 2015/2302, zoals omgezet in het nationale recht (hyperlink)

Deel B

Standaardinformatieformulier voor pakketreisovereenkomsten in andere dan de in deel A bedoelde situaties

MIJN BASISRECHTEN ALS REIZIGER

De combinatie van reisdiensten die u wordt aangeboden, is een pakketreis in de zin van Richtlijn (EU) 2015/2302.

Bijgevolg kunt u aanspraak maken op alle EU-rechten die voor pakketreizen gelden. Onderneming XY, als organisator van deze pakketreis, [indien van toepassing uit hoofde van het toepasselijke nationale recht en onderneming XZ, als doorverkoper,]⁴ [is/zijn] volledig verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de pakketreis.

Bovendien zijn, zoals wettelijk vereist, uw betalingen aan onderneming XY [(indien van toepassing) en onderneming YZ⁵] beschermd en is uw repatriëring, indien de terugreis in de pakketreis is inbegrepen, gegarandeerd indien [die onderneming/ondernemingen⁶] insolvent [wordt/worden].

Hieronder vindt u meer informatie over de basisrechten krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302, onder andere over wijzigingen van de overeenkomst, annuleringen, terugbetalingen, aansprakelijkheid voor slechte uitvoering en bescherming bij insolventie, evenals over de partijen waarmee contact kan worden opgenomen.

⁴ De juiste optie moet door de lidstaten worden gekozen, rekening houdend met hun omzetting van de richtlijn.

⁵ Zie voetnoot 1.

⁶ Zie voetnoot 1.

Basisrechten krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302

Informatie

- Reizigers ontvangen alle essentiële informatie over de pakketreis voordat zij de pakketreisovereenkomst sluiten, met inbegrip van informatie over de prijs en de betalingen die op het moment van de boeking verschuldigd zijn. ■
- Na het sluiten van een pakketreisovereenkomst ontvangen reizigers de overeenkomst op een duurzame gegevensdrager (bijvoorbeeld op papier of per e-mail).

Aansprakelijke handelaar en contactpunten

- De aansprakelijkheid voor de goede uitvoering van alle reisdiensten die in een pakketreis zijn opgenomen, berust altijd bij ten minste één handelaar. Die handelaar is de organisator van de pakketreis, zoals vermeld in de tekst in het vak hierboven alsmede in de overeenkomst. De overeenkomst moet de contactgegevens van de organisator bevatten.
- Indien een pakketreis via een doorverkoper (bijvoorbeeld een reisagent) wordt verkocht, kunnen reizigers ook contact opnemen met de doorverkoper in geval van problemen of om berichten naar de organisator te sturen. Ook de contactgegevens van de doorverkoper worden in de overeenkomst vermeld. Afhankelijk van het toepasselijke nationale recht kunnen ook doorverkopers aansprakelijk zijn voor de uitvoering van de pakketreis.
- Reizigers krijgen een noodtelefoonnummer of gegevens van een contactpunt dat zij kunnen gebruiken om contact op te nemen met de organisator of de doorverkoper terwijl zij op reis of vakantie zijn.

Overdracht van de overeenkomst

- Reizigers kunnen de pakketreis, eventueel tegen de betaling van een vergoeding, aan een andere persoon overdragen. Reizigers moeten de organisator of, indien van toepassing, de doorverkoper hiervan een redelijke tijd van tevoren in kennis stellen.

Prijsstijgingen

- De prijs van de pakketreis kan alleen worden verhoogd indien specifieke kosten toenemen (bijvoorbeeld brandstofprijzen), indien dit uitdrukkelijk in de overeenkomst is opgenomen, en uiterlijk 20 dagen vóór het begin van de pakketreis. Indien de prijsverhoging hoger is dan 8 % van de pakketprijs, kunnen reizigers de overeenkomst beëindigen en ontvangen zij in dat geval hun geld terug. Indien de organisator zich, in de overeenkomst, het recht op een prijsverhoging voorbehoudt, hebben reizigers recht op een prijsverlaging wanneer de relevante kosten zouden afnemen.

Beëindiging van de overeenkomst vóór het begin van een pakketreis

- Ingeval een van de essentiële elementen van de pakketreis significant wordt gewijzigd of indien de prijs van de pakketreis met meer dan 8 % wordt verhoogd, kunnen reizigers de overeenkomst beëindigen zonder betaling van een beëindigingsvergoeding en kunnen zij volledige terugbetaling van eventuele betalingen krijgen.
- Indien de handelaar die voor de pakketreis verantwoordelijk is, de pakketreis vóór het begin van de pakketreis annuleert, hebben reizigers recht op terugbetaling en, in voorkomend geval, op een schadevergoeding.
- Reizigers kunnen de overeenkomst vóór het begin van de pakketreis zonder betaling van een beëindigingsvergoeding beëindigen indien onvermijdbare en buitengewone omstandigheden significante gevolgen hebben voor de reis of vakantie. Voorbeelden van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden zijn natuurrampen, ernstige veiligheidsproblemen of risico's voor de volksgezondheid waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze gevolgen hebben voor de pakketreis.
- Daarnaast kunnen reizigers de overeenkomst te allen tijde, ook om persoonlijke redenen, vóór het begin van de pakketreis beëindigen, tegen betaling van een passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding. Reizigers moeten vóór het sluiten van de overeenkomst en in de overeenkomst worden geïnformeerd over een dergelijke vergoeding.

Terugbetalingen

- In alle gevallen waarin de organisator of de reiziger de pakketreis annuleert, moeten reizigers hun betalingen binnen 14 dagen terugbetaald krijgen (in voorkomend geval rekening houdend met beëindigingsvergoedingen), **tenzij de partijen binnen die termijn van 14 dagen overeenstemming bereiken over een vervangende pakketreis**. De organisator van de pakketreis is verantwoordelijk voor het verrichten van terugbetalingen. Indien er een doorverkoper bij betrokken is en indien het toepasselijke nationale recht dit vereist, is de doorverkoper ook verantwoordelijk voor het verrichten van terugbetalingen.
- Indien de organisator in plaats van terugbetaling binnen 14 dagen een voucher aanbiedt die kan worden gebruikt voor **een door de organisator aangeboden reisdienst**, ontvangen reizigers informatie over hun rechten met betrekking tot de voucher en kunnen zij kiezen of zij deze al dan niet aanvaarden.

Problemen tijdens de reis of vakantie

- De organisator is verplicht om problemen die zich voordoen tijdens de uitvoering van de pakketreis te verhelpen. Reizigers moeten de organisator op de hoogte stellen van problemen die zij tegenkomen.
- Als belangrijke onderdelen van de pakketreis niet zoals overeengekomen kunnen worden geleverd, moet de organisator geschikte alternatieve arrangementen aanbieden zonder extra kosten. Indien reisdiensten niet worden uitgevoerd volgens de overeenkomst, die situatie aanzienlijke gevolgen heeft voor de uitvoering van de pakketreis en de organisator dit probleem niet heeft kunnen verhelpen, kunnen reizigers de pakketreisovereenkomst zonder betaling van een vergoeding beëindigen.
- Reizigers hebben ook recht op een prijsverlaging, schadevergoeding, of op beide, wanneer de reisdiensten niet of niet naar behoren worden uitgevoerd, onder de voorwaarden van Richtlijn (EU) 2015/2302.

- De organisator moet de reiziger die in moeilijkheden verkeert, bijstand verlenen, bijvoorbeeld door informatie te verstrekken over gezondheidsdiensten, lokale autoriteiten en consulaire bijstand, en door de mogelijkheid tot communicatie op afstand te bieden.

Bescherming bij insolventie

- Als de organisator insolvent wordt, worden de betalingen van de reiziger terugbetaald. In sommige lidstaten is er ook bescherming bij insolventie voor betalingen aan doorverkopers. Indien de insolventie van de organisator of, indien van toepassing, de doorverkoper na het begin van de pakketreis intreedt en de terugreis in de pakketreis inbegrepen is, is de repatriëring van de reizigers gegarandeerd. XY heeft voorzien in bescherming bij insolventie bij WX (de entiteit die instaat voor de bescherming bij insolventie, bijvoorbeeld een garantiefonds of een verzekeringsmaatschappij). Wanneer reisdiensten door de insolventie van XY niet worden verleend, kunnen reizigers contact opnemen met die entiteit of, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteit (contactgegevens, met inbegrip van naam, geografisch adres, e-mail en telefoonnummer).

(Website waar Richtlijn (EU) 2015/2302, als omgezet in het nationale recht, kan worden gevonden.)

Deel C

Standaardinformatieformulier bij overdracht van gegevens door de organisator aan een andere handelaar overeenkomstig artikel 3, punt 2, b), v)

MIJN BASISRECHTEN ALS REIZIGER

Indien u uiterlijk 24 uur na ontvangst van de bevestiging van de boeking door onderneming XY, een overeenkomst sluit met onderneming AB, vormt de door XY en AB verleende reisdienst een pakketreis in de zin van Richtlijn (EU) 2015/2302.

In dat geval kunt u aanspraak maken op alle EU-rechten die voor pakketreizen gelden. Onderneming XY is ten volle verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de pakketreis.

Onderneming XY beschikt ook over de wettelijke verplichte bescherming om u terug te betalen en, indien het vervoer is inbegrepen in de pakketreis, te repatriëren indien zij insolvent wordt.

Meer informatie over de basisrechten krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302, onder andere over wijzigingen van de overeenkomst, annuleringen, terugbetalingen, aansprakelijkheid voor slechte uitvoering en bescherming bij insolventie, evenals over de partijen waarmee contact kan worden opgenomen (te verstrekken in de vorm van een hyperlink).

De reiziger krijgt de volgende informatie te zien door de hyperlink aan te klikken:

Basisrechten krachtens Richtlijn (EU) 2015/2302

Informatie

- Reizigers ontvangen alle essentiële informatie over de pakketreis voordat zij de pakketreisovereenkomst sluiten, met inbegrip van informatie over de prijs en de betalingen die op het moment van de boeking verschuldigd zijn. ■
- Na het sluiten van een pakketreisovereenkomst ontvangen reizigers de overeenkomst op een duurzame gegevensdrager (bijvoorbeeld op papier of per e-mail).

Aansprakelijke handelaar en contactpunten

- De aansprakelijkheid voor de goede uitvoering van alle reisdiensten die in een pakketreis zijn opgenomen, berust altijd bij ten minste één handelaar. Die handelaar is de organisator van de pakketreis, zoals vermeld in de tekst in het vak hierboven alsmede in de overeenkomst. De overeenkomst moet de contactgegevens van de organisator bevatten.
- Reizigers krijgen een noodtelefoonnummer of gegevens van een contactpunt dat zij kunnen gebruiken om contact op te nemen met de organisator of de reisagent.

Overdracht van de overeenkomst

- Reizigers kunnen de pakketreis, eventueel tegen de betaling van een vergoeding, aan een andere persoon overdragen. Reizigers moeten de organisator of, indien van toepassing, de doorverkoper hiervan een redelijke tijd van tevoren in kennis stellen.

Prijsstijgingen

- De prijs van de pakketreis kan alleen worden verhoogd indien specifieke kosten toenemen (bijvoorbeeld brandstofprijzen), indien dit uitdrukkelijk in de overeenkomst is opgenomen, en uiterlijk 20 dagen vóór het begin van de pakketreis. Indien de prijsverhoging hoger is dan 8 % van de pakketprijs, kunnen reizigers de overeenkomst beëindigen en ontvangen zij in dat geval hun geld terug. Indien de organisator zich, in de overeenkomst, het recht op een prijsverhoging voorbehoudt, hebben reizigers recht op een prijsverlaging wanneer de relevante kosten zouden afnemen.

Beëindiging van de overeenkomst vóór het begin van een pakketreis

- Ingeval een van de essentiële elementen van de pakketreis significant wordt gewijzigd of indien de prijs van de pakketreis met meer dan 8 % wordt verhoogd, kunnen reizigers de overeenkomst beëindigen zonder betaling van een beëindigingsvergoeding en kunnen zij volledige terugbetaling van eventuele betalingen krijgen.
- Indien de handelaar die voor de pakketreis verantwoordelijk is, de pakketreis vóór het begin van de pakketreis annuleert, hebben reizigers recht op terugbetaling en, in voorkomend geval, op een schadevergoeding.
- Reizigers kunnen de overeenkomst vóór het begin van de pakketreis zonder betaling van een beëindigingsvergoeding beëindigen indien onvermijdbare en buitengewone omstandigheden significante gevolgen hebben voor de reis of vakantie. Voorbeelden van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden zijn natuurrampen, ernstige veiligheidsproblemen of risico's voor de volksgezondheid waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze gevolgen hebben voor de pakketreis.
- Daarnaast kunnen reizigers de overeenkomst te allen tijde, ook om persoonlijke redenen, vóór het begin van de pakketreis beëindigen, tegen betaling van een passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding. Reizigers moeten vóór het sluiten van de overeenkomst en in de overeenkomst worden geïnformeerd over een dergelijke vergoeding.

Terugbetalingen

- In alle gevallen waarin de organisator of de reiziger de pakketreis annuleert, moeten reizigers hun betalingen binnen 14 dagen terugbetaald krijgen (in voorkomend geval rekening houdend met beëindigingsvergoedingen), **tenzij de partijen binnen die termijn van 14 dagen overeenstemming bereiken over een vervangende pakketreis.** De organisator van de pakketreis is verantwoordelijk voor het verrichten van terugbetalingen. Indien er een doorverkoper bij betrokken is en indien het toepasselijke nationale recht dit vereist, is de doorverkoper ook verantwoordelijk voor het verrichten van terugbetalingen.
- Indien de organisator in plaats van terugbetaling binnen 14 dagen een voucher aanbiedt die kan worden gebruikt voor **een door de organisator aangeboden reisdienst**, ontvangen reizigers informatie over hun rechten met betrekking tot de voucher en kunnen zij kiezen of zij deze al dan niet aanvaarden. ■

Problemen tijdens de reis of vakantie

- De organisator is verplicht om problemen die zich voordoen tijdens de uitvoering van de pakketreis te verhelpen. Reizigers moeten de organisator op de hoogte stellen van problemen die zij tegenkomen.
- Als belangrijke onderdelen van de pakketreis niet zoals overeengekomen kunnen worden geleverd, moet de organisator geschikte alternatieve arrangementen aanbieden zonder extra kosten. Indien reisdiensten niet worden uitgevoerd volgens de overeenkomst, die situatie aanzienlijke gevolgen heeft voor de uitvoering van de pakketreis en de organisator dit probleem niet heeft kunnen verhelpen, kunnen reizigers de pakketreisovereenkomst zonder betaling van een vergoeding beëindigen.
- Reizigers hebben ook recht op een prijsverlaging, schadevergoeding of beide wanneer de reisdiensten niet of niet naar behoren worden uitgevoerd, onder de voorwaarden van Richtlijn (EU) 2015/2302.
- De organisator moet de reiziger die in moeilijkheden verkeert, bijstand verlenen, bijvoorbeeld door informatie te verstrekken over gezondheidsdiensten, lokale autoriteiten en consulaire bijstand, en door de mogelijkheid tot communicatie op afstand te bieden.

Bescherming bij insolventie

- Als de organisator insolvent wordt, worden de betalingen van de reiziger terugbetaald. In sommige lidstaten is er ook bescherming bij insolventie voor betalingen aan doorverkopers. Indien de insolventie van de organisator of, indien van toepassing, de doorverkoper na het begin van de pakketreis intreedt en de terugreis in de pakketreis inbegrepen is, is de repatriëring van de reizigers gegarandeerd. XY heeft voorzien in bescherming bij insolventie bij WX (de entiteit die instaat voor de bescherming bij insolventie, bijvoorbeeld een garantiefonds of een verzekeringsmaatschappij). Wanneer reisdiensten door de insolventie van XY niet worden verleend, kunnen reizigers contact opnemen met die entiteit of, in voorkomend geval, de bevoegde autoriteit (contactgegevens, met inbegrip van naam, geografisch adres, e-mail en telefoonnummer).

Richtlijn (EU) 2015/2302, zoals omgezet in het nationale recht ([hyperlink](#))”

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0064

Huisvestingscrisis in de Europese Unie en het voorstellen van oplossingen voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting

Resolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2026 over de huisvestingscrisis in de Europese Unie en het voorstellen van oplossingen voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting (2025/2070(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn besluit van 18 december 2024 over de instelling, het mandaat, de bevoegdheden, het aantal leden en de ambtstermijn van de Bijzondere Commissie inzake de huisvestingscrisis in de Europese Unie om oplossingen voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting voor te stellen¹,
- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name artikel 3, lid 3, artikel 5, leden 1 en 3, en Protocol nr. 2 daarbij betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid,
- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name de artikelen 9, 14, 114, 151, 153, 160, 168, 174 en 175 en Protocol nr. 26 daarbij betreffende diensten van algemeen belang,
- gezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, en met name artikel 1 van Protocol nr. 1 daarbij betreffende de bescherming van het eigendomsrecht,
- gezien zijn resolutie van 10 september 2025 over de rol van investeringen in het kader van het cohesiebeleid bij het oplossen van de huidige huisvestingscrisis²,
- gezien het advies van het Europees Comité van de Regio's van 14 mei 2025 over de rol van regio's en steden in het EU-plan voor betaalbare huisvesting³,
- gezien het jaarverslag 2024 van VN-Habitat van 2 juni 2025, getiteld "Adequate housing for all" (Adequate huisvesting voor iedereen),

¹ PB C, C/2025/1982, 11.4.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1982/oj>.

² Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0187.

³ PB C, C/2025/3475, 16.7.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3475/oj>.

- gezien het advies van het Europees Comité van de Regio's van 17 april 2024 over slimme, duurzame en betaalbare huisvesting als instrument voor lokale overheden om meerdere uitdagingen aan te gaan⁴,
- gezien het verslag van de Economische Commissie van de VN voor Europa (VN/ECE) van 31 augustus 2024, getiteld “Challenges and priorities for improving housing affordable in the UNECE region” (Uitdagingen en prioriteiten voor het verbeteren van de betaalbaarheid van huisvesting in de VN/ECE-regio),
- gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 5 december 2024 getiteld “Fatsoenlijke, duurzame en betaalbare sociale huisvesting in de EU”⁵,
- gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 18 september 2025, getiteld “Bijdrage van het maatschappelijk middenveld aan een Europees plan voor betaalbare huisvesting”⁶,
- gezien de mededeling van de Commissie van 20 januari 2026 getiteld “Unie van gelijkheid: strategie tegen racisme 2026-2030” (COM(2026)0012),
- gezien de verklaring van Gijón over huisvesting voor iedereen en een duurzame, gezonde en inclusieve bebouwde omgeving, die op 14 november 2023 is ondertekend door de ministers voor huisvesting en stadsontwikkeling van de EU-lidstaten,
- gezien het verslag van 31 mei 2021 van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), getiteld “Brick by Brick: Building Better Housing Policies” (Steen per steen: bouwen aan een beter huisvestingsbeleid),
- gezien het verslag van de OESO van 18 januari 2021, getiteld “Building for a better tomorrow: Policies to make housing more affordable” (Bouwen aan een betere toekomst: beleid om huisvesting betaalbaarder te maken),
- gezien de huisvestings- en gezondheidsrichtsnoeren van de Wereldgezondheidsorganisatie van 23 november 2018,
- gezien het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (Grote kamer) van 22 september 2020 in de gevoegde zaken Cali Apartments SCI en HX tegen Procureur général près la cour d’appel de Paris, Ville de Paris⁷,
- gezien het verslag van de OESO van 1 mei 2019, getiteld “Under Pressure: The Squeezed Middle Class” (Onder druk: middenklasse in de tang),
- gezien de artikelen 1, 4, 16 en 17, artikel 21, lid 1, de artikelen 23, 24, 25 en 26, artikel 34, lid 3, en artikel 36 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

⁴ PB C, C/2024/3667, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3667/oj>.

⁵ PB C, C/2025/771, 11.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/771/oj>.

⁶ PB C, C/2026/26, 16.1.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/26/oj>.

⁷ Arrest van het Hof van Justitie van 22 september 2020, Cali Apartments SCI en HX/Procureur général près la cour d’appel de Paris, Ville de Paris, gevoegde zaken C-724/18 en C/727/18, ECLI:EU:C:2020:743.

- gezien artikel 15, lid 3, artikel 16, artikel 19, lid 3, en de artikelen 23, 30 en 31 van het herziene Europees Sociaal Handvest,
- gezien het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, en met name artikel 11, lid 1,
- gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, en met name de artikelen 8 en 25,
- gezien Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen⁸ (richtlijn energieprestatie van gebouwen),
- gezien Verordening (EU) 2024/1028 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende het verzamelen en delen van gegevens met betrekking tot diensten voor kortetermijnverhuur van accommodatie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724⁹,
- gezien de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) 11, 5, 10 en 3, die in september 2015 zijn aangenomen door de wereldleiders en door de Raad zijn bekrachtigd,
- gezien zijn resolutie van 21 januari 2021 over toegang tot fatsoenlijke en betaalbare huisvesting voor iedereen¹⁰,
- gezien zijn resolutie van 26 maart 2019 over financiële misdrijven, belastingontduiking en belastingontwijking¹¹,
- gezien Besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen (C(2011)9380),
- gezien de Europese pijler van sociale rechten (EPSR), met inbegrip van het sociaal scorebord, die op 17 november 2017 door het Parlement, de Raad en de Commissie is afgekondigd en ondertekend, en met name de beginselen 2, 3 en 20, alsook beginsel 19 inzake huisvesting en bijstand voor daklozen,
- gezien de mededeling van de Commissie van 1 april 2025 getiteld “Een gemoderniseerd cohesiebeleid: tussentijdse evaluatie” (COM(2025)0163),
- gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 16 september 2020 over “Universele toegang tot fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting voor de lange termijn”¹²,

⁸ PB L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>.

⁹ PB L, 2024/1028, 29.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1028/oj>.

¹⁰ PB C 456 van 10.11.2021, blz. 145.

¹¹ PB C 108 van 26.3.2021, blz. 8.

¹² PB C 429 van 11.12.2020, blz. 93.

- gezien het advies van het Europees Comité van de Regio's van 21 november 2024 getiteld “Een vernieuwd cohesiebeleid na 2027 waarbij mensen niet aan hun lot worden overgelaten”¹³,
- gezien de richtsnoeren inzake de uitoefening van het recht op passende huisvesting, die de speciale VN-rapporteur op 26 december 2019 heeft gepubliceerd, en met name het recht op non-discriminatie in de context van huisvesting,
- gezien het in juni 2025 gelanceerde actieplan voor betaalbare en duurzame huisvesting van de Europese Investeringsbank Groep,
- gezien het overzicht van sociale en betaalbare huisvesting 2020, dat de Europese Investeringsbank Groep op 1 juli 2020 heeft gepubliceerd,
- gezien Advies 02/2025 (uitgebracht krachtens artikel 322 VWEU) van de Europese Rekenkamer van 6 mei 2025 over het voorstel van de Commissie van 1 april 2025 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie (COM(2025)0123) en het voorstel van de Commissie van 1 april 2025 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1057 tot oprichting van het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen (COM(2025)0164),
- gezien de Verklaring van Lissabon over het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid, die op 21 juni 2021 is aangenomen door de instellingen van de Unie, de lidstaten en de sociale partners,
- gezien het VN-Handvest van Genève van 16 april 2015 inzake duurzame huisvesting en het doel ervan om voor iedereen toegang tot fatsoenlijke, passende, betaalbare en gezonde huisvesting te waarborgen,
- gezien het Europees actieplan voor huisvesting dat de Mayors4Housing Alliance en Eurocities in mei 2025 hebben uitgebracht,
- gezien de publicatie van Eurostat getiteld “Housing in Europe – 2024 edition”¹⁴ (Huisvesting in Europa – editie 2024),
- gezien het tiende overzicht van de uitsluiting van huisvesting in Europa 2025, gepubliceerd in september 2025 door de Europese Federatie van nationale organisaties werkend met daklozen (Feantsa) en Fondation pour le Logement des Défavorisés,
- gezien de mededeling van de Commissie van 14 oktober 2020 getiteld “Een renovatiegolf voor Europa – groenere gebouwen, meer banen, hogere levenskwaliteit” (COM(2020)0662),

¹³ PB C, C/2025/285, 24.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/285/oj>.

¹⁴ Eurostat, “Housing in Europe – 2024 edition” (Huisvesting in Europa – editie 2024), website van Eurostat, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/housing-2024>.

- gezien Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad van 14 juni 2021 tot instelling van een Europese kindergarantie¹⁵,
- gezien de mededeling van de Commissie van 5 maart 2020 getiteld “Een Unie van gelijkheid: strategie voor gendergelijkheid 2020-2025” (COM(2020)0152) en die van 7 maart 2025 getiteld “Een routekaart voor vrouwenrechten” (COM(2025)0097),
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 maart 2021 getiteld “Unie van gelijkheid: Strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030” (COM(2021)0101),
- gezien de mededeling van de Commissie van 7 oktober 2020 getiteld “Een Unie van gelijkheid: strategisch EU-kader voor gelijkheid, integratie en participatie van de Roma” (COM(2020)0620),
- gezien de mededeling van de Commissie van 8 oktober 2025 getiteld “Unie van gelijkheid: strategie voor gelijkheid van lhbtq’ers 2026-2030” (COM(2025)0725),
- gezien de verklaring van Luik getiteld “Naar betaalbare, fatsoenlijke en duurzame huisvesting voor iedereen”, die op 5 maart 2024 tijdens de Europese Conferentie van ministers van Huisvesting onder het Belgische voorzitterschap van de Raad is ondertekend,
- gezien de op 8 maart 2022 in Nice aangenomen verklaring van de voor huisvesting bevoegde EU-ministers,
- gezien het in december 2018 bekendgemaakte actieplan voor partnerschappen op het gebied van huisvesting in het kader van de stedenagenda voor de EU,
- gezien de verklaring van Terhulpen van 16 april 2024 over de toekomst van de Europese pijler van sociale rechten,
- gezien de in september 2023 gepubliceerde strategische analyse van de Europese Arbeidsautoriteit over de bouwsector,
- gezien het rapport van 17 april 2024 van Enrico Letta getiteld “Much more than a market” (Veel meer dan een markt),
- gezien de opdrachtbrief van 17 september 2024 van Commissievoorzitter Ursula von der Leyen aan Dan Jørgensen, voorgedragen commissaris voor Energie en Huisvesting,
- gezien de publicatie van Ursula von der Leyen van 18 juli 2024 getiteld “De keuze van Europa – Politieke beleidslijnen voor de volgende Europese Commissie 2024-2029”,
- gezien de studie van december 2025 in opdracht van de Bijzondere Commissie van het Europees Parlement inzake de huisvestingscrisis in de Europese Unie (HOUS), getiteld “Mapping the housing needs in the EU, assessment the impact of scarcity and provide a overview of relevant EU legislation” (Vaststelling van de huisvestingsbehoeften in de EU, effectbeoordeling van de aanbodschaarste en overzicht van de desbetreffende EU-wetgeving),

¹⁵ PB L 223 van 22.6.2021, blz. 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj>.

- gezien zijn resolutie van 24 november 2020 over het aanpakken van dakloosheid in de Europese Unie¹⁶,
 - gezien de politieke toezegging inzake huisvesting die de voorzitter van de Europese Commissie op 10 september 2025 heeft gedaan in haar toespraak over de Staat van de Unie 2025,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 30 juni 2021 getiteld “Een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU – Naar sterkere, verbonden, veerkrachtige en welvarende plattelandsgebieden in 2040”, het bijbehorende actieplan en het plattelandspact,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 26 februari 2025 getiteld “Actieplan voor betaalbare energie” (COM(2025)0079),
 - gezien zijn resolutie van 20 mei 2021 over demografische tendensen in de regio’s van de EU ombuigen met behulp van instrumenten van het cohesiebeleid¹⁷,
 - gezien het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (CRPD), en met name artikel 19, dat op 22 januari 2011 in de EU in werking is getreden overeenkomstig Besluit 2010/48/EG van de Raad van 26 november 2009 betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap¹⁸,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 20 november 2024 getiteld “Richtsnoeren voor zelfstandig wonen en inclusie in de gemeenschap ten behoeve van personen met een handicap in de context van EU-financiering” (C(2024)7188),
 - gezien de artikelen 55 en 213 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Bijzondere Commissie inzake de huisvestingscrisis in de Europese Unie (A10-0025/2026),
- A. overwegende dat een thuis meer dan alleen onderdak is en voor gezinnen, huishoudens, mensen en gemeenschappen de basis vormt om te groeien en te bloeien¹⁹; overwegende dat niet alleen gezinnen met een laag inkomen, maar ook gezinnen, huishoudens en mensen met een middeninkomen in heel Europa steeds vaker te maken krijgen met huisvesting die onbetaalbaar is geworden²⁰; overwegende dat met name jonge Europeanen worden getroffen, die steeds meer moeite hebben om het ouderlijk huis te verlaten, hetgeen in 2023 op een gemiddelde leeftijd van 26,3 jaar gebeurde²¹;

¹⁶ PB C 425 van 20.10.2021, blz. 2.

¹⁷ PB C 15 van 12.1.2022, blz. 125.

¹⁸ PB L 23 van 27.1.2010, blz. 35, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2010/48\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2010/48(1)/oj).

¹⁹ Europees Economisch en Sociaal Comité, “Secure access to social and affordable housing for all” (Toegang tot sociale en betaalbare huisvesting voor iedereen), 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2864/8806922>.

²⁰ Europese Commissie: Europese waarnemingspost voor de bouwsector, “Housing affordability and sustainability in the EU” (Betaalbaarheid en duurzaamheid van huisvesting in de EU), november 2019.

²¹ Europees Parlement, “Stijgende huisvestingskosten in de EU: de feiten (infografieken)”, website Europees Parlement, 17 oktober 2024.

overwegende dat huishoudens gemiddeld kleiner worden en het woningbestand dus moet worden aangepast om ervoor te zorgen dat alle groepen toegang hebben tot huisvesting; overwegende dat uit deze trends blijkt dat de demografiETOOLBOX van de EU volledig moet worden ingezet; overwegende dat het gebrek aan betaalbare huisvesting kwetsbare groepen, waaronder ouderen en daklozen, onder zware financiële druk zet en hen sociaal dreigt uit te sluiten; overwegende dat het onder meer voor huurders en eerste kopers moeilijker dan ooit is geworden om tegen een betaalbare prijs te huren of een fatsoenlijk huis te bezitten; overwegende dat investeren in fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting voor iedereen betekent dat een betere toekomst voor Europa wordt opgebouwd; overwegende dat het succesvol aanpakken van de huidige huisvestingscrisis bijdraagt aan de verwezenlijking van een cruciale sociale doelstelling voor de Unie;

- B. overwegende dat in artikel 34, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is bepaald dat “de Unie het recht op sociale bijstand en op bijstand voor huisvesting [erkent en eerbiedigt], teneinde eenieder die niet over voldoende middelen beschikt, [...] een waardig bestaan te verzekeren”; overwegende dat in artikel 25, lid 1, van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens staat dat ieder mens recht heeft “op een levensstandaard die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder begrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging”; overwegende dat in artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is bepaald dat “eenieder [...] het recht [heeft] de goederen die hij rechtmatig heeft verkregen, in eigendom te bezitten, te gebruiken, erover te beschikken en te vermaken” en dat “niemand [...] zijn eigendom [mag] worden ontnomen”; overwegende dat in artikel 17 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is bepaald dat “eenieder [...] recht [heeft] op eigendom, hetzij alleen, hetzij tezamen met anderen” en dat “niemand [...] willekeurig van zijn eigendom [mag] worden beroofd”; overwegende dat de bescherming van eigendom een essentieel onderdeel van de individuele en openbare vrijheden is, dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon recht heeft op het ongestoord genot van zijn eigendom, en dat in beginsel 19 van de Europese pijler van sociale rechten wordt opgeroepen tot “passende opvang en diensten voor daklozen om hun sociale inclusie te bevorderen”;
- C. overwegende dat Europa niet alleen te kampen heeft met een huisvestingscrisis, maar vooral met een crisis op het gebied van betaalbaarheid; overwegende dat de huren in de EU tussen 2010 en het tweede kwartaal van 2025 met 28,8 % zijn gestegen en de huizenprijzen met 60,5 %; overwegende dat in het tweede kwartaal van 2025 ten opzichte van dezelfde periode in 2024 in de EU de huurprijzen met 3,2 % en de huizenprijzen met 5,4 % zijn gestegen, waarbij veel lidstaten te maken hebben met torenhoge stijgingen²²; overwegende dat mensen met een minimumloon gemiddeld 8,6 % meer van hun beschikbare inkomen besteden aan huisvestingskosten dan andere werknemers²³; overwegende dat 10,6 % van de stedelijke bevolking in de EU te kampen heeft met bovenmatige uitgaven voor huisvesting, wat betekent dat de totale huisvestingskosten meer dan 40 % van hun besteedbare inkomen uitmaken;

²² Eurostat, “Housing price statistics – house price index” (Statistieken over huisvestingsprijzen – huizenprijsindex), website van Eurostat, oktober 2025, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-03102025-bp>.

²³ Eurofound, “Minimum wages in 2025: Annual review” (Minimumlonen in 2025: jaarlijks overzicht), website van Eurofound, juli 2025, <https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/all/minimum-wages-2025-annual-review>.

overwegende dat ongeveer 1,3 miljoen mensen in de EU dakloos zijn en elke nacht op straat of in noodopvang slapen, en dat bijna 400 000 van hen kinderen zijn;

- D. overwegende dat het huisvestingsbeleid in de eerste plaats tot de bevoegdheden van de lidstaten behoort en dat de EU overeenkomstig artikel 5, lid 1, VEU, verplicht is het subsidiariteitsbeginsel te eerbiedigen; overwegende dat de EU, door de vaststelling van doeltreffende ondersteunende kaders, een sleutelrol speelt om de lidstaten, regio's en gemeenten (beter) in staat te stellen te reageren op de huisvestingscrisis, die in de EU van lidstaat tot lidstaat verschilt; overwegende dat de wetgeving en het beleid van de EU de nationale woningmarkten sterk bepalen en directe en indirecte gevolgen kunnen hebben voor de drijvende krachten achter de vraag naar en het aanbod aan huisvesting; overwegende dat er, in plaats van een uniforme oplossing, een alomvattende en op maat gesneden aanpak van het huisvestingsbeleid nodig is om de uiteenlopende huisvestingsproblemen in de lidstaten adequaat aan te pakken, aangezien de betaalbaarheid van lidstaat tot lidstaat verschilt; overwegende dat EU-steun voor huisvestingsbeleid daarom flexibel en aanpasbaar moet blijven, ook wat betreft de keuze van instrumenten en planningsmechanismen, zodat de lidstaten, regio's en gemeenten oplossingen kunnen afstemmen op hun huisvestingscontext, bijvoorbeeld op het vlak van bouw- en huurwoningenbeleid;
- E. overwegende dat er verschillen zijn tussen de huisvestingsproblemen en -oplossingen in de lidstaten, regio's en steden, met inbegrip van plattellandsgebieden, berggebieden, eilanden en ultraperifere gebieden, en dat vele ervan bovendien te kampen hebben met specifieke en grote demografische uitdagingen; overwegende dat veel lidstaten niet over de kennis beschikken om een doeltreffend en op maat gesneden lokaal huisvestingsbeleid te ontwikkelen; overwegende dat veel middelgrote steden beschikken over onbenut potentieel op het gebied van woonruimte, diensten en infrastructuur, maar moeite hebben om investeringen en arbeidskrachten aan te trekken; overwegende dat territoriale ontwikkeling derhalve een strategische doelstelling is voor de sociale, economische en ecologische cohesie van de EU;
- F. overwegende dat een efficiënt en succesvol huisvestingsbeleid bestuur op verschillende niveaus en de actieve betrokkenheid van lokale belanghebbenden en bewoners vereist; overwegende dat de rol van lokale, gemeentelijke en regionale overheden dan ook cruciaal is, zowel bij het vaststellen van de behoeften als bij het ontwikkelen van op maat gesneden maatregelen om lokale uitdagingen aan te pakken door middel van hun bevoegdheden op het gebied van landgebruik, ruimtelijke, stedelijke en regionale planning, bouwvoorschriften en vergunningen; overwegende dat het van essentieel belang is inclusieve en op de gemeenschap gebaseerde lokale en regionale ontwikkelingsplannen te bevorderen die onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur, vervoer, economische ontwikkeling en vrijetijdsbesteding omvatten, en tegelijkertijd verschillende mogelijkheden voor gemeentelijke samenwerking te onderzoeken, met name in dichtbevolkte gebieden; overwegende dat overheidsinstanties op alle niveaus in staat gesteld en naar behoren gefinancierd moeten worden om toegang tot fatsoenlijke, betaalbare en adequate huisvesting te waarborgen; overwegende dat perifere en plattellandsgebieden voldoende aandacht moeten krijgen om gelijke toegang tot fatsoenlijke, betaalbare en duurzame huisvesting voor iedereen te waarborgen, ongeacht de geografische locatie; overwegende dat innovatief beleid voor huisvesting op het platteland, zoals het toestaan van meerdere woningen op grond in familiebezit met passende milieu-infrastructuur, kan helpen plattellandsgemeenschappen in stand te houden en te doen heropleven;

- G. overwegende dat een van de belangrijkste oorzaken van de huisvestingscrisis het beperkte aanbod aan zowel particuliere als openbare woningen is, als gevolg van een reeks factoren, waaronder ontoereikende bouw en onderinvestering in fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting in de afgelopen decennia, stijgende energie- en nutskosten en een aanhoudend gebrek aan evenwicht tussen de vraag naar en het aanbod aan huisvesting; overwegende dat in 2024 de vloeroppervlakte-index verder daalde met 1,6 % en de woningenindex stagneerde²⁴; overwegende dat het aantal bouwvergunningen in 2023 met 14,6 % is gedaald wat het vloeroppervlak betreft en met 19,6 % wat het aantal woningen betreft, en er sinds 2021 een aanzienlijke daling heeft plaatsgevonden²⁵ waarbij het aantal goedgekeurde vergunningen voor wooneenheden is gedaald van 1,99 miljoen in dat jaar tot 1,54 miljoen in 2024; overwegende dat uit deze neerwaartse trend blijkt dat er behoefte is aan rechtszekerheid, minder administratieve rompslomp, betere gegevensverzameling, efficiëntere vergunningsprocedures en de uitwisseling van beste praktijken, alsook aan lokale stedenbouwkundige voorschriften, die momenteel te langdradig en complex zijn en vertragingen veroorzaken in het bouw-, herbestemmings- en renovatieproces; overwegende dat het vereenvoudigen en stroomlijnen van de complexe reeks regels om de bouw, herbestemming en renovatie van woningen in heel Europa te versnellen, van cruciaal belang is voor het aanbod aan fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting; overwegende dat de crisis inzake de betaalbaarheid van huisvesting niet alleen een sociale uitdaging vormt, maar ook een grote economische bedreiging voor het concurrentievermogen van de EU doordat zij de arbeidsmobiliteit beperkt, het beschikbare inkomen vermindert, investeringen ontmoedigt en regionale verschillen vergroot; overwegende dat het derhalve noodzakelijk is de bouw, de herbestemming van ongebruikte gebouwen en de renovatie van woningen, zowel voor de verkoop als voor de verhuur, aan te zwengelen, waar nodig met inachtneming van de toegankelijkheidscriteria; overwegende dat ongebruikte openbare infrastructuur vaker moet worden benut om meer huisvestingsoplossingen te bieden;
- H. overwegende dat het waarborgen van doeltreffend landgebruik en proactieve planning voor slimme dichte bebouwing, waaronder de herontwikkeling van brownfieldterreinen, en het versnellen van de processen inzake de transformatie en het beheer van land van cruciaal belang zijn om ervoor te zorgen dat er uiteindelijk land beschikbaar is voor bebouwing; overwegende dat het tekort aan bouwrijp land en aan mogelijke bouwterreinen een van de belangrijkste knelpunten bij de woningbouw vormt; overwegende dat planningskaders en -voorschriften een rol spelen bij het beschermen van normen en het waarborgen dat woningbouw van voldoende kwaliteit is en aan sociale en veiligheidsdoelstellingen voldoet; overwegende dat de huidige complexiteit en duur van stedenbouwkundige procedures, die vaak meer dan een decennium in beslag nemen, de ontwikkeling van nieuw woningaanbod en de renovatie en herbestemming van het bestaande gebouwenbestand belemmeren; overwegende dat het de doeltreffendheid en transparantie van woningbouwprojecten zou kunnen verbeteren

²⁴ Eurostat, “Building permit index overview” (Overzicht van de bouwvergunningenindex), website van Eurostat, april 2025.

²⁵ Europese Commissie, “Accelerating Permitting for Renewable Energy. 2023 Flagship Technical Support Project – Technical Support Instrument” (Hernieuwbare energie sneller vergunnen. Vlaggenschipproject 2023 voor technische ondersteuning – instrument voor technische ondersteuning), website van de Europese Commissie, oktober 2025, https://reforms-investments.ec.europa.eu/accelerating-permitting-renewable-energy_en.

als er voorafgaand aan de planning voorspelbare en transparante vergaderingen voor aanvragers van een bouwvergunning worden georganiseerd; overwegende dat langdurige en complexe plannings- en juridische procedures dringend noodzakelijke woningbouwprojecten kunnen afremmen; overwegende dat deze discrepanties tussen vraag en aanbod volgens de OESO het gevolg zijn van geografische en wettelijke beperkingen in veel steden, onder meer in verband met ruimtelijke ordening en bestemmingsplannen²⁶; overwegende dat een gestroomlijnd en efficiënt vergunningsstelsel de huisvestingscrisis aanzienlijk zou kunnen verlichten; overwegende dat de EU op 13 mei 2022 richtsnoeren heeft uitgevaardigd om vergunningsprocedures voor de uitrol van installaties voor hernieuwbare energie te stroomlijnen en te versnellen, in het kader van een project van het instrument voor technische ondersteuning; overwegende dat planningsinstrumenten en -structuren moeten worden aangepast aan de ontwikkeling van woongebieden en vervoersnetwerken; overwegende dat vertragingen bij woningbouwprojecten worden veroorzaakt door versnipperd bestuur, starre regelgeving, beperkte administratieve capaciteit, overlappende regels en juridische uitdagingen; overwegende dat deze inefficiënties het woningaanbod beperken en de kosten doen stijgen, met name in regio's met een grote vraag; overwegende dat het vereenvoudigen van procedures, het verminderen van buitensporige bureaucratie, het waarborgen van tijdige besluiten, het versterken van de rechtszekerheid, het waarborgen van een evenwichtige toegang tot de rechter en het verbeteren van het bestuur en de coördinatie tussen de verschillende actoren van cruciaal belang zijn om het concurrentievermogen te verbeteren en de oplevering van fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting te versnellen;

- I. overwegende dat het nettoruimtebeslag in functionele stedelijke gebieden in de EU tussen 2012 en 2018 ongeveer 450 km² per jaar bedroeg; overwegende dat uit gegevens van Eurostat blijkt dat de oppervlakte voor de bouw van woon- en dienstenfaciliteiten tussen 2018 en 2022 met nog eens 4 900 km² is toegenomen; overwegende dat de meeste lidstaten volgens het Europees Milieuagentschap in deze periode meer land in stedelijk gebruik hebben omgezet dan zij opnieuw hebben genaturaliseerd, waarbij akkerland (47 %) en grasland (36 %) het zwaarst zijn getroffen; overwegende dat huisvesting op het platteland wordt gekenmerkt door brede en onderling verbonden uitdagingen, waaronder demografische verschuivingen, financiële belemmeringen, ruimtelijke ongelijkheid, snelle economische veranderingen, stijgende huizenprijzen en de noodzaak van energietransitie en industriële transformatie, die de toegang tot land voor landbouwers, met name jonge landbouwers, ondermijnen en het aanbod aan fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting belemmeren;
- J. overwegende dat 10,6 % van de EU-burgers aangaf niet in staat te zijn geweest hun huis in 2023 voldoende te verwarmen²⁷; overwegende dat in belangrijke EU-wetgeving om financiële stabiliteit op lange termijn te bereiken, zoals de richtlijn energieprestatie van gebouwen²⁸ en de richtlijn energie-efficiëntie²⁹, technische vereisten zijn vastgesteld

²⁶ OESO, “Brick by Brick: Building Better Housing Policies” (Steen per steen: een beter huisvestingsbeleid tot stand brengen), uitgeverij van de OESO, Parijs, 2021.

²⁷ Eurostat, “SDG 7 – Affordable and clean energy”, (SDG 7 – Betaalbare en schone energie), website van Eurostat, april 2025.

²⁸ Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

met betrekking tot duurzaamheid, energie-efficiëntie en veiligheid; overwegende dat in de richtlijn energie-efficiëntie, die in 2023 is herzien, het energie-efficiëntiestreefcijfer van de EU is verhoogd en dat zij tegen 2030 een verdere vermindering van het energieverbruik met 11,7 % vereist; overwegende dat het verbeteren van de energie-efficiëntie van gebouwen een industriële kans biedt, maar dat afhankelijkheid van componenten van buiten de EU tot strategische kwetsbaarheid en verlies aan toegevoegde waarde leidt; overwegende dat de EU-wetgeving tot doel heeft hoogwaardige, toekomstbestendige huisvesting tot stand te brengen, maar ook de bouwkosten doet toenemen, die uiteindelijk door kopers en huurders worden gedragen; overwegende dat een warm en veilig huis geen voorrecht mag zijn en dat niemand aan zijn lot mag worden overgelaten, waarbij realistische oplossingen op EU-, nationaal en lokaal niveau moeten worden verwezenlijkt;

- K. overwegende dat energiearmoede een probleem is dat alle lidstaten treft en onevenredige gevolgen heeft voor kwetsbare gezinnen, waaronder kinderen en ouderen, met name in grote, verouderde woonblokken met een lage energie-efficiëntie, wat tot hoge verwarmingskosten leidt; overwegende dat in 2023 in de EU 14,5 miljoen kinderen in huizen met lekken, vocht of schimmel woonden en dat elk jaar 154 000 Europeanen voortijdig sterven als gevolg van slechte luchtkwaliteit binnenshuis; overwegende dat 75 % van het gebouwenbestand in de EU slechte energieprestaties vertoont; overwegende dat energie-efficiënte gebouwen die draaien op hernieuwbare energie, de energierekening kunnen verlagen, de gezondheid en het welzijn kunnen verbeteren en de operationele kosten op lange termijn tot een minimum kunnen beperken; overwegende dat gebouwen in de EU 40 % van het eindenergieverbruik opslokken; overwegende dat alle EU-lidstaten uiterlijk op 31 december 2025 een ontwerp van een nationaal plan voor de renovatie van gebouwen hadden moeten opstellen; overwegende dat de plannen essentiële informatie voor huisvestingsbeleid zullen bevatten, met inbegrip van een overzicht van het nationale gebouwenbestand, de investeringsbehoeften en de financieringsbronnen; overwegende dat het tempo en de mate van renovaties nog steeds ontoereikend zijn; overwegende dat energie-efficiënte renovatie onaantrekkelijk is voor ouderen, die het vaakst oude huizen bezitten; overwegende dat het “renovatiegolf”-initiatief energie-efficiënte aanpassingen moet bevorderen die met redelijke kostenefficiëntie bepaalde energieprestatieniveaus opleveren;
- L. overwegende dat in bepaalde lidstaten op huisvesting mogelijk een buitensporige belastingdruk rust, waarbij het marginale effectieve belastingtarief voor door de eigenaar bewoonde woningen in sommige lidstaten tot 30 % bedraagt, waardoor prikkels voor particuliere investeringen in huisvesting afnemen; overwegende dat in West-Europa de aankoop van grond ongeveer 40 % van de uiteindelijke aankoopprijs van een huis kan uitmaken, en tot 60 % van de uiteindelijke aankoopprijs in de dichtstbevolkte gebieden; overwegende dat dergelijke hoge belastingtarieven met name jonge gezinnen ervan weerhouden hun eerste woning te kopen, waardoor de demografische uitdagingen nog groter worden; overwegende dat hervormingen van de onroerendgoedbelasting de efficiëntie ervan kunnen verbeteren, de financiële stabiliteit

²⁹ Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (PB L 231 van 20.9.2023, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

kunnen ondersteunen en verstoringen op de woningmarkten kunnen verminderen³⁰; overwegende dat evenwichtige fiscale stimulansen, zoals lagere belastingen voor eerste kopers, huisvesting betaalbaarder kunnen helpen maken; overwegende dat verlichting van de belastingdruk op fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting de toegang van gezinnen tot hoogwaardige woningen kan verbeteren;

- M. overwegende dat de bouwsector goed is voor ongeveer 9 % van het bbp van de EU; overwegende dat de bouwkosten sinds 2021, na de COVID-19-pandemie, aanzienlijk zijn gestegen³¹ – met gevolgen voor verschillende economische sectoren, waaronder de bouw – en verder werden opgedreven door de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, die heeft geleid tot verstoringen in de toeleveringsketen voor bouw- en renovatiematerialen, hogere energieprijzen en prijzen van bouwmaterialen, een tekort aan arbeidskrachten en stijgende rentevoeten; overwegende dat de sterke stijging van de kosten van bouwmaterialen en energie met name acuut voelbaar is in afgelegen gebieden, in de ultraperifere gebieden en op eilanden;
- N. overwegende dat de bouwproductie, ondanks enig herstel nadien, in 2019 nog steeds 8,3 % lager lag dan in 2007 het geval was; overwegende dat de productiviteit, doeltreffendheid en kosteneffectiviteit kunnen worden verbeterd door middel van digitale, gestroomlijnde en centrale vergunningverlening, verbeterde administratieve procedures, robotisering, artificiële intelligentie, modulaire bouw en bouw die niet op locatie plaatsvindt, hergebruik van bouwmaterialen, seriematige en industriële bouw en andere maatregelen; overwegende dat technologie de veiligheid en arbeidsomstandigheden in de bouwsector, met inbegrip van gezondheids- en veiligheidsnormen, moet verbeteren en tegelijkertijd moet bijdragen tot ecologische en sociale duurzaamheid; overwegende dat industriële prefabricage alleen al de bouwtijd met 20 tot 50 % kan verkorten en aanzienlijke energie- en kostenbesparingen kan opleveren, en dat innovatieve praktijken het inefficiënte gebruik van stedelijke ruimten kunnen helpen verminderen; overwegende dat er sprake is van een innovatiekloof in de bouwsector in de EU, aangezien slechts 6,5 % van de bedrijven marktleider is op het gebied van innovatie, terwijl 75,9 % van de bouwbedrijven in Europa niet innoveert³²; overwegende dat de EU de grootschalige toepassing van technologieën moet aanmoedigen die de energie-efficiëntieprestaties van het woningbestand verbeteren;

³⁰ OESO, “The Political Economy of Property Tax Reform” (De politieke economie van een hervorming van de onroerendgoedbelasting), OECD Working Papers on Fiscal Federalism nr. 18, website van de OESO, april 2014, https://www.oecd.org/en/publications/the-political-economy-of-property-tax-reform_5jz5pzvzv6r7-en.html; IMF, “Taxing Immovable Property: Revenue Potential and Implementation Challenges” (Belasting van onroerend goed: inkomstenpotentieel en uitvoeringsproblemen), e-bibliotheek van het IMF, mei 2013, <https://www.imf.org/en/publications/wp/issues/2016/12/31/taxing-immovable-property-revenue-potential-and-implementation-challenges-40594>.

³¹ Eurostat: Statistics Explained, “Construction producer price and construction cost indices overview” (Statistieken verklaard, Overzicht van de producentenprijsindex voor de bouw en de bouwkostenindex), website van Eurostat, oktober 2024.

³² Europese Investeringsbank Group, “Invested in housing – How innovation is improving construction” (Investeren in huisvesting: hoe innovatie de woningbouw verbetert), website van de Europese Investeringsbank Groep, juni 2025, <https://www.eib.org/en/essays/innovation-construction-affordable-sustainable-housing>.

- O. overwegende dat 69,2 % van de EU-huishoudens in 2023 eigenaren-bewoners waren³³, hetgeen aantoont dat vastgoedbezit een belangrijke motor is voor stabiliteit, intergenerationele rijkdom en beleggingsvrijheid; overwegende dat de helft van de huiseigenaren in de EU geen hypotheek heeft en dat ongeveer een kwart ervan nog steeds het risico loopt in armoede te vervallen³⁴; overwegende dat vastgoedbezit gezinnen en gepensioneerden extra financiële stabiliteit biedt; overwegende dat het gebrek aan respect voor eigendom gevolgen heeft voor gemeenschappen en kleine eigenaren, met name in gevallen van illegale bewoning of langdurig misbruik van een woning in het kader van contractuele betrekkingen die niet doeltreffend worden gehandhaafd; overwegende dat particulier eigendom wordt bedreigd door illegale bewoning, ook wel kraken genoemd, en systematische niet-betaling van huur, wat schadelijk is voor gemeenschappen en met name kleine eigenaren van onroerend goed, waardoor zij gedwongen worden de markt te verlaten en hun eigendom rechtmatig terug te krijgen, waardoor het beschikbare aanbod afneemt en de prijzen stijgen; overwegende dat illegaal verblijf in een onroerend goed het Handvest van de grondrechten van de EU ondermijnt en een schending van de rechtsstaat vormt; overwegende dat de EU, de lidstaten en overheidsdiensten ervoor verantwoordelijk zijn de rechten van vastgoedeigenaren te handhaven en bijzondere steun te verlenen aan kleinschalige eigenaren, gezinnen in nood en kwetsbare huishoudens;
- P. overwegende dat een derde van de EU-bevolking huurder is en dat velen van hen geen adequate huisvesting hebben; overwegende dat dit laat zien dat veerkrachtige en crisisbestendige huisvestingssystemen, zoals huurwoningen, sociale woningen en coöperatieve huisvesting, nodig zijn; overwegende dat er verschillende modellen bestaan met een evenwicht tussen de bescherming van eigenaren en huurders van onroerend goed; overwegende dat het begrip gedwongen uitzetting verwijst naar het permanent of tijdelijk verwijderen van personen, gezinnen of gemeenschappen uit hun huis en/of van het stuk grond waarop ze wonen, zonder de beschikbaarheid van of toegang tot passende vormen van juridische of andere bescherming; overwegende dat de lidstaten en de lokale en regionale overheden primair verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van huisvestingssteun aan kwetsbare huishoudens, met name in geval van uitzetting; overwegende dat veilige en stabiele huisvesting, in eigendom of gehuurd, van essentieel belang is voor het welzijn van personen en gemeenschappen; overwegende dat mechanismen voor de vertegenwoordiging van huurders en gemeenschappen moeten worden ontwikkeld en ondersteund; overwegende dat onvoldoende bescherming van huurders en kwetsbare huishoudens de sociale cohesie, gelijkheid en stabiliteit ondermijnt;
- Q. overwegende dat ondernemingen in de bouw- en renovatiesector gewag hebben gemaakt van een gebrek aan geschoold personeel³⁵; overwegende dat de bouwsector een

³³ Eurostat, “Living conditions in Europe – housing” (Levensomstandigheden in Europa – huisvesting), website van Eurostat, november 2025, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_housing.

³⁴ Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden (Eurofound), “Living conditions and quality of life – Unaffordable and inadequate housing in Europe” (Levensomstandigheden en levenskwaliteit – Onbetaalbare en ontoereikende huisvesting in Europa), 2023, blz. 20, <https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/all/unaffordable-and-inadequate-housing-europe>.

³⁵ Europese Arbeidsautoriteit, “Report on labour shortages and surpluses 2023” (Verslag over tekorten en overschotten op de arbeidsmarkt 2023), mei 2024, blz. 51.

van de vijf sectoren met de grootste tekorten aan arbeidskrachten in Europa is; overwegende dat de bouwsector goed is voor 18 miljoen rechtstreekse banen en een belangrijke motor is voor economische groei in de EU; overwegende dat uit gegevens van Eurofound³⁶ blijkt dat de kwaliteit van banen een belangrijke factor is bij het aantrekken van meer werknemers in de bouwsector, en dat tekorten aan arbeidskrachten worden veroorzaakt door uitdagende arbeidsomstandigheden en relatief hoge niveaus van tijdelijk werk en zelfstandige arbeid als gevolg van lange onderaannemingsketens en de cyclische en projectmatige aard van de werkgelegenheid in de sector; overwegende dat het aanpakken van deze tekorten investeringen in beroepsonderwijs en -opleiding, leerlingplaatsen en een leven lang leren vereist, waarbij ervoor wordt gezorgd dat banen in de sector aantrekkelijk zijn door middel van eerlijke contracten, fatsoenlijke lonen en stabiele arbeidsvoorwaarden; overwegende dat betere arbeidsomstandigheden, strengere gezondheids- en veiligheidsnormen en andere stimulansen van essentieel belang zijn om werknemers in deze risicovolle sector te beschermen, om van de bouw een duurzaam en aantrekkelijk loopbaantraject te maken, om de oplevering van een hoogwaardig woningbestand op lange termijn te waarborgen en om het concurrentievermogen en innovatie in de Europese bouwsector te stimuleren;

- R. overwegende dat de huisvestingscrisis een grote belemmering vormt voor het aantrekken en behouden van talent in de lidstaten; overwegende dat arbeidsmigranten en seizoenarbeiders een bijdrage leveren aan belangrijke sectoren in de hele EU, maar dat velen van hen worden ondergebracht in overvolle of slechte huisvesting; overwegende dat in verschillende stedelijke gebieden in de EU de concentratie van arbeidsmigranten en seizoenarbeiders in specifieke wijken die al met sociaal-economische uitdagingen worden geconfronteerd, kan leiden tot ruimtelijke segregatie, slechte huisvestingsomstandigheden en sociale spanningen; overwegende dat de Europese Arbeidsautoriteit de oprichting van brievenbusfirma's, niet-naleving van arbeidsvoorwaarden, schijnzelfstandigheid, frauduleuze inschrijvingen bij de sociale zekerheid en misbruik van detachering van onderdanen van derde landen heeft aangemerkt als de belangrijkste inbreuken in de sector; overwegende dat de verantwoordelijkheid van de particuliere sector om een einde te maken aan dit soort praktijken duidelijk moet worden omschreven; overwegende dat de sociale partners in de bouwsector een actieve rol moeten blijven spelen bij de bestrijding van zwartwerk;
- S. overwegende dat in 2019 ongeveer 3,4 miljoen ondernemingen actief waren in de bouwsector van de EU³⁷, vooral kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's)³⁸, die een toegevoegde waarde van 549 miljard EUR opleverden en werk boden aan 12,7 miljoen mensen; overwegende dat zelfstandigen, micro-ondernemingen en kmo's de belangrijkste arbeidskrachten in de sector vormen en van cruciaal belang zijn voor

³⁶ Eurofound, "Building on growth potential: Preparing the construction sector for the twin transitions" (Bouwen aan groeipotentieel: de bouwsector voorbereiden op de dubbele transitie), december 2025, <https://www.eurofound.europa.eu/en/publications/all/building-on-growth-potential-preparing-the-construction-sector-for-the-twin-transitions>.

³⁷ Eurostat, "Key figures on European business – Construction" (Kerncijfers over het Europese bedrijfsleven – Bouwsector), website van Eurostat, juni 2022, <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/htmlpub/key-figures-on-european-business-2022/construction.html>.

³⁸ SMEunited, "Construction" (Bouw), website van SMEunited, <https://www.smeunited.eu/policies/sectors/construction>.

het concurrentievermogen van de sector, en daarom een ondersteunend en stabiel regelgevings- en investeringsklimaat vereisen; overwegende dat de vastgoedsector in 2022 werkgelegenheid bood aan 2,7 miljoen mensen, wat neerkomt op 1,7 % van alle banen in de bedrijfseconomie van de EU, en dat deze sector betere toegang moet krijgen tot krediet en andere financiële steun; overwegende dat steun aan de particuliere sector, of het nu gaat om nationale of EU-steun, gericht moet zijn op het stimuleren van de betrokkenheid van kmo's, naast grotere entiteiten, om zo aan een gezonde, concurrerende bouwsector bij te dragen en de omvang en soorten van woningbouwprojecten te diversifiëren;

- T. overwegende dat toerisme een essentiële economische motor voor de EU is, aangezien het 10 % bijdraagt aan het bruto binnenlands product van de EU en aanzienlijke effecten heeft op de groei, de werkgelegenheid en de sociale ontwikkeling, waardoor het een troef vormt voor het aanpakken van economische neergang en werkloosheid; overwegende dat voorgestelde maatregelen of acties toerisme niet in een negatief daglicht mogen stellen of toerisme niet mogen ontmoedigen; overwegende dat regelingen voor kortetermijnverhuur, variërend van hele woningen tot afzonderlijke kamers, een positieve bijdrage kunnen leveren aan de lokale economie, ontvolking kunnen helpen tegengaan door plattelandstoerisme te bevorderen, het behoud van oude gebouwen kunnen ondersteunen en eigenaren en huurders een extra bron van inkomsten kunnen bieden; overwegende dat het gebruik van woningen voor toeristische doeleinden ook extra inkomsten voor gezinnen kan genereren, hun economische onafhankelijkheid kan ondersteunen en als financieringsbron voor energie-efficiënte renovatie van gebouwen kan dienen; overwegende dat uit gegevens echter blijkt dat de markt voor kortetermijnverhuur steeds professioneler en meer geconcentreerd is geworden, gaande van kleinschalige vastgoedeigenaren tot vastgoedbeleggers; overwegende dat uit studies is gebleken dat kortetermijnverhuur van accommodatie in bepaalde wijken van Barcelona, Parijs en Rome tussen 17 % en 25 % van alle wooneenheden uitmaakt; overwegende dat gasten in de EU in 2024 854,1 miljoen overnachtingen in het kader van kortetermijnverhuur hebben geboekt, zijnde 18,8 % meer dan in 2023; overwegende dat de toename van het aantal accommodaties voor kortetermijnverhuur en de achteruitgang van huisvesting voor langere termijn ten koste kunnen gaan van residentiële huisvesting, met name in regio's met veel toerisme zoals grote steden en kust-, eiland- en ultraperifere gebieden; overwegende dat er meer empirische studies nodig zijn om maatregelen tegen de toename van kortetermijnverhuur te onderbouwen; overwegende dat er diverse oplossingen nodig zijn, gezien de uiteenlopende aard van de lokale realiteit en het aantal gemeenten en lokale territoriale entiteiten in de EU; overwegende dat het versnipperde en inconsistente rechtskader van de EU inzake kortetermijnverhuur de handhaving ondermijnt; overwegende dat regio's en steden instrumenten nodig hebben om rechtsonzekerheid aan te pakken; overwegende dat de regulering van deze activiteit, indien nodig, beter kan worden verwezenlijkt op een niveau dat dicht bij de burger staat, zoals voorgeschreven door het subsidiariteitsbeginsel en in overeenstemming met de rechtspraak van de EU;
- U. overwegende dat toegang tot huisvestingsfinanciering essentieel is om te voldoen aan huisvestingsbehoeften en om bouw, renovatie en herbestemming te ondersteunen, met name voor de ongeveer 3,8 miljoen kmo's die in de bouwsector van de EU actief zijn; overwegende dat betere toegang tot krediet, zonder afbreuk te doen aan macro-economische voorzichtigheid, deel moet uitmaken van een evenwichtig antwoord op de huisvestingscrisis; overwegende dat de toegang tot krediet voor de bouw sinds 2008 aanzienlijk is aangescherpt en dat banken melding maken van een afnemende vraag naar

leningen in de hele EU, aangezien de hypotheekrentes zijn gestegen, waardoor de uitbreiding van het aanbod aan betaalbare woningen en de duurzame renovatie van het bestaande bestand worden beperkt; overwegende dat het volledige prudentiële kader in de eerste plaats gericht moet zijn op het waarborgen van financiële stabiliteit, met de nadruk op deugdelijke bankcriteria en het voorkomen van vastgoedbubbels; overwegende dat particuliere ontwikkelaars een belangrijke rol kunnen spelen om op efficiënte, duurzame en betaalbare wijze diverse oplossingen voor huisvesting te bieden; overwegende dat het daarom nuttig kan zijn particuliere investeringen aan te trekken; overwegende dat de renovatie, verbouwing en uitbreiding van het bestaande woningbestand een kosteneffectieve en snelle oplossing is voor de huisvestingscrisis; overwegende dat volgens de Europese Centrale Bank de afgelopen 15 jaar de verschillen in de toegang tot de markt voor residentieel vastgoed zijn toegenomen, waarbij huishoudens met een laag en middeninkomen meer moeilijkheden ondervinden bij het verkrijgen van krediet voor de aankoop van een woning; overwegende dat toegang tot leningen voor de aankoop van een woning moeilijk kan zijn, met name voor jonge gezinnen en in plattelandsgebieden, en dat daarom toegang tot betaalbare langetermijnfinanciering nodig is; overwegende dat de regulering van hypotheekmarkten een belangrijke rol kan spelen bij het ondersteunen van de betaalbaarheid van huisvesting; overwegende dat de banden tussen vastgoedtrusts en -fondsen, banken en andere institutionele beleggers risico's voor de financiële stabiliteit kunnen inhouden; overwegende dat dergelijke onderlinge verbanden op transparante wijze moeten worden gerapporteerd;

- V. overwegende dat sociale en betaalbare huisvesting wordt gefinancierd door nationale, regionale en lokale overheden, waarbij de EU een sleutelrol speelt door middel van financieringsinstrumenten, het faciliteren van samenwerking en de uitwisseling van beste praktijken tussen lidstaten en steden; overwegende dat investeringen in sociale en betaalbare woningen sinds de financiële crisis van 2008 drastisch zijn afgenomen; overwegende dat het aandeel van openbare, coöperatieve en sociale huisvesting gestaag afneemt; overwegende dat slechts 7 % van de middelen van de herstel- en veerkrachtfaciliteit van de EU in 2024 aan sociale huisvesting en andere sociale infrastructuur werd besteed; overwegende dat er bij de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit sprake is geweest van een gebrek aan transparantie en duidelijkheid bij de vaststelling van en het toezicht op de criteria op nationaal niveau; overwegende dat nationale stimuleringsbanken en -instellingen een essentiële rol spelen bij de financiering van fatsoenlijke, betaalbare en duurzame huisvesting, het aantrekken van particuliere investeringen en het versterken van het financieringskader op nationaal en regionaal niveau; overwegende dat nationale stimuleringsbanken en -instellingen meer dan 380 000 woningen in de hele EU hebben aangeboden en alleen al in 2023 bijna 50 miljard EUR aan financiering voor de huisvestingssector hebben toegezegd, waardoor zij initiatieven op EU-niveau aanzienlijk hebben aangevuld met hun jarenlange deskundigheid en ervaring; overwegende dat de toegang tot programma's voor sociale huisvesting voor de meest kwetsbare groepen moet worden gewaarborgd;
- W. overwegende dat de Europese Investeringsbank (EIB) Groep in juni 2025 haar eerste actieplan voor betaalbare huisvesting heeft gelanceerd; overwegende dat het actieplan van de EIB financiële instrumenten omvat zoals schuldfinanciering, leningen via tussenpersonen, eigen vermogen en adviesdiensten, terwijl haar status van investeringsbank behouden blijft en haar AAA-status niet in het gedrang komt; overwegende dat volgens de EIB een van de belangrijkste uitdagingen van de huisvestingscrisis het gebrek aan aanbod is, vanwege een breed scala aan factoren,

hetgeen van invloed is op de sociale cohesie en het concurrentievermogen van de EU en plaatselijk kan verschillen; overwegende dat de EIB-groep haar aanpak baseert op kernprioriteiten, zoals betaalbare huisvesting, innovatieve huisvesting en renovaties, zodat de kosten voor huishoudens dalen en de energiezekerheid op lange termijn wordt versterkt; overwegende dat er nog steeds behoefte is aan meer transparantie en duidelijkheid van de kant van de EIB over de beschikbare financiering voor huisvesting, met inbegrip van soorten instrumenten, financiële voorwaarden, subsidiabiliteitscriteria, medefinancieringsvereisten, tijdschema's, garanties en flexibele regelingen voor bijzondere gevallen en specifieke gebieden zoals plattelandsgebieden, eilanden en ultraperifere gebieden; overwegende dat het gebrek aan duidelijke informatie en mechanismen de toegang voor regio's en gemeenten belemmert, wat tot vertragingen leidt en de huisvestingscrisis verergert;

- X. overwegende dat het voorstel van de Commissie inzake de tussentijdse evaluatie van de cohesiebeidsfondsen voorziet in de mogelijkheid om de beschikbare middelen voor betaalbare huisvesting te verdubbelen en om de lidstaten vrijwillig een deel van hun huidige financieringsprogramma's te laten overhevelen; overwegende dat de Europese Rekenkamer heeft benadrukt dat dit voorstel geen enkele verwijzing bevat naar een kloofanalyse om vast te stellen waar interventie door de EU het meest nodig is; overwegende dat de 7,5 miljard EUR steun die de EU in het kader van de cohesiefondsen voor huisvesting veil heeft, 2 % van de totale financiering van het cohesiebeleid (379 miljard EUR) voor de periode 2021-2027 vertegenwoordigt; overwegende dat de lidstaten volgens de Commissie in hun plannen voor nationaal en regionaal partnerschap een besluit zullen nemen over de bedragen die aan huisvesting en cohesiegerelateerde uitgaven worden besteed; overwegende dat dit hun vermogen dreigt te ondermijnen om middelen van het cohesiebeleid en innovatieve projecten op het gebied van betaalbare huisvesting te benutten; overwegende dat de Commissie en de lidstaten meerjarige beleidsmaatregelen moeten vaststellen die erop gericht zijn nationale bestanden aan betaalbare en duurzame woningen tot stand te brengen en renovaties te bevorderen die de kosten voor huishoudens doen dalen; overwegende dat de middelen van het cohesiebeleid strategisch en met efficiënte en transparante procedures moeten worden ingezet, met inachtneming van de rechten van werknemers en collectieve overeenkomsten om eerlijke concurrentie te waarborgen; overwegende dat het cohesiebeleid alleen de huisvestingscrisis niet kan oplossen, aangezien volgens de economische analyse die voor het EIB-verslag 2024-2025 is uitgevoerd de investeringskloof op het gebied van betaalbare huisvesting wordt geraamd op 270 miljard EUR per jaar; overwegende dat overheidsmiddelen kunnen worden aangevuld met het aantrekken van particuliere investeringen; overwegende dat de herverdeling van niet-bestede middelen van het Fonds voor een rechtvaardige transitie de bouw van woningen zou kunnen ondersteunen, aangezien de Commissie de lidstaten heeft aangemoedigd om niet-bestede middelen naar betaalbare, duurzame en fatsoenlijke huisvesting te laten vloeien;
- Y. overwegende dat de huisvestingscrisis die miljoenen burgers in de EU aan den lijve ondervinden, vooral jongeren hard treft; overwegende dat jongeren in de EU in 2023 gemiddeld op de leeftijd van 26,3 jaar het ouderlijk huis verlieten³⁹, en dat in bepaalde lidstaten bijna 70 % van de jongvolwassenen tussen 18 en 34 jaar geen alternatief had

³⁹ Eurostat, "Age of leaving the parental home steady in 2023" (De leeftijd waarop het ouderlijk huis wordt verlaten, blijft in 2023 stabiel), website van Eurostat, 30 september 2024.

dan bij hun ouders te blijven wonen⁴⁰; overwegende dat in 2024 bijna de helft (49,1 %) van alle jongvolwassenen tussen 18 en 34 jaar in de EU bij ten minste één ouder woonde of bijdroeg aan dan wel profiteerde van het inkomen van het huishouden; overwegende dat in 2024 bijna de helft (47,2 %) van de jongvolwassenen in de EU die bij ten minste één ouder woonden of bijdroegen aan dan wel profiteerden van het inkomen van het huishouden, student waren of anderszins buiten de beroepsbevolking vielen⁴¹; overwegende dat jongere generaties door later het ouderlijk huis te verlaten geen onafhankelijk leven kunnen beginnen en dat veel burgers er derhalve toe worden gedwongen belangrijke beslissingen in het leven uit te stellen, zoals het stichten van een gezin, zelfstandig wonen of verhuizen om een beroepsloopbaan te beginnen; overwegende dat toegang tot huisvesting voor jongeren de eerste stap is om hun onafhankelijkheid en de verwezenlijking van hun doelstellingen en wensen mogelijk te maken; overwegende dat huisvesting direct van invloed is op demografische trends; overwegende dat 40,7 % van de totale studentenpopulatie in de EU niet thuis woont, maar dat slechts 38 % in studentenaccommodatie verblijft die door universiteiten, overheidsinstanties of erkende exploitanten wordt beheerd⁴²; overwegende dat deze situatie wijst op een structureel tekort van ongeveer 4,8 miljoen bedden in de hele EU⁴³, hetgeen aantoont dat er dringend behoefte is aan gecoördineerde Europese, nationale en lokale maatregelen om betaalbare en hoogwaardige studentenhuysvesting uit te breiden en te verbeteren; overwegende dat hoge huisvestingskosten en een tekort aan fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huurwoningen en starterswoningen de ongelijkheid tussen de generaties hebben vergroot;

- Z. overwegende dat in veel lidstaten de huren sneller stijgen dan de inkomens, de wachtlijsten voor openbare huisvesting aangroeien en de toegang tot fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting voor huishoudens met een laag en middeninkomen steeds moeilijker wordt; overwegende dat het verlies aan koopkracht binnen huishoudens met een laag en middeninkomen en de stijgende huisvestingskosten hun kansen verkleinen om een betaalbare woning te kopen of te huren, wat ook bredere demografische en sociaal-economische gevolgen heeft, zoals meer sociale uitsluiting; overwegende dat in 13 van de 16 lidstaten waarvoor gegevens beschikbaar zijn, het aantal woningtransacties in 2023 is afgenomen ten opzichte van 2022, wat betekent dat de verkoop voor een tweede jaar op rij is gedaald⁴⁴; overwegende dat het van essentieel

⁴⁰ Eurostat, “Share of young adults aged 18-34 living with their parents by self-defined current economic status” (Aandeel jongvolwassenen tussen 18 en 34 jaar die bij hun ouders woonden, volgens hun zelfverkleerde huidige economische status), website van Eurostat, juli 2025.

⁴¹ Eurostat, “Key Figures on European Living Conditions” (Belangrijke cijfers over de levensomstandigheden in Europa), september 2025

⁴² Eurostat, “Share of young adults aged 18-34 living with their parents by self-defined current economic status” (Aandeel jongvolwassenen tussen 18 en 34 jaar die bij hun ouders woonden, volgens hun zelfverkleerde huidige economische status), website van Eurostat, juli 2025.

⁴³ Eurostudent VIII, “Housing situation: living away from home, 2021–2024” (Huisvestingssituatie van uitwonenden, 2021-2024).

⁴⁴ Declós, C., “From market good to social right? Shifting approaches to housing in Europe” (Van marktgoed naar sociaal recht? De aanpak van huisvesting in Europa verandert), Barcelona Centre for International Affairs, 30 september 2021, <https://www.cidob.org/en/events/market-good-social-right-shifting-approaches-housing-europe>.

belang is niet alleen meer betaalbare woningen aan te bieden, maar dat ook op strategische plaatsen te doen, met name nabij arbeidscentra, openbare diensten en duurzame vervoersnetwerken, om de lasten van woon-werkverkeer te verminderen en de levenskwaliteit te verbeteren; overwegende dat een inclusief huisvestingsbeleid deze ongelijkheden moet aanpakken en ervoor moet zorgen dat iedereen, ongeacht zijn achtergrond of status, toegang heeft tot fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting;

- AA. overwegende dat sociale en betaalbare huisvesting wordt gefinancierd door nationale, regionale en lokale overheden, waarbij de EU een sleutelrol speelt door hen te ondersteunen, onder meer door middel van haar staatssteunregels; overwegende dat er noch in de academische literatuur, noch in het EU-acquis consistente definities van betaalbare huisvesting en sociale huisvesting bestaan, en dat de criteria om deze vast te stellen onder de bevoegdheid van de afzonderlijke lidstaten vallen, naargelang van de nationale en regionale omstandigheden; overwegende dat VN-Habitat huisvesting als betaalbaar beschouwt wanneer de maandelijkse netto-uitgaven voor huisvesting niet meer bedragen dan 30 % van het totale maandelijkse inkomen van een huishouden⁴⁵; overwegende dat de OESO sociale huisvesting definieert als huurwoningen die worden aangeboden tegen prijzen onder de marktprijs en die doelgericht zijn en worden toegewezen volgens specifieke regels; overwegende dat deze benaderingen verenigbaar zijn met de definities en criteria die worden gehanteerd in de lidstaten die beleid en een regelgevingskader voor betaalbare huisvesting hebben en gedetailleerde categorieën voor betaalbare huisvesting, inkomensdrempels en sociale criteria vaststellen om te bepalen wie bij de toewijzing prioriteit krijgt; overwegende dat het Parlement actief deelneemt aan dit debat en van plan is bij te dragen aan de definities na verdere interactie en in overleg met andere EU-instellingen, de lidstaten en belanghebbenden; overwegende dat in de definities moet worden bepaald dat de toegang tot markten voor betaalbare huisvesting openstaat voor alle dienstverleners; overwegende dat het aanbieden van sociale huisvesting, als onderdeel van diensten van algemeen economisch belang, in de eerste plaats bedoeld is voor achtergestelde burgers of sociaal kansarme groepen die geen huisvesting tegen marktvoorwaarden kunnen vinden; overwegende dat er een effectbeoordeling had moeten worden uitgevoerd om na te gaan hoe deze definities de toegang tot en het aanbod aan sociale en betaalbare huisvesting in de lidstaten zullen beïnvloeden; overwegende dat er in veel steden in de EU doeltreffende oplossingen zijn ontwikkeld om huisvesting betaalbaarder te maken door middel van publiek-private partnerschappen, waarbij overheidsinstanties samenwerken met coöperatieve of non-profitactoren om daadwerkelijk betaalbare en sociale huisvesting aan te bieden;
- AB. overwegende dat personen met een handicap tot de groepen behoren die het zwaarst worden getroffen wat betreft toegang tot fatsoenlijke en betaalbare huisvesting; overwegende dat te veel personen met een handicap nog steeds in niet-passende woningen verblijven als gevolg van het gebrek aan toegankelijke huisvesting; overwegende dat de lidstaten toegankelijke, gemeenschapsgebaseerde huisvesting moeten uitbreiden om de toezeggingen van de EU in het kader van het VN-Verdrag

⁴⁵ UN-Habitat, “Capacity Development on SDGs Indicators” Monitoring and Reporting – Indicator 11.1.1: Adequate housing and slum upgrading” (Capaciteitsopbouw voor toezicht op en verslaglegging over de indicatoren voor de duurzameontwikkelingsdoelstellingen – Indicator 11.1.1: geschikte huisvesting en verbetering van sloppenwijken), website van VN-Habitat, april 2022.

inzake de rechten van personen met een handicap na te komen; overwegende dat 11,1 % van de personen met een handicap in 2023 gebukt gingen onder te hoge huisvestingskosten⁴⁶; overwegende dat 4,4 % van de personen met een handicap te maken heeft met ernstige woningnood; overwegende dat 70 tot 80 % van de bestaande woningvoorraad ongeschikt is voor zelfstandig wonen voor personen met een handicap; overwegende dat volgens schattingen in de EU meer dan 1 miljoen personen met een handicap jonger dan 65 jaar en meer dan 2 miljoen personen van 65 jaar en ouder in geïnstitutionaliseerde verzorgingsinstellingen wonen; overwegende dat onvoldoende toegankelijkheid van de woningvoorraad sociale uitsluiting vergroot en het vermogen van personen met een handicap om zelfstandig te leven en volledig en in gelijke mate aan de samenleving deel te nemen, beperkt;

- AC. overwegende dat voor doeltreffend huisvestingsbeleid in de hele EU transparante, betrouwbare, gedetailleerde en vergelijkbare statistieken beschikbaar moeten zijn; overwegende dat het verzamelen en vergelijken van gegevens een uitdaging blijft, aangezien het huisvestingsbeleid diepe wortels heeft in de lokale en territoriale context; overwegende dat de huidige datasets vaak versnipperd zijn en geen beeld geven van de territoriale dimensie van de dynamiek van huisvesting; overwegende dat het verzamelen van huisvestingsgegevens een beter begrip van locatiespecifieke trends en territoriale verschillen mogelijk zou maken; overwegende dat dergelijke gegevens van essentieel belang zijn voor het monitoren van de betaalbaarheid, het beoordelen van systeemrisico's en het sturen van empirisch onderbouwde beleidsvorming; overwegende dat er ook robuuste gegevens nodig zijn over dakloosheid, betaalbaarheid, ruimtebeslag, leegstand en het gebruik van het gebouwenbestand, en over renovaties en aanpassingen, teneinde doeltreffend beleid te ontwikkelen; overwegende dat het Parlement het proefproject EU-waarnemingspost voor land heeft opgezet, dat momenteel ten uitvoer wordt gelegd; overwegende dat bij de berekening van de kosten van levensonderhoud rekening wordt gehouden met huisvesting, waaruit blijkt dat er verschillen tussen de EU-landen bestaan wat betreft huizen- en nutsprijzen, op basis van koopkrachtpariteit en het totale prijsindexcijfer voor huishoudelijke uitgaven; overwegende dat de belangrijkste huisvestingsgerelateerde componenten van consumptiegoederen en -diensten elektriciteit, gas en andere brandstoffen omvatten⁴⁷; overwegende dat in 2021 19,5 % van de woningen in de EU onbewoond was, wat wil zeggen dat ze leeg stonden of als tweede woning dienden; overwegende dat dit een stijging met 23 % is ten opzichte van 2011;

De rol van de EU in het huisvestingsbeleid

De sociaal-economische gevolgen van de huisvestingscrisis

1. spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over de huisvestingscrisis in de EU en haar lidstaten, die afbreuk doet aan de waardigheid, gelijkheid en sociale cohesie; onderstreept dat miljoenen Europeanen als gevolg van de huisvestingscrisis te maken hebben met

⁴⁶ Eurostat. “Disability statistics – housing conditions” (Statistieken over handicaps – huisvestingsomstandigheden), juni 2025. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Disability_statistics_-_housing_conditions.

⁴⁷ Eurostat, “Statistics Explained — Comparative price levels of consumer goods and services” (Statistieken verklaard — vergelijkende prijsniveaus voor consumptiegoederen en -diensten), december 2025, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Comparative_price_levels_of_consumer_goods_and_services.

onzekere levensomstandigheden; benadrukt dat betaalbaarheid centraal staat in de huisvestingscrisis, met name voor jongeren, gezinnen met een laag en middeninkomen en kwetsbare groepen, waaronder ouderen en daklozen, die worden geconfronteerd met grotere belemmeringen bij de toegang tot adequate huisvesting; maakt zich zorgen over de uitdagingen waarmee jongeren te maken krijgen bij het verlaten van het ouderlijk huis en het maken van persoonlijke keuzes die invloed hebben op hun beroeps- en privéleven, zoals het stichten van een gezin of studeren en het vinden van een eerste baan die aansluit bij hun kwalificaties;

2. is bezorgd over de schadelijke sociaal-economische gevolgen van de huisvestingscrisis, die de toegang van mensen tot werkgelegenheid en de arbeidsmobiliteit van werknemers voor banen in grootstedelijke gebieden belemmert, waardoor onder meer tekorten aan werknemers ontstaan; benadrukt dat de huisvestingscrisis een belemmering is geworden voor het concurrentievermogen van Europa, aangezien zij de productiviteit ondermijnt en regio's minder aantrekkelijk maakt voor investeringen; is bezorgd over de gevolgen van de huisvestingscrisis voor de koopkracht van mensen, waardoor het voor bedrijven moeilijk wordt om geschikte arbeidskrachten te vinden; is vastbesloten om de lidstaten en de lokale en regionale overheden aan te moedigen meer politieke wil te tonen bij de ontwikkeling van op maat gesneden en innovatieve oplossingen en de integratie van huisvestingsbeleid in bredere sociale en economische strategieën;

De EU en nationale overheden

3. is zeer ingenomen met de toezegging van de Commissie om een ambitieus Europees plan voor betaalbare huisvesting op te stellen en uit te voeren; wijst erop dat het plan voor betaalbare huisvesting het subsidiariteitsbeginsel moet eerbiedigen, rekening houdend met de specifieke behoeften van elke lidstaat; is van mening dat het plan voor betaalbare huisvesting moet worden ontworpen om de huisvestingscrisis als een sociale noodsituatie aan te pakken;
4. verzoekt de Commissie terdege rekening te houden met het standpunt van het Parlement over de huisvestingscrisis; verzoekt de Commissie de eerste EU-top over huisvesting te organiseren, toegespitst op concrete oplossingen; benadrukt dat in het Europees plan voor betaalbare huisvesting prioriteit moet worden gegeven aan acties om woningen daadwerkelijk betaalbaarder te maken en de lidstaten te ondersteunen bij het opleveren van fatsoenlijke, duurzame en betaalbare woningen voor miljoenen Europeanen; wijst erop dat huisvesting onder de bevoegdheden van de lidstaten valt, maar erkent dat sectorale EU-wetgeving een weerslag kan hebben op de algemene levensvatbaarheid en de kostprijs van woningbouw en op de renovatie en herbestemming van huizen; benadrukt dat er EU-initiatieven zijn die een reële meerwaarde kunnen opleveren voor de aanpak van de huisvestingscrisis, niet in de laatste plaats door het volledige potentieel van de eengemaakte markt in de bouwsector te benutten, meer investeringen mogelijk te maken via het gebruik van EU-fondsen, de normen voor de kwaliteit van woningen te verhogen, het bewijsmateriaal te verbeteren door het verzamelen en delen van gegevens, inspanningen voor en investeringen in bij- en omscholing te ondersteunen, de mobiliteit van bouw personeel te vergemakkelijken en de vereenvoudiging van vergunningverlening te stimuleren; dringt erop aan dat het Europees plan voor betaalbare huisvesting wordt afgestemd op de Europese pijler van sociale rechten en bijdraagt aan het aanpakken van sociale ongelijkheden, het uitbannen van armoede in de EU en het bevorderen van sociale, economische en territoriale cohesie en opwaartse convergentie;

Lokale en regionale overheden

5. dringt erop aan dat de EU en haar lidstaten de desbetreffende bevoegdheden van lokale en regionale overheden eerbiedigen en benadrukken dat zij een sleutelrol spelen om de behoeften inzake huisvesting vast te stellen en bij te dragen aan nationale strategieën door gerichte maatregelen voor de lokale bevolking uit te werken; verzoekt de EU en de lidstaten gemeenten en regio's te stimuleren om de bouw, renovatie en herbesteding van woningen op hun grondgebied te bevorderen; merkt voorts op dat de huisvestingscrisis met name stedelijke en industriegebieden treft, maar dat zij zich eigenlijk voordoet in alle regio's, vooral regio's met permanente geografische belemmeringen, zoals plattlandsgebieden, het binnenland, eilanden, ultraperifere gebieden, grensgebieden met een groot aantal pendelaars, en kust- en afgelegen gebieden, vooral de gebieden met een groot risico op bevolkingsafname; benadrukt dat het belangrijk is geïntegreerde stedelijke strategieën uit te stippelen en te bevorderen met aandacht voor onderwijs, gezondheidszorg, infrastructuur (zoals water en elektriciteit), openbaar vervoer en recreatie, waarbij demografische uitdagingen op alle niveaus doeltreffend worden geïntegreerd in de beleidsvorming; dringt erop aan dat lokale en regionale overheden rechtstreeks en op gerichte wijze toegang krijgen tot de huisvestingsfondsen van de EU en dat zij gemachtigd worden om deze te beheren, aangezien zij dicht bij de realiteit van de lokale behoeften staan, zodat zij snel kunnen inspelen op huisvestingsproblemen;
6. benadrukt dat lokale en regionale overheden moeten worden betrokken bij het Europees plan voor betaalbare huisvesting; dringt erop aan om raadplegingsmechanismen, de coördinatie en intergemeentelijke samenwerking te verbeteren, partnerschappen te versterken en de lokale deskundigheid van lokale en regionale overheden te benutten, aangezien zij het best in staat zijn om de succesvolle opstelling en uitvoering van het plan te waarborgen; dringt aan op actieve deelname van belangrijke belanghebbenden aan de vormgeving en uitvoering van huisvestingsbeleid op lokaal niveau; dringt erop aan dat bij initiatieven op EU-niveau rekening wordt gehouden met de uiteenlopende regionale realiteit en wordt erkend dat verschillende territoriale contexten (zoals dichtbevolkte grootstedelijke gebieden, regio's met een krimpende bevolking, eilanden en ultraperifere gebieden) een op maat gesneden aanpak vereisen;
7. dringt erop aan vereenvoudiging te bevorderen door middel van een benadering van meerlagig bestuur en in overeenstemming met het partnerschapsbeginsel, met inbegrip van geïntegreerde administratieve structuren en digitale maatregelen zoals volledig digitale vergunningsprocedures en elektronische communicatie in verband met vergunningen, om de ontwikkeling van projecten voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting te ondersteunen, rekening houdend met de noodzaak om het bestaande woningbestand te renoveren;
8. verzoekt de Commissie samenwerking te bevorderen, beste praktijken uit te vaardigen die de diversiteit weerspiegelen van de uitdagingen waarmee ontvolkte gebieden, leeglopende gebieden en grens-, eiland- en ultraperifere gebieden worden geconfronteerd, en te voorkomen dat huisvestingsbeleid bijdraagt tot de ontvolking van bepaalde gebieden; verzoekt de EU en haar lidstaten lokale en regionale overheden te ondersteunen bij het vergroten van het aanbod aan openbare, coöperatieve en non-profit huisvesting; dringt aan op de bevordering van projecten voor digitale connectiviteit en vervoersverbindingen met hoofdsteden, grote steden en stedelijke centra, aangezien deze kunnen helpen om ontvolking tegen te gaan, het recht om te

blijven te waarborgen en de lokale bevolking in staat te stellen in hun plaats van herkomst te wonen, en tegelijkertijd het aantal beschikbare woningen op de markt te vergroten en het bestaande woningbestand te renoveren; verzoekt de Commissie een specifiek huisvestingsplan op te stellen waarin zowel de bouw- als de renovatiebehoefte van landelijke, ultraperifere en eilandgebieden aan bod komen en in dit verband grensoverschrijdend samen te werken, ondersteund door een onderzoek naar de levensomstandigheden in die regio's in Europa; verzoekt de Commissie en de lidstaten initiatieven te nemen, bijvoorbeeld via het cohesiebeleid, om plattlandsgebieden nieuw leven in te blazen door de infrastructuur te verbeteren, programma's voor woningbouw te ondersteunen en beleid te bevorderen dat plattlandsvernieuwing stimuleert en de ontwikkeling van kleine steden ondersteunt, om zo unieke uitdagingen aan te pakken, zoals beperkte infrastructuur en economische mogelijkheden;

9. steunt geïntegreerde territoriale en lokale ontwikkelingsstrategieën die erop gericht zijn plattlandsgebieden veerkrachtiger te maken door middel van op samenwerking gebaseerde en participatieve benaderingen, zoals uiteengezet in de langetermijnvisie voor de plattlandsgebieden van de EU en het samenwerkingskader van het plattlandspact, teneinde de unieke uitdagingen van landelijke, afgelegen en bergachtige gebieden in het huisvestingsbeleid aan te pakken; verzoekt de Commissie een "statuut van de EU-eilanden" voor te stellen, in combinatie met een "eilandenpact" naar het voorbeeld van het plattlandspact, met als doel het insulaire karakter als een onderscheidend kenmerk te erkennen en specifieke beleidsmaatregelen vast te stellen om eilanden te ondersteunen bij het opvangen van de extra kosten die het insulaire karakter met zich meebrengt, teneinde op eilanden fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting te bieden;
10. onderstreept dat er maatregelen nodig zijn om de huisvesting van bewoners te waarborgen en de diversiteit en vitaliteit van stedelijke gemeenschappen en de leefbaarheid van steden op lange termijn in stand te houden; benadrukt voorts dat bij stadsplanning gentrificatie moet worden aangepakt en wijst op het belang van stadsvernieuwingsbeleid, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat revitaliseringsmaatregelen er niet toe leiden dat bewoners, met inbegrip van langdurig ingezetenen en oudere huiseigenaren, worden verdreven of betaalbare woningen verloren gaan; benadrukt dat er voldoende middelen moeten worden toegewezen aan lokale en regionale overheden ter ondersteuning van capaciteitsopbouw, en dat de lidstaten moeten worden bijgestaan bij hun beleid inzake territoriale ontwikkeling, de bevordering van bouw, herbestemming, renovatie, investeringen en de stroomlijning van de vergunnings- en administratieve procedures in plattlandsgebieden, kleine en middelgrote gemeenten en gebieden die als minder aantrekkelijk worden beschouwd; onderstreept dat veel gemeenten met ernstige personeelstekorten kampen, wat hun vermogen beperkt om sociale en openbare huisvesting te plannen, te realiseren en te beheren en om adequaat toezicht te houden op de activiteiten van de particuliere sector; onderstreept dat een ontoereikende administratieve capaciteit bijdraagt tot wanbeheer, tijdrovende vergunningsprocedures en zwakke handhaving ten aanzien van onwettige praktijken;

Het aanbod aan betaalbare particuliere en openbare huisvesting vergroten

Regeldruk verminderen en vereenvoudiging bevorderen

11. onderstreept dat de huisvestingscrisis voornamelijk het gevolg is van het ontoereikende aanbod aan woningen, de beperkte investeringen in betaalbare en openbare huisvesting, ontoereikende regelgevingskaders, ontoereikende planning en sturing door de overheid, hoge grondprijzen, concurrerende ruimtelijke behoeften, stijgende bouwkosten, oplopende energie- en nutskosten, knelpunten in de infrastructuur, langdurige vergunningsprocedures, bevolkingsgroei en demografische veranderingen, tekorten aan arbeidskrachten, grootschalige wanpraktijken op het gebied van financialisering en een aanhoudende discrepantie tussen de vraag naar en het aanbod aan huisvesting; benadrukt dat de investeringen en het woningaanbod moeten worden verhoogd, met inbegrip van coöperatieve, sociale en non-profitmodellen, om de prijzen te helpen verlagen; verzoekt de overheidsdiensten dringend maatregelen te nemen om het aanbod aan betaalbare woningen te stimuleren door de regeldruk te verminderen, geen extra administratieve lagen te creëren, nodeloze belemmeringen en administratieve rompslomp uit de weg te ruimen en knelpunten in de lokale, nationale en EU-wetgeving die het concurrentievermogen van de bouw- en renovatiesector ondermijnen, weg te nemen; dringt aan op een uitgebreide horizontale EU-beoordeling van de wetgeving die van invloed is op het aanbod aan betaalbare, hoogwaardige en energie-efficiënte huisvesting, om onnodige overlappingsen en extra lasten voor de Europese burgers te voorkomen; verzoekt in dit verband om een gezamenlijke regelgevingscontrole door de Commissie en de Europese Rekenkamer van EU-wetgeving die het aanbod aan betaalbare woningen mogelijk belemmert; is van mening dat een dergelijke controle de vastgestelde tekortkomingen moet verhelpen; herinnert eraan dat is bewezen dat prijscontroles en overheidsingrijpen tot onverwachte resultaten kunnen leiden en dat dergelijke maatregelen gericht moeten zijn op het beperken van marktverstoringen; merkt op dat dergelijke maatregelen onzekerheid creëren, investeringen ontmoedigen en partijen die zouden kunnen helpen het aanbod uit te breiden, afschrikken; roept ertoe op de lidstaten en regio's flexibiliteit te bieden om de doelstellingen van de Uniewetgeving op het gebied van huisvesting te verwezenlijken op basis van hun specifieke context en behoeften;
12. dringt er bij de Commissie op aan een maatregelenpakket inzake vereenvoudiging op huisvestingsgebied voor te stellen, teneinde de complexe regelgeving die momenteel de bouw en renovatie van woningen in heel Europa vertraagt, te vereenvoudigen en te stroomlijnen door de administratieve lasten te verminderen, overlappende regelgeving op elkaar af te stemmen en vergunningsprocedures te verkorten; benadrukt dat een dergelijk initiatief de voorziening in fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting, met inbegrip van openbare en sociale huisvesting, of de renovatie van woningen zal vergemakkelijken en versnellen en zal leiden tot lagere bouwkosten; erkent dat vereenvoudiging en gerichte flexibilisering in voorkomend geval nodeloze belemmeringen zouden wegnemen terwijl belangrijke veiligheids-, milieu- en sociale normen in stand zouden blijven, teneinde de vergunningverlening, nieuwbouw en renovatie te versnellen, waardoor het woningaanbod de vraag kan bijbenen en woningen overal in Europa betaalbaarder worden;
13. verzoekt met klem om inspanningen om de beschikbaarheid van bouwgrond op duurzame wijze te verbeteren, met name in dichtbevolkte gebieden; benadrukt dat de verantwoordelijkheid voor besluiten over openbare grond en planningsprocessen bij de

ationale overheden en gemeentebesturen moet blijven berusten; spoort de bevoegde overheidsdiensten aan om grond in overheidsbezit te ontsluiten, de voorschriften inzake ruimtelijke ordening te herzien en bouwrijpe grond te herbestemmen voor onmiddellijke ontwikkeling, teneinde de verwezenlijking van betaalbare huisvesting en coöperatieve, sociale en non-profitmodellen te versnellen; benadrukt dat in elke strategie voor landgebruik een evenwicht moet worden gevonden tussen huisvestingsbehoeften en hoogwaardige bouwnormen; benadrukt dat woningbouwprojecten in stedelijke gebieden altijd moeten worden geïntegreerd in bredere ontwikkelingsstrategieën, met inbegrip van de ontwikkeling van openbare infrastructuur, om de sociale cohesie te waarborgen en sociaal-economische segregatie en marktverstoringe praktijken te voorkomen; verzoekt de lidstaten en de lokale en regionale overheden een geïntegreerde aanpak te hanteren die zorgt voor afstemming tussen bouwprojecten en milieu- en sociale doelstellingen; verzoekt de lidstaten in hun stadsplanning milieुरisicobeoordelingen op te nemen teneinde bepaalde gebieden die kwetsbaar zijn voor klimaatgerelateerde rampen, voorrang te geven wat betreft beschermende maatregelen en veerkrachtige infrastructuur;

14. wijst erop dat er reeds oplossingen bestaan om nieuwe woningen te bouwen zonder natuurgebieden aan te snijden en tegelijkertijd de bouwkwaliteit te verbeteren en het woningaanbod en de diversiteit ervan te vergroten; onderstreept dat deze oplossingen variëren van woningen met een lage horizontale en verticale dichtheid, die samen met de lokale bewoners zijn ontworpen, tot stadsvernieuwing, met inbegrip van de ontwikkeling van lichtgewicht woningen;
15. onderstreept dat bewoonbare brownfields een extra voorraad aan stedelijke grond met ontwikkelingspotentieel vormen; verzoekt de lidstaten en lokale en regionale overheden de brownfields op hun grondgebied die kunnen worden omgevormd tot woningen, in kaart te brengen en “brownfieldpaspoorten” in te voeren waarin de voorwaarden worden vastgelegd waaronder brownfieldgebieden in stedenbouwkundige plannen automatisch worden omgevormd tot gebieden voor woningbouw; verzoekt de Commissie en de lidstaten de sanering van verlaten of onderbenutte locaties binnen bestaande stedelijke structuren actief te bevorderen, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat dergelijke stadsvernieuwingprojecten bijdragen tot betaalbaarheid, duurzaamheid en sociale inclusie;
16. verzoekt de bevoegde overheidsdiensten de verantwoordelijke instellingen voldoende middelen te verschaffen om aanvragen doeltreffend en tijdig te kunnen behandelen teneinde de vergunningsprocedures te versnellen en te vereenvoudigen, onder meer met behulp van maatregelen zoals de invoering van het beginsel van de stilzwijgende administratieve instemming voor de afgifte van bouwvergunningen voor nieuwbouw en renovatie, behalve wanneer daarbij de veiligheid van personen, milieunormen en milieubeschermingsmaatregelen of vereisten inzake de instandhouding van cultureel, historisch en archeologisch of architectonisch erfgoed in acht moeten worden genomen; wijst op het belang van participatieve planningsprocessen en op de sociale functie van huisvesting; verzoekt de Commissie de lidstaten ertoe aan te sporen zich ten doel te stellen dat bouwvergunningen voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting binnen een termijn van zestig dagen worden verleend; verzoekt de lidstaten de oplevering van huisvesting te bevorderen door middel van prioritaire maatregelen waardoor op nationaal niveau kortere procedures kunnen worden geactiveerd, en versnelde goedkeuringsprocedures in te voeren voor huisvestingsprojecten die van cruciaal belang worden geacht om dringende tekorten aan te pakken;

17. verzoekt de Commissie na te gaan hoe de lidstaten kunnen worden ondersteund bij hun inspanningen om stedenbouwkundige en vergunningsprocedures doeltreffend te beheren, door richtsnoeren aan te reiken, technische bijstand en voldoende middelen te verstrekken om de technische en administratieve capaciteit van lokale overheden te versterken in het kader van het programma Digitaal Europa en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, of door de onlinehulpmiddelen voor de lidstaten te verbeteren; pleit voorts voor het bevorderen van de digitalisering van vergunningsprocedures door middel van interoperabele nationale platforms die de elektronische indiening, tractering en goedkeuring van aanvragen voor bebouwing, herbestemming en renovatie mogelijk maken; dringt voorts aan op de oprichting van centrale aanspreekpunten op nationaal niveau, die ondersteunend advies verstrekken om administratieve vertragingen te verminderen, in overeenstemming met het initiatief “Slimme financiering voor slimme gebouwen” en de renovatiegolf van de Commissie; verzoekt de Commissie een studie uit te voeren naar de oorzaken van de buitensporig lange termijnen voor het verkrijgen van vergunningen en het doorlopen van vergunningsprocedures, en in dat verband beste praktijken te verzamelen, teneinde de efficiëntie te vergroten; benadrukt dat vergunningsprocedures transparantie moeten waarborgen en het delen van gegevens tussen lokale overheden, projectontwikkelaars en burgers moeten vergemakkelijken, met inachtneming van de gegevensbeschermingsnormen van de EU; benadrukt dat er tijdige, voldoende gefinancierde en grondige gerechtelijke procedures en uitspraken met betrekking tot vergunningverlening, bouw, milieuverzoeken en eigendom nodig zijn om langdurige juridische geschillen te voorkomen en ervoor te zorgen dat de procedures snel en robuust zijn;
18. benadrukt dat er met betrekking tot renovatie- en herbestemmingsactiviteiten iets gedaan moet worden aan het gefragmenteerde karakter van het huisvestingsbeleid en aan de langdurige vergunningsprocedures, die de ontwikkeling van het bestaande gebouwenbestand kunnen belemmeren; verzoekt de lidstaten in bijkomende stimulansen te voorzien om vervallen woningen te renoveren en benadrukt dat de aanvraagprocedure eenvoudig moet blijven; dringt erop aan dat gerenoveerde woningen beschikbaar worden gesteld aan mensen die op wachtlijsten staan of voor het eerst een woning kopen, als erkenning van hun behoeften; verzoekt de lidstaten de focus te verleggen en voldoende middelen uit te trekken voor de renovatie van gebouwen om ze om te vormen tot woningen in gebieden die traditioneel niet worden gebruikt voor huisvesting, zodat de ruimte boven winkels, op de bovenliggende verdiepingen, volledig wordt benut om te voorzien in de dringende lokale huisvestingsbehoeften in deze gemeenschappen;
19. is van mening dat de EU een gelijk speelveld moet handhaven en moet zorgen voor een efficiënt gebruik van de EU-middelen, die gericht moeten zijn op het waarborgen van fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting voor iedereen; verzoekt de Commissie en de lidstaten de strategie van de Commissie voor een renovatiegolf volledig te integreren in het huisvestingsbeleid, met inbegrip van steunregelingen voor de renovatie van particuliere woningen, om ervoor te zorgen dat de renovatie van gebouwen niet alleen gericht is op energie-efficiëntie en decarbonisatie, maar ook op sociale rechtvaardigheid en uitbreiding van het aanbod van betaalbare huisvesting, verbetering van de levenskwaliteit, het voorkomen van onevenredige huurverhogingen tijdens renovaties en het verlagen van de huisvestingskosten op lange termijn; benadrukt dat het belangrijk is om in het komende Europees plan voor betaalbare huisvesting specifieke renovatieoormerken vast te stellen en om bij te dragen tot de verbetering van de gemiddelde energieprestatieniveaus van de woningsector en prioriteit te geven aan de

- slechtst presterende gebouwen; verzoekt de lidstaten die te maken hebben met hoge concentraties laagefficiënte, gestandaardiseerde gebouwen met meerdere verdiepingen mechanismen te ontwikkelen die het mogelijk maken de noodzakelijke renovatiepercentages te behalen om de EU-doelstellingen te verwezenlijken; ondersteunt stimuleringsmaatregelen voor de renovatie van woningen in dichtbevolkte gebieden en pleit voor oplossingen die eigenaren positief stimuleren om huizen weer op de markt te brengen teneinde ze beschikbaar te stellen voor langetermijnverhuur, met name in stedelijke gebieden met een hoge woningnood; onderstreept dat de bevoegde autoriteiten bij het uitstippelen van huisvestingsbeleid één grondige milieubeoordeling moeten kunnen uitvoeren, zonder onnodig dubbel werk, en dat zij de nodige administratieve en procedurele stappen voor een bepaald geografisch gebied moeten kunnen doorlopen alvorens huisvestingsprojecten worden ontwikkeld;
20. verzoekt overheden meer inspanningen te leveren om energiearmoede te bestrijden, onder andere door de vergunnings- en licentieprocedures voor energie-efficiënte verbouwingen te versnellen en te vereenvoudigen; verzoekt de lidstaten energiearme gezinnen te helpen energiearmoede te bestrijden; benadrukt dat de sociale klimaatplannen belangrijk zijn bij de ondersteuning van renovatie om de hoge energieprijzen te helpen aanpakken; verzoekt de Commissie nauwlettend toe te zien op de vooruitgang die tot dusver is geboekt bij het voorkomen van energiearmoede;
21. herinnert eraan dat de richtlijn energieprestatie van gebouwen tot doel heeft het energieverbruik van gezinnen te verminderen; erkent dat de richtlijn energieprestatie van gebouwen bouwvoorschriften oplegt die van invloed kunnen zijn op de bouwkosten; wijst erop dat milieunormen, zoals het energieprestatiecertificaat, belangrijk zijn en dringt aan op maatregelen om ervoor te zorgen dat deze normen geen negatieve gevolgen hebben, noch voor de huurmarkt, noch voor de vastgoedmarkt; spreekt zijn bezorgdheid uit over de berekeningsmethoden en de inconsistenties in de energielabels van woongebouwen, die een precies beeld moeten geven van de werkelijke energieprestaties van onroerend goed; waarschuwt voor de mogelijke gevolgen van een dergelijke etikettering; erkent dat de praktische uitvoering van de energie-efficiëntierichtlijn gevolgen heeft voor veel bouwbedrijven en particuliere eigenaren; benadrukt dat ervoor gezorgd moet worden dat regels niet leiden tot hogere kosten, noch voor huurders, noch voor kopers van onroerend goed; dringt erop aan energierenovatieprojecten toegankelijker te maken door middel van technische bijstand en adviesdiensten; verzoekt de lidstaten de deelname van bewoners van sociale woningen aan energiegemeenschappen te vergemakkelijken en door burgers geleide renovatie te ondersteunen, met inachtneming van de nationale prioriteiten en de beschikbare middelen;
22. verzoekt de lidstaten om een efficiënt en op stimulansen gebaseerd belastingstelsel voor huisvestingsbeleid te voeren; verzoekt de Commissie een grondige beoordeling uit te voeren van de wijze waarop fiscale stimulansen op nationaal niveau van invloed zijn op de woningmarkt; onderstreept dat het begrotingsbeleid sociale inclusie ten goede moet komen; is van mening dat de internationale normen van de OESO op het gebied van huisvestingsbeleid gunstig zijn gebleken, omdat ze aanzetten tot investeringen in huisvesting en de druk op de huizenprijzen helpen afremmen, waardoor het aanbod in gebieden met een grote vraag wordt gestimuleerd; verzoekt de lidstaten fiscale stimulansen in te voeren voor de renovatie van woningen en voor nieuwbouw; dringt

aan op een hervorming van de btw-richtlijn⁴⁸, na een alomvattende effectbeoordeling, teneinde de toepassing mogelijk te maken van een sterk verlaagd btw-tarief op de levering en bouw van woningen, in het kader van een door de lidstaten vastgesteld sociaal beleid, op renovatie en verbouwing, met inbegrip van sloop en wederopbouw, en op reparaties aan woningen en particuliere huisvesting, en op de verhuur van onroerend goed voor residentieel gebruik; benadrukt dat dergelijke maatregelen begrotingsneutraal moeten zijn, in overeenstemming moeten zijn met de doelstellingen van de EU en bij voorrang moeten dienen om steun te verlenen aan gezinnen met een laag of middeninkomen;

23. benadrukt dat belastingbeleid een exclusieve bevoegdheid is van de lidstaten; dringt aan op een gezonde belastingmix in de lidstaten, waarbij meer inspanningen worden geleverd om fiscale belemmeringen voor nieuwkomers op de woningmarkt weg te nemen, zoals hoge registratiebelastingen in bepaalde landen, en tegelijkertijd belastingvoorwaarden worden bevorderd die langetermijnverhuur betaalbaarder, stabiel en zekerder maken; verzoekt de lidstaten de belastingregelingen te herzien om de mobiliteit te vergroten en te zorgen voor een efficiënter gebruik van huisvesting; verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat fiscale en financiële stimulansen ter ondersteuning van huisvesting bijdragen tot een markt met betaalbare, duurzame en fatsoenlijke huisvesting, waarbij prijsinflatie wordt voorkomen en geen marktversturende praktijken in de hand worden gewerkt die de toegang tot huisvesting zouden verslechteren;

Grondstoffen en producten voor bouw en renovatie

24. verzoekt de Commissie een analyse te maken van de verschillende oorzaken die van invloed zijn op de prijs en levering van grondstoffen en producten voor bouw en renovatie, met inbegrip van wetgeving, teneinde de toegang ertoe te verbeteren en ervoor te zorgen dat de kosten van de vernieuwing van eerdere ontwerpkenmerken van gebouwen niet stijgen, in overeenstemming met de bevoegdheden van de EU en het subsidiariteitsbeginsel; betreurt het ontbreken van een eengemaakte markt voor grondstoffen en producten voor bouw en renovatie; verzoekt de Commissie de opschaling van innovatieve en duurzame producten en de toegankelijkheid ervan in alle lidstaten te verbeteren; dringt erop aan nauw toe te zien op de concurrentie in de sector bouwmaterialen om ervoor te zorgen dat de sector concurrerend is; is van mening dat er innovatieve oplossingen nodig zijn om betaalbare huisvesting te realiseren en te zorgen voor een toekomstbestendig gebouwenbestand, waarbij prefabricage of bouw buiten de locatie voor renovatie een oplossing is, in plaats van bouw ter plaatse, wat de bouwtijd aanzienlijk kan verkorten en kan helpen om tekorten in het aanbod aan te pakken; onderstreept dat industriële prefabricage de bouwtijd met 20 % tot 50 % kan verkorten en daarmee ook de bijkomende overlast kan verminderen, en aanzienlijke energie- en kostenbesparingen kan opleveren; is er volledig van overtuigd dat circulair materiaal en een veerkrachtige bouwsector belangrijk zijn, onder meer door ontwerp dat hergebruik vergemakkelijkt en door het bevorderen van de lokale inkoop van bouwmaterialen; verzoekt de Commissie het effect van invoertarieven op de voorzieningszekerheid en de prijzen van essentiële bouwmaterialen voor de renovatie- en de bouwsector te onderzoeken en nieuwe markten voor dergelijke materialen te verkennen, onder andere

⁴⁸ Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347 van 11.12.2006, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>).

door het bevorderen van strategische akkoorden; dringt aan op versterking van de interne markt voor grondstoffen en producten die essentieel zijn voor de huisvestingssector; dringt in dit verband aan op een snelle uitvoering van de bouwproductenverordening⁴⁹ en op certificeringsroutes voor de hele EU ter ondersteuning van duurzaam bouwen en van het concurrentievermogen;

25. benadrukt dat het belangrijk is dat de EU haar industriële soevereiniteit in de renovatie- en de bouwsector versterkt en maatregelen neemt om tekorten in de bouwproductieketen te identificeren en aan te pakken; verzoekt de lidstaten het gebruik van in de Europese Unie geproduceerde bouwmaterialen aan te moedigen, waardoor lokale werkgelegenheid wordt gestimuleerd en het concurrentievermogen van de EU wordt versterkt; verzoekt overheden in Europa geproduceerde technologieën te stimuleren door bij overheidsopdrachten het beginsel van Europese preferentie toe te passen; verzoekt de Commissie bij door de EU medegefinancierde projecten in de duurzame bouwsector minimale bepalingen inzake oorsprong op te nemen, voor in de EU vervaardigde componenten, en steunprogramma's op te zetten voor industriële omschakeling, onderzoek en investeringen binnen de Europese waardeketen; onderstreept dat de autoriteiten en de industrie verantwoordelijk zijn voor het waarborgen van strenge normen in de bouw, bescherming tegen defecte bouwmaterialen en verantwoordingsplicht; benadrukt dat er passende waarborgen op EU-niveau nodig zijn om consumenten en werknemers te beschermen; benadrukt dat het belangrijk is de duurzaamheid en de levensduur van Europese gebouwen te verbeteren en duurzame en bestendige renovaties te stimuleren, rekening houdend met de situatie en de beperkingen van gezinnen in woningen die aan renovatie toe zijn;

Productiviteit en innovatie

26. benadrukt dat regelgevingskaders innovatie moeten ondersteunen; moedigt de bevoegde overheden aan te investeren in productiviteit en innovatie binnen de huisvestingssector om de capaciteit te vergroten en de bouwkosten te verminderen en tegelijk de kwaliteit van het woningbestand te verbeteren wat energieprestatie, energie-efficiëntie, binnenluchtkwaliteit en ventilatie, akoestische en thermische isolatie, stevigheid van de structuur en toegankelijkheid betreft, en productiviteit en efficiëntie in het bouwproces zelf te bevorderen door middel van snellere, kostenefficiëntere en minder arbeidsintensieve methoden, waaronder de industrialisering, prefabricage en digitalisering van bouwtechnieken, in voorkomend geval, waarbij ervoor wordt gezorgd dat traditionele en hybride bouwmethoden voort worden ondersteund, met name in het kader van renovatie;
27. dringt erop aan dat nieuwe woningen voldoen aan redelijke kwaliteits- en woonbaarheidsnormen voldoen met betrekking tot isolatie, energie-efficiëntie, binnenluchtkwaliteit en brandveiligheid; dringt aan op betere coördinatie op EU-niveau om de brandveiligheid in de lidstaten te verbeteren; verzoekt de bevoegde overheden ervoor te zorgen dat innovatie in de woningsector lokale bedrijven en traditionele ambachten ondersteunt en niet leidt tot hogere woonlasten of tot verdrijving van bewoners; dringt erop aan met EU- en nationale middelen meer steun te verlenen aan

⁴⁹ Verordening (EU) 2024/3110 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels voor het verhandelen van bouwproducten en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 305/2011 (PB L, 2024/3110, 18.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj>).

innovatie en onderzoek in de bouwsector, bijvoorbeeld projecten onder leiding van Europese micro-ondernemingen en kmo's die gericht zijn op onderzoek naar nieuwe materialen en bouwmethoden, en steun voor innovatie te koppelen aan betaalbaarheid; pleit voor Europese financiële instrumenten om kmo's te helpen de levering van modulaire en buiten de bouwlocatie geproduceerde woningen op te schalen; dringt aan op de ontwikkeling en uitrol van oplossingen en technologieën voor slimme huizen; dringt erop aan bouwwerkinformatiemodellering (building information modelling, BIM) te standaardiseren; dringt erop aan het Europees Waarnemingscentrum voor de bouwsector te versterken; dringt erop aan dat innovatie hand in hand gaat met arbeidsnormen, veilige arbeidsomstandigheden en eerlijke en vaste contracten, om de bouwsector aantrekkelijker te maken; verzoekt de Commissie een initiatief voor "housing valleys" in te voeren, waarbij collaboratieve hubs voor huisvestingsoplossingen worden opgezet op basis van het model van "innovation valleys";

Eigenaren en huurders van onroerend goed rechtszekerheid en bescherming bieden

28. benadrukt dat binnen het huisvestingsbeleid een eerlijk evenwicht moet worden gevonden tussen het beschermen van de rechten van eigenaren en het beschermen van huurders; herinnert eraan dat EU-burgers het recht hebben om rechtmatig verworven eigendommen te bezitten, te gebruiken, van de hand te doen en te erven; veroordeelt ten stelligste het fenomeen van illegale bezetting van particuliere en openbare eigendommen in heel Europa, ook wel kraken genoemd, dat een inbreuk vormt op het grondrecht op particulier eigendom; verzoekt de lidstaten dit grondrecht te beschermen en strengere maatregelen vast te stellen ter bescherming van eigenaren, te zorgen voor snelle en doeltreffende juridische mechanismen voor de terugvordering van eigendom, met inbegrip van tijdige rechterlijke bevelen tot uitzetting, de bescherming van slachtoffers van dergelijke daden te versterken, rechtmatig bezit te herstellen en de rechtsstaat te handhaven; onderstreept dat de illegale bezetting van wooneenheden kan leiden tot onzekerheid, stedelijke verloedering en sociale spanningen, en de sociale cohesie kan ondermijnen; is van mening dat het feit dat eigenaren wettelijk de controle over hun woning moeten kunnen terugkrijgen, niet alleen een kwestie van billijkheid en gerechtigheid is, maar ook essentieel voor het vertrouwen van investeerders en voor een continu aanbod van huurwoningen; dringt aan op gecoördineerd beleid op EU-niveau om woningbezetting aan te pakken en te beteugelen, waarbij het recht op eigendom en de rechtszekerheid van eigenaren worden gewaarborgd als belangrijke elementen voor het waarborgen van economische stabiliteit en veiligheid, met name ter bescherming van kleine eigenaren die afhankelijk zijn van huurinkomsten als middel om in hun levensonderhoud te voorzien, bijvoorbeeld gepensioneerden; dringt in dit verband aan op betere samenwerking, gegevensverzameling en informatie-uitwisseling tussen de lidstaten; dringt aan op een beter gebruik van de instrumenten van Europol wanneer wordt vermoed dat de georganiseerde misdaad bij kraken betrokken is, onder meer door de toegevoegde waarde en mogelijke oprichting te onderzoeken van een onlineplatform;
29. moedigt eigenaren van onroerend goed aan langlopende en stabiele huurcontracten aan te bieden, om de huurzekerheid te vergroten en huurders meer

voorspelbaarheid te bieden; moedigt de lidstaten aan de transparantie in de particuliere huursector te vergroten, op basis van de geadverteerde prijzen, met als doel de huisvestingsomstandigheden voor huurders te verbeteren, en de nationale wetgeving op dit gebied te versterken; verzoekt de lidstaten de bescherming van de rechten van huurders te versterken, onder meer door onlineplatforms voor verhuur aan te moedigen informatie te verstrekken over de gemiddelde huurprijsniveaus in een gebied, teneinde eerlijke voorwaarden te waarborgen en onevenredige verhogingen van de huurprijs te voorkomen; verzoekt de Commissie en de lidstaten zich meer in te zetten voor het waarborgen van gelijkheid en non-discriminatie in de huisvestingssector; pleit voor een gecoördineerd optreden van sociale diensten bij het oplossen van conflicten tussen huurders en eigenaren, ter voorkoming van verdere kwetsbaarheid van de betrokken partijen, bijvoorbeeld kleine eigenaars en kwetsbare huurders; moedigt de lidstaten aan juridische geschillenbeslechtsmechanismen aan te bieden om huisvestingsgerelateerde geschillen op te lossen, bijvoorbeeld in gevallen van langdurige of onrechtmatige niet-naleving van huurcontracten die eigenaren het legitieme gebruik van hun woning ontnemen, alsook in gevallen waar verhuurders de huurverplichtingen niet nakomen; verzoekt overheden gezinnen te beschermen, met name gezinnen met kinderen, bijvoorbeeld door de toegang tot tijdelijk onderdak te vergemakkelijken om kwetsbaarheid op korte termijn aan te pakken, waarbij de bescherming van kwetsbare gezinnen berust bij de bevoegde autoriteiten; onderstreept dat lokale overheden gevallen van niet-naleving van eigendoms-, beheers- en veiligheidsvoorschriften moeten identificeren en aanpakken, om bij te dragen tot een hogere kwaliteit op de particuliere huurmarkt; veroordeelt wanpraktijken op het gebied van huisvesting waarbij huurders in kwetsbare situaties worden blootgesteld aan ontoereikende, onveilige of onhygiënische omstandigheden; steunt de rol van huurdersverenigingen en actoren uit het maatschappelijk middenveld op het gebied van huisvesting als belanghebbenden bij het huisvestingsbeleid;

Specifieke arbeidsbehoeften aanpakken: hoogwaardige banen waarborgen, talent ontwikkelen en investeren in vaardigheden

30. maakt zich zorgen over het tekort aan arbeidskrachten en het gebrek aan concurrentievermogen in de bouw- en de renovatiesector, en over het tekort aan geschoold personeel; pleit ervoor om het Europees plan voor betaalbare huisvesting te koppelen aan de EU-routekaart voor hoogwaardige banen; onderstreept dat de huisvestingscrisis zonder volledig opgeleid en mobiel personeel in de bouw niet kan worden opgelost; benadrukt dat het belangrijk is de arbeidsomstandigheden van werknemers in de bouw te verbeteren teneinde het tekort aan arbeidskrachten aan te pakken en geschoold personeel aan te trekken; onderstreept bijgevolg dat moet worden gezorgd voor eerlijke lonen, een stabiel dienstverband, veilige arbeidsomstandigheden, betere contracten en gezondheids- en veiligheidsnormen; benadrukt dat de rechten van werknemers moeten worden geëerbiedigd en gehandhaafd, en moedigt doeltreffende monitoring aan, met inbegrip van het gebruik van digitale instrumenten en vennootschapsregisters om fraude op te sporen; verzoekt om nationale maatregelen ter voorkoming van ongevallen op bouwterreinen; dringt aan op een betere tenuitvoerlegging van het EU-acquis inzake veiligheid en gezondheid op het werk; roept

de lidstaten op de rechten op collectieve onderhandelingen voor werknemers in de bouw- en de renovatiesector te verbeteren;

31. merkt op dat het in de komende Europese strategie voor woningbouw van groot belang is om het tekort aan vaardigheden beter aan te pakken teneinde de beschikbaarheid van voldoende geschoolde arbeidskrachten te waarborgen en zo de efficiëntie van de bouwsector te verbeteren; moedigt lidstaten, overheden en bouwondernemingen aan meer te investeren in beroepsonderwijs en -opleiding en in leerlingplaatsen in verband met de bouwsector, alsmede in een leven lang leren, om werknemers in de betrokken sectoren bij en om te scholen, in nauwe samenwerking met de sociale partners, met inbegrip van vaardigheden in verband met de bouw van modulaire woningen, energie-efficiënte bouw en renovatie, nieuwe, duurzame bouwmaterialen en digitale oplossingen; benadrukt dat beroepsonderwijs en -opleiding in de bouwsector moeten worden uitgebreid en dat de toegang tot opleidingen op het gebied van vaardigheden in regio's met een lage bouwoutput moet worden verbeterd; pleit voor beroepsonderwijs- en leerlingplaatsprogramma's waarbij gefocust wordt op moderne bouwmethoden; benadrukt dat er behoefte is aan een versnelling op het gebied van leerlingplaatsen in de bouwsector, door middel van modulaire opleidingen in twee lesvormen; wijst erop dat werknemers in de bouw moeten worden opgeleid in nettonultechnologieën en dat de vaardigheden op dit gebied moeten worden ingezet in de hele productieketen en op alle vaardigheidsniveaus, om ervoor te zorgen dat ook laaggeschoolde werknemers de voordelen van opleidingen in nieuwe technologieën kunnen plukken; verzoekt de lidstaten het door de academies voor nettonulvaardigheden ontwikkelde lesmateriaal actief te promoten en te gebruiken; verzoekt de lidstaten het mogelijk te maken dat studenten vrijwillig kunnen deelnemen aan passende, door de sector gereguleerde opleidingen op bouwterreinen; pleit ervoor middelen uit EU-fondsen, bijvoorbeeld het ESF+, te gebruiken ter ondersteuning van de ontwikkeling van vaardigheden in de bouw- en de renovatiesector;
32. verzoekt de Commissie en de lidstaten de arbeidsmobiliteit in de bouwsector te stimuleren als een van de manieren om het tekort aan vaardigheden te verminderen; verzoekt de lidstaten en de Commissie met klem effectief gebruik te maken van bestaande instrumenten voor de matching van vaardigheden in de bouwsector, in overeenstemming met de vaardighedenkaart voor de bouwsector van het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), teneinde regio's met een ernstig tekort aan arbeidskrachten te helpen en grensoverschrijdende kansen voor geschoolde arbeidskrachten te stimuleren; benadrukt dat voor bescherming moet worden gezorgd voor mobiele werknemers, onder andere gelijke rechten, fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en toegang tot opleidingen, teneinde te zorgen voor eerlijke mobiliteit; verzoekt de Commissie maatregelen te nemen ter facilitering van mobiliteit binnen de EU met minimale administratieve lasten, door middel van initiatieven ter versterking van de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties in de sector, waar nodig ook voor geschoolde werknemers uit derde landen; wijst erop dat in het kader van de Europese strategie voor woningbouw beroepsvaardigheden en -kwalificaties in de hele EU moeten worden erkend en gevalideerd; verzoekt de Commissie de richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties⁵⁰ te herzien om de wederzijdse erkenning van kwalificaties in de sector te verbeteren; is ingenomen met het door de

⁵⁰ Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PB L 255 van 30.9.2005, blz. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2005/36/oj>).

Commissie voorgestelde initiatief voor de overdraagbaarheid van vaardigheden, ter verbetering van de overdraagbaarheid van vaardigheden en kwalificaties in de hele EU, ongeacht waar zij zijn verworven, in het kader van de vaardigheidsunie; is voorts ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een centraal digitaal meldportaal om de administratieve lasten voor het detacheren van werknemers te verlagen⁵¹ en dringt aan op snelle onderhandelingen over en een vlotte uitvoering van dit voorstel; dringt aan op nationale arbeidswetgeving ter ondersteuning van de inspanningen om de langetermijntekorten aan arbeidskrachten aan te pakken;

33. moedigt de Commissie en de lidstaten aan ervoor te zorgen dat legale arbeidsmigranten en seizoensarbeiders die accommodatie krijgen via hun werkgever, toegang hebben tot veilige, fatsoenlijke en betaalbare huisvesting; benadrukt dat geen enkele werknemer gedwongen mag worden om te wonen in een overvol verblijf of in slechte omstandigheden; dringt in dit verband aan op strenger toezicht; verzoekt de Commissie en de lidstaten de sociale en territoriale effecten te analyseren van geconcentreerde huisvesting voor arbeidsmigranten en seizoensarbeiders; benadrukt dat beoordeeld moet worden of een dergelijke ruimtelijke scheiding de sociale cohesie en integratie van gemeenschappen ondermijnt; verzoekt de lidstaten op regionaal en lokaal niveau gegevens te verzamelen over de locatie en omstandigheden van door werkgevers verstrekte accommodatie; dringt aan op een omvorming van de Europese Arbeidsautoriteit met het oog op een doeltreffendere grensoverschrijdende handhaving;

Kleine en middelgrote ondernemingen

34. verzoekt de Commissie en de lidstaten micro-ondernemingen, kmo's en zelfstandigen in de bouw- en de huisvestingssector krachtig te ondersteunen, onder meer door de nodige financiering te verstrekken, op toegankelijke wijze, ervoor te zorgen dat overheidsopdrachten tijdig betaald worden en de administratieve lasten in verband met verschuldigde betalingen weg te nemen; benadrukt dat het belangrijk is de regelgevingskaders te verbeteren die het concurrentievermogen en de inzetbaarheid van micro-ondernemingen, kmo's en zelfstandigen belemmeren, en iets te doen aan het gebrek aan op EU-niveau geharmoniseerde, op prestaties gestoelde normen en de prevalentie van lange normalisatietrajecten, die het gebruik van innovatieve bouwmaterialen verhinderen, teneinde talent aan te trekken en te bevorderen en de markttoegang te vergemakkelijken; erkent de bijdrage van zelfstandigen, die cruciale arbeidskrachten zijn in deze sectoren, en dringt aan op speciale bescherming om hun stabiliteit, een eerlijke behandeling en sociale bescherming te waarborgen; verzoekt de Commissie en de EIB Groep de toegang tot EU-financieringsregelingen te vereenvoudigen voor micro-ondernemingen en ambachtslieden, met bijzondere aandacht voor plattelands- en ontvolkte gebieden, als manier om lokale vaardigheden en banen te behouden; wijst erop dat de ondersteuning van micro-ondernemingen en zelfstandigen niet alleen een economische prioriteit is, maar ook een culturele en sociale, aangezien hierdoor lokale tradities in ere worden gehouden en het zelfvoorzienend vermogen van gemeenschappen wordt versterkt; benadrukt dat kmo's, met inbegrip van woningcoöperaties en sociale ondernemingen, moeten worden

⁵¹ Europese Commissie, "Een nieuw digitaal platform voor het melden van gedetacheerde werknemers", website van de Europese Commissie, november 2024, https://commission.europa.eu/news-and-media/news/new-digital-platform-declaring-posted-workers-2024-11-14_nl.

ondersteund in het kader van een ruimere strategie om te zorgen voor de verstrekking van fatsoenlijke, betaalbare en duurzame huisvesting op lange termijn;

35. herinnert aan de cruciale rol van overheidsopdrachten in de bouwsector, die een aanzienlijk deel van de activiteiten van de sector vertegenwoordigt; merkt op dat openbare aanbestedingen in de loop der tijd complexer zijn geworden, waardoor het voor gemeenten moeilijker is geworden om openbare werken aan te besteden; verzoekt de Commissie de EU-wetgeving op het gebied van aanbestedingen materieel te vereenvoudigen; verzoekt overheden onderaanneming doeltreffend te reguleren en ervoor te zorgen dat overheidsmiddelen bedrijven ondersteunen die hoogwaardige sociale arbeidsomstandigheden bieden en de normen van de sector naleven; verzoekt de Commissie na te denken over de opname van sociale en milieunormen bij de komende herziening van de richtlijn inzake overheidsopdrachten⁵² en te zorgen voor transparantie met betrekking tot onderaannemers en de omvang van uitbesteed werk; merkt op dat de invoering van aanvullende criteria in openbare aanbestedingsprocedures de complexiteit van het aanbestedingsproces kan vergroten, met gevolgen voor de concurrentie tussen inschrijvers en voor de prijzen; benadrukt dat het belangrijk is dat dergelijke criteria op zorgvuldige wijze worden ontworpen om ervoor te zorgen dat zij de doelstelling dienen de bouw van betaalbare huisvesting te vergemakkelijken; is van mening dat de Europese strategie voor woningbouw ervoor moet zorgen dat overheidsopdrachten niet worden gegund aan bedrijven die zijn veroordeeld wegens corruptie of mensenrechtenschendingen; verzoekt de lidstaten hun aanbestedingsregels aan te passen om de publieke sector te helpen te vermijden in contact te treden met contractanten die niet over de vereiste bewezen bekwaamheid of deskundigheid beschikken;

Ondersteunen van het aanbod van publieke en coöperatieve huisvesting en huisvesting zonder winstoogmerk/met een beperkt winstoogmerk

36. erkent dat de beschikbaarheid en toewijzing van publieke, sociale en coöperatieve huisvesting en huisvesting zonder winstoogmerk/met een beperkt winstoogmerk kan bijdragen tot het waarborgen van betaalbaarheid, stabiliteit en sociale cohesie, en tot het vergroten van het woningaanbod voor groepen zoals gezinnen met een laag inkomen, jongeren, studenten, ouderen, personen met een handicap en essentiële werknemers; onderstreept dat het belangrijk is dat deze huisvestingsmodellen een passend aandeel van de beschikbare huisvesting vormen; verzoekt overheden te zorgen voor gerichte steun voor deze huisvestingsmodellen, aangezien zij zorgen voor betaalbaarheid, stabiliteit en gemeenschapswaarde op lange termijn; verzoekt de lidstaten mechanismen in te voeren die lokale autoriteiten in staat stellen het bewoonbaar maken van, extra verdiepingen toevoegen aan of verbouwen van de zolder van bestaande openbare gebouwen te overwegen, en in voorkomend geval het bewoonbaar maken van ongebruikte openbare gebouwen, met name in historische centra en buitenwijken, en het omzetten ervan in publieke of sociale huisvesting te overwegen, waarbij de architectonische of erfgoedwaarde van historische gebouwen ongemoeid moet worden gelaten; wijst erop dat het potentieel moet worden onderzocht van collaboratieve huisvestingsoplossingen, zoals huisvestingscoöperaties en modellen van huisvesting zonder winstoogmerk of met een beperkt winstoogmerk, die door de gemeenschap worden aangestuurd en worden beheerd door lokale organisaties, teneinde fatsoenlijke,

⁵² Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

betaalbare en duurzame huisvestingsopties te bevorderen en de betrokkenheid van de gemeenschap te versterken;

37. wijst op de rol van openbare huisvestingsoplossingen in het kader van een ruimere huisvestingsstrategie en is van mening dat de EU de bestaande succesvolle modellen voor de verdeling van openbare huisvesting in de lidstaten en de nationale gemeenschappelijke praktijken van de lidstaten op het gebied van huisvestingsbeleid moet behouden; benadrukt dat openbare huisvesting kan bijdragen tot het aanpakken van situaties van ondermaatse huisvesting en uitsluiting die kwetsbare groepen treffen; onderstreept dat het belangrijk is de voorkeur te geven aan projecten die gericht zijn op het versterken van inclusieve wijken met kansen voor iedereen; erkent dat een openbaar woningbestand onderhoudskosten met zich meebrengt en moedigt daarom aan tot efficiënte en effectieve processen ter verlaging van de budgettaire last voor overheidsdiensten en burgers; acht het van essentieel belang ervoor te zorgen dat voor de toewijzing van sociale huisvesting transparante en objectieve toegangscriteria worden vastgesteld die de lokale huisvestingsomstandigheden weerspiegelen en tegelijkertijd zorgen voor de efficiënte en evenredige inzet van openbare middelen; onderstreept dat het aanbieden van betaalbare accommodatie bij publiek huisvesting niet alleen afhangt van de bouwkosten, maar ook van de houdbaarheid van de voorzieningen inzake beheer en diensten; benadrukt het feit dat geschoolde actoren op het gebied van huisvesting een sleutelrol spelen bij het in stand houden van de kwaliteit en de betaalbaarheid in de loop van de tijd; pleit voor overheidsfinanciering ter ondersteuning van een deel van de beheer- en servicekosten om accommodatie betaalbaarder te maken voor bewoners;
38. is van mening dat entiteiten van de sociale economie een significante bijdrage kunnen leveren aan het vergroten van het aanbod aan betaalbare en sociale huisvesting, met name wanneer zij zich aan deze missie verbinden voor de lange termijn, en dat zij de rol van particuliere entiteiten kunnen aanvullen; wijst erop dat publiek-private samenwerkingsmechanismen belangrijk zijn, met inbegrip van publiek-private partnerschappen met een beperkt winstoogmerk, die gericht kunnen zijn op het beheer van betaalbare huisvesting en kunnen bijdragen tot een evenwichtige markt in de hele Unie; acht het van essentieel belang om particuliere investeringen met sociale doelstellingen aan te trekken, door middel van entiteiten van de sociale economie, die een duurzaam sociaal-economisch model belichamen dat een aanvulling vormt op de markt, en die tegelijk de territoriale cohesie versterken; benadrukt dat projecten voor betaalbare en sociale huisvesting die gefinancierd worden door actoren die actief zijn in het kader van coöperatieve modellen of modellen met een beperkt winstoogmerk of zonder winstoogmerk, de doelstelling ondersteunen de betaalbaarheid van huisvesting voor lokale gemeenschappen te verbeteren; herinnert eraan dat de criteria om toegang te krijgen tot publieke financiering de participatie mogelijk moeten maken van entiteiten van de sociale economie, die investeringen naar doelstellingen van algemeen belang leiden en zich in hoofdzaak kunnen wijden aan het langetermijnbeheer van betaalbare huisvesting;
39. is ingenomen met de aankondiging in september 2025 door de voorzitter van de Commissie⁵³, Ursula von der Leyen, van een wetgevingsinitiatief inzake kortetermijnverhuur om de resterende lacunes in de wet- en regelgeving aan te pakken;

⁵³ Europese Commissie, “Toespraak over de Staat van de Unie van 2025 door voorzitter von der Leyen”, website Europese Commissie, 10 september 2025.

verzoekt de Commissie aanvullende informatie en gegevens te verstrekken over openstaande kwesties en over de geschiktheid van optreden door de EU; is van mening dat een dergelijk initiatief tot doel moet hebben een eerlijk evenwicht te waarborgen tussen de ontwikkeling van het toerisme en de betaalbaarheid van woningen, en dat voor dit initiatief gemeenschappelijke doelstellingen op Unieniveau moeten worden vastgesteld, waarbij de lidstaten, regio's en lokale overheden de flexibiliteit moeten behouden om maatregelen te ontwerpen en uit te voeren die zijn aangepast aan hun specifieke territoriale realiteit en woningmarkten; verzoekt de Commissie om na de volledige uitvoering van Verordening (EU) 2024/1028⁵⁴ betreffende kortetermijnverhuur een alomvattende, op gegevens gebaseerde en wetenschappelijk onderbouwde effectbeoordeling uit te voeren van de effecten van het toenemende kortetermijnverhuur op de huizenprijzen en op de betaalbaarheid, de beschikbaarheid en de huurbescherming, zowel op de macro- als op de micromarkten voor vastgoed, met bijzondere aandacht voor de gevolgen ervan voor het woonbestand voor langetermijnverhuur; merkt op dat de lidstaten tot 20 mei 2026 de tijd hebben om de verordening uit te voeren; erkent de mogelijke moeilijkheden in verband met de interoperabiliteit van het systeem, alsook de uitdagingen waarmee micro-ondernemingen en kmo's worden geconfronteerd om aan de verplichtingen van deze verordening te voldoen; erkent dat de toename van kortetermijnverhuur verschillende gevolgen kan hebben voor gebieden, afhankelijk van hun kenmerken; erkent het gebrek aan juridische duidelijkheid met betrekking tot de overeenstemming van bepaalde nationale en lokale wetgeving met het EU-recht; verzoekt de Commissie door middel van richtsnoeren het kader te verduidelijken waarbinnen overheden kunnen opereren; verzoekt overheden digitale platforms te vragen illegale publicaties voor toeristische appartementen te verwijderen; is van mening dat er meer gegevens nodig zijn, maar vreest dat buitensporige lasten een belemmering kunnen vormen voor kleine ondernemingen, zoals ondernemingen op het gebied van duurzaam en plattelandstoerisme; is van mening dat lokale overheden, verenigingen en relevante belanghebbenden moeten worden geraadpleegd over toekomstige acties, aangezien zij het best in staat zijn om te bepalen welke maatregelen nodig zijn, ook in probleemgebieden, en dat deze acties het toerisme niet mogen ontmoedigen; dringt erop aan ervoor te zorgen dat de toename van kortetermijnverhuur geen bedreiging vormt voor het sociale weefsel, de betaalbaarheid en de leefbaarheid van steden op lange termijn;

40. herinnert eraan dat in het arrest van het Hof van Justitie in de gevoegde zaken C-724/18 en C-727/18⁵⁵ wordt gesteld dat er een legitiem algemeen belang kan bestaan voor het instellen van mechanismen ter regulering van kortetermijnverhuur op nationaal, regionaal of lokaal niveau, mits de genomen maatregelen noodzakelijk, adequaat en evenredig zijn; pleit voor een evenwichtige aanpak die het recht op het bezit van particulier eigendom, rechtszekerheid voor eigenaren en duurzaam toerisme verzoent met de noodzaak om de beschikbaarheid van huisvesting en de leefbaarheid in historische binnensteden te behouden; is van mening dat bepaalde maatregelen

⁵⁴ Verordening (EU) 2024/1028 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 betreffende het verzamelen en delen van gegevens met betrekking tot diensten voor kortetermijnverhuur van accommodatie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (PB L, 2024/1028, 29.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1028/oj>).

⁵⁵ Arrest van het Hof van Justitie van 22 september 2020, Cali Apartments SCI en HX/Procureur général près la cour d'appel de Paris, Ville de Paris, gevoegde zaken C-724/18 en C/727/18, ECLI:EU:C:2020:743.

stedelijke centra kunnen helpen hun residentiële functies terug te krijgen, zoals adequate en evenredige vergunningssystemen, meer transparantie met betrekking tot de grootschalige aankoop van buitenlands onroerend goed om de beschikbaarheid van huisvesting te monitoren, vergunningen van buurverenigingen of de belangrijkste eigenaar, of normen op het gebied van veiligheid, kwaliteit en consumentenbescherming, waarbij ervoor wordt gezorgd dat dit beleid evenredig is en is afgestemd op de specifieke omstandigheden; onderstreept dat er maatregelen nodig zijn om de huisvesting van bewoners te waarborgen en de diversiteit en vitaliteit van stedelijke gemeenschappen in stand te houden; dringt erop aan dat toeristische activiteiten en de positieve gevolgen ervan voor lokale economieën worden afgewogen tegen het behoud van de beschikbaarheid van huisvesting voor lokale bewoners en strategische en essentiële werknemers op de lange termijn;

Financiering veiligstellen en investeringen vergemakkelijken

Particuliere investeringen

41. dringt aan op het aantrekken van particuliere investeringen, aangezien deze belangrijk zijn als aanvulling van de overheidsinspanningen om tekorten aan fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting aan te pakken, en aangezien de overheidssector alleen het huidige gebrek aan liquiditeit op de markt niet kan aanpakken; onderkent de strategische rol van de particuliere sector, coöperaties en beursgenoteerde vastgoedondernemingen bij de aanpak van de huisvestingscrisis in de EU door het ontsluiten van de toegang tot kapitaal, het beschikbaar maken van betaalbare en sociale huisvesting op grote schaal en het ondersteunen van innovatie in de bouw en van duurzaamheid; verzoekt de Commissie de gevolgen te onderzoeken van de aankoop van onroerend goed overzee; merkt op dat marktgebaseerde huisvestingsoplossingen een doeltreffende manier blijven om het aanbod duurzaam uit te breiden en benadrukt in dit verband dat het belangrijk is te beschikken over een investeringsvriendelijk regelgevingsklimaat; roept de lidstaten en de EU-instellingen op de voorwaarden te scheppen voor het aantrekken van verantwoorde, betrouwbare en stabiele particuliere langetermijninvesteringen voor de bouw, herbesteding en renovatie van huisvesting voor gezinnen met een laag of middeninkomen; roept op tot de voltooiing van de spaar- en investeringsunie om zo de beschikbaarheid van particulier kapitaal over de grenzen heen te vergroten; onderstreept het hefboomeffect dat kleine bedragen aan publieke middelen kunnen hebben op de markt; verzoekt de lidstaten onderzoek te doen naar speciale investeringsinstrumenten voor huisvesting om particuliere spaartegoeden aan te wenden voor betaalbare-huisvestingsprojecten; wijst erop dat voor lokale autoriteiten prestatiegebonden financiering en verantwoordingsplicht moet worden ingevoerd, waarbij beloningen worden gekoppeld aan het behalen van streefwaarden inzake woningaanbod; pleit voor het creëren van een sociale-impactindex voor het meten en definiëren van de door investeringen in sociale en betaalbare huisvesting gegenereerde additionaliteit, met de bedoeling meer investeringen in de sector aan te trekken;
42. wijst op de toenemende moeilijkheid om toegang te krijgen tot financiering van huisvesting, aangezien het voor gezinnen met een laag of middeninkomen steeds moeilijker wordt om een lening voor huisvesting te krijgen, ook voor woningbezit; verzoekt de Commissie en de lidstaten verder onderzoek te doen naar beleid om eerlijke en duurzame toegang tot de financiering van huisvesting te waarborgen, vooral voor starters op de woningmarkt en kopers met een laag of middeninkomen; onderstreept dat macroprudentiële en toezichhoudende instanties, onder andere het Europees Comité

voor systeemrisico's en de Europese Centrale Bank, in hun monitoringkaders en risicobeoordelingen rekening moeten houden met deze systemische risico's; merkt op dat de richtlijn kapitaalvereisten⁵⁶ de lidstaten in staat stelt voor bepaalde blootstellingen systemische risicobuffers in te voeren en dat sommige lidstaten ervoor hebben gekozen om systemische risicobuffers in te voeren voor bepaalde blootstellingen die gedekt zijn door residentieel vastgoed, met als gevolg een stijging van de financieringskosten voor commercieel vastgoed; verzoekt de Europese Bankautoriteit ten volle gebruik te maken van de flexibiliteit waarin haar richtsnoeren voorzien om hypotheek op residentieel vastgoed te ondersteunen en tegelijkertijd de financiële stabiliteit te waarborgen; verzoekt de lidstaten zorgvuldig na te gaan of de systemischrisicobuffers voor blootstellingen die gedekt zijn door residentieel vastgoed, een passend niveau hebben; steunt de mogelijkheid waarin is voorzien in de verordening kapitaalvereisten⁵⁷ om een preferentiële prudentiële behandeling mogelijk te maken voor blootstellingen in verband met de verwerving en ontwikkeling van en bouwactiviteiten op gronden, ter facilitering van de toegang tot financiering voor woningbouw; verzoekt de Commissie en de lidstaten de transparantie bij vastgoedtransacties te verbeteren en de onderlinge verbanden tussen vastgoedfondsen en banken en andere institutionele beleggers te monitoren teneinde mogelijke besmettingskanalen te identificeren en financiële stabiliteit te waarborgen; is in dit verband ingenomen met de herziening van het EU-securitisatiekader die de Commissie op 17 juni 2025 heeft gepresenteerd met als doel de balansen van banken vrij te maken en de kredietverleningscapaciteit van banken te vergroten; verzoekt de Commissie het effect van de verordening kapitaalvereisten op kleine bouwbedrijven te beoordelen om ervoor te zorgen dat leningen voor woonprojecten op evenredige wijze worden behandeld, rekening houdend met het feit dat projecten met een lager systemisch risico vaak worden voorverkocht, verzekerd of gegarandeerd door overheden;

43. benadrukt dat het belangrijk is de financiële stabiliteit te waarborgen en ervoor te zorgen dat financiële instrumenten bijdragen tot de betaalbaarheid van huisvesting; benadrukt de rol van het stabiliteits- en groeipact bij het waarborgen van financiële stabiliteit in de EU, die essentieel is voor de uitbreiding van het woningaanbod; benadrukt dat zowel de algemene ontsnappingsclausule als de nationale ontsnappingsclausule een uitzonderlijk en tijdelijk instrument moeten blijven; onderstreept dat overheidsinvesteringen in huisvesting in overeenstemming moeten zijn met de begrotingsregels van de Unie;

Publieke en particuliere samenwerking

44. dringt aan op krachtigere en transparantere mechanismen voor samenwerking op het gebied van het huisvestingsbeleid tussen de publieke en de particuliere sector teneinde aanvullende financiële middelen aan te trekken door middel van Europese cofinancieringskaders die overheidsinvesteringen combineren met de capaciteit en

⁵⁶ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>).

⁵⁷ Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 (PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

innovatie van particuliere en publieke actoren; onderstreept dat dergelijke partnerschappen de impact van publieke middelen kan verveelvoudigen en de ontwikkeling van kwalitatieve en betaalbare huisvesting kan versnellen; verzoekt overheden ervoor te zorgen dat dergelijke partnerschappen zijn afgestemd op de doelstellingen van algemeen belang en betaalbaarheid op lange termijn; verzoekt overheden de expertise van de particuliere sector te benutten door, waar passend, gerichte langetermijnstimulansen te bieden aan bedrijven en belanghebbenden die betrokken zijn bij echte projecten voor betaalbare huisvesting, met inbegrip van investeringen door lokale overheden en regionale overheidsdiensten, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van infrastructuur in stedelijke, voorstedelijke, plattelands- en ontvolkte gebieden; benadrukt de rol die nationale stimuleringsbanken en -instellingen in dit verband kunnen spelen; moedigt de Commissie aan ervoor te zorgen dat de renovatiegolf en het Europees plan voor betaalbare huisvesting reële investeringsmogelijkheden opleveren, waarbij verantwoorde en transparante publiek-private partnerschappen worden gefaciliteerd met betrekking tot grootschalige projecten op het gebied van stadsvernieuwing en de ontwikkeling van infrastructuur; benadrukt dat steunmaatregelen van de overheid moeten worden ontworpen als aanvulling van particuliere investeringen, om verdringing te voorkomen en te zorgen voor financiële stabiliteit op de lange termijn, waarbij erop moet worden toegezien dat de steunmaatregelen de belastingbetalers niet overmatig belasten en de markten niet verstoren;

Overheidsfinanciering

45. pleit voor de strategische, verantwoorde en efficiënte uitvoering van investeringen in de huisvestingssector, door gebruik te maken van specifieke EU-middelen, waarbij meer investeringen in huisvesting mogelijk moeten worden gemaakt door de momenteel over meerdere programma's verspreide financiering te consolideren en te oormerken, bijvoorbeeld de middelen van het cohesiebeleid, InvestEU of NextGenerationEU, met inbegrip van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, en onderstreept de rol van de EIB en nationale stimuleringsbanken en -instellingen, waar mogelijk, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de bevoegdheden van de lidstaten worden geëerbiedigd; verzoekt de Commissie aanbevelingen te doen voor een specifiek financieel mechanisme voor het verstrekken van langlopende leningen door de lidstaten voor het financieren van urgente huisvestingsprojecten; moedigt de lidstaten aan ongebruikte middelen uit hun nationale herstel- en veerkrachtplannen over te hevelen naar financiële instrumenten om de bouw en renovatie van sociale, publieke, coöperatieve en betaalbare woningen mogelijk te maken, met als voorwaarde dat de lokale en regionale overheden worden belast met het beheer van deze middelen; moedigt de Commissie en de lidstaten aan te voorzien in efficiënte, transparante, inclusieve en eerlijke toewijzingsmechanismen voor begunstigen van EU-fondsen en financiële instrumenten, zoals lokale en regionale autoriteiten, om te zorgen voor economische, sociale en territoriale cohesie; wijst erop dat de ongelijkmatige economische ontwikkeling in verschillende regio's in Europa en de daaruit voortvloeiende economische migratie binnen de EU aanzienlijk bijdragen aan de druk op de huizenprijzen; onderstreept in dit verband dat het EU-cohesiebeleid belangrijk is voor regionale ontwikkeling nu en in de toekomst; pleit voor één vereenvoudigd digitaal platform waar lokale en regionale autoriteiten direct toegang hebben tot EU-huisvestingsfondsen; dringt erop aan dat EU-financieringsregelingen worden ontworpen met vereenvoudigde procedures, met inbegrip van voorfinancierings- en subsidiemechanismen, om gelijke toegang voor kleinere economieën en gemeenten met beperkte administratieve capaciteit te waarborgen en

investeringen in sociale en betaalbare huisvesting te versnellen; steunt nationale inspanningen voor woningbezit, aangezien gezinnen hierdoor de mogelijkheid kunnen krijgen om activa op te bouwen die kunnen worden doorgegeven; dringt er bij de lidstaten op aan flexibiliteit toe te passen bij het ontwerpen en uitvoeren van financieringsregelingen voor nieuwe huisvesting, om een billijke combinatie mogelijk te maken van publieke en particuliere huisvesting; bepleit een sterker InvestEU-programma voor de periode 2028-2034 teneinde het volume aan door de EU-begroting gedekte garanties voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvestingsprojecten te verhogen; verzoekt de Commissie specifieke huisvestingsstructuren te versterken en verder de toegevoegde waarde te onderzoeken van de oprichting van een Europees huisvestingsagentschap, dat relevante gegevens kan verzamelen en analyseren die worden verstrekt door nationale bureaus voor de statistiek, Eurostat en Eurofound, teneinde de uitwisseling van beste praktijken te ondersteunen, technische bijstand en richtsnoeren te verstrekken aan de lidstaten en regionale en lokale autoriteiten, en capaciteitsopbouw op alle niveaus te ondersteunen om synergieën en samenwerking tussen verschillende instellingen te maximaliseren;

46. benadrukt de belangrijke rol die het cohesiebeleid speelt bij het stimuleren van de economische, sociale en territoriale cohesie binnen de EU, het verkleinen van de verschillen tussen regio's en het voorkomen van versnippering en verstoring binnen de eengemaakte markt; is van mening dat het potentieel ervan inzake steun voor het aanpakken van de uitdagingen op het gebied van stedelijke en plattelandontwikkeling nog kan worden uitgebreid; verzoekt de lidstaten gebruik te maken van de beschikbare flexibiliteit om huisvestingsdoelstellingen op te nemen in het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Cohesiefonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie; dringt aan op meer financiële steun voor lokale, regionale en stedelijke autoriteiten voor de ontwikkeling van fatsoenlijke, duurzame en betaalbare publieke huisvesting en moedigt de lidstaten aan ervoor te zorgen dat de EU-financiering efficiënt en transparant wordt gebruikt op alle nationale, regionale en lokale bestuursniveaus; benadrukt dat dergelijke investeringen moeten worden gekoppeld aan betaalbaarheid op lange termijn, en dat blijvende voordelen moeten opleveren voor gemeenschappen; benadrukt dat overheidssteun voor huisvestingsprojecten moet worden gekoppeld aan strategieën voor stedelijke en regionale ontwikkeling op basis van goed bestuur; dringt erop aan dat bij EU-investeringen de toegankelijkheidsmaatregelen voor ouderen en personen met een handicap worden nageleefd en dat deze investeringen als instrument worden gebruikt om de sociale cohesie te versterken; verzoekt de Commissie de lidstaten aan te moedigen een nationale analyse van de huisvestingskloof en een nationaal plan voor het woningaanbod in te dienen, vergezeld van mijlpalen voor vergunningverlening en maatregelen voor het afstemmen van de financiering; dringt er bij de lidstaten op aan meerjarige streefdoelen voor de oplevering van sociale woningen vast te stellen, met inbegrip van infrastructuur en diensten; vraagt dat speciale aandacht wordt besteed aan bouw- en verbouwingsprojecten in gebieden die zijn getroffen of kunnen worden getroffen door natuurrampen, en wijst erop dat klimaatadaptatie en ruimtelijke ordening belangrijk zijn, en dat hierbij doeltreffend gebruikgemaakt moet worden van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het ESF+ om steunmaatregelen te financieren; benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en InvestEU passende instrumenten bieden om het bestaande woningbestand te verbeteren;
47. is het eens met de rol die de EIB speelt als katalysator van publieke en particuliere financiering voor de sector betaalbare huisvesting; steunt het actieplan van de Europese

Investeringsbank Groep voor betaalbare huisvesting en het voornemen van de Groep om samen met de Commissie de gezamenlijke uitdagingen aan te pakken op het gebied van de toegang tot financiering voor betaalbare huisvesting, met inbegrip van het stimuleren van investeringen in innovatieve bouw ter beperking van de kosten en de bouwtijd; steunt de oprichting van een pan-Europees investeringsplatform, samen met nationale stimuleringsbanken en -instellingen, om voor meer financiering voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting te zorgen en de lidstaten te ondersteunen bij het ontwikkelen van faciliterende beleidskaders waar nodig, met behoud van de rol van de EIB als investeringsbank en van de AAA-status van de bank; benadrukt de sleutelrol die de EIB in samenwerking met nationale stimuleringsbanken, de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa en internationale financiële instellingen kan spelen bij het verstrekken van investeringen ter ondersteuning van het aanbod aan fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting, hetgeen ten goede komt aan de sociale cohesie; herhaalt dat deze activiteit moet worden ontwikkeld op basis van een openarchitectuurmodel, met waarborging van een zinvolle en doeltreffende deelname van nationale stimuleringsbanken en -instellingen; verzoekt de Commissie het werk van nationale stimuleringsbanken en -instellingen te bevorderen door de uitwisseling van goede praktijken en de snelle uitvoering van het Europees plan voor betaalbare huisvesting, gebruikmakend van hun lang gevestigde deskundigheid en regionale banden op het gebied van de financiering van betaalbare en sociale huisvesting; is ingenomen met het soort projecten dat wordt gefinancierd, bijvoorbeeld de ontwikkeling van betaalbare huisvesting voor essentiële beroepen, accommodatie voor studenten en ouderenresidenties; onderstreept dat bij door de EIB gesteunde investeringen prioriteit moeten worden gegeven aan betaalbaarheid op lange termijn; steunt de oprichting van het onlineportaal “More homes. Better homes” als bouwsteen voor het pan-Europese investeringsplatform; is van mening dat nationale stimuleringsbanken en -instellingen vanaf het begin bij de ontwikkeling van elk relevant portaal of instrument op EU-niveau moeten worden betrokken; verzoekt de EIB de oprichting te onderzoeken van een Europees financieringsplatform dat gericht is op het verhogen van de financiering en securitisatie voor fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting; is ingenomen met het nieuwe ene portaal van de EIB voor huisvesting om huisvestingsadvies te verstrekken en innovatie in de bouwsector te bevorderen; verzoekt de EIB zowel de toegang tot door EU-garanties gedekte laagrentende langetermijnleningen als de omvang en het geografische bereik van haar huisvestingsgerelateerde financiering uit te breiden, waarbij niet alleen rekening wordt gehouden met energie-efficiëntie- en duurzaamheidscriteria, maar ook met de behoeften en prioriteiten van de lokale gemeenschap en met de renovatie van het woningbestand in heel Europa; wijst erop dat aan de toenemende vraag naar huisvesting moet worden voldaan met maatregelen die gericht zijn op het stimuleren van het aanbod van sociale, fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting;

48. verzoekt de Commissie de dynamiek van de huizenprijzen te analyseren, met inbegrip van de gegevens die voorhanden zijn over mogelijk onrechtmatige speculatie, en op basis van deze analyse de lidstaten op te roepen eventueel passende maatregelen te nemen; benadrukt dat het belangrijk is de financiële stabiliteit te waarborgen en ervoor te zorgen dat financiële instrumenten bijdragen tot het garanderen van fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting voor iedereen; verzoekt de Commissie en de lidstaten de transparantie bij onroerendgoedtransacties te vergroten, onder meer door een betere gegevensverzameling en eventuele instrumenten op EU-niveau; verzoekt de Commissie en de lidstaten gegevens en beste praktijken uit te wisselen over de

bestrijding van oneerlijke financialiseringspraktijken en speculatieve aankopen, om de kans op destabilisering van de lokale woningmarkten te verkleinen; verzoekt de lidstaten maatregelen te nemen om het opnieuw in gebruik nemen van leegstaande en verwaarloosde woningen te stimuleren, aangezien dit van essentieel belang is om het aanbod te vergroten, betaalbaarheid te waarborgen en gemeenschappen nieuw leven in te blazen; benadrukt dat overheidsinvesteringen in huisvesting het algemeen belang moeten dienen en waarde op lange termijn moeten opleveren; is ingenomen met modellen van publieke eigendom waarbij huisvesting wordt beheerd door de overheid, die in bepaalde contexten nuttig kunnen zijn om onrechtmatige financialiseringspraktijken te voorkomen, maar benadrukt dat huisvestingsprojecten die overgaan in particuliere handen, ook legitiem zijn; benadrukt dat de lidstaten vrij moeten kunnen kiezen hoe zij deze projecten beheren, in overeenstemming met hun nationale beleid;

De vraag naar huisvesting ondersteunen

Jongeren

49. benadrukt dat er bijzondere aandacht moet worden besteed aan jongere en toekomstige generaties, vooral in gebieden met een lage economische onafhankelijkheidsgraad en waar jongeren er langer over doen om hun ouderlijk huis te verlaten; merkt op dat jongeren steeds meer afhankelijk zijn van de huurmarkt, die hun belangrijkste bron van huisvesting is⁵⁸, en dringt daarom aan op sterkere rechten en bescherming voor huurders en eigenaars om stabiliteit en betaalbaarheid voor jongere generaties te waarborgen; verzoekt de Commissie onderzoek te doen naar regionale en lokale beste praktijken op het gebied van huisvestingsinitiatieven voor jongeren, onder andere regelingen voor starters op de woningmarkt, en deze te bevorderen, voorzien van vereenvoudigde procedures; verzoekt de lidstaten en lokale overheden maatregelen te bevorderen die jongeren toegang bieden tot krediet voor huisvesting, met inbegrip van prikkels zoals verlaagde transactietarieven voor jonge kopers en starters op de woningmarkt; dringt aan op vrijstellingen van transactiebelastingen voor starters op de woningmarkt die de woning gedurende een bepaalde periode bewonen; steunt het verstrekken van leningen tegen lage rente aan jongeren en eerste kopers; onderstreept dat het beschikbaar maken van betaalbare huisvesting voor jongeren die de arbeidsmarkt betreden, kan worden erkend als een strategische dimensie van het sociaal beleid; roept de lidstaten op om de huisvestingsbehoeften van jongeren op te nemen in hun nationale hervormingsprogramma's in het kader van het Europees Semester; verzoekt de lidstaten de wetgeving inzake ruimtelijke ordening aan te passen, zodat jongeren betaalbare woningen kunnen bouwen op grond van hun familie, waardoor huisvestingsoplossingen mogelijk worden op het platteland en tussen generaties; verzoekt de lidstaten specifieke stimulansen in te voeren, ook met betrekking tot het gebruik van EU-middelen, voor de bouw en renovatie van betaalbare en sociale huisvesting voor jongeren; roept ertoe op stimuleringsmaatregelen te overwegen voor kleine eigenaren van onroerend goed die woningen verhuren aan gezinnen of jongeren met langlopende contracten, met name in gebieden waar de woonlasten door marktkrachten sterk stijgen, zoals belastingvoordelen of steunmaatregelen voor huurders; merkt op dat ook andere financiële stimulansen voor vastgoedeigenaren de prijzen kunnen verlagen en

⁵⁸ Paz-Pardo, G., “Younger generations and the lost dream of home ownership”, website Europese Centrale Bank, 26 januari 2022, <https://www.ecb.europa.eu/press/research-publications/resbull/2022/html/ecb.rb220126~4542d3cea0.en.html>.

tegelijkertijd het aantal huizen dat beschikbaar is voor verhuur kunnen vergroten; benadrukt dat het belangrijk is administratieve en transactiegerelateerde procedures te vereenvoudigen, met inbegrip van bijkomende en huisvestingsgerelateerde kosten, om de transparantie, voorspelbaarheid en betaalbaarheid te verbeteren, met name voor jongeren en starters op de woningmarkt in de hele EU;

50. dringt er bij de Commissie op aan een voorstel voor een aanbeveling van de Raad in te dienen om de huisvestingscrisis onder jongeren aan te pakken, met als doel de toegang van jongeren tot adequate en betaalbare huisvesting te verbeteren; benadrukt dat aan de lidstaten zou worden gevraagd om met het oog op de uitvoering van een dergelijke aanbeveling van de Raad op vrijwillige basis nationale actieplannen in te dienen met concrete maatregelen en, in voorkomend geval, nieuw beleid om de uitdagingen die jongeren ondervinden op het gebied van betaalbaarheid en de uitsluiting van jongeren van huisvesting aan te pakken;
51. verzoekt de Commissie en de lidstaten fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvestingsoplossingen voor studenten te waarborgen; onderstreept dat het nodig is een betere toegang tot oplossingen in de vorm van huurwoningen te bevorderen, ter ondersteuning van de nationale mobiliteit van studenten die naar een andere stad verhuizen, alsook voor Erasmus+-ervaringen, academische uitwisselingen en stages; verzoekt de Commissie een Europees model voor studentenhuisvesting te lanceren dat verder gaat dan louter accommodatie en ook het welzijn, het gemeenschapsleven en de persoonlijke groei van studenten bevordert; roept de lidstaten op om nationale huisvestingsstrategieën te ontwerpen waarin voorzieningen voor studentenhuisvesting worden opgenomen, om het aanbod aan openbare en particuliere studentenhuisvesting te verbeteren; onderstreept dat betaalbare studentenhuisvesting moet worden erkend als een belangrijke dimensie van het onderwijsbeleid; roept de lidstaten op om de ontwikkeling van betaalbare studentenhuisvesting in de buurt van instellingen voor hoger onderwijs te stimuleren om aan de groeiende vraag te voldoen; roept de EU op om huisvesting voor jongeren op te nemen in haar investeringen en beleidsagenda, onder meer door de financiering van studentencentra en andere initiatieven op het gebied van jongerenhuisvesting te ondersteunen via publiek-private partnerschappen; dringt erop aan dat EU-middelen worden gebruikt om gerichte stimulansen te bieden voor de bouw van betaalbare en fatsoenlijke studentenhuisvesting; benadrukt dat voor het waarborgen van betaalbare toegang tot hoogwaardige studentenhuisvesting met onderwijs- en gemeenschapsdiensten innovatieve private, publieke en gezamenlijke publiek-private financieringskaders nodig zijn, waarin overheidssteun een aanvulling vormt op de bijdragen van de particuliere sector; benadrukt dat het huisvestingsbeleid van de EU moet worden afgestemd op de transversale doelstellingen op het gebied van levensvaardigheden, burgerparticipatie en geestelijke gezondheid, zoals uiteengezet in de mededeling inzake de vaardigheidsunie en de EU-strategie voor jongeren 2019-2027; beveelt aan om een proefproject op te zetten om geïntegreerde modellen voor studentenhuisvesting, waarmee betaalbare huisvesting wordt gecombineerd met onderwijs- en gemeenschapsprogramma's, op te schalen;
52. herinnert eraan dat Commissievoorzitter Ursula von der Leyen zich in 2019 ertoe heeft gecommitteerd om erop toe te zien dat elk kind in Europa dat met armoede of sociale uitsluiting, met inbegrip van dakloosheid, wordt bedreigd, toegang heeft tot de meest elementaire rechten, zoals gezondheidszorg, huisvesting en onderwijs, hetgeen in 2021 werd gevolgd door de vaststelling van Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad van

14 juni 2021 tot instelling van een Europese kindergarantie⁵⁹; wijst erop dat de doelstellingen van de Europese kindergarantie niet kunnen worden verwezenlijkt zonder een ambitieuze specifieke begroting op zowel EU-niveau als nationaal niveau; wijst in dit verband nogmaals op zijn verzoek om een aanzienlijk bedrag aan specifieke begrotingsmiddelen van ten minste 20 miljard EUR beschikbaar te stellen voor de Europese kindergarantie; acht het dringend noodzakelijk dat deze specifieke begrotingsmiddelen in het volgende meerjarig financieel kader worden toegewezen om het hoofd te bieden aan het groeiende probleem van kinderarmoede en sociale uitsluiting, met inbegrip van dakloosheid;

Gezinnen met een laag of middeninkomen

53. verzoekt de lidstaten de moeilijkheden bij de toegang tot huisvesting voor gezinnen met een laag of middeninkomen aan te pakken, met bijzondere aandacht voor strategische en essentiële werknemers, waaronder gezondheidswerkers, leerkrachten, rechtshandhavers, brandweerlieden, maatschappelijk werkers en zorgverleners en andere belangrijke werknemers in openbare dienst, en tegelijkertijd te zorgen voor evenwichtige contractuele kaders die zowel kwetsbare huurders als kleine verhuurders beschermen; roept de lidstaten op om modellen voor dienstwoningen in te voeren als beste praktijk, met bijzondere aandacht voor strategische en essentiële werknemers; dringt aan op steun voor alle betaalbare huisvestingsopties, met inbegrip van huur-, publieke en coöperatieve modellen en modellen met een beperkt winstoogmerk of zonder winstoogmerk, om in dit verband betaalbaarheid op lange termijn en stabiele, veilige huurregelingen te waarborgen; dringt er bij de lidstaten op aan hun betaalbaarheidscriteria te herzien en, indien nodig, aan te passen, zodat deze een getrouwe weergave zijn van de kosten van levensonderhoud en ervoor zorgen dat huishoudens met een laag of middeninkomen daadwerkelijk toegang hebben tot fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting;
54. is ingenomen met de raadpleging van de Commissie, die op 5 juni 2025 van start is gegaan, en neemt kennis van de herziening van de staatssteunregels voor diensten van algemeen economisch belang (DAEB) om het aanbod van fatsoenlijke, duurzame en betaalbare huisvesting sneller en efficiënter te faciliteren en tegelijkertijd meer flexibiliteit te bieden voor het faciliteren van nationale investeringen; onderstreept dat de lidstaten overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel de discretionaire bevoegdheid moeten hebben om dit te ondersteunen op basis van hun lokale, regionale of nationale behoeften; benadrukt dat het belangrijk is, voor alle voorgestelde wijzigingen in de DAEB-regels, om per land een effectbeoordeling vooraf uit te voeren; benadrukt dat een herziening van de staatssteunregels niet ten koste mag gaan van de investeringen van de lidstaten in sociale huisvesting, maar dat deze herziening meer flexibiliteit mogelijk kan maken met betrekking tot het faciliteren van overheidsinvesteringen in huisvesting, met inachtneming van de diversiteit van de nationale markten; erkent de risico's waarmee rekening moet worden gehouden, waaronder de mogelijke verdringing van particuliere en publieke investeringen, de onttrekking van investeringen aan de sociale woningbouw, problemen met de verenigbaarheid van de regels met de jurisprudentie van de EU en risico's voor de integriteit van de eengemaakte markt; herinnert aan het oorspronkelijke doel van DAEB en het feit dat uitbreiding van het toepassingsgebied naar grotere doelgroepen geen middelen onttrekt aan de meest kwetsbare groepen; is bezorgd dat het verruimen van de doelgroep voor sociale huisvesting in het kader van deze regels het

⁵⁹ PB L 223 van 22.6.2021, blz. 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj>.

risico met zich meebrengt dat marktverstoringen worden versterkt en eerlijke concurrentie wordt ondermijnd; benadrukt dat het van essentieel belang is om een zorgvuldig evenwicht te bewaren tussen het voorzien in de behoefte aan sociale huisvesting en het behoud van concurrerende, efficiënte woningmarkten voor alle entiteiten, zowel publieke als private, die diensten verlenen op het gebied van het aanbieden van betaalbare huisvesting; onderstreept dat ervoor moet worden gezorgd dat elk toekomstig kader met betrekking tot betaalbare huisvesting open blijft, zodat zowel publieke als particuliere marktdeelnemers kunnen deelnemen, waardoor een gelijk speelveld wordt behouden en onnodige uitsluiting van de markt wordt voorkomen;

Gezinnen

55. is van mening dat het noodzakelijk is een Europees actieplan ter ondersteuning van gezinnen te bevorderen, met bijzondere aandacht voor grote gezinnen, eenoudergezinnen en gezinnen in kwetsbare situaties, die worstelen met onzekere huisvesting; verzoekt de Commissie en de lidstaten de huisvestingsbehoeften van gezinnen op te nemen in het Europees plan voor betaalbare huisvesting en de Europese kindergarantie, om ervoor te zorgen dat geen enkel kind opgroeit in een ongeschikte woning; is zich bewust van het bestaan van een generatiekloof op het gebied van huisvesting, aangezien vertraagde toegang tot huisvesting het vermogen van jongere generaties om zelfstandig te wonen en vrije levenskeuzes te maken beperkt en de demografische uitdagingen van Europa verergert; herinnert eraan dat huisvesting een essentiële factor is voor het ondersteunen van de demografische dynamiek en het aanpakken van demografische achteruitgang, met name in regio's die te maken hebben met bevolkingsverlies en emigratie; waarschuwt dat een ontoereikend huisvestingsbeleid de demografische groei binnen de EU ondermijnt; herinnert eraan dat Europa een vergrijzend continent is en dat dit een uitdaging vormt voor de huisvestingssector; verzoekt de Commissie aanpassing aan de vergrijzing op te nemen in al haar huisvestingsgerelateerde beleidsmaatregelen; dringt aan op huisvestingsbeleid dat tijdige toegang tot betaalbare huisvesting waarborgt, ongezonde huisvesting vermindert en stabiliteit voor gezinnen in alle levensfasen bevordert; moedigt de lidstaten aan om demografische prioriteiten op te nemen in hun nationale huisvestingsstrategieën en toekomstige financieringsprogramma's van de EU; roept de lidstaten op om gerichte financiële prikkels voor gezinnen in te voeren om het kopen van een eigen woning en het sluiten van langlopende huurcontracten te vergemakkelijken, zodat hun financiële lasten worden verminderd, de demografische trends positief worden beïnvloed en de sociale stabiliteit in Europa wordt versterkt; verzoekt de lidstaten de lokale en regionale overheden volledig te betrekken bij de ontwikkeling van gerichte huisvestingsprogramma's voor gezinnen; erkent dat spaarfondsen voor particuliere woningen een praktisch en doeltreffend instrument zijn voor personen en gezinnen om te investeren in huisvesting, en om een betere toegang tot hypothecaire financiering te bevorderen; roept de lidstaten op om de uitvoering en bevordering van deze maatregelen te vergemakkelijken in het kader van ruimere inspanningen om de huisvestingscrisis aan te pakken; merkt met grote bezorgdheid op dat overbevolkte of onstabiele huisvesting van invloed is op de onderwijsresultaten van kinderen; eist een substantiële verhoging van de Europese kindergarantie om toegang te garanderen tot goede huisvesting en bijbehorende sociale voorzieningen; vraagt om jaarlijks toezicht op en verslaglegging over de vooruitgang bij het beëindigen van huisvestingsarmoede onder kinderen in de hele Unie;

56. benadrukt dat het belangrijk is de beschikbaarheid te waarborgen van toegankelijke en leeftijdsvriendelijke huisvesting voor ouderen; is zich bewust van de uitdagingen waarmee ouderen worden geconfronteerd op het gebied van onderhoudskosten en in verband met hun zorgbehoeften; benadrukt de uitdagingen waarmee oudere huiseigenaren te maken krijgen die het zich niet kunnen veroorloven hun woning te renoveren om te voldoen aan de nieuwe normen inzake energie-efficiëntie; verzoekt de Commissie en de lidstaten te voorzien in gerichte, vrijwillige en niet-bureaucratische steunmaatregelen voor kwetsbare huiseigenaren; moedigt de lidstaten en lokale overheden aan tot het bevorderen van multigenerationele woonregelingen, wonen in gemeenschap, initiatieven op het gebied van co-huisvesting en andere innovatieve oplossingen, zowel voor langdurige zorg als voor de huisvesting van senioren, die economische en sociale voordelen kunnen opleveren en kunnen bijdragen tot het verminderen van de druk op de sociale zorgstelsels en het versterken van lokale gemeenschappen; erkent de rol van geïntegreerde bejaardengemeenschappen en co-livingmodellen voor senioren, die ouderen in staat stellen langer zelfstandig te wonen, waardoor de afhankelijkheid van langdurige zorg afneemt;
57. benadrukt dat personen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld passende bijstand moeten krijgen van de lidstaten, huisvestingsagentschappen en de particuliere sector, zoals tijdelijke noodhuisvesting in opvangcentra en zorgcentra, en dat personen oplossingen moeten worden geboden via snelle administratieve procedures; verzoekt de Commissie overwegingen in verband met gendergerelateerd geweld op te nemen in het huisvestingsbeleid van de EU;

Personen met een handicap

58. verzoekt de Commissie en de lidstaten de nodige aandacht te besteden aan toegankelijke huisvesting voor personen met een handicap; waarschuwt voor het zeer lage aanbod aan toegankelijke woningen en de nadelige gevolgen daarvan voor de sociaal-economische integratie van personen met een handicap en voor hun vermogen om zelfstandig te wonen; dringt erop aan dat het woningbestand toegankelijker wordt gemaakt voor personen met een handicap; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan het aanbod van toegankelijke woningen aanzienlijk te vergroten en mechanismen in te voeren om te zorgen voor een toereikend aandeel toegankelijke woningen bij nieuwbouw; vraagt de volledige uitvoering van de EU-strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030; benadrukt dat toegankelijke huisvesting een noodzakelijke voorwaarde is voor de volledige sociale participatie van personen met een handicap; roept op tot een gerichte en doeltreffende reeks maatregelen om te zorgen voor een volledige en consistente uitvoering van de toegankelijkheidseisen op het gebied van huisvesting uit hoofde van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap; benadrukt dat ervoor moet worden gezorgd dat toegankelijke huisvesting zowel beschikbaar is als onderhouden wordt, en dat het aanbod moet worden gegarandeerd van adequate, op de gemeenschap gebaseerde ondersteunende diensten die aangepast zijn aan ieders functionele en cognitieve vaardigheden, met inbegrip van regelingen voor ondersteund wonen; steunt initiatieven voor publieke, publiek-private en private coöperatieve huisvesting, ook voor personen met een handicap, waarbij gemeenschappen gezamenlijk huisvestingsprojecten ontwikkelen en beheren die de sociale cohesie bevorderen en de betaalbaarheid op lange termijn waarborgen; roept de lidstaten op te zorgen voor uitgebreide, toegankelijke en systematische in de gemeenschap gewortelde diensten voor personen met een handicap; benadrukt dat ondersteunende diensten op de verblijfplaats essentieel zijn om

zelfstandig wonen en sociale inclusie mogelijk te maken en te voorkomen dat personen met een handicap gedwongen worden om hulp te zoeken via institutionalisering;

Dakloosheid

59. benadrukt dat dakloosheid de ernstigste vorm van armoede en sociale uitsluiting is; herinnert eraan dat maatregelen op het gebied van dakloosheid in de eerste plaats een bevoegdheid van de lidstaten zijn, terwijl de EU inspanningen moet ondersteunen en coördineren; dringt aan op versterking van het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid, om informatie te coördineren en uit te wisselen en goede praktijken te delen; verzoekt de Commissie te zorgen voor synergieën tussen de EU-strategie voor armoedebestrijding, het nieuwe actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten, het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid en het Europees plan voor betaalbare huisvesting; roept op tot een ambitieuze en versnelde uitvoering van de Europese kindergarantie in de hele EU als middel om dakloosheid onder kinderen te voorkomen en aan te pakken; verzoekt de Commissie om technische bijstand, capaciteitsopbouw en beleidsondersteuning met betrekking tot dakloosheid en verzoekt haar toezicht te houden op de voortgang op dit gebied; verzoekt de Commissie en de nationale bureaus voor de statistiek de verzameling en harmonisatie van gegevens over huisvesting te verbeteren; merkt op dat de “huisvesting eerst”-strategie in bepaalde nationale contexten nuttig is gebleken, waarbij de uitvoering ervan de verantwoordelijkheid blijft van elke lidstaat; roept de lidstaten op om op huisvesting gerichte strategieën te ontwikkelen en uit te voeren om dakloosheid terug te dringen, en om empirisch onderbouwde interventies zoals de “huisvesting eerst”-aanpak op te schalen; verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat daklozen toegang krijgen tot sociale huisvesting; verzoekt de lidstaten bij de uitvoering van de Europese kindergarantie nationale doelstellingen te bepalen om de uitzetting van kinderen te voorkomen in gevallen waar er een duidelijk risico bestaat op dakloosheid; verzoekt de lidstaten discriminatie van personen die in een situatie van dakloosheid zijn terechtgekomen, aan te pakken; erkent de rol van niet-gouvernementele organisaties bij het aanpakken van dakloosheid en het ondersteunen van stabiele huisvesting;

Uitwisseling en analyse van gegevens

60. benadrukt dat marktinterventies gebaseerd moeten zijn op betrouwbare gegevens van overheidsinstellingen; onderstreept de rol van publieke data bij het vormgeven van het huisvestingsbeleid; is ingenomen met de vaststelling van de verordening betreffende Europese statistieken over bevolking en huisvesting⁶⁰, die Eurostat meer capaciteit zal bieden om gegevens te verzamelen over huisvestingsomstandigheden en toegang tot huisvesting in de hele EU; verzoekt de Commissie nieuwe proefprojecten en haalbaarheidsstudies te starten in het kader van de onlangs vastgestelde verordening betreffende Europese statistieken over bevolking en huisvesting, met focus op de toegang tot adequate en betaalbare huisvesting voor personen met een handicap; verzoekt Eurostat gegevens over huisvesting op nationaal, regionaal en lokaal niveau te verzamelen, te analyseren en te delen via een nieuw opgericht specifiek digitaal EU-

⁶⁰ Verordening (EU) 2025/2458 van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2025 betreffende Europese statistieken over bevolking en huisvesting, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 862/2007 en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 763/2008 en (EU) nr. 1260/2013 (PB L, 2025/2458, 12.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2458/oj>).

platform om empirisch onderbouwde beleidsvorming te ondersteunen, de transparantie te verbeteren, leegstand, onderbezetting en conversiepotentieel te monitoren en de waarnemingspost voor het gebouwenbestand van de EU te voorzien van aanvullende informatie over de kwaliteit van woningen en technische bouwsystemen; verzoekt de Commissie naar gender uitgesplitste gegevens te verzamelen en te publiceren over de toegang tot huisvesting en over sociale huisvestingsregelingen; verzoekt de Commissie jaarlijks een Europees huisvestingsverslag op te stellen om de huisvestingssituatie in Europa te beoordelen, dat gegevens moet bevatten over betaalbaarheid, huur- en prijsontwikkelingen, eigendom van grond en onroerend goed, huurzekerheid, dakloosheid en uitsluiting van huisvesting; dringt aan op aanvullende, periodieke verslagen over de toewijzing en impact van EU-huisvestingsmiddelen; verzoekt de lidstaten de lokale autoriteiten te verplichten periodieke verslagen in te dienen over de infrastructuurcapaciteit in verband met woningbouwprojecten, informatie bij te houden over leegstaande woningen en stimulansen in te voeren voor eigenaren om leegstaande woningen te renoveren en te verhuren; verzoekt de EU het toezicht te verbeteren en, indien nodig, de lidstaten te voorzien van instrumenten voor een beter toezicht op de markt voor niet-zakelijk onroerend goed; verzoekt de Commissie in het proces met betrekking tot het Europees Semester en in de landspecifieke aanbevelingen meer nadruk te leggen op cijfers over betaalbare, duurzame en fatsoenlijke huisvesting; dringt erop aan dat het proefproject van de EU-waarnemingspost voor land ten volle wordt benut om gegevenslacunes op te vullen met het oog op een betere landmonitoring en het identificeren van goede praktijken ter ondersteuning van de toegang van jongeren tot land; verzoekt de lidstaten de transparantie van hun markt voor grond te verbeteren en het probleem van de toegang tot grond voor bepaalde groepen, zoals jonge landbouwers, aan te pakken; verzoekt de Commissie een methode vast te stellen voor het verzamelen en verwerken van gegevens over huisvesting en een reeks gemeenschappelijke indicatoren te definiëren om de vergelijkbaarheid tussen de lidstaten waarborgen; dringt erop aan dat bij het meten van de kosten van levensonderhoud, de koopkracht van burgers en hun algehele welzijn rekening wordt gehouden met de uitgaven voor huisvesting; dringt erop aan dat de kosten van door de eigenaar bewoonde woningen worden opgenomen in de geharmoniseerde consumentenprijsindex, om beter rekening te houden met de werkelijke kosten van huisvesting in de inflatiestatistieken;

o

o o

61. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de Europese Raad, de regeringen en parlementen van de lidstaten, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Europees Comité van de Regio's en de hoofden van de regionale overheden van de EU.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0066

Auteursrecht en generatieve artificiële intelligentie – kansen en uitdagingen

Resolutie van het Europees Parlement van 10 maart 2026 over auteursrecht en generatieve artificiële intelligentie – kansen en uitdagingen (2025/2058(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 4, 16, 26, 114, 118 en 179,
- gezien artikel 17, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het Handvest),
- gezien artikel 27 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die op 10 december 1948 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werd aangenomen (resolutie 217 A), waarin het recht om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, het recht om te genieten van kunst en om deel te hebben aan wetenschappelijke vooruitgang en de vruchten daarvan, en het recht op de bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortvloeiende uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk, wordt bevestigd,
- gezien de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, zoals gewijzigd op 28 september 1979, en gezien het Verdrag van Rome inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties van 26 oktober 1961,
- gezien de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (de Trips-overeenkomst) van 15 april 1994,
- gezien Richtlijn 96/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken¹ (de databankrichtlijn),
- gezien Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij² (de InfoSoc-richtlijn),
- gezien Richtlijn 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004

¹ PB L 77 van 27.3.1996, blz. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1996/9/oj>.

² PB L 167 van 22.6.2001, blz. 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj>.

betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten³,

- gezien artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (ETS nr. 9), dat het recht op het ongestoord genot van eigendom waarborgt en dat volgens de uitlegging van het Europees Hof voor de Rechten van de mens, onder meer in het arrest van 11 januari 2007 in de zaak Anheuser-Busch Inc/Portugal, de intellectuele eigendom omvat,
- gezien Richtlijn 2009/24/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's⁴,
- gezien Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)⁵,
- gezien Richtlijn (EU) 2016/943 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende de bescherming van niet-openbaar gemaakte knowhow en bedrijfsinformatie (bedrijfsgeheimen) tegen het onrechtmatig verkrijgen, gebruiken en openbaar maken daarvan⁶,
- gezien Verordening (EU) 2018/1807 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake een kader voor het vrije verkeer van niet-persoonsgebonden gegevens in de Europese Unie⁷,
- gezien Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG⁸ (de richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt),
- gezien Richtlijn (EU) 2019/1024 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie⁹,
- gezien Verordening (EU) 2019/1150 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 ter bevordering van billijkheid en transparantie voor zakelijke gebruikers van onlinetussenhandelsdiensten¹⁰,
- gezien het Witboek van de Europese Commissie van 19 februari 2020 over kunstmatige intelligentie – een Europese benadering op basis van excellentie en vertrouwen (COM(2020)0065),
- gezien het Verdrag van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom inzake

³ PB L 157 van 30.4.2004, blz. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/48/oj>.

⁴ PB L 111 van 5.5.2009, blz. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/24/oj>.

⁵ PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>.

⁶ PB L 157 van 15.6.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/943/oj>.

⁷ PB L 303 van 28.11.2018, blz. 59, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1807/oj>.

⁸ PB L 130 van 17.5.2019, blz. 92, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>.

⁹ PB L 172 van 26.6.2019, blz. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>.

¹⁰ PB L 186 van 11.7.2019, blz. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1150/oj>.

- auteursrecht en het herziene kaderdocument over het beleid inzake intellectuele eigendom en artificiële intelligentie (WIPO/IP/AI/2/GE/20/1 REV) van 29 mei 2020,
- gezien zijn resolutie van 20 oktober 2020 over intellectuele-eigendomsrechten voor de ontwikkeling van technologieën op het gebied van artificiële intelligentie¹¹,
 - gezien Verordening (EU) 2022/868 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2022 betreffende Europese datagovernance en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (datagovernanceverordening)¹²,
 - gezien de gezamenlijke Europese verklaring over digitale rechten en beginselen voor het digitale decennium van het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie van 23 januari 2023¹³,
 - gezien Verordening (EU) 2023/2854 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2023 betreffende geharmoniseerde regels inzake eerlijke toegang tot en eerlijk gebruik van data en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en Richtlijn (EU) 2020/1828 (dataverordening)¹⁴,
 - gezien Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie)¹⁵,
 - gezien het verslag van Mario Draghi van 9 september 2024 getiteld “The future of European competitiveness” (De toekomst van het Europese concurrentievermogen),
 - gezien de mededeling van de Commissie van 29 januari 2025 getiteld “Het EU-kompas voor concurrentievermogen” (COM(2025)0030),
 - gezien het verslag van het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie van 12 mei 2025 getiteld “The Development of Generative Artificial Intelligence from a Copyright Perspective” (De ontwikkeling van generatieve artificiële intelligentie vanuit een auteursrechtperspectief),
 - gezien de mededeling van de Commissie van 16 juni 2025 getiteld “Staat van het digitale decennium 2025: Blijven bouwen aan de soevereiniteit en de digitale toekomst van de EU” (COM(2025)0290),
 - gezien de praktijkcode voor AI voor algemene doeleinden en meer bepaald het hoofdstuk ervan over auteursrechten, die op 10 juli 2025 door de Commissie werd gepubliceerd en sinds 2 augustus 2025 van kracht is,
 - gezien de toelichting en de sjabloon voor de openbare samenvatting van de inhoud

¹¹ **PB C 404 van 6.10.2021, blz. 129.**

¹² PB L 152 van 3.6.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj>.

¹³ PB C 23 van 23.1.2023, blz. 1.

¹⁴ PB L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj>.

¹⁵ PB L 1689 van 12.7.2024, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

waarmee AI voor algemene doeleinden wordt getraind, die op 24 juli 2025 door de Commissie werden gepubliceerd en sinds 2 augustus 2025 van kracht zijn,

- gezien de studie getiteld “Generative AI and Copyright – Training, Creation, Regulation”, die in opdracht van de beleidsondersteunende afdeling Justitie, Burgerlijke Vrijheden en Institutionele Zaken van het Europees Parlement op verzoek van de Commissie juridische zaken is uitgevoerd¹⁶,
 - gezien artikel 55 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie juridische zaken (A10-0019/2026),
- A. overwegende dat het recht op eigendom, met inbegrip van intellectuele eigendom, als grondrecht is verankerd in artikel 17 van het Handvest en duidelijk is gekwalificeerd in de rechtspraak; overwegende dat de eerbiediging van dit recht in alle stadia van de digitale transformatie en van de ontwikkeling van generatieve artificiële intelligentie (GenAI) moet worden gewaarborgd;
- B. overwegende dat het achterblijven van de EU wat betreft internationale ontwikkelingen op het gebied van artificiële intelligentie (AI) een strategische uitdaging vormt; overwegende dat de Commissie tijdens de AI-actietop in februari 2025 in Parijs het actieplan voor het AI-continent heeft aangekondigd, met als doel Europa tot wereldleider op het gebied van AI te maken; overwegende dat het daarom van essentieel belang is de ontwikkeling van GenAI-technologieën en -diensten van algemeen belang binnen de EU te bevorderen in plaats van te belemmeren, teneinde de technologische soevereiniteit, het concurrentievermogen, de cultuur van meertaligheid en de innovatiecapaciteit van Europa te waarborgen en tegelijkertijd trouw te blijven aan zijn waarden en ervoor te zorgen dat technologische ontwikkeling bijdraagt tot duurzame economische groei, concurrentievermogen en innovatie en tevens brede toegang tot AI-technologieën in de hele EU mogelijk maakt; overwegende dat het behoud van het concurrentievermogen in de wedloop om GenAI te verbeteren ook toegang tot hoogwaardige inhoud vereist, wat onderstreept hoe belangrijk het is de creatieve sector, als bron van hoogwaardige data om AI te trainen, eerlijk te belonen;
- C. overwegende dat de creatieve en culturele sector een sleutelrol speelt bij de bescherming van de Europese waarden en culturele diversiteit, en ongeveer 4 % van de meerwaarde van de EU en 6,9 % van het bruto binnenlands product van de EU vertegenwoordigt; overwegende dat de sector werk biedt aan ongeveer 8 miljoen mensen en daarmee bijdraagt aan de culturele diversiteit, de sociale cohesie, de waarden en de democratische dialoog in Europa;
- D. overwegende dat in de Verklaring over digitale rechten en beginselen voor het digitale decennium het doel is gesteld te zorgen voor een rechtvaardige, veilige en beveiligde digitale omgeving, waar iedereen, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), de kans krijgt om op een eerlijke en innovatieve manier de concurrentie aan te gaan; overwegende dat hiertoe maatregelen nodig zijn om de traceerbaarheid, veiligheid en conformiteit van op de digitale eengemaakte markt aangeboden producten en diensten te bevorderen; overwegende dat de ondertekenaars

¹⁶ Lucchi, N. (2025), “Generative AI and copyright: Training, Creation, Regulation”, ref. PE 774.095, Europees Parlement.

zich ertoe verbinden om mensgerichte, betrouwbare en ethische AI-systemen te bevorderen, die op transparante wijze en in overeenstemming met de waarden van de EU worden gebruikt; overwegende dat in de verklaring wordt benadrukt dat de digitale transformatie moet bijdragen tot een eerlijke en inclusieve samenleving en economie, tot de bevordering van culturele en taalkundige verscheidenheid en tot open technologieën en normen, als een manier om het vertrouwen in technologie verder te versterken en consumenten in staat te stellen autonome en geïnformeerde keuzes te maken;

- E. overwegende dat de doelstellingen van het digitale decennium van de EU waarschijnlijk niet zullen worden gehaald zonder dat het investeringslandschap ingrijpend wordt gewijzigd;
- F. overwegende dat het EU-kompas voor concurrentievermogen gericht is op het stimuleren van innovatie, met name door een gunstig klimaat te creëren in Europa voor jonge bedrijven om te starten en uit te breiden, in het kader van een speciale EU-strategie voor start-ups en scale-ups die op 28 mei 2025 is gelanceerd; overwegende dat dit gepaard moet gaan met een AI-toepassingsstrategie voor ondernemingen van elke omvang teneinde de integratie van AI-technologieën in strategische sectoren te versnellen en de technologische soevereiniteit van de EU te versterken; overwegende dat de culturele en creatieve sector nieuwe en geschoolde banen creëert en bijdraagt tot de economische groei, de diplomatieke macht en de ontbolstering van talent in Europa; overwegende dat kmo's de overgrote meerderheid van de bedrijven in de creatieve sector uitmaken;
- G. overwegende dat auteursrechten en naburige rechten automatisch in werking treden zonder registratievereisten; overwegende dat aan verschillende rechthebbenden (auteurs, uitvoerend kunstenaars, producenten, uitgevers en omroepen) uitgebreide exclusieve rechten worden verleend, waaronder het recht om werken en ander materiaal te reproduceren en aan te passen, te verspreiden en onder de aandacht van het publiek te brengen;
- H. overwegende dat de Europese culturele en creatieve sector wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid waarbij contractuele praktijken, waardeketens en soorten inhoud die door auteursrechten en naburige rechten worden beschermd, sterk uiteenlopen; overwegende dat rechthebbenden zich in sommige sectoren collectief organiseren om op te komen voor hun belangen; overwegende dat de werken die door deze gevarieerde groep actoren worden geproduceerd eveneens zeer divers zijn en daarom een verschillende waarde kunnen hebben;
- I. overwegende dat auteursrechten zowel op juridisch als op technisch vlak gelijke tred moeten houden met de ontwikkeling van nieuwe technologieën; overwegende dat de harmonisatie van de nationale auteursrechtenstelsels van cruciaal belang is in een digitale wereld;
- J. overwegende dat GenAI een vorm van AI is waarmee, in tegenstelling tot bij andere AI-systemen die voornamelijk zijn ontworpen met het oog op classificatie en voorspellingen, nieuwe inhoud wordt gegenereerd, zoals tekst, beelden, muziek, video's en codes, op basis van training met behulp van zeer grote datasets waaruit patronen en structuren worden aangeleerd; overwegende dat output van GenAI wordt gecreëerd door middel van voorspellingen op basis van statistische modellen, waarbij menselijke

creativiteit over het algemeen wordt nagebootst en reeds bestaande inhoud, waaronder mogelijk auteursrechtelijk beschermd materiaal, als basis wordt gebruikt; overwegende dat dit digitale gebruik van auteursrechtelijk beschermde inhoud het noodzakelijk maakt om de bescherming van auteursrechtelijk beschermde inhoud aan te passen aan de digitale omgeving;

- K. overwegende dat de ontwikkeling, de inzet en het gebruik van AI volledig in overeenstemming moeten zijn met het huidige rechtskader; overwegende dat het onaanvaardbaar is dat deze technologische ontwikkelingen inbreuk maken op bestaande gevestigde rechten; overwegende dat de huidige systemen voor het voorbehoud van rechten (“opt-out”) op auteursrechtelijk beschermde inhoud vaak onpraktisch zijn, niet altijd alle betrokken vormen van tekst- en datamining omvatten en niet de transparantie bieden die nodig is met het oog op een doeltreffende uitvoering en handhaving; overwegende dat de ontwikkeling van nieuwe technologieën zoals AI en de handhaving van gevestigde rechten, waaronder rechten die in de auteursrechtwetgeving zijn vastgelegd, elkaar niet mogen uitsluiten, maar juist samen moeten worden bevorderd;
- L. overwegende dat is bewezen dat aanbieders van GenAI de auteursrechtelijke regels op grote schaal hebben geschonden, onder meer via de ongeoorloofde verzameling van werken op internet, de niet-nakoming van door rechthebbenden gemaakte rechtenvoorbehouden met betrekking tot tekst- en datamining, het gebruik van illegale bronnen om werken te verkrijgen en het niet aanvragen van licenties; overwegende dat dit patroon, dat neerkomt op een duidelijke schending van de grondrechten van makers en op de oneigenlijke toe-eigening van waarde ten nadele van de culturele en informatiesector van de EU, laat zien dat er krachtige maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat het AI-ecosysteem in de EU eerlijk en ethisch verantwoord is;
- M. overwegende dat belangrijke juridische kwesties in verband met de wisselwerking tussen GenAI en auteursrechten en naburige rechten gaan over de vraag of het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken en ander materiaal in datasets voor training rechtmatig is op grond van het EU-recht en het nationale recht van de lidstaten, welke juridische status door AI gegenereerde inhoud moet krijgen en hoe transparantie, toestemming en een billijke vergoeding voor makers en rechthebbenden kunnen worden gewaarborgd wanneer hun beschermde werken en ander materiaal worden gebruikt bij het genereren, verspreiden en verdelen van output van AI;
- N. overwegende dat GenAI, door op grote schaal en tegen lage kosten inhoud te creëren die de door menselijke creativiteit geproduceerde inhoud nabootst, rechtstreeks concurreert met het werk van makers, met name culturele en media-inhoud; overwegende dat deze concurrentie kan leiden tot een afname van de kwaliteit van online-inhoud doordat makers zich terugtrekken, en bijgevolg tot een algemene daling van de menselijke culturele en creatieve productie;
- O. overwegende dat dit risico dat de menselijke dimensie van het scheppingsproces geleidelijk wordt overgenomen door met AI gegenereerde inhoud, niet alleen de economische levensvatbaarheid van de creatieve sector ondermijnt, maar ook een existentieel risico vormt voor de Europese samenleving en democratie, omdat de grenzen tussen waarheid en onwaarheid en de perceptie van verhalen en hun auteurs erdoor vervagen en de cognitieve vermogens en het kritisch denkvermogen erdoor worden verstoord; overwegende dat de verordening artificiële intelligentie (de AI-

verordening) deze risico's in aanmerking neemt, maar niet compleet kan zijn zonder een robuuste bescherming van auteursrechten en naburige rechten;

- P. overwegende dat het voor een correcte handhaving van de wetgeving en de waarborging van een gelijk speelveld in de hele EU en tussen AI-aanbieders noodzakelijk is dat de regels van de EU en de lidstaten inzake auteursrechten en naburige rechten op uniforme wijze van toepassing zijn op alle AI-aanbieders die producten beschikbaar stellen of diensten aanbieden binnen de EU, ongeacht hun vestigingsplaats, de jurisdictie waarin de auteursrechtelijk relevante handelingen plaatsvinden die als basis dienen voor de training van die AI-modellen, en waar de output van het AI-systeem in de EU wordt gebruikt; overwegende dat hetzelfde vereiste mutatis mutandis van toepassing moet zijn op elk later gebruik van inhoud voor inferentie, retrieval-augmented generation of verfijning, niet alleen door aanbieders van AI-modellen, zoals momenteel bepaald in artikel 53 van de AI-verordening, maar ook door aanbieders of gebruiksverantwoordelijken van AI-systemen; overwegende dat het aangaan van nieuwe licentieovereenkomsten niet mag worden opgevat als rechtzetting van eerder ongeoorloofd gebruik van auteursrechtelijk beschermde inhoud;
- Q. overwegende dat elke AI-aanbieder die in de EU een AI-model voor algemene doeleinden op de markt brengt, moet controleren of de maatregelen in zijn auteursrechtbeleid, zoals uiteengezet in de praktijkcode voor AI voor algemene doeleinden, in overeenstemming zijn met de wijze waarop de lidstaten uitvoering geven aan het EU-recht inzake het auteursrecht en naburige rechten, alvorens enige auteursrechtelijke handeling te verrichten op het grondgebied van de betrokken lidstaat, aangezien het nalaten hiervan kan leiden tot aansprakelijkheid op grond van het EU-recht inzake het auteursrecht en naburige rechten;
- R. overwegende dat de praktijkcode slechts vrijwillig is en niet alle AI-aanbieders deze hebben ondertekend, met name het hoofdstuk over het auteursrecht;
- S. overwegende dat het mondiale karakter en de exponentiële groei van de training, de toepassing en het aanbod van AI enerzijds en de territoriale toepassing van de regels inzake auteursrechten en naburige rechten anderzijds, belemmeringen creëren voor het verkrijgen van licenties voor de desbetreffende rechten en voor het op de EU-markt aanbieden van AI-producten en -diensten die in overeenstemming zijn met die regels en rechten, vergelijkbaar met hoe dat ging in het digitale tijdperk zonder AI, zij het in veel grotere mate;
- T. overwegende dat er nog maar weinig rechtspraak bestaat over het inbreukmakende gebruik van auteursrechtelijk beschermde inhoud voor training van AI-modellen, maar dat er in de nabije toekomst enkele rechterlijke uitspraken worden verwacht, aangezien verschillende rechthebbenden in de EU en andere delen van de wereld gerechtelijke stappen hebben ondernomen tegen bepaalde AI-aanbieders;
- U. overwegende dat training van GenAI, een specifieke vorm van gebruik, vraagt om verduidelijking van de wettelijke voorwaarden waaronder dit soort training mag plaatsvinden;
- V. overwegende dat hoogwaardige, door mensen gegenereerde (niet-synthetische) en uitgebreide datasets voor training van essentieel belang zijn voor zowel het onderzoek als de doeltreffende commerciële ontwikkeling van GenAI-systemen en voor het

waarborgen van een hoogwaardige en betrouwbare output van GenAI-systemen; overwegende dat het daarom van cruciaal belang is dat het rechtmatige opstellen en gebruiken van dergelijke datasets binnen de EU, met uitzondering van illegaal verkregen, ongeoorloofd of anderszins inbreukmakend materiaal, mogelijk wordt gemaakt om innovatie te bevorderen, technologische en culturele soevereiniteit te waarborgen en het concurrentievermogen van de EU op peil te houden in het snel veranderende mondiale AI-landschap en de Europese culturele en creatieve sector te beschermen;

- W. overwegende dat de oprichting van het kenniscentrum voor auteursrechten van het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (het EUIPO) een lovenswaardig initiatief zou zijn dat op het juiste moment komt om nuttige en betrouwbare informatie over het auteursrecht te verstrekken en een belangrijk contactpunt kan worden tussen houders van auteursrechten en naburige rechten en hun vertegenwoordigers enerzijds en belanghebbenden die actief zijn op het gebied van opkomende technologieën, met name GenAI, anderzijds;
- X. overwegende dat rechthebbenden de mogelijkheid moeten krijgen om instrumenten te gebruiken waarmee ze op doeltreffende wijze het gebruik van hun werk voor AI-training kunnen uitsluiten in een beperkt aantal gestandaardiseerde, machinaal leesbare formaten die mogelijk door het EUIPO worden beheerd en geregistreerd, waardoor geregistreerde werken daadwerkelijk kunnen worden uitgesloten van geautomatiseerde datacrawling en rechtszekerheid wordt geboden aan zowel rechthebbenden als AI-aanbieders;
- Y. overwegende dat elke aanbieder of gebruiksverantwoordelijke van GenAI-modellen en -systemen moet zorgen voor transparantie met betrekking tot alle auteursrechtelijk beschermde inhoud die wordt gebruikt om die modellen en systemen te trainen, ongeacht de jurisdictie waarin de auteursrechtelijk relevante handelingen plaatsvinden die als basis dienen voor de training van hun GenAI-modellen; overwegende dat deze transparantie behelst dat een gespecificeerde lijst wordt opgesteld waarin alle auteursrechtelijk beschermde inhoud wordt opgenomen die voor training wordt gebruikt; overwegende dat hetzelfde vereiste mutatis mutandis van toepassing moet zijn op elk later gebruik van deze inhoud voor andere doeleinden, met inbegrip van inferentie, retrieval-augmented generation of verfijning, niet alleen door aanbieders van AI-modellen, zoals momenteel bepaald in artikel 53 van de AI-verordening, maar ook door aanbieders of gebruiksverantwoordelijken van AI-systemen; overwegende dat gebruiksvormen zoals inferentie en retrieval-augmented generation in wezen continu en in realtime plaatsvinden; overwegende dat in dergelijke gevallen de transparantie ook de crawling zelf moet omvatten, waarbij crawlers zich kenbaar moeten maken bij de webexploitanten, en aanbieders en gebruiksverantwoordelijken van AI gedetailleerde gegevens over hun crawlingactiviteiten moeten bijhouden; overwegende dat wanneer AI-systemen zoekopdrachten van gebruikers verwerken, het vermoeden moet gelden dat inhoud is gecrawld, ook voor inferentie en retrieval-augmented generation; overwegende dat de loutere informatie over de inhoud van derden die door aanbieders en gebruiksverantwoordelijken van AI en GenAI wordt gebruikt, geen bedrijfsgeheimen vormt in de zin van het EU-recht;
- Z. overwegende dat een dergelijke transparantie kan worden bewerkstelligd door een betrouwbare tussenpersoon, zoals het EUIPO, die de taak zou krijgen om rechthebbenden in kennis te stellen van het gebruik van hun inhoud zodat zij

rechtvorderingen kunnen instellen in verband met het gebruik van die inhoud voor training; overwegende dat zo'n tussenpersoon de nodige bevoegdheden en middelen moet krijgen om te beoordelen of aanbieders en gebruiksverantwoordelijken hun transparantieplichtingen volledig nakomen;

- AA. overwegende dat transparantie ook kan worden bereikt door rechthebbenden de mogelijkheid te bieden hun werken en ander beschermd materiaal van een watermerk te voorzien, en door AI-aanbieders te verplichten die watermerken onveranderd te laten, en zoekinstrumenten beschikbaar te stellen waarmee dergelijke watermerken kunnen worden opgespoord in het materiaal dat voor training wordt gebruikt;
- AB. overwegende dat er, naast de transparantieplichting met betrekking tot auteursrechtelijk beschermd werken en ander beschermd materiaal, een mechanisme moet worden ingesteld waarbij, onder bepaalde voorwaarden, het niet naleven van volledige transparantie door aanbieders of gebruiksverantwoordelijken van AI-modellen en -systemen aanleiding moet geven tot een weerlegbaar vermoeden dat relevante auteursrechtelijk beschermd werken of ander beschermd materiaal zijn gebruikt voor trainingsdoeleinden, inferentie of retrieval-augmented generation, waardoor alle toepasselijke rechtsgevolgen uit hoofde van het EU-recht en het nationale recht voor inbreuken op het auteursrecht en naburige rechten in werking treden; overwegende dat, wanneer een rechter op basis van een dergelijk vermoeden of op basis van ingediend bewijsmateriaal oordeelt ten gunste van een rechthebbende of de organisaties die een rechthebbende vertegenwoordigen, alle redelijke en evenredige gerechtskosten en andere kosten ten laste moeten komen van de AI-aanbieder;
- AC. overwegende dat de perssector een cruciale rol speelt bij het waarborgen van de democratie en van de democratische structuren binnen de EU; overwegende dat het absoluut noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat GenAI-modellen en -systemen geen selectieve verwerking toepassen waarbij bepaalde publicaties voorrang krijgen boven andere, zodat de pluriformiteit en onpartijdigheid van informatie gewaarborgd blijven; overwegende dat GenAI-modellen en -systemen zodanig moeten worden ontworpen dat ze het volledige spectrum van perspublicaties omvatten en in aanmerking nemen, zodat de fundamentele democratische waarden van diversiteit en eerlijkheid in het publieke debat worden gehandhaafd; overwegende dat er duidelijke kwaliteitsnormen voor GenAI-modellen en -systemen moeten worden vastgesteld;
- AD. overwegende dat transparantie met betrekking tot de output van AI-systemen essentieel is om inhoud naar behoren te kunnen classificeren als “door AI gegenereerde” of “door mensen gecreëerde” werken, afhankelijk van de vraag of de output voldoet aan de vastgestelde criteria voor auteursrechtelijke bescherming; overwegende dat een dergelijke classificatie verstrekking juridische gevolgen heeft, onder meer voor de toepasselijkheid van auteursrechtelijke bescherming en de vaststelling van rechten en aansprakelijkheden; overwegende dat het vertrouwen van de burgers in AI alleen kan worden opgebouwd op basis van een regelgevingskader, dat garandeert dat elk AI-systeem dat in werking wordt gesteld volledig voldoet aan en in overeenstemming is met de Verdragen, het Handvest en het afgeleide EU-recht;
- AE. overwegende dat in de auteursrechtwetgeving van de EU, waar het gaat om de juridische benadering van output van GenAI, steeds wordt uitgegaan van de beginselen van menselijk auteurschap; overwegende dat volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie het begrip “werk” de combinatie van twee cumulatieve

elementen veronderstelt: het betrokken voorwerp moet ten eerste oorspronkelijk zijn en een eigen intellectuele schepping van de auteur vormen, en ten tweede moet het voorwerp een uitdrukingsvorm betreffen waardoor het voldoende nauwkeurig en objectief kan worden geïdentificeerd;

- AF. overwegende dat GenAI in toenemende mate wordt ingezet als instrument om de handhaving van auteursrechten en naburige rechten te ondersteunen; overwegende dat de Commissie ervoor moet zorgen dat bij het gebruik van GenAI voor de handhaving van auteursrechten doeltreffende waarborgen zijn ingebouwd, waaronder waarborgen tegen misbruik, zodat de grondrechten, met name de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid, volledig worden geëerbiedigd;
- AG. overwegende dat inconsistente internationale regels in verband met de toepasselijkheid van auteursrechten op door AI gegenereerde inhoud de mondiale samenhang van het intellectuele-eigendomsrecht in gevaar brengen en tot regelgevingsarbitrage kunnen leiden of het concurrentievermogen van de creatieve en AI-sector van de EU kunnen verzwakken; overwegende dat internationale convergentie en de totstandbrenging van een mondiaal regelgevingskader een doeltreffender en coherenter alternatief zouden vormen voor de uiteenlopende juridische benaderingen die momenteel bestaan; overwegende dat de EU-regelgeving inzake AI en auteursrecht niet mag worden beïnvloed door externe politieke druk; overwegende dat de EU in dit verband met een krachtig en eensgezind antwoord moet komen om de werking van haar interne markt te waarborgen, haar beroepsbevolking en concurrentievermogen te beschermen, haar technologische autonomie te versterken en mondiale normen op het gebied van intellectuele eigendom vast te stellen;
- AH. overwegende dat, om ervoor te zorgen dat het EU-recht met betrekking tot alle generatieve AI-diensten correct wordt toegepast en te voorkomen dat aanbieders die niet in de EU gevestigd zijn een oneerlijk concurrentievoordeel behalen door het niet naleven van de regels, het van essentieel belang is dat de regels ter bescherming en handhaving van auteursrechten op EU- en nationaal niveau daadwerkelijk van toepassing zijn op alle diensten die op de EU-markt worden aangeboden; overwegende dat de toenemende concentratie van de macht in handen van een klein aantal grote niet-Europese bedrijven de strategische afhankelijkheid van de EU vergroot en het vermogen aantast van Europese makers en de Europese pers om hun rechten uit te oefenen en te doen gelden; overwegende dat, voor zover dit is toegestaan op grond van het EU-recht en het internationaal recht, het territorialiteitsbeginsel van auteursrechtelijke bescherming moet worden aangepast aan de training van generatieve AI-systemen zodat het gebruik van Europese inhoud onder het EU-recht valt, zelfs wanneer die training buiten de EU plaatsvindt, hetgeen van fundamenteel belang is om Europese makers en rechthebbenden een billijke vergoeding te waarborgen, de culturele en creatieve vitaliteit van de EU in stand te houden en voor eerlijke concurrentie te zorgen tussen Europese en niet-Europese aanbieders van GenAI-systemen; overwegende dat GenAI-systemen die niet aan deze vereisten voldoen, moeten worden verboden in de EU en dat deze beginselen strikt moet worden gehandhaafd;
- AI. overwegende dat de snelle vooruitgang op het gebied van GenAI de mogelijkheden om realistische gemanipuleerde digitale beelden, audio- of video-inhoud te creëren en te verspreiden aanzienlijk heeft vergroot, met inbegrip van werken en uitvoeringen van kunstenaars, die lijken op of een imitatie zijn van bestaande personen, ook wel bekend als “deepfakes”, die ten onrechte authentiek of waarheidsgetrouw lijken; overwegende

dat misbruik van dergelijke inhoud een risico met zich meebrengt voor de identiteit en persoonlijkheid van de betrokkenen, onder meer wat betreft hun lichaam, gelaatstrekken en stem;

1. wijst op de onduidelijkheden die tot dusver zijn geconstateerd bij de toepassing van de richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt met betrekking tot training van GenAI, en pleit ervoor dat snel duidelijkheid wordt verschaft over de toepassing en uitvoering ervan;
2. is van mening dat de huidige auteursrechtwetgeving tekortschiet om een antwoord te bieden op de uitdagingen in verband met licenties voor auteursrechtelijk beschermd materiaal bij GenAI; roept op een aanvullend rechtskader op te zetten om de licentieregels voor GenAI te verduidelijken en mogelijke inbreuken op de huidige auteursrechtwetgeving aan te pakken; dringt erop aan dat in een dergelijk kader bepalingen moeten worden opgenomen om te zorgen voor een doeltreffende samenwerking tussen aanbieders van GenAI enerzijds en makers en andere rechthebbenden anderzijds, onder meer door middel van een goed functionerende licentiemarkt waar rechthebbenden opnieuw onderhandelingsmacht verwerven, en haalbare beschermingsoplossingen;
3. brengt in herinnering dat uitzonderingen op huidige rechten uit hoofde van het acquis inzake auteursrechten, ook met betrekking tot AI, in overeenstemming moeten zijn met de driestappentoets van artikel 5, lid 5, van de InfoSoc-richtlijn en de Berner Conventie; merkt op dat het begrip “rechtmatige toegang” niet van toepassing is op illegaal verkregen en inbreukmakende kopieën van werken;
4. verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat activiteiten die worden uitgevoerd voor wetenschappelijk onderzoek of educatieve doeleinden, met name door onderzoeksorganisaties en instellingen voor cultureel erfgoed, of in het kader van niet-commerciële innovatie niet worden beperkt, in overeenstemming met het beginsel van artikel 13 van het Handvest; dringt er bij de Commissie op aan erop toe te zien dat de commerciële exploitatie van onderzoeksresultaten die voortvloeien uit deze activiteiten niet wordt beperkt, op voorwaarde dat de rechthebbenden hiervoor de passende toestemmingen hebben verleend;
5. herhaalt dat rechthebbenden, met name uit de pers- en nieuwsmediasector, en in het bijzonder persuitgevers, journalisten en nieuwsredacteuren, de volledige controle moeten hebben over het digitale gebruik van hun inhoud door AI-systemen en -modellen voor trainingsdoeleinden; benadrukt dat deze controle gebaseerd moet zijn op een solide en goed functionerend systeem om bezwaar te maken tegen dergelijk gebruik door AI-systemen en -modellen, dat stoelt op volledige transparantie en bronvermeldingsplicht voor het gebruik van inhoud van derden;
6. is voorts van mening dat deze rechthebbenden de volledige controle moeten hebben over het gebruik van hun inhoud voor doeleinden die verder strekken dan AI-training, met inbegrip van inferentie en retrieval-augmented generation door middel van systemen zoals applicaties, of over het gebruik voor doeleinden die bevorderlijk zijn voor de productie van door AI gegenereerde, concurrerende aanbiedingen op de primaire markten van de rechthebbenden; is van mening dat het gebruik van beschermde inhoud voor dergelijke doeleinden die verder gaan dan training, alleen kan plaatsvinden met de uitdrukkelijke toestemming van de rechthebbenden; stelt voor dat

de Commissie onderzoekt hoe afgeleide rechten voor persuitgevers, journalisten en nieuwsredacteuren, en andere aanverwante rechten, ook voor producenten van nieuwsmedia en nieuwszenders, voor deze doeleinden kunnen worden uitgebreid; is van mening dat dergelijke vergoedingsrechten ook kunnen worden beheerd aan de hand van een vrijwillig collectief licentiesysteem, waarbij een vermoeden van collectief rechtenbeheer namens de rechthebbenden met betrekking tot AI-gerelateerd gebruik van hun inhoud kan worden ingevoerd, onverminderd het recht van rechthebbenden om voor individuele licenties te kiezen;

7. dringt er bij de Commissie op aan de mogelijkheid te onderzoeken om de pers- en nieuwsmediasector, waarvan de diensten veelvuldig en integraal worden gebruikt door AI-systemen, te beschermen en mechanismen af te toetsen en indien nodig voor te stellen om ervoor te zorgen dat aanbieders van GenAI-modellen of -systemen die aantoonbaar onlineverkeer en inkomsten wegkapen van de pers en nieuwsmedia, die mediakanalen op een eerlijke, evenredige en niet-discriminerende wijze compenseren, met bijzondere aandacht voor lokale en regionale media, teneinde de pluriformiteit van de media, de diversiteit en het democratische debat in de EU en haar lidstaten te waarborgen;
8. wijst op het toenemende gebruik van GenAI voor de aggregatie of presentatie van nieuwsinhoud en de verstreckende gevolgen daarvan voor de toegang tot en de diversiteit van informatie; verzoekt de Commissie en de lidstaten te zorgen voor de volledige handhaving van het EU-recht om dit verschijnsel aan te pakken; benadrukt dat dergelijke systemen in overeenstemming moeten zijn met en moeten bijdragen tot de beginselen die ten grondslag liggen aan de Europese verordening mediavrijheid¹⁷, met name de pluriformiteit van de media en de diversiteit van informatie; beklemtoont dat artikel 34 van de digitale dienstenverordening naar behoren moet worden toegepast wanneer dergelijke aanbieders worden aangewezen als zeer grote onlineplatforms of zoekmachines, zodat systeemrisico's voor de vrijheid en de pluriformiteit van de media adequaat worden aangepakt; verzoekt de Commissie voorts snel op te treden tegen inbreuken op de digitale marktenverordening met betrekking tot mogelijke zelfbevoordeling door poortwachters die hun AI-diensten bevoordelen en de eerlijke concurrentie met zakelijke gebruikers verstoren;
9. verzoekt de Commissie om, in overleg met organisaties voor collectief rechtenbeheer, de vaststelling van vrijwillige collectieve licentieovereenkomsten per sector te vergemakkelijken, als middel om snel een functionerende licentiemarkt tot stand te brengen die een evenwichtig en efficiënt kader biedt waarin rechthebbenden eerlijk worden vergoed en AI-aanbieders toegang krijgen tot hoogwaardige trainingsdata; roept de Commissie op ervoor te zorgen dat dergelijke collectieve licentieovereenkomsten toegankelijk zijn voor alle belanghebbenden, met inbegrip van individuele makers en kmo's, en dat te goeder trouw gevoerde onderhandelingen en transparantie worden bevorderd; herinnert eraan dat de weigering van rechthebbenden om hun inhoud voor trainingsdoeleinden te gebruiken, moet worden geëerbiedigd;
10. verzoekt de Commissie rechtszekerheid te creëren voor zowel rechthebbenden als AI-

¹⁷ Verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid) (PB L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/cli/reg/2024/1083/oj>).

aanbieders en de noodzaak en haalbaarheid te beoordelen van instrumenten waarmee rechthebbenden op doeltreffende wijze het gebruik van hun werk voor AI-training kunnen uitsluiten in een beperkt aantal machinaal leesbare, gestandaardiseerde formaten die door een betrouwbare tussenpersoon worden beheerd; stelt voor om het EUIPO aan te wijzen als betrouwbare tussenpersoon die de uitsluitingen beheert en registreert, en die gebruik kan maken van andere reeds bestaande registers waarin uitsluitingen zijn opgenomen; benadrukt dat deelname aan een nieuw mechanisme eenvoudig en kostenefficiënt moet zijn en eerder kenbaar gemaakte weigeringen niet teniet mag doen of terzijde mag schuiven, en AI-aanbieders tegelijkertijd een alomvattend instrument moet bieden om de naleving van het auteursrecht te garanderen; is van mening dat de ontwikkeling van dergelijke mechanismen moet worden opgezet en beoordeeld in overleg met de betrokken belanghebbenden, met name rechthebbenden, AI-aanbieders en de respectieve organisaties die hen vertegenwoordigen;

11. beveelt de Commissie aan het EUIPO ook verantwoordelijk te maken voor de ondersteuning van een sectorspecifiek, vrijwillig licentieproces, teneinde de betrekkingen tussen aanbieders van GenAI en rechthebbenden te stroomlijnen en een werkbaar, innovatievriendelijk kader tot stand te brengen dat het concurrentievermogen van de EU ondersteunt, zonder dat dit de ontwikkeling van AI-technologieën onnodig belemmert en onevenredige administratieve lasten met zich meebrengt of de afdwingbaarheid van exclusieve rechten in gevaar brengt;
12. verzoekt de Commissie aanbieders en gebruiksverantwoordelijken van AI-modellen en -systemen voor algemene doeleinden die in de EU in de handel worden gebracht, voorstellen te doen inzake transparantie en bronvermelding voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermd werk of ander beschermd materiaal, waaronder de handhaving van de opt-outregeling door een betrouwbare tussenpersoon zoals het EUIPO; raadt de Commissie aan om samen met AI-aanbieders en relevante belanghebbenden te blijven werken aan de verbetering van de sjabloon voor trainingsdata; stelt dat de transparantieverplichting voor doeleinden zoals inferentie en retrieval-augmented generation, die continue en realtime crawling vereisen, moet worden aangevuld met een verplichting dat crawlers identificeerbaar zijn voor de webexploitant en dat AI-ondernemingen gedetailleerde gegevens bijhouden van alle uitgevoerde crawlingactiviteiten, waarbij terdege rekening gehouden wordt met de noodzaak om bedrijfsgeheimen en vertrouwelijke bedrijfsinformatie te beschermen en gezorgd wordt voor een passend evenwicht tussen een dergelijke bescherming en de doeltreffende uitvoering van transparantieverplichtingen; benadrukt dat een digitale watermerk, waarbij op discrete wijze een handtekening, een code of specifieke informatie rechtstreeks wordt aangebracht in beschermde inhoud – zoals tekst, beelden, video of audio – een innovatief en krachtig instrument is om auteursrechten en naburige rechten te beschermen; beklemtoont dat de Commissie ook het onderzoek naar en de ontwikkeling van normen voor innovatieve technologische oplossingen die informatie uit datasets beter controleerbaar maken, moet bevorderen, zoals cryptografische watermerken; is van mening dat nieuwe opt-outmechanismen geen invloed mogen hebben op eerder vastgestelde opt-outs;
13. is van mening dat er geen rechtskader voor de training van GenAI met door auteursrechten en naburige rechten beschermde werken en andere materialen mag worden ingesteld zonder volledige transparantie te betrachten voor het gebruik van dergelijke data en zonder de daadwerkelijke bescherming en handhaving van de rechten van makers te waarborgen, waardoor makers opnieuw volledige onderhandelingsmacht

verwerven met het oog op het verkrijgen van een passende en evenredige vergoeding;

14. wijst erop dat de praktijkcode voor AI voor algemene doeleinden, de richtsnoeren en de sjablonen moeten worden herzien en beschouwd als dynamische documenten die regelmatig moeten worden geactualiseerd om rekening te houden met nieuwe uitdagingen op het gebied van auteursrechtelijke bescherming en de ontwikkeling van AI; merkt op dat deze praktijkcode een tijdelijk instrument is om aan te tonen dat aan de AI-verordening wordt voldaan totdat er geharmoniseerde normen zijn ontwikkeld, zoals benadrukt in de richtsnoeren die op 18 juli 2025 door het Europees AI-bureau zijn gepubliceerd; is verheugd over de insteek van het hoofdstuk inzake auteursrecht van de praktijkcode voor AI voor algemene doeleinden, waarin onder meer toezeggingen worden gedaan over de documentatie van datasets, opt-outs en klachtenbehandeling, maar wijst tegelijkertijd op de resterende tekortkomingen; verzoekt het Europees AI-bureau deze bepalingen krachtig te handhaven en de ontwikkeling van de hoogste EU-normen voor een efficiënte naleving van de betreffende vereisten te faciliteren, en dringt er bij de ondertekenaars op aan een openbaar auteursrechtbeleid vast te stellen en een toegankelijk, aan termijnen gebonden klachtenmechanisme op te zetten dat rechthebbers doeltreffende verhaalsmogelijkheden biedt;
15. beveelt aan dat de Commissie, los van en vóór de start van haar geplande herziening van het kader voor auteursrechten en de richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt en zonder er vooraf van uit te gaan dat de wetgeving moet worden herzien, dringend een grondige beoordeling maakt om snel na te gaan of de uitvoering van het bestaande EU-acquis inzake auteursrechten voldoende rekening houdt met de rechtsonzekerheid en de gevolgen voor de mededinging als gevolg van het gebruik van beschermde werken en ander materiaal voor het trainen van GenAI-systemen, met de gevolgen op het gebied van territorialiteit, met de duurzaamheid van andere openbaar toegankelijke hulpbronnen zoals online-encyclopedieën, bibliotheken of archieven, alsook met de verspreiding van door AI gegenereerde inhoud die in de plaats kan komen van menselijke creatieve expressie; benadrukt dat bij deze beoordeling een holistische benadering moet worden gevolgd, rekening houdend met de behoeften van alle belanghebbenden, met inbegrip van onderzoekers, universiteiten, bibliotheken, culturele organisaties, Europese AI-ontwikkelaars, waaronder start-ups, nieuwskanalen en de creatieve sector, met betrekking tot het gebruik en de ontwikkeling van AI;
16. bevestigt dat, in overeenstemming met het EU-recht en het internationaal recht en met het oog op het waarborgen van een gelijk speelveld tussen in de EU en niet in de EU gevestigde GenAI-diensten, het bieden van passende bescherming en een billijke vergoeding aan makers voor het gebruik van hun werk, het verbeteren van de licentieverlening voor dergelijke werken en uiteindelijk het bevorderen van de culturele vitaliteit van de EU, het territorialiteitsbeginsel zodanig moet worden uitgelegd dat wanneer generatieve AI-modellen en -systemen op de EU-markt worden gebracht of worden aangeboden, de auteursrechtwetgeving van de EU van toepassing is, zoals vermeld in overweging 106 van de AI-verordening, ongeacht de jurisdictie waarin de auteursrechtelijk relevante handelingen plaatsvinden die als basis dienen voor de training van die GenAI-modellen en -systemen, met als gevolg dat, wanneer het auteursrecht niet wordt geëerbiedigd, die modellen en systemen niet in de EU in de handel mogen worden gebracht of worden aangeboden;
17. beveelt voorts aan dat een dergelijke beoordeling erop gericht is een kader te handhaven waarin transparantie wordt gewaarborgd met betrekking tot het gebruik van

auteursrechtelijk beschermd werk of ander beschermd materiaal, en waarin systemen voor billijke en evenredige vergoedingen voor dergelijk gebruik het mogelijk maken de nodige middelen te genereren om de Europese artistieke en creatieve productie te laten floreren in een context van wereldwijde veranderingen als gevolg van AI en de duurzaamheid van het publieke informatie-ecosysteem te waarborgen; wijst erop dat deze voorwaarden dringend moeten worden gegarandeerd om het toenemende risico tegen te gaan dat menselijke creativiteit geleidelijk wordt vervangen door met AI-systemen gegenereerde inhoud;

18. neemt er nota van dat er GenAI-systemen worden gebruikt die op grote schaal beschermde inhoud als basis gebruiken en deze reproduceren zonder dat de rechthebbenden die nadeel ondervinden van dit gebruik daarvoor toestemming hebben geven of een compensatie ontvangen, met name wanneer die systemen zijn geïntegreerd in zoekmachines of andere digitale diensten die het mogelijk maken om, vaak in real time en tegen zeer lage kosten, inhoud te genereren die inbreuk maakt op originele en andere beschermde werken waarmee de modellen zijn getraind of die door dergelijke modellen, ook in realtime, door middel van scraping zijn verzameld; is verontrust dat deze praktijken ertoe kunnen leiden dat er producten en diensten worden aangeboden die rechtstreeks en oneerlijk concurreren met die van de rechthebbenden, onder meer door illegale zelfbeoordeling van poortwachters;
19. brengt in herinnering dat vrijwillige individuele dan wel collectieve licenties essentieel zijn voor het succes van de creatieve sectoren, doordat zij flexibiliteit bieden om het model te kiezen dat het meest geschikt is voor een bepaald gebruik, maar benadrukt dat rechthebbenden de vrijheid moeten behouden om te bepalen of zij een licentie verlenen voor het gebruik van hun werken door generatieve AI-systemen en om de bijbehorende vergoeding vast te stellen, zodat de diversiteit van de sector gewaarborgd blijft en marktverstoringen worden voorkomen die de levensvatbaarheid van de creatieve sector en van de Europese pers zouden kunnen ondermijnen;
20. dringt aan op de instelling van een samenhangend en functionerend licentiekader voor het gebruik van door auteursrechten of naburige rechten beschermde inhoud, zodat makers een billijke vergoeding krijgen voor de exploitatie van hun auteursrechtelijk beschermde inhoud door GenAI-modellen; moedigt aanbieders van AI-modellen aan om licenties aan te vragen bij rechthebbenden en benadrukt dat doeltreffende en volledige transparantie met betrekking tot auteursrechtelijk beschermde werken en inhoud die worden gebruikt om AI-modellen te trainen, een essentiële voorwaarde is voor de ontwikkeling van een dergelijke markt; beveelt in dit verband aan om de handhavings- en transparantieverplichtingen voor AI-ontwikkelaars die dergelijke inhoud gebruiken, te versterken;
21. verzoekt de Commissie na te gaan of er een mogelijke oplossing bestaat voor onmiddellijke, billijke en evenredige vergoedingen voor eerder plaatsgevonden gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken door aanbieders van AI-modellen en -systemen voor algemene doeleinden waar het gaat om het gebruik van door auteursrechten of naburige rechten beschermde inhoud indien er nog geen licentiemarkt tot stand kon worden gebracht, waarbij een dergelijke verplichting van toepassing blijft totdat de in dit verslag beoogde hervormingen verder zijn uitgewerkt; verzet zich in dit verband tegen elk voorstel voor een kader waarbij AI-aanbieders een wereldwijde licentie verkrijgen voor het trainen van hun GenAI-modellen in ruil voor een forfaitaire vergoeding; is van mening dat de waarde van door auteursrechten of naburige rechten

beschermde inhoud proportioneel moet zijn en moet worden bepaald op basis van relevante factoren, door middel van te goeder trouw gevoerde onderhandelingen tussen rechthebbenden of hun vertegenwoordigers en AI-aanbieders;

22. moedigt de Commissie en het EUIPO aan om hun inspanningen te coördineren om bij AI-ontwikkelaars het bewustzijn in verband met auteursrechten te vergroten, bijvoorbeeld door middel van nalevingschecklists, juridische en technologische toolkits en technische handleidingen en om auteursrechthebbenden bewust te maken door nuttige en betrouwbare informatie over het auteursrecht te verstrekken;
23. is ingenomen met de oprichting van een EUIPO-kenniscentrum voor auteursrechten, aangezien dat een cruciale rol zal spelen bij het in goede banen leiden van het gebruik van auteursrechten in het GenAI-tijdperk door het vergroten van het bewustzijn, het bevorderen van juridische duidelijkheid en het stimuleren van een evenwichtig kader dat creativiteit, innovatie, behoud van cultuur en Europees concurrentievermogen ondersteunt;
24. dringt er bij de Commissie op aan voor te stellen dat voor alle generatieve AI-modellen of -systemen die in de EU op de markt worden gebracht, het weerlegbaar vermoeden geldt dat voor training, inferentie of retrieval-augmented generation gebruik is gemaakt van door auteursrechten of naburige rechten beschermde werken en ander materiaal indien niet volledig is voldaan aan de wettelijke transparantieplichtingen die in deze resolutie zijn uiteengezet; beveelt voorts aan dat, wanneer een rechthebbende of de organisatie die een rechthebbende vertegenwoordigt in een gerechtelijke procedure in het gelijk is gesteld, hetzij op basis van dit vermoeden, hetzij op basis van ingediend bewijsmateriaal, alle redelijke en evenredige gerechtskosten en andere gemaakte kosten voor de handhaving van die rechten, voor zover van toepassing, ten laste komen van de aanbieder van het AI-model of -systeem;
25. benadrukt dat volledig door AI gegenereerde inhoud die niet voldoet aan de criteria voor auteursrechtelijke bescherming, ook in de toekomst niet in aanmerking mag komen voor auteursrechtelijke bescherming en dat voor dergelijke output de status van publiek domein duidelijk moet worden vastgesteld;
26. dringt er bij de Commissie op na te gaan welke maatregelen kunnen worden genomen om te voorkomen dat bij het genereren van output door GenAI-systemen inbreuk wordt gemaakt op het reproductierecht, het recht op beschikbaarstelling aan het publiek of het recht van mededeling aan het publiek, op voorwaarde dat dergelijke maatregelen niet beletten dat output van GenAI wordt geproduceerd die werken of ander materiaal omvat die geen inbreuk maken op auteursrechten en naburige rechten, met inbegrip van reproductie voor privégebruik, citaten, kritiek, recensies, karikaturen, parodieën en pastiches, en incidentele vermelding;
27. verzoekt de Commissie maatregelen te onderzoeken om personen te beschermen tegen de verspreiding van gemanipuleerde en door AI gegenereerde digitale beeld-, audio- of video-inhoud, met inbegrip van werken en uitvoeringen van kunstenaars, waarbij zonder toestemming persoonlijke kenmerken worden geïmiteerd (“deepfakes”); benadrukt dat aanbieders van digitale diensten de duidelijke verplichting hebben om op te treden tegen dit illegale gebruik van het recht van een persoon op zijn eigen lichaam, gelaatstrekken en stem, en intellectuele-eigendomsrechten;

28. wijst erop dat inhoud die uitsluitend door AI is gegenereerd duidelijk moet worden geëtiketteerd, zodat kan worden gecontroleerd dat platforms die creatieve inhoud aanbieden, hun transparantieplichtingen nakomen en in dat verband het bestaan van door AI gegenereerde inhoud opsporen en aan hun gebruikers melden; verzoekt de Commissie onverwijld te komen met een EU-praktijkcode voor het etiketteren van inhoud;
29. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de regeringen en parlementen van de lidstaten.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0069

Kaderakkoord over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie

Besluit van het Europees Parlement van 11 maart 2026 over de herziening van het kaderakkoord over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie (2025/2243(ACI))

Het Europees Parlement,

- gezien het ontwerp van kaderakkoord over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie,
- gezien artikel 295 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
- gezien de toezegging die de toenmalige kandidaat-voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, tijdens de buitengewone vergadering van de Conferentie van voorzitters van 2 juli 2024 heeft gedaan dat het kaderakkoord zou worden herzien en verbeterd,
- gezien het besluit van de Conferentie van voorzitters van 11 juli 2024 om de herziening van het kaderakkoord over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie in gang te zetten,
- gezien de brief van 12 juli 2024 van de voorzitter van het Europees Parlement, Roberta Metsola, aan de toenmalig kandidaat-voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen,
- gezien de gezamenlijke verklaring van 21 oktober 2024 van de voorzitter van het Europees Parlement, Roberta Metsola, en de voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, over de herziening van het kaderakkoord, en met name de negen daarin genoemde politieke prioriteiten,
- gezien het besluit van de Conferentie van voorzitters van 11 september 2025 tot goedkeuring van het resultaat van de onderhandelingen en het op 9 september 2025 bereikte voorlopige akkoord (hierna “het akkoord” genoemd),
- gezien artikel 154, lid 1, van zijn Reglement,
- gezien het verslag van de Commissie constitutionele zaken (A10-0031/2026),

- A. overwegende dat de Verdragen uitdrukkelijk voorzien in een rechtsgrond voor interinstitutionele akkoorden, op basis waarvan dergelijke akkoorden kunnen worden gesloten met inachtneming van de Verdragen, met inbegrip van het beginsel van bevoegdheidstoedeling op grond waarvan geen uitbreiding van de bevoegdheden van de EU-instellingen is toegestaan buiten het toepassingsgebied van de Verdragen;
 - B. overwegende dat bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is bepaald dat het Parlement in de gewone wetgevingsprocedure en in begrotingszaken op voet van gelijkheid handelt met de Raad, en dat bij deze Verdragen de rol van het Parlement op het gebied van het externe beleid van de EU, uitgezonderd het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, werd versterkt;
 - C. overwegende dat artikel 122 VWEU de rechtsgrond biedt voor de vaststelling van uitzonderlijke maatregelen van de Raad op basis van een voorstel van de Commissie;
 - D. overwegende dat het Parlement bij artikel 225 VWEU het initiatiefrecht krijgt de Commissie te verzoeken een voorstel voor een besluit van de Unie in te dienen,
 - E. overwegende dat het kaderakkoord over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie dateert van 2010 en dat de interinstitutionele samenwerking sindsdien aanzienlijk is geëvolueerd, zoals weerspiegeld in de hervorming “Parlement 2024” en de herziening van het Reglement van het Europees Parlement die in dat kader werd doorgevoerd en die in april 2024 werd goedgekeurd; overwegende dat het kaderakkoord erop gericht is de consistentie met de Verdragen te waarborgen en praktische uitvoering te geven aan de prerogatieven van het Europees Parlement op het gebied van controle, toezicht en begroting;
 - F. overwegende dat de twee instellingen het grootste belang hechten aan het beginsel van institutioneel evenwicht en het beginsel van wederzijdse loyale samenwerking, zoals verankerd in artikel 13, lid 2, VEU;
 - G. overwegende dat bij een gezamenlijke beoordeling van de uitvoering van het kaderakkoord die werd uitgevoerd op technisch niveau, in overleg met de voorzitter van de Commissie, naar voren is gekomen dat het noodzakelijk was een aantal bepalingen van het kaderakkoord inzake de wetgevende, begrotings- en controlebevoegdheden van het Parlement te actualiseren en te verbeteren om beter rekening te houden met het institutionele evenwicht en om de prerogatieven van het Parlement uit hoofde van de Verdragen volledig ten uitvoer te leggen;
1. beschouwt het herziene akkoord als een stap voorwaarts voor het Parlement wat betreft zijn betrekkingen met de Commissie, maar benadrukt tegelijkertijd dat elke vooruitgang op dit gebied gebaseerd moet zijn op de Verdragen; is van mening dat het herziene akkoord zal helpen om de politieke verantwoordelijkheid en legitimiteit te versterken, de constructieve dialoog uit te breiden, de uitwisseling van informatie tussen de twee instellingen te verbeteren en de samenwerking op het gebied van procedures en planning, met inbegrip van de controle- en onderzoeksbevoegdheden, te verbeteren;
 2. is met name ingenomen met de volgende verbeteringen in het herziene akkoord:

- de bevestiging van het beginsel van gelijke behandeling van het Parlement en de Raad en de bevestiging van rol van de Commissie als eerlijke bemiddelaar, met name doordat gewaarborgd wordt dat de Commissie tijdig omvattende, gedetailleerde en transparante informatie verstrekt aan het Parlement om een zinvolle democratische controle mogelijk te maken, zoals blijkt uit de toezegging van de Commissie om het Parlement te informeren over beleidsinitiatieven en wetgevingsvoorstellen die niet in het werkprogramma van de Commissie zijn opgenomen, en de toezegging dat initiatieven van bijzonder belang onmiddellijk na de goedkeuring ervan door het college van commissarissen in de plenaire vergadering zullen worden gepresenteerd;
- de verplichting van de verkozen voorzitter van de Commissie om het Parlement gedetailleerde informatie te verstrekken over de samenstelling van het nieuwe college van commissarissen, met inbegrip van de geplande structuur ervan;
- de toezegging van de Commissie om ervoor te zorgen dat haar effectbeoordelingen onder haar verantwoordelijkheid worden uitgevoerd volgens een transparante procedure die een onafhankelijke beoordeling garandeert;
- de versterking van de politieke verantwoordingsplicht van de Commissie, doordat gewaarborgd wordt dat de bevoegde leden van de Commissie bij plenaire vergaderingen van het Parlement en vergaderingen van de commissies van het Parlement aanwezig zijn;
- de garantie dat leden van de Commissie in de regel door het Parlement zullen worden uitgenodigd in het kader van zijn taak om politieke toezicht uit te oefenen, en de regel dat het Parlement een specifiek lid van de Commissie kan verzoeken in de plenaire vergadering aanwezig te zijn wanneer een agendapunt daartoe aanleiding geeft; met name de garantie dat tijdens het vragenuur, dat maximaal 90 minuten duurt, de leden van de Commissie van wie de portefeuille verband houdt met het onderwerp van de vragen aanwezig zijn, zodat een zinvol, open en democratisch debat tussen de leden van het Europees Parlement en de leden van de Commissie kan worden gewaarborgd;
- de verplichting voor leden van de Commissie om commissievergaderingen bij te wonen, en het feit dat deze zich alleen indien de aanwezigheid van een commissaris niet uitdrukkelijk vereist is, kunnen laten vertegenwoordigen door een hoge ambtenaar die in de positie is om inhoudelijk op vragen van de commissieleden te reageren;
- de toezegging van de Commissie om als zij voornemens is een voorstel in te trekken, ervoor te zorgen dat het ter zake bevoegde lid van de Commissie bij commissievergaderingen aanwezig is om dit voornemen te bespreken;
- de toezegging van de Commissie om als zij voorstellen baseert op artikel 122 VWEU een uitgebreide motivering te verstrekken, evenals informatie over de buitengewone gebeurtenissen en noodsituaties die de aanleiding vormden voor die voorstellen, en om dit zowel bij de indiening van het verzoek bij het Parlement als in de fase van de uitvoering van de desbetreffende rechtshandeling te doen;

- de versterking van het initiatiefrecht van het Parlement uit hoofde van artikel 225 VWEU, onder meer als het gaat om verzoeken om voorstellen tot wijziging of intrekking van bestaande wetgeving, door de follow-up van de verzoeken van het Parlement door de Commissie te versterken;
 - de toezegging van de Commissie dat, wanneer zij het Parlement verzoekt om met urgentie een besluit te nemen over een voorstel, zij dit schriftelijk zal doen en het verzoek zal motiveren;
 - het waarborgen van een betere informatie-uitwisseling over internationale overeenkomsten in alle fasen van de onderhandelingen, waardoor de democratische verantwoordingsplicht en de transparantie in verband met het externe beleid worden versterkt;
3. is van mening dat er met het oog op democratische controle op de Commissie niet alleen een passend rechtskader nodig is, maar ook zin voor politieke verantwoordelijkheid en daadkracht; wijst erop dat de formele dialoog tussen de leden van het Parlement en de Commissie tijdens de plenaire vergadering, onder meer in het kader van het vragenuur, een hoeksteen van de Europese democratie vormt; verbindt zich ertoe verder te ijveren voor een parlementaire cultuur en deze te bevorderen, zodat beide partijen die vergaderingen bijwonen en er een zinvolle en inhoudelijke gedachtewisseling kan plaatsvinden tussen het Parlement en de Commissie;
 4. betreurt het dat de Commissie niet heeft aangegeven of nieuwe wetgevingsinitiatieven vergezeld zullen gaan van een effectbeoordeling en geen passende motivering heeft gegeven indien er geen effectbeoordeling is;
 5. doet een oproep aan de Commissie om in het licht van het herziene akkoord en in haar rol als hoedster van de Verdragen hernieuwde inspanningen te leveren om te voldoen aan de verplichting van artikel 226 VWEU en het nodige te doen om een verordening tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het enquêterecht van het Europees Parlement te kunnen vaststellen, hetgeen al geruime tijd op zich laat wachten; rekent erop dat de Commissie bij de beoordeling van de voorstellen van het Parlement in dat verband het beginsel van wederzijdse loyale samenwerking eerbiedigt en te goeder trouw met het Europees Parlement samenwerkt om eventuele openstaande kwesties op te lossen;
 6. verwacht dat de Commissie zich volledig houdt aan zowel de nieuwe als de bestaande bepalingen van het akkoord; het Europees Parlement zou vanaf de inwerkingtreding van het akkoord regelmatig toezicht moeten houden op de uitvoering ervan;
 7. hecht zijn goedkeuring aan de sluiting van het akkoord in de bijlage;
 8. verzoekt zijn Voorzitter dit akkoord samen met de voorzitter van de Commissie te ondertekenen en te zorgen voor bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*;
 9. verzoekt zijn Voorzitter dit besluit, met de bijlage, ter informatie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de parlementen van de lidstaten.

BIJLAGE: KADERAKKOORD OVER DE BETREKKINGEN TUSSEN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE EUROPESE COMMISSIE

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE EUROPESE COMMISSIE (hierna “de twee instellingen” genoemd),

- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name artikel 295 hiervan, en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (hierna “de Verdragen” genoemd),
 - gezien de interinstitutionele akkoorden en teksten waarin de betrekkingen tussen de twee instellingen worden geregeld,
 - gezien het Reglement van het Europees Parlement,
 - gezien de beleidslijnen en de verklaringen hierover van de verkozen voorzitter van de Commissie van 18 juli 2024 en de gezamenlijke verklaring van de verkozen voorzitter van de Commissie en de voorzitter van het Parlement van 21 oktober 2024 over de politieke beginselen die de basis zouden vormen voor een herziening van het kaderakkoord van 2010 over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie,
- A. overwegende dat het Verdrag van Lissabon de democratische legitimiteit van het besluitvormingsproces van de Unie versterkt;
- B. overwegende dat de twee instellingen groot belang hechten aan de doeltreffende omzetting en tenuitvoerlegging van het recht van de Unie;
- C. overwegende dat dit kaderakkoord geen afbreuk doet aan de bevoegdheden en prerogatieven van het Parlement, de Commissie en alle andere instellingen en organen van de Unie, maar tot doel heeft een zo doeltreffend en transparant mogelijke uitoefening van die bevoegdheden en prerogatieven te waarborgen;
- D. overwegende dat dit kaderakkoord moet worden uitgelegd overeenkomstig het institutionele kader zoals ingesteld bij de Verdragen;
- E. overwegende dat de Commissie naar behoren rekening zal houden met de respectieve rollen van het Parlement en de Raad uit hoofde van de Verdragen, met name waar het gaat om het in punt 9 vastgelegde grondbeginsel van gelijke behandeling;
- F. overwegende dat volgens artikel 10, lid 1, VEU de werking van de Unie gegrond is op de representatieve democratie;
- G. overwegende dat de Commissie volgens artikel 17, lid 8, VEU als college verantwoording aflegt aan het Parlement;
- H. overwegende dat het passend is dit kaderakkoord, dat in oktober 2010 is gesloten¹ en in februari 2018 is gewijzigd², te actualiseren en door de volgende tekst te vervangen;

¹ PB L 304 van 20.11.2010, blz. 47,
ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

² PB L 45 van 17.2.2018, blz. 46,
ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2018/217/oj.

- I. overwegende dat de twee instellingen ernaar streven samen te werken om de wetgeving te actualiseren en te vereenvoudigen en administratieve lasten te vermijden, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de doelstellingen van de wetgeving worden verwezenlijkt;
- J. overwegende dat de twee instellingen zich ertoe hebben verbonden de uitwisseling van informatie verder te verbeteren en de aanwezigheid van hun respectieve leden bij plenaire vergaderingen en andere vergaderingen van het Parlement te bevorderen; overwegende dat het Parlement, in dat kader, de situatie regelmatig zal beoordelen om de aanwezigheid van zijn leden bij plenaire vergaderingen te vergroten;

komen het volgende overeen:

I. TOEPASSINGSGBIED

1. Om recht te doen aan het bijzondere partnerschap tussen het Parlement en de Commissie komen de twee instellingen de volgende maatregelen overeen om de politieke verantwoordelijkheid en de legitimiteit van de Commissie te versterken, de constructieve dialoog uit te breiden, de informatie-uitwisseling tussen de twee instellingen te verbeteren, en de samenwerking op het gebied van procedures en planning te verbeteren.

Zij komen voorts specifieke bepalingen overeen:

- betreffende de vergaderingen van de Commissie met nationale deskundigen (die bepalingen zijn opgenomen in bijlage I);
- betreffende de toezending van vertrouwelijke informatie aan het Parlement (die bepalingen zijn opgenomen in bijlage II);
- betreffende de onderhandelingen over en de sluiting van internationale overeenkomsten (die bepalingen zijn opgenomen in bijlage III); en
- betreffende het tijdschema voor het werkprogramma van de Commissie (die bepalingen zijn opgenomen in bijlage IV).

II. POLITIEKE VERANTWOORDELIJKHEID

2. Na te zijn voorgedragen door de Europese Raad legt de voorgedragen voorzitter van de Commissie beleidslijnen voor zijn of haar ambtstermijn voor aan het Parlement zodat het Parlement voorafgaand aan de stemming over de verkiezing van de voorzitter welgeïnformeerd een gedachtewisseling met de kandidaat kan houden.
3. De verkozen voorzitter van de Commissie informeert het Parlement, ruim voor het begin van de procedure in het Parlement inzake de goedkeuring van de nieuwe Commissie door het Parlement, over de geplande structuur van en het genderevenwicht binnen het nieuwe college van commissarissen. Overeenkomstig zijn Reglement voert het Parlement ruim voor het begin van de procedures inzake de goedkeuring van de nieuwe Commissie overleg met de verkozen voorzitter van de Commissie. Het Parlement houdt rekening met de door de verkozen voorzitter gemaakte opmerkingen.

De voorgedragen leden van de Commissie verstrekken alle informatie die noodzakelijk is om aan te tonen dat zij voldoen aan de in artikel 245 VWEU vastgelegde verplichting tot onafhankelijkheid.

De procedures zijn zodanig van opzet dat een open, eerlijke en consequente beoordeling van de gehele voorgedragen Commissie gewaarborgd is.

4. Onverminderd het collegialiteitsbeginsel dat voor de Commissie geldt, draagt elk lid van de Commissie de politieke verantwoordelijkheid voor het optreden op het beleidsterrein waarvoor hij of zij bevoegd is.

De voorzitter van de Commissie is volledig verantwoordelijk voor het identificeren van belangenconflicten die een lid van de Commissie beletten zijn of haar taken te vervullen.

De voorzitter van de Commissie is tevens verantwoordelijk voor alle verdere maatregelen die genomen worden in dergelijke omstandigheden, en stelt de voorzitter van het Parlement daarvan onmiddellijk schriftelijk in kennis.

De deelname van leden van de Commissie aan verkiezingscampagnes wordt geregeld door de gedragscode voor de leden van de Europese Commissie³.

Leden van de Commissie mogen deelnemen aan verkiezingscampagnes voor de verkiezingen van het Europees Parlement, ook als kandidaat. Zij mogen ook door Europese politieke partijen worden gekozen als Spitzenkandidat voor het ambt van voorzitter van de Commissie.

De voorzitter van de Commissie informeert het Parlement tijdig erover of een of meer leden van de Commissie zich kandidaat stellen bij verkiezingen voor het Europees Parlement en in dat kader deelnemen aan verkiezingscampagnes en over de maatregelen die zijn genomen om de naleving te waarborgen van de beginselen van onafhankelijkheid, eerlijkheid en kiesheid, zoals verankerd in artikel 245 VWEU en in de gedragscode voor de leden van de Europese Commissie.

Leden van de Commissie die zich kandidaat stellen bij of deelnemen aan een verkiezingscampagne voor de verkiezingen van het Parlement verbinden zich ertoe tijdens de campagne geen standpunten in te nemen die niet verenigbaar zijn met hun geheimhoudingsplicht of die inbreuk maken op het collegialiteitsbeginsel.

Leden van de Commissie die zich kandidaat stellen bij of deelnemen aan verkiezingscampagnes voor de verkiezingen van het Parlement mogen geen personele of materiële middelen van de Commissie gebruiken voor activiteiten die verband houden met de verkiezingscampagne.

5. Wanneer het Parlement de voorzitter van de Commissie verzoekt het vertrouwen in een individueel lid van de Commissie op te zeggen, overweegt de voorzitter van de Commissie om dat lid te verzoeken ontslag te nemen, overeenkomstig artikel 17, lid 6, VEU. De voorzitter van de Commissie eist het ontslag van het betrokken lid of licht zijn/haar weigering om dat te doen voor het Parlement toe tijdens de volgende vergaderperiode.
6. Wanneer een lid van de Commissie tijdens zijn of haar ambtstermijn moet worden vervangen overeenkomstig artikel 246, tweede alinea, VWEU, neemt de voorzitter van de Commissie het resultaat van de raadpleging van het Parlement zorgvuldig in overweging alvorens met het besluit van de Raad in te stemmen.

Het Parlement draagt er zorg voor dat zijn procedures met de grootst mogelijke spoed worden afgewikkeld, zodat de voorzitter van de Commissie het standpunt van het Parlement zorgvuldig kan overwegen voordat het nieuwe lid wordt benoemd.

³ PB C 65 van 21.2.2018, blz. 7.

Ook wanneer de resterende duur van de ambtstermijn van de Commissie kort is, als bedoeld in artikel 246, derde alinea, VWEU, neemt de voorzitter van de Commissie het standpunt van het Parlement zorgvuldig in overweging.

7. Wanneer de voorzitter van de Commissie tijdens de ambtstermijn van de Commissie voornemens is de verdeling van de taken over de leden van de Commissie overeenkomstig artikel 248 VWEU te wijzigen, stelt hij of zij het Parlement hiervan tijdig voor de raadpleging van het Parlement over die wijzigingen in kennis. Het besluit van de voorzitter van de Commissie om de portefeuilles te herschikken kan onmiddellijk van kracht worden.
8. Wanneer de Commissie een herziening voorstelt van de gedragscode voor de leden van de Europese Commissie met betrekking tot belangenconflicten of ethisch verantwoord gedrag, wint zij het advies in van het Parlement.

III. CONSTRUCTIEVE DIALOOG EN INFORMATIE-UITWISSELING

i) Algemene bepalingen

9. De Commissie garandeert dat zij het grondbeginsel van gelijke behandeling van het Parlement en de Raad zal toepassen, met name wat betreft de toegang tot vergaderingen en het leveren van bijdragen of het verstrekken van andere informatie, in het bijzonder met betrekking tot wetgevings- en begrotingsaangelegenheden.
10. De Commissie werkt op voet van gelijkheid samen met het Parlement en de Raad, met volledige inachtneming van het evenwicht tussen de instellingen en de institutionele prerogatieven die hun bij de Verdragen zijn toegekend. In voorkomend geval neemt de Commissie alle nodige initiatieven om de standpunten van de medewetgevers nader tot elkaar te brengen, daarbij optredend als eerlijke bemiddelaar.
11. De Commissie neemt binnen haar bevoegdheden maatregelen om het Parlement beter bij het beleid te betrekken, met name door op het gebied van het gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidsbeleid zoveel mogelijk rekening te houden met de standpunten van het Parlement.
12. Ter nadere invulling van het bijzondere partnerschap tussen het Parlement en de Commissie zijn de volgende afspraken gemaakt:
 - de voorzitter van de Commissie vergadert op verzoek van het Parlement minimaal tweemaal per jaar met de Conferentie van voorzitters om aangelegenheden van gemeenschappelijk belang te bespreken;
 - de voorzitter van de Commissie onderhoudt met de voorzitter van het Parlement een regelmatige dialoog over essentiële horizontale kwesties en belangrijke wetgevingsvoorstellen. In het kader van die dialoog wordt de voorzitter van het Parlement uitgenodigd om vergaderingen van het college van leden van de Commissie bij te wonen;
 - de voorzitter van de Commissie of het lid van de Commissie dat bevoegd is voor interinstitutionele betrekkingen moet worden uitgenodigd voor de vergaderingen van de Conferentie van voorzitters en de Conferentie van commissievoorzitters als op die vergaderingen specifieke aangelegenheden in verband met de vaststelling van de agenda van de plenaire vergadering, de interinstitutionele betrekkingen tussen het Parlement en de Commissie, en wetgevings- en begrotingskwesties worden besproken;

- er vinden jaarlijks vergaderingen plaats tussen de Conferentie van voorzitters, de Conferentie van commissievoorzitters en het college van leden van de Commissie om relevante kwesties te bespreken, waaronder de voorbereiding en uitvoering van het werkprogramma van de Commissie;
 - de Conferentie van voorzitters en de Conferentie van commissievoorzitters delen de Commissie tijdig de resultaten mee van hun besprekingen met een interinstitutionele dimensie. Het Parlement informeert de Commissie tevens volledig en regelmatig over het resultaat van zijn vergaderingen aangaande de voorbereiding van de plenaire vergaderingen en houdt daarbij rekening met het standpunt van de Commissie. Dit laat punt 57 onverlet;
 - om een regelmatige uitwisseling van relevante informatie tussen de twee instellingen te waarborgen komen de secretarissen-generaal van het Parlement en de Commissie op gezette tijden voor overleg bijeen.
13. Elk lid van de Commissie waarborgt een regelmatige en rechtstreekse informatie-uitwisseling tussen dat lid van de Commissie en de voorzitter van de betrokken parlementaire commissie.
14. De Commissie maakt wetgevingsvoorstellen of belangrijke initiatieven of besluiten pas openbaar nadat het Parlement hiervan schriftelijk in kennis is gesteld.
- Op basis van het werkprogramma van de Commissie wijzen de twee instellingen vooraf in onderlinge overeenstemming initiatieven van bijzonder belang aan die zullen worden gepresenteerd tijdens een plenaire vergadering van het Parlement. Het Parlement kan besluiten dat die initiatieven van bijzonder belang worden gepresenteerd in de vorm van een debat dat onmiddellijk na goedkeuring van die initiatieven door het college van commissarissen wordt gehouden. Die initiatieven worden door de Commissie in beginsel eerst ter plenaire vergadering gepresenteerd en pas daarna aan het brede publiek openbaar gemaakt.
- Daarnaast wijzen de twee instellingen voorstellen en initiatieven aan waarover aan de Conferentie van voorzitters informatie dient te worden verstrekt of waarvan de bevoegde parlementaire commissie of de voorzitter van die commissie op passende wijze in kennis dient te worden gesteld.
- Die besluiten worden genomen in het kader van de in punt 12 bedoelde regelmatige dialoog tussen de twee instellingen, en worden regelmatig geactualiseerd, waarbij naar behoren rekening wordt gehouden met eventuele politieke ontwikkelingen.
- Voorts informeert de Commissie het Parlement, met inbegrip van zijn parlementaire commissies, tijdig en uitgebreid over andere komende beleidsinitiatieven en wetgevingsvoorstellen die niet in het werkprogramma van de Commissie zijn opgenomen en onder de wetgevings- en begrotingsbevoegdheden van het Parlement vallen.
- Daarnaast verstrekt de Commissie tijdig en op gestructureerde wijze omvattende en gedetailleerde informatie aan het Parlement, met inbegrip van zijn parlementaire commissies, zodat het Parlement zijn taken op het gebied van politieke controle en raadpleging, zoals vastgelegd in de Verdragen, kan uitoefenen.
15. Wanneer een intern document van de Commissie - waarvan het Parlement niet overeenkomstig dit kaderakkoord in kennis is gesteld - buiten de instellingen wordt verspreid, kan de voorzitter van het Parlement de Commissie verzoeken om het

desbetreffende document onmiddellijk aan het Parlement te verstrekken, zodat het ter kennis kan worden gesteld van leden van het Parlement die hierom verzoeken.

16. De Commissie verstrekt het Parlement alle informatie en documentatie over haar vergaderingen met nationale deskundigen in het kader van haar werkzaamheden ter voorbereiding en uitvoering van de wetgeving van de Unie, waaronder zachte wetgeving en gedelegeerde handelingen. De Commissie kan deskundigen van het Parlement voor die vergaderingen uitnodigen als het Parlement daarom verzoekt.

De bepalingen ter zake zijn opgenomen in bijlage I.

17. Binnen drie maanden na de aanneming van een parlementaire resolutie informeert de Commissie het Parlement over de maatregelen die zij in reactie op specifieke verzoeken aan de Commissie in dergelijke parlementaire resoluties heeft genomen, ook indien de Commissie geen gevolg heeft kunnen geven aan het standpunt van het Parlement.

Die termijn kan worden verkort als het gaat om een dringend verzoek. Die termijn kan met een maand worden verlengd als een verzoek een uitvoeriger follow-up vergt en de Commissie onderbouwt waarom verlenging van de termijn noodzakelijk is. Het Parlement zorgt ervoor dat die informatie binnen de instelling ruim wordt verspreid.

Het Parlement streeft ernaar geen mondelinge of schriftelijke vragen te stellen over aangelegenheden ten aanzien waarvan de Commissie haar standpunt reeds aan het Parlement heeft meegedeeld in een schriftelijke vervolgededeling.

18. Overeenkomstig punt 12, vijfde streepje, informeert het Parlement de Commissie naar behoren wanneer het voornemens is een initiatiefverslag van wetgevende aard op te stellen waarin het de Commissie op grond van artikel 225 VWEU verzoekt een voorstel voor een besluit van de Unie in te dienen.

Vervolgens nodigt de bevoegde commissie de Commissie uit voor een gedachtewisseling over het ontwerpverslag. Indien passend worden gedachtewisselingen met de Commissie en officiële mededelingen van de voorzitter van de bevoegde commissie aan de verantwoordelijke leden van de Commissie tijdens het hele voorbereidingsproces voortgezet.

Alle verzoeken van het Parlement betreffende voorstellen voor besluiten van de Unie gedaan op grond van artikel 225 VWEU gaan vergezeld van een verslag waarin wordt uiteengezet waarom het Parlement van mening is dat een besluit van de Unie noodzakelijk is voor de tenuitvoerlegging van de Verdragen, waarbij ook wordt ingegaan op de verwachte lasten en de financiële gevolgen van het betrokken besluit. De ter zake bevoegde commissie kan daartoe de Commissie verzoeken om technisch advies.

De Commissie neemt verzoeken van het Parlement om voorstellen voor besluiten van de Unie gedaan op grond van artikel 225 VWEU, waaronder voorstellen tot wijziging of intrekking van bestaande wetgeving, onverwijld en zorgvuldig in overweging.

De Commissie antwoordt binnen drie maanden op dergelijke verzoeken door in een specifieke mededeling aan te geven welk vervolg zij voornemens is aan die verzoeken te geven. Daarna kan de Commissie worden verzocht in de plenaire vergadering een verklaring af te leggen om het Parlement te informeren over de follow-upmaatregelen die zij voornemens is te nemen, of kan zij door de bevoegde

commissie voor een van haar komende vergaderingen worden uitgenodigd om die informatie te verstrekken en van gedachten te wisselen met die commissie.

Uiterlijk na één jaar dient de Commissie een wetgevingsvoorstel in, met volledige inachtneming van de beginselen van evenredigheid en subsidiariteit en in overeenstemming met het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven, of neemt zij het voorstel op in haar werkprogramma voor het volgende jaar. De Commissie licht het Parlement op verzoek in over de voorbereidende werkzaamheden. Indien de Commissie geen voorstel indient, geeft zij het Parlement daarvoor gedetailleerde redenen, waarbij zij onder meer ingaat op aangelegenheden die door de medewetgevers aan de orde zijn gesteld in verband met de analyse van de ‘Europese meerwaarde’ en van de ‘kosten van het niet nemen van een besluit op Europees niveau’, en verstrekt zij in voorkomend geval een analyse van mogelijke alternatieven.

Wanneer het Parlement in het kader van de begrotingsprocedure besluit een proefproject of een voorbereidende actie voor te stellen in verband met een verzoek voor een voorstel voor een besluit van de Unie dat op grond van artikel 225 VWEU wordt opgesteld of reeds door het Parlement is aangenomen, zendt het Parlement zijn voorstel voor een proefproject of voorbereidende actie aan de Commissie, waarbij het het verband met het verzoek op grond van artikel 225 VWEU dat wordt opgesteld of dat reeds is aangenomen, specifiek vermeldt.

Indien het Parlement daarom verzoekt, verstrekt de Commissie technische expertise en ondersteuning bij het formuleren van een dergelijk proefproject of een dergelijke voorbereidende actie. Kredieten voor proefprojecten en voorbereidende acties kunnen alleen in de begroting worden opgenomen indien aan de voorwaarden van artikel 58 van het Financieel Reglement⁴ is voldaan.

19. De Commissie verbindt zich ertoe om vanaf een vroeg stadium nauw samen te werken met het Parlement bij alle verzoeken om wetgevingsinitiatieven die voortvloeien uit Europese burgerinitiatieven.
20. Wanneer overeenkomstig artikel 289, lid 4, VWEU initiatieven, aanbevelingen of verzoeken met betrekking tot de vaststelling van wetgevingshandelingen worden genomen of gedaan, stelt de Commissie op verzoek van het Parlement de bevoegde parlementaire commissie in kennis van haar standpunt inzake de betrokken voorstellen.
21. Voor de kwijtingsprocedure gelden de specifieke bepalingen van punt 40.
22. De twee instellingen komen overeen samen te werken op het gebied van de betrekkingen met de nationale parlementen.

De twee instellingen werken samen met betrekking tot de uitvoering van Protocol nr. 2 bij het VWEU betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Dergelijke samenwerking omvat een regeling voor de nodige vertalingen van de door de nationale parlementen toegezonden gemotiveerde adviezen.

Indien de in artikel 7 van Protocol nr. 2 bij het VWEU genoemde drempels zijn bereikt, verstrekt de Commissie de vertalingen van alle door de nationale

⁴ PB L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

parlementen toegezonden gemotiveerde adviezen, samen met haar standpunt dienaangaande.

23. De Commissie verstrekt het Parlement de lijst van deskundigengroepen die haar bij de uitoefening van haar initiatiefrecht bijstaan. Die lijst wordt regelmatig geactualiseerd en openbaar gemaakt.

Binnen dat kader verstrekt de Commissie de bevoegde parlementaire commissie, op uitdrukkelijk en met redenen omkleed verzoek van de voorzitter van die commissie, op passende wijze informatie over de werkzaamheden en de samenstelling van dergelijke groepen.

24. De twee instellingen voeren via de geëigende kanalen een constructieve dialoog over vraagstukken die verband houden met belangrijke administratieve aangelegenheden, en met name over kwesties die rechtstreekse gevolgen hebben voor de administratie van het Parlement. Wanneer de Commissie informatie over die aangelegenheden en over de mogelijke financiële gevolgen deelt met de Raad deelt zij die informatie tegelijkertijd met het Parlement.

25. Wanneer het Parlement wijzigingen van zijn Reglement voorbereidt die gevolgen hebben voor de betrekkingen van het Parlement met de Commissie, zendt het Parlement die wijzigingen tijdig aan de Commissie alvorens haar mening in te winnen. Indien de Commissie voornemens is haar mening te geven, doet zij dat ruim vóór de stemming over die wijzigingen in de bevoegde commissie. De bevoegde commissie neemt dat advies in overweging en voert vóór de stemming in de bevoegde commissie op zinnvolle wijze overleg met de Commissie.

Het lid van de Commissie dat verantwoordelijk is voor interinstitutionele betrekkingen wordt in de gelegenheid gesteld met het Parlement van gedachten te wisselen overeenkomstig de relevante bepalingen van dit kaderakkoord en vóór de stemming in de plenaire vergadering een verklaring af te leggen.

26. Wanneer ten aanzien van informatie die uit hoofde van dit kaderakkoord is verstrekt, vertrouwelijkheid wordt ingeroepen, zijn de bepalingen van bijlage II van toepassing.

ii) Internationale overeenkomsten en uitbreiding

27. Om het Parlement in staat te stellen zijn politiekecontroletaak uit te oefenen wordt het in iedere fase van de onderhandelingen over en de sluiting van internationale overeenkomsten, met inbegrip van de vaststelling van onderhandelingsrichtsnoeren, onverwijld en ten volle geïnformeerd. De Commissie komt haar verplichtingen uit hoofde van artikel 218 VWEU volledig na, waarbij zij de rol van elke instelling eerbiedigt overeenkomstig artikel 13, lid 2, VEU.

De Commissie past de in bijlage III opgenomen regeling toe.

28. Wanneer de Commissie onderhandelingen met derde landen opent over modaliteiten voor interparlementaire samenwerking uit hoofde van een internationale overeenkomst, vraagt zij het Parlement om zijn standpunt en houdt zij hier rekening mee.
29. Wanneer de Commissie voornemens is de Raad voorlopige toepassing van een internationale overeenkomst voor te stellen, stelt zij het Parlement daarvan zo spoedig mogelijk in kennis en motiveert zij waarom zij voorlopige toepassing voorstelt, rekening houdend met het feit dat voorlopige toepassing overeenkomstig artikel 218, lid 5, VWEU alleen is toegestaan wanneer dat noodzakelijk is.

Onverminderd haar initiatiefrecht en met volledige inachtneming van het institutionele evenwicht stelt de Commissie, wanneer zij een voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de ondertekening en voorlopige toepassing indient, in dat besluit voor dat de Raad de Commissie machtigt over te gaan tot kennisgeving aan derde partijen van de voorlopige toepassing, op zodanige wijze dat het Parlement in staat is binnen een redelijke termijn zijn goedkeuring te geven uit hoofde van artikel 218, lid 6, VWEU, tenzij afwijking hiervan gerechtvaardigd is vanwege andere omstandigheden. In een dergelijk geval streeft het Parlement ernaar de goedkeuringsprocedure zo te organiseren dat dergelijke kennisgeving zo spoedig mogelijk na de vaststelling van het besluit van de Raad betreffende de ondertekening en de voorlopige toepassing kan worden toegezonden aan de derde partij of partijen bij de internationale overeenkomst.

30. De Commissie informeert het Parlement onverwijld en ten volle over elk voorstel dat op grond van artikel 218, lid 9, VWEU wordt gedaan en over alle gevallen waarin de Commissie gebruikmaakt van de haar op grond van artikel 218, lid 7, VWEU verleende bevoegdheid.
31. In het licht van artikel 13, lid 2, VEU en om een gelijke informatievoorziening te waarborgen, informeert de Commissie het Parlement bij de onderhandelingen over en de sluiting van niet-bindende internationale overeenkomsten, met inachtneming van de regels inzake de toezending van vertrouwelijke informatie zoals opgenomen in bijlage II.
32. Wanneer een derde land verzoekt om toetreding tot een internationale overeenkomst waarbij de Unie partij is en die voorziet in de mogelijkheid voor overeenkomstsluitende partijen om bezwaar te maken tegen de toetreding van een derde land wordt het Parlement tegelijkertijd met de Raad van dat verzoek in kennis gesteld.
33. De in punt 27 bedoelde informatie wordt ruim op tijd aan het Parlement verstrekt, zodat het Parlement in voorkomend geval zijn standpunt kenbaar kan maken en de Commissie zo goed mogelijk rekening kan houden met het standpunt van het Parlement. Die informatie wordt in beginsel via de bevoegde parlementaire commissies en, waar dat passend is, ter plenaire vergadering aan het Parlement verstrekt.

Het Parlement en de Commissie verplichten zich ertoe overeenkomstig bijlage II passende procedures en waarborgen vast te stellen voor de toezending van vertrouwelijke informatie door de Commissie aan het Parlement.

34. De twee instellingen erkennen dat, als gevolg van hun verschillende institutionele rol, de Commissie de Europese Unie moet vertegenwoordigen bij internationale onderhandelingen, met uitzondering van onderhandelingen over het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid en andere in de Verdragen voorziene gevallen.

Wanneer de Commissie de Unie vertegenwoordigt bij internationale conferenties, faciliteert zij op verzoek van het Parlement de opname van ene delegatie van leden van het Europees Parlement als waarnemers in delegaties van de Unie, zodat het Parlement onmiddellijk en volledig op de hoogte kan worden gesteld van de beraadslagingen van de conferentie. De Commissie verplicht zich ertoe, waar van toepassing, de delegatie van het Parlement systematisch te informeren over het resultaat van de onderhandelingen.

Leden van het Europees Parlement mogen niet rechtstreeks aan die onderhandelingen deelnemen. Afhankelijk van de juridische, technische en diplomatieke mogelijkheden kan de Commissie hun een waarnemersstatus verlenen. Als de Commissie dat weigert, deelt zij het Parlement de redenen daarvoor mee.

De Commissie faciliteert tevens de deelname van leden van het Europees Parlement als waarnemers aan alle onder haar verantwoordelijkheid vallende relevante vergaderingen vóór en na de onderhandelingssessies.

35. Onder dezelfde voorwaarden houdt de Commissie het Parlement systematisch op de hoogte van, en zorgt zij ervoor dat leden van het Europees Parlement die deel uitmaken van delegaties van de Unie voor zover mogelijk toegang hebben tot, vergaderingen, met inbegrip van voor zover mogelijk voorbereidende en coördinatievergaderingen, van organen die zijn ingesteld bij multilaterale internationale overeenkomsten waarbij de Unie partij is, wanneer dergelijke organen besluiten moeten nemen waarvoor de goedkeuring van het Parlement vereist is of voor de uitvoering waarvan rechtshandelingen moeten worden vastgesteld volgens de gewone wetgevingsprocedure, dan wel besluiten die voor de Unie aanzienlijke financiële verplichtingen ten aanzien van derde landen met zich meebrengen.
36. Overeenkomstig het algemene beginsel van loyale samenwerking tussen de instellingen en rekening houdend met de beschikbare logistiek verleent de Commissie de delegatie van het Parlement die deel uitmaakt van delegaties van de Unie op internationale conferenties het recht gebruik te maken van alle voorzieningen waarover de Unie bij die gelegenheden beschikt.

De voorzitter van het Parlement zendt de voorzitter van de Commissie uiterlijk vier weken voor het begin van de conferentie een voorstel toe inzake de opname van een delegatie van het Parlement in de delegatie van de Unie, waarin wordt aangegeven wie het hoofd van de delegatie van het Parlement zal zijn en uit hoeveel leden die delegatie zal bestaan. In naar behoren gemotiveerde gevallen kan die termijn bij wijze van uitzondering worden verkort.

Het aantal leden van het Europees Parlement in de delegatie van het Parlement en de hoeveelheid ondersteunend personeel is evenredig aan de totale omvang van de delegatie van de Unie.

37. De Commissie houdt het Parlement volledig op de hoogte van de voortgang van toetredingsonderhandelingen en met name van belangrijke aspecten en ontwikkelingen, zodat het Parlement zijn standpunten tijdig volgens de passende parlementaire procedures kenbaar kan maken.
38. Wanneer het Parlement overeenkomstig zijn Reglement een aanbeveling aanneemt over de in punt 37 bedoelde aangelegenheden en de Commissie om zwaarwegende redenen besluit dat zij die aanbeveling niet kan overnemen, zet zij de redenen hiervoor in het Parlement uiteen, hetzij ter plenaire vergadering, hetzij op de volgende vergadering van de bevoegde parlementaire commissie.

iii) Begrotingsuitvoering

39. Voordat zij op donorconferenties financiële toezeggingen doet die nieuwe financiële verplichtingen met zich meebrengen waarvoor toestemming van de begrotingsautoriteit vereist is, informeert de Commissie de begrotingsautoriteit en bestudeert zij de opmerkingen van de begrotingsautoriteit. De Commissie stelt alles in het werk om bij alle financiële toezeggingen de begrotingsautoriteit te informeren

over de financieringsbronnen die zij voor de financiële verplichtingen wil aanspreken.

40. In verband met de jaarlijkse kwijting overeenkomstig artikel 319 VWEU verstrekt de Commissie alle gegevens die nodig zijn voor de controle op de uitvoering van de begroting van het desbetreffende jaar waarom de voorzitter van de parlementaire commissie die overeenkomstig het Reglement van het Europees Parlement belast is met de kwijtingsprocedure heeft verzocht voor dat doel.

Wanneer zich nieuwe feiten voordoen met betrekking tot voorgaande jaren waarvoor reeds kwijting is verleend, verstrekt de Commissie alle hierop betrekking hebbende noodzakelijke gegevens om tot een voor beide instellingen aanvaardbare oplossing te komen.

iv) Betrekkingen met gedecentraliseerde agentschappen

41. Kandidaten voor de post van uitvoerend directeur van een regelgevend agentschap dienen te worden gehoord door een commissie van het Parlement.

Daarnaast hebben de Commissie, het Parlement en de Raad in het kader van de besprekingen in de interinstitutionele werkgroep voor agentschappen die in maart 2009 werd opgericht, een gemeenschappelijke aanpak aangenomen betreffende de rol en de positie van de gedecentraliseerde agentschappen in het institutionele bestel van de Unie, met gemeenschappelijke richtsnoeren voor de oprichting, structuur en werking van die agentschappen, samen met aangelegenheden in verband met financiering, begroting, toezicht en beheer.

IV. SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN WETGEVINGSPROCEDURES EN - PLANNING

i) Werkprogramma van de Commissie en de programmering van de Unie

42. De Commissie neemt de initiatieven tot de jaarlijkse en meerjarige programmering van de Unie om interinstitutionele akkoorden tot stand te brengen.
43. Elk jaar presenteert de Commissie haar werkprogramma.
44. De twee instellingen werken samen overeenkomstig het in bijlage IV opgenomen tijdschema.

De Commissie houdt rekening met de door het Parlement geformuleerde prioriteiten.

Onverminderd haar initiatiefrecht verstrekt de Commissie zo gedetailleerd mogelijke informatie over wat zij in verband met elk punt van haar werkprogramma beoogt, met inbegrip van de voorgestelde wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven, en de verwachte tijdschema's.

45. Wanneer de Commissie afzonderlijke voorstellen waarin het werkprogramma voor het betrokken jaar voorziet niet kan indienen of wanneer zij van dat werkprogramma afwijkt, deelt zij het Parlement de redenen hiervoor mee. Het lid van de Commissie dat verantwoordelijk is voor interinstitutionele betrekkingen verbindt zich ertoe regelmatig verslag uit te brengen aan de Conferentie van commissievoorzitters over de politieke uitvoering van het werkprogramma van de Commissie voor het desbetreffende jaar.

ii) Procedures voor het vaststellen van handelingen

46. De Commissie verbindt zich ertoe de door het Parlement aangenomen amendementen op haar wetgevingsvoorstellen zorgvuldig te bestuderen, teneinde die amendementen in een eventueel gewijzigd voorstel in aanmerking te nemen.

De Commissie verbindt zich ertoe om bij het opstellen van haar advies over de amendementen van het Parlement overeenkomstig artikel 294 VWEU zoveel mogelijk rekening te houden met de in tweede lezing aangenomen amendementen. Indien zij om zwaarwegende redenen en na beraadslaging door het college besluit die amendementen niet over te nemen of goed te keuren, licht zij haar besluit toe in het Parlement en in elk geval in haar advies over de amendementen van het Parlement overeenkomstig artikel 294, lid 7, punt c), VWEU.

47. Het Parlement verbindt zich ertoe om bij de behandeling van een initiatief dat is ingediend door tenminste een kwart van de lidstaten, overeenkomstig artikel 76 VWEU, geen verslag in de bevoegde commissie goed te keuren voordat het advies van de Commissie over het initiatief is ontvangen.

De Commissie verbindt zich ertoe haar advies over een dergelijk initiatief uiterlijk tien weken na de indiening van het initiatief uit te brengen.

48. Voordat de Commissie een voorstel intrekt waarover het Parlement reeds een standpunt in eerste lezing heeft ingenomen, licht zij het Parlement hierover tijdig en uitvoerig in. Indien de bevoegde parlementaire commissies daarom verzoeken, woont het ter zake bevoegde lid van de Commissie, bij voorkeur in het kader van een gestructureerde dialoog, de commissievergaderingen bij die het voornemen bespreken van het college van commissarissen om een voorstel in te trekken.

Elke nieuwe Commissie beoordeelt aan het begin van haar ambtstermijn alle hangende voorstellen met het oog op de politieke bevestiging of intrekking daarvan, waarbij zij naar behoren rekening houdt met de standpunten die het Parlement te kennen heeft gegeven.

49. Bij bijzondere wetgevingsprocedures in het kader waarvan het Parlement moet worden geraadpleegd en andere procedures in het kader waarvan het Parlement moet worden geraadpleegd, zoals de procedure van artikel 148 VWEU:

- i) neemt de Commissie maatregelen om het Parlement beter bij de procedure te betrekken en om zoveel mogelijk rekening te houden met de standpunten van het Parlement, waarbij zij er met name voor zorgt dat het Parlement voldoende tijd heeft om het voorstel van de Commissie te behandelen;
- ii) zorgt de Commissie ervoor dat de organen van de Raad er tijdig aan worden herinnerd niet tot politieke overeenstemming over haar voorstellen te komen zolang het Parlement geen advies ter zake heeft aangenomen. Zij verzoekt de Raad de beraadslagingen op het niveau van de ministers pas af te sluiten nadat de leden van de Raad een redelijke tijd is gegund om het advies van het Parlement te bestuderen;
- iii) zorgt de Commissie ervoor dat de Raad, als de Raad een voorstel van de Commissie ingrijpend wijzigt, de beginselen eerbiedigt die het Hof van Justitie van de Europese Unie voor de hernieuwde raadpleging van het Parlement heeft vastgesteld. Indien de Commissie de Raad eraan herinnert dat hernieuwde raadpleging noodzakelijk is, informeert zij het Parlement hierover;
- iv) verbindt de Commissie zich ertoe om, indien passend, een door het Parlement verworpen wetgevingsvoorstel in te trekken. Wanneer de Commissie om

zwaarwegende redenen en na behandeling in het college van commissarissen besluit haar voorstel te handhaven, zet zij in een verklaring voor het Parlement de redenen hiervoor uiteen.

50. De Commissie geeft naar behoren gevolg aan verzoeken van de voorzitter van het Parlement om een interinstitutionele vergadering bijeen te roepen op grond van artikel 324 VWEU.

51. Met het oog op een betere wetgevingsplanning verbindt het Parlement zich ertoe:

- i) de wetgevingsonderdelen van zijn agenda's zo te plannen dat zij aansluiten bij het lopende werkprogramma van de Commissie en bij de resoluties die het over dat programma heeft aangenomen, met name met het oog op een betere planning van de prioritaire debatten;
- ii) een redelijke termijn in acht te nemen, voor zover dat voor de procedure nuttig is, voor het vaststellen van zijn standpunt in eerste lezing in de gewone wetgevingsprocedure of van zijn advies in de raadplegingsprocedure;
- iii) voor zover mogelijk rapporteurs voor toekomstige voorstellen te benoemen zodra de Commissie haar werkprogramma heeft vastgesteld;
- iv) verzoeken om een hernieuwde raadpleging met de hoogste prioriteit te behandelen, mits alle nodige informatie aan het Parlement is toegezonden.

52. Het Parlement en de Commissie brengen in herinnering dat, onverminderd andere procedures waarin de Verdragen voorzien, een beroep op artikel 122 VWEU alleen in uitzonderlijke gevallen en onder de strikte voorwaarden van die bepaling mogelijk is.

De Commissie verbindt zich ertoe om onverwijld een uitgebreide motivering te verstrekken, evenals informatie over de buitengewone gebeurtenissen en noodsituaties, als zij voorstellen baseert op artikel 122 VWEU.

Wanneer de voorgestelde rechtshandeling mogelijk belangrijke gevolgen kan hebben voor de begroting van de Unie, is de procedure van toepassing zoals vervat in de gezamenlijke verklaring van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie inzake begrotingstoezicht op nieuwe voorstellen op basis van artikel 122 VWEU met mogelijk belangrijke gevolgen voor de Uniebegroting⁵, die is ondertekend op 16 december 2020.

Ten vroegste drie maanden na de inwerkingtreding van de op artikel 122 VWEU gebaseerde rechtshandeling en vervolgens met passende tussenpozen brengt het verantwoordelijke lid van de Commissie op verzoek van de voorzitter van het Parlement verslag uit over de uitvoering van de betrokken rechtshandeling, waarbij ook een beoordeling van de rechtshandeling wordt gegeven.

53. Indien onvoorziene ontwikkelingen dat rechtvaardigen, kan de Commissie het Parlement verzoeken met urgentie een besluit te nemen over een voorstel.

Een dergelijk verzoek wordt schriftelijk ingediend en met redenen omkleed en gaat in voorkomend geval vergezeld van een vermelding van de wettelijk vereiste termijnen.

Vóór de stemming over het verzoek om toepassing van de urgentieprocedure wordt de Commissie op haar verzoek in de gelegenheid gesteld in de plenaire vergadering een verklaring af te leggen waarin zij haar verzoek toelicht.

⁵ PB C 444 I van 22.12.2020, blz. 5.

54. De Commissie zorgt ervoor dat haar effectbeoordelingen onder haar verantwoordelijkheid worden uitgevoerd volgens een transparante procedure die een onafhankelijke beoordeling garandeert. Effectbeoordelingen, waarin wordt ingegaan op uiteenlopende scenario's, waaronder de optie "niets doen", worden tijdig openbaar gemaakt en worden in beginsel aan de bevoegde parlementaire commissie voorgelegd in de fase van de informatieverstrekking aan de nationale parlementen overeenkomstig de Protocollen nrs. 1 en 2 bij het VWEU.
55. Op gebieden waarop het Parlement gewoonlijk bij het wetgevingsproces betrokken is, maakt de Commissie waar passend en onder opgave van redenen gebruik van zachte wetgeving, nadat zij het Parlement in de gelegenheid heeft gesteld zijn standpunt kenbaar te maken. De Commissie verstrekt het Parlement een gedetailleerde toelichting van de wijze waarop bij de goedkeuring van het voorstel rekening is gehouden met het standpunt van het Parlement.
56. Om een beter toezicht op de omzetting en uitvoering van het recht van de Unie te verzekeren, streven de Commissie en het Parlement naar de opname van verplichte concordantietabellen en de vaststelling van een bindende termijn voor omzetting die bij richtlijnen in beginsel niet langer mag zijn dan twee jaar.

Naast de specifieke verslagen en het jaarverslag over de toepassing van het recht van de Unie stelt de Commissie het Parlement beknopte gegevens ter beschikking over alle inbreukprocedures vanaf de ingebrekestelling, waaronder, indien het Parlement hierom verzoekt, per geval en met inachtneming van de vertrouwelijkheidsregels, met name die welke erkend zijn door het Hof van Justitie van de Europese Unie, de kwesties waarop de inbreukprocedure betrekking heeft.

V. DEELNAME VAN DE COMMISSIE AAN PARLEMENTAIRE WERKZAAMHEDEN

57. De Commissie is op verzoek aanwezig bij de plenaire vergaderingen of andere vergaderingen van het Parlement.

De Commissie zorgt ervoor dat leden van de Commissie bij plenaire vergaderingen aanwezig zijn, hetzij bij de behandeling van agendapunten die betrekking hebben op onderwerpen die onder hun verantwoordelijkheid vallen, hetzij op specifiek verzoek van het Parlement in het kader van zijn taak om politiek toezicht uit te oefenen, behalve wanneer er naar behoren gemotiveerde redenen zijn voor hun afwezigheid. Het Parlement kan een specifiek lid van de Commissie verzoeken in de plenaire vergadering aanwezig te zijn wanneer specifieke omstandigheden in verband met een agendapunt dat rechtvaardigen.

Wanneer wijzigingen worden aangebracht in de agenda van een plenaire vergadering, stelt de Commissie alles in het werk om ervoor te zorgen dat bij de behandeling van de agendapunten een passende vertegenwoordiging aanwezig is.

Het Parlement streeft er ernaar dat, als algemene regel, binnen een vergaderperiode de agendapunten die betrekking hebben op aangelegenheden die onder de verantwoordelijkheid van een lid van de Commissie vallen, worden gebundeld. Wanneer de Commissie voor de behandeling van een agendapunt een bepaald tijdstip voorstelt om het voor het verantwoordelijke lid van de Commissie gemakkelijker te maken aanwezig te zijn, streeft het Parlement ernaar dat voorstel te volgen.

58. Het Parlement kan de Commissie voor elke vergaderperiode uitnodigen voor een vragenuur dat ten hoogste 90 minuten duurt, waarbij een of meer aangelegenheden

aan de orde worden gesteld die door de Conferentie van voorzitters uiterlijk op de donderdag voorafgaand aan de desbetreffende vergaderperiode worden vastgesteld. De leden van de Commissie die aan het vragenuur deelnemen, zijn de leden met een portefeuille die verband houdt met het onderwerp waarover vragen zullen worden gesteld.

Er kan ook een vragenuur worden gehouden met de voorzitter van de Commissie, als de voorzitter van de Commissie daartoe een uitnodiging heeft ontvangen van de voorzitter van het Parlement.

59. Leden van de Commissie worden op hun verzoek gehoord.

Onverminderd artikel 230 VWEU komen de twee instellingen algemene regels overeen voor de verdeling van de spreektijd tussen de instellingen.

De twee instellingen komen overeen dat de hun toegewezen indicatieve spreektijd moet worden geëerbiedigd.

60. Om de aanwezigheid van leden van de Commissie te waarborgen verbindt het Parlement zich ertoe zijn uiterste best te doen zich aan definitieve ontwerpagenda's te houden.

Indien het Parlement zijn definitieve ontwerpagenda wijzigt of binnen de agenda van een vergaderperiode punten verplaatst, brengt het de Commissie hiervan onmiddellijk op de hoogte. De Commissie doet haar uiterste best om de aanwezigheid van het verantwoordelijke lid van de Commissie te garanderen.

61. De Commissie kan uiterlijk tot de vergadering waarin de Conferentie van voorzitters de definitieve ontwerpagenda van een vergaderperiode vaststelt, voorstellen om specifieke punten op de agenda te plaatsen. Het Parlement houdt zoveel mogelijk rekening met dergelijke voorstellen.

62. De parlementaire commissies streven ernaar zich aan hun ontwerpagenda en agenda te houden.

Wanneer een parlementaire commissie zijn ontwerpagenda of zijn agenda wijzigt, wordt de Commissie hierover onmiddellijk op de hoogte gesteld. Meer bepaald streven de parlementaire commissies er in dat kader naar een redelijke termijn in acht te nemen, om de leden van de Commissie in de gelegenheid te stellen bij de vergaderingen aanwezig te zijn.

63. De leden van de Commissie en de voorzitters van de voor de beleidsgebieden van die leden van de Commissie bevoegde parlementaire commissies stellen samen een jaarlijks rooster op voor de aanwezigheid van de leden van de Commissie bij de vergaderingen van die commissies met het oog op het voeren van gestructureerde dialogen en het houden van andere gedachtewisselingen.

64. Wanneer zij hiervoor worden uitgenodigd, wonen de leden van de Commissie vergaderingen van parlementaire commissies bij om aangelegenheden te bespreken die verband houden met specifieke dossiers of met de uitvoering van handelingen en programma's van de Unie, of om parlementaire commissies informatie te verstrekken over aangelegenheden die voor die commissies van belang zijn, behalve wanneer er naar behoren gemotiveerde redenen zijn voor hun afwezigheid.

Wanneer niet uitdrukkelijk om de aanwezigheid van een lid van de Commissie bij een vergadering van een parlementaire commissie is verzocht, zorgt de Commissie

ervoor dat zij wordt vertegenwoordigd door een hoge ambtenaar die in de positie is om inhoudelijk op vragen van de commissieleden te antwoorden.

65. Wanneer de parlementaire commissie tijdig schriftelijk om informatie verzoekt, antwoordt de Commissie tijdig, zodat bij de voorbereiding van het standpunt van het Parlement rekening kan worden gehouden met het antwoord van de Commissie. De parlementaire commissie streeft ernaar ervoor te zorgen dat schriftelijke verzoeken om informatie geen betrekking hebben op aangelegenheden die reeds zijn behandeld in het kader van een gestructureerde dialoog of gedachtewisseling met leden van de Commissie.
66. Parlementaire commissies streven ernaar hun werk te coördineren en trachten in dat kader onder meer te voorkomen dat er gelijktijdig vergaderingen over hetzelfde onderwerp plaatsvinden, en zij streven ernaar niet van de ontwerpagenda af te wijken, zodat de Commissie ervoor kan zorgen dat zij op passend niveau vertegenwoordigd is.

Wanneer is verzocht om de aanwezigheid van een hoge ambtenaar (directeur-generaal of directeur) bij een commissievergadering waarin een voorstel van de Commissie wordt behandeld, wordt de vertegenwoordiger van de Commissie in de gelegenheid gesteld het woord te voeren.

VI. SLOTBEPALINGEN

67. De Commissie bevestigt haar toezegging zo spoedig mogelijk de wetgevingshandelingen te zullen onderzoeken die niet vóór de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon werden aangepast aan de regelgevingsprocedure met toetsing, om te beoordelen of die instrumenten moeten worden aangepast aan de bij artikel 290 VWEU ingevoerde regeling voor gedelegeerde handelingen.

Het einddoel is de totstandbrenging van een coherent systeem van gedelegeerde en uitvoeringshandelingen dat volledig strookt met het Verdrag, door middel van een geleidelijke beoordeling van de aard en inhoud van de maatregelen die thans nog onder de regelgevingsprocedure met toetsing vallen, om ze te gelegener tijd aan de in artikel 290 VWEU neergelegde regeling aan te passen.

68. Dit kaderakkoord vormt een aanvulling op het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven⁶, doet hieraan geen afbreuk en staat verdere wijzigingen daarvan niet in de weg.

Het Parlement en de Commissie zijn het er ook over eens dat het bestaande mechanisme voor interinstitutionele contacten, op politiek en op technisch niveau, met betrekking tot beter wetgeven moet worden versterkt, om een doeltreffende interinstitutionele samenwerking tussen het Parlement, de Commissie en de Raad te waarborgen.

69. De Commissie verplicht zich ertoe de initiatieven te nemen tot de jaarlijkse en meerjarige programmering van de Unie om interinstitutionele akkoorden tot stand te brengen, overeenkomstig artikel 17 VEU.
70. Tijdens elke zittingsperiode besluiten de twee instellingen in onderling overleg of de uitvoering van dit kaderakkoord en de bijlagen daarbij moet worden geëvalueerd.

Gedaan te ...,

⁶ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1,
ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

*Voor het Europees Parlement
De voorzitter*

*Voor de Europese Commissie
De voorzitter*

BIJLAGE I

Vergaderingen van de Commissie met nationale deskundigen

In deze bijlage wordt de wijze van uitvoering van punt 16 van het kaderakkoord vastgesteld.

1. Toepassingsgebied

Punt 16 van het kaderakkoord heeft betrekking op de volgende vergaderingen:

- (1) vergaderingen van de Commissie die plaatshebben in het kader van groepen van deskundigen die door de Commissie zijn opgericht en waarvoor de nationale autoriteiten van alle lidstaten worden uitgenodigd, voor zover zij betrekking hebben op de voorbereiding en uitvoering van de wetgeving van de Unie, met inbegrip van zachte wetgeving en gedelegeerde handelingen;
- (2) ad-hocvergaderingen van de Commissie waarvoor nationale deskundigen van alle lidstaten worden uitgenodigd, voor zover zij betrekking hebben op de voorbereiding en uitvoering van de wetgeving van de Unie, met inbegrip van zachte wetgeving en gedelegeerde handelingen.

Punt 16 van het kaderakkoord is niet van toepassing op vergaderingen van comitologiecomités, onverminderd bestaande en toekomstige specifieke regelingen betreffende het verstrekken van informatie aan het Parlement over de uitoefening door de Commissie van haar uitvoeringsbevoegdheden¹.

2. Aan het Parlement te verstrekken informatie

De Commissie verplicht zich ertoe om de informatie die zij in verband met bovengenoemde vergaderingen aan de nationale autoriteiten toezendt, ook aan het Parlement toe te zenden. De Commissie verstuurt de documenten die zij aan de nationale deskundigen zendt, waaronder agenda's, tegelijkertijd naar een functionele mailbox van het Parlement.

3. Het uitnodigen van deskundigen van het Parlement

Op verzoek van het Parlement kan de Commissie besluiten het Parlement uit te nodigen om deskundigen van het Parlement te laten deelnemen aan de in punt 1) genoemde vergaderingen van de Commissie met nationale deskundigen.

¹ De aan het Parlement te verstrekken informatie over de werkzaamheden van de comitologiecomités en de prerogatieven van het Parlement in het kader van de comitéprocedures zijn duidelijk omschreven in andere instrumenten: 1. Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>); 2. het interinstitutioneel akkoord van 3 juni 2008 tussen het Parlement en de Commissie over de comitéprocedures (PB C 143 van 10.6.2008, blz.1); en 3. de instrumenten die nodig zijn voor de uitvoering van artikel 291 VWEU.

BIJLAGE II

Toezending van vertrouwelijke informatie aan het Parlement

1. Toepassingsgebied

- 1.1. Deze bijlage regelt de toezending aan het Parlement en de verwerking van vertrouwelijke informatie van de Commissie zoals gedefinieerd in punt 1.2 in het kader van de uitoefening van de parlementaire prerogatieven en bevoegdheden. De twee instellingen handelen met inachtneming van hun wederzijdse verplichting tot loyale samenwerking in een sfeer van volledig wederzijds vertrouwen en met strikte inachtneming van de desbetreffende Verdragsbepalingen.
- 1.2. Onder “informatie” wordt verstaan: elke schriftelijke of mondelinge informatie, ongeacht de drager of de auteur.
 - 1.2.1. Onder “vertrouwelijk informatie” wordt verstaan: gerubriceerde EU-informatie (“EU classified information”, EUCI) en gevoelige niet-gerubriceerde informatie (“sensitive non-classified (SNC) information”), zoals gedefinieerd in de punten 1.2.2 en 1.2.3.
 - 1.2.2. Onder “gerubriceerde EU-informatie” (EUCI) wordt verstaan: informatie en materiaal met rubriceringsniveau “TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET”, “SECRET UE/EU SECRET”, “CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” of “RESTREINT UE/EU RESTRICTED” of die evenwaardige nationale of internationale rubriceringsmarkeringen draagt en waarvan de openbaarmaking zonder machtiging de belangen van de Unie of van een of meer van haar lidstaten in meerdere of mindere mate zou kunnen schaden, ongeacht of dergelijke informatie afkomstig is van de Unie, de lidstaten, derde landen of internationale organisaties.
 - a) TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET: deze rubricering wordt alleen toegepast op informatie en materiaal waarvan de openbaarmaking zonder machtiging uitzonderlijk nadelig zou kunnen zijn voor de wezenlijke belangen van de Unie of van een of meerdere lidstaten.
 - b) SECRET UE/EU SECRET: deze rubricering wordt alleen toegepast op informatie en materiaal waarvan de openbaarmaking zonder machtiging ernstige nadelige gevolgen zou kunnen hebben voor de wezenlijke belangen van de Unie of van een of meerdere lidstaten.
 - c) CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL: deze rubricering wordt toegepast op informatie en materiaal waarvan de openbaarmaking zonder machtiging nadelige gevolgen zou kunnen hebben voor de wezenlijke belangen van de Unie of van een of meerdere lidstaten.
 - d) RESTREINT UE/EU RESTRICTED: deze rubricering wordt toegepast op informatie en materiaal waarvan de openbaarmaking zonder machtiging nadelig zou kunnen zijn voor de belangen van de Unie of van een of meerdere lidstaten.

- 1.2.3. Onder “gevoelige niet-gerubriceerde (SNC) informatie” wordt verstaan: alle informatie die, of elk materiaal, uitgezonderd EUCI dat, moet worden beschermd vanwege wettelijke verplichtingen die zijn vastgelegd in de Verdragen of in ter uitvoering daarvan vastgestelde handelingen, of vanwege het gevoelige karakter ervan, waaronder informatie die onder het beroepsgeheim valt.
- 1.3. Overeenkomstig de bepalingen van deze bijlage verstrekt de Commissie het Parlement tijdig EUCI en SNC-informatie om het Parlement in staat te stellen zijn rol uit hoofde van de Verdragen uit te oefenen. Zij doet dat op eigen initiatief, of op verzoek van een van de in punt 1.4 genoemde parlementaire organen of ambtsdragers, hetgeen tijdig dient te gebeuren.
- 1.4. In het kader van deze bijlage kan de Commissie om EUCI en SNC-informatie worden verzocht door:
- de voorzitter van het Parlement,
 - de voorzitters van de betrokken parlementaire commissies,
 - het Bureau en de Conferentie van voorzitters, en
 - het hoofd van de delegatie van het Parlement die is opgenomen in de delegatie van de Unie op een internationale conferentie.
- 1.5. De informatie over inbreukprocedures en procedures op het gebied van de mededinging, voor zover de Commissie hierover op het moment van het verzoek van een van de in punt 1.4 genoemde parlementaire organen of ambtsdragers nog geen definitief besluit heeft genomen of het Hof van Justitie van de Europese Unie hierover op dat moment nog geen uitspraak heeft gedaan, en informatie inzake de bescherming van de financiële belangen van de Unie zijn van deze bijlage uitgezonderd. Dit laat punt 56 van het kaderakkoord en de rechten van het Parlement op het gebied van begrotingscontrole onverlet.
- 1.6. Deze bepalingen zijn van toepassing onverminderd Besluit 95/167/EG, Euratom, EGKS van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie van 19 april 1995 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het enquêterecht van het Europees Parlement¹ en de desbetreffende bepalingen van Besluit 1999/352/EG, EGKS, Euratom van de Commissie van 28 april 1999 houdende oprichting van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)².

2. Algemene regels

- 2.1. De Commissie verstrekt het Parlement overeenkomstig punt 1.3 alle EUCI en SNC-informatie die het Parlement nodig heeft voor de uitoefening van zijn prerogatieven en bevoegdheden. De twee instellingen nemen in het kader van hun respectieve bevoegdheden en verantwoordelijkheden het volgende in acht:
- de grondrechten, met inbegrip van het recht op een eerlijk proces en op bescherming van de persoonlijke levenssfeer;
 - de bepalingen betreffende gerechtelijke en tuchtrechtelijke procedures;
 - de bescherming van het zakengeheim en de handelsbetrekkingen;

¹ PB L 113 van 19.5.1995, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1995/167/oj>.

² PB L 136 van 31.5.1999, blz. 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/352/oj>.

- de bescherming van de belangen van de Unie, met name op het gebied van de openbare veiligheid, defensie, de internationale betrekkingen, de monetaire stabiliteit en de financiële belangen.

Bij gebrek aan overeenstemming wordt de zaak ter beslechting aan de voorzitters van de twee instellingen voorgelegd.

EUCI en SNC-informatie afkomstig van een lidstaat, andere instelling, internationale organisatie of derde land, wordt slechts verstrekt, lager gerubriceerd of gederubriceerd met instemming van die lidstaat, andere instelling of internationale organisatie of dat derde land.

- 2.2. EUCI en SNC-informatie wordt het Parlement toegezonden en door het Parlement verwerkt en beschermd overeenkomstig de gemeenschappelijke minimumnormen inzake informatiebeveiliging die door de twee instellingen worden toegepast.

Bij het rubriceren van informatie die van haar afkomstig is, zorgt de Commissie ervoor dat zij passende rubriceringsniveaus hanteert, overeenkomstig de internationale normen en definities en haar interne regels, waarbij zij naar behoren rekening houdt met het feit dat het Parlement toegang tot EUCI moet kunnen krijgen om zijn prerogatieven en bevoegdheden doeltreffend te kunnen uitoefenen.

- 2.3. Bij twijfel over het vertrouwelijke karakter van informatie of over het passende rubriceringsniveau of wanneer de passende regeling voor de verstrekking ervan overeenkomstig de in punt 3.2 genoemde mogelijkheden moet worden vastgesteld, plegen de twee instellingen onverwijld en vóór de verzending van het document overleg. Bij dat overleg wordt het Parlement vertegenwoordigd door de voorzitter van het betrokken parlementaire orgaan (waar nodig vergezeld van de rapporteur) dat of de ambtsdrager die het verzoek heeft ingediend. De Commissie wordt vertegenwoordigd door het ter zake bevoegde lid van de Commissie, na raadpleging van het lid van de Commissie dat bevoegd is voor veiligheidszaken. Bij gebrek aan overeenstemming wordt de zaak ter beslechting aan de voorzitters van de twee instellingen voorgelegd.

- 2.4. Wanneer aan het einde van de in punt 2.3 bedoelde procedure geen overeenstemming wordt bereikt, verzoekt de voorzitter van het Parlement, op met redenen omkleed verzoek van het parlementaire orgaan dat of de parlementaire ambtsdrager die het verzoek heeft ingediend, de Commissie de desbetreffende EUCI en SNC-informatie binnen de passende en naar behoren aangegeven termijn te verstrekken, met vermelding van de in punt 3.2 van deze bijlage gekozen mogelijkheden. De Commissie stelt het Parlement vóór het verstrijken van die termijn schriftelijk in kennis van haar definitieve standpunt; in dat verband behoudt het Parlement zich het recht voor eventueel gebruik te maken van zijn recht van beroep.

- 2.5. De toegang tot EUCI wordt verleend overeenkomstig de toepasselijke regels inzake de veiligheidsmachtiging voor personeelsleden.

- 2.5.1. De toegang tot de informatie die gerubriceerd is als “TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET”, “SECRET UE/EU SECRET” en “CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” mag alleen worden verleend aan ambtenaren, tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten die in het secretariaat-generaal of voor een fractie van het Parlement werken, alsook aan gedetacheerde nationale deskundigen, voor wie die informatie strikt noodzakelijk is, met betrekking tot

wie is verklaard dat zij niet zonder de informatie kunnen (“need-to-know”) en die over een passende veiligheidsmachtiging beschikken.

2.5.2. Gezien de prerogatieven en bevoegdheden van het Parlement kan de voorzitter van het Parlement toegang tot informatie die gerubriceerd is als “CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” verlenen aan een EP-lid dat uit hoofde van zijn functie geen toegang krijgt op grond van het nationale recht van de lidstaat waar dat lid is verkozen en dat geen passende veiligheidsmachtiging kan verkrijgen wegens het ontbreken van een dergelijke procedure in de lidstaat waar dat lid is verkozen, als dat lid een plechtige verklaring heeft ondertekend dat het die informatie niet bekend zal maken aan derden, en mits het Parlement geen informatie heeft ontvangen van een bevoegde nationale veiligheidsautoriteit die bezwaar maakt tegen het verlenen van dergelijke toegang.

Toegang tot informatie die gerubriceerd is als “SECRET UE/EU SECRET” wordt verleend aan leden die over een passende veiligheidsmachtiging beschikken of die uit hoofde van hun functie toegang tot EUCI hebben overeenkomstig het nationale recht.

2.5.3. Als een verzoek om toegang tot EUCI en SNC-informatie wordt ingediend, worden gelijktijdig met dat verzoek nadere gegevens verstrekt over de categorie of categorieën personen ten behoeve van wie dat verzoek is ingediend.

Alvorens iemand toegang tot de betrokken informatie krijgt, wordt hij of zij ingelicht over het vertrouwelijkheidsniveau ervan en de daaraan verbonden verplichtingen op het gebied van informatiebeveiliging.

3. Regelingen voor de toegang tot en de verwerking van EUCI en SNC-informatie

3.1 EUCI die overeenkomstig de procedures van punt 2.2, punt 2.3 en, in voorkomend geval, punt 2.4 wordt verstrekt, wordt onder verantwoordelijkheid van de voorzitter of een lid van de Commissie aan het parlementaire orgaan dat of de parlementaire ambtsdrager die het verzoek heeft ingediend beschikbaar gesteld onder de volgende voorwaarden:

De twee instellingen zorgen ervoor dat de EUCI wordt vastgelegd of geregistreerd, om de traceerbaarheid ervan te waarborgen.

Meer specifiek wordt EUCI die gerubriceerd is als “CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” en “SECRET UE/EU SECRET” verzonden van het bevoegde EUCI-register van de Commissie naar het EUCI-register van het Parlement, dat ermee wordt belast die EUCI beschikbaar te stellen aan het parlementaire orgaan dat of de parlementaire ambtsdrager die het verzoek heeft ingediend.

Voor de verstrekking van EUCI die gerubriceerd is als “TRÈS SECRET UE/EU TOP SECRET” geldt een aanvullende regeling, die wordt overeengekomen door de Commissie en het parlementaire orgaan dat of de parlementaire ambtsdrager die het verzoek heeft ingediend, en die bedoeld is om een beschermingsniveau te garanderen dat met het genoemde rubriceringsniveau overeenkomt.

3.2. Onverminderd het bepaalde in de punten 2.2, 2.3 en 2.4 worden de toegang en de regeling ter waarborging van het vertrouwelijke karakter van de informatie in onderlinge overeenstemming vastgesteld voordat de informatie wordt verstrekt. Meer bepaald wordt in die overeenstemming tussen het parlementaire orgaan

(vertegenwoordigd door zijn voorzitter) dat of de parlementaire ambtsdrager die het verzoek heeft ingediend en het voor het betrokken beleidsterrein bevoegde lid van de Commissie, een van de in de punten 3.2.1 en 3.2.2 neergelegde mogelijkheden geselecteerd om het passende rubriceringsniveau te garanderen.

3.2.1. Ten aanzien van de geadresseerden van EUCI moet een van de volgende mogelijkheden worden gekozen:

- informatie bestemd voor uitsluitend de voorzitter van het Parlement, in gevallen waarin dat om zeer uitzonderlijke redenen gerechtvaardigd is;
- het Bureau en/of de Conferentie van voorzitters;
- de voorzitter en de rapporteur van de bevoegde parlementaire commissie;
- alle leden (gewone en plaatsvervangende leden) van de bevoegde parlementaire commissie;
- alle leden van het Europees Parlement.

Informatie die gerubriceerd is als “CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” of hoger mag niet openbaar worden gemaakt of aan andere geadresseerden worden verstrekt zonder de instemming van de Commissie.

Informatie die gerubriceerd is als “RESTREINT UE/EU RESTRICTED”, mag niet openbaar worden gemaakt zonder de instemming van de Commissie.

Onverminderd de laatste zin van punt 2.1 kan informatie die gerubriceerd is als “RESTREINT UE/EU RESTRICTED” binnen het Parlement worden verstrekt aan leden, ambtenaren, tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten die in het secretariaat-generaal of voor een fractie van het Parlement werken en gedetacheerde nationale deskundigen die naar behoren zijn geïnstrueerd en die niet zonder die informatie kunnen (“need-to-know”).

Het Parlement informeert de Commissie over de categorieën personen die toegang hebben gekregen tot informatie die gerubriceerd is als “RESTREINT UE/EU RESTRICTED”. Het Parlement houdt bij welke personen toegang hebben gehad tot EUCI.

3.2.2. Ten aanzien van de regeling betreffende de verwerking van EUCI moet een van de volgende mogelijkheden worden gekozen:

- a) bestudering van informatie in een beveiligde zone, als de informatie gerubriceerd is als “CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL” of hoger;
- b) bestudering van informatie tijdens een vergadering achter gesloten deuren, met als enige aanwezigen de leden van het Bureau, de leden van de Conferentie van voorzitters of gewone en plaatsvervangende leden van de bevoegde parlementaire commissie, alsmede ambtenaren, tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten die in het secretariaat-generaal of voor een fractie van het Parlement werken en gedetacheerde nationale deskundigen, van wie de voorzitter op voorhand heeft verklaard dat zij niet zonder de informatie kunnen (“need-to-know”) en wier aanwezigheid strikt noodzakelijk is, op voorwaarde dat zij over de vereiste veiligheidsmachtiging beschikken, onder de volgende voorwaarden:

- alle documenten worden genummerd, aan het begin van de vergadering rondgedeeld en na afloop weer opgehaald. Er mogen geen notities of fotokopieën van die documenten worden gemaakt;
- in de notulen van de vergadering wordt geen melding gemaakt van de bespreking van het agendapunt dat volgens de vertrouwelijke procedure is behandeld.

Vóór de verstrekking van de documenten kunnen alle persoonsgegevens erin onleesbaar worden gemaakt.

Voor EUCI en SNC-informatie die mondeling aan ontvangers in het Parlement wordt verstrekt, geldt hetzelfde beschermingsniveau als voor dergelijke informatie die schriftelijk wordt verstrekt. Hiervoor kan het nodig zijn dat de ontvangers van de informatie plechtig verklaren dat zij de inhoud ervan niet aan een derde bekend zullen maken.

3.2.3. Wanneer schriftelijke informatie in een beveiligde zone moet worden bestudeerd, zorgt het Parlement ervoor dat in het volgende is voorzien:

- een veilig opslagsysteem voor EUCI en SNC-informatie;
- een beveiligde zone zonder fotokopieerapparatuur, telefoon, fax, scanner of andere technische middelen voor vermenigvuldiging of verzending van documenten enz.;
- veiligheidsbepalingen inzake de toegang tot de beveiligde zone, inclusief het vereiste dat een toegangsregister moet worden ondertekend en het vereiste dat een verklaring moet worden afgelegd dat de EUCI niet zal worden verspreid.

3.2.4. Het bovenstaande sluit andere door de instellingen overeengekomen regelingen van deze aard niet uit.

3.3 SNC-informatie die wordt toegezonden overeenkomstig de procedures van de punten 2.2 en 2.3 wordt, indien zij op initiatief van de Commissie wordt verstrekt, ter beschikking gesteld van het parlementaire orgaan dat of de parlementaire ambtsdrager die krachtens het Reglement van het Parlement ter zake bevoegd is en, indien zij op verzoek van een parlementair orgaan of parlementaire ambtsdrager wordt verstrekt, ter beschikking gesteld van dat orgaan of die ambtsdrager. De informatie wordt op versleutelde wijze toegezonden, waarbij gebruik wordt gemaakt van een versleutelingsarchitectuur en een encryptiesleutel die onder controle staan van het Parlement, op “need-to-know”-basis en in overeenstemming met de instructies voor de verwerking.

SNC-informatie mag niet openbaar worden gemaakt zonder de instemming van de Commissie. Onverminderd de laatste zin van punt 2.1 mag SNC-informatie binnen het Parlement worden verstrekt aan leden, ambtenaren, tijdelijke functionarissen en arbeidscontractanten die in het secretariaat-generaal of voor een fractie van het Parlement werken, en gedetacheerde nationale deskundigen, die naar behoren zijn geïnstrueerd en die niet zonder die informatie kunnen (“need-to-know”).

Het Parlement informeert de Commissie over de categorieën personen die toegang hebben gekregen tot dergelijke informatie. Het Parlement houdt bij welke personen toegang hebben gekregen tot SNC-informatie.

- 3.4. Bij een bewezen of vermoedelijk geval van verlies of compromittering van door de Commissie verstrekte EUCI of SNC-informatie stelt de veiligheidsautoriteit van het Parlement de veiligheidsautoriteit van de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis. In een dergelijk geval opent de veiligheidsautoriteit van het Parlement een onderzoek en stelt zij de veiligheidsautoriteit van de Commissie in kennis van de resultaten van dat onderzoek en van de maatregelen die zijn genomen om herhaling te voorkomen.

Bij niet-naleving van deze bijlage of van de interne veiligheidsregels van het Parlement zijn de in het Reglement van het Europees Parlement opgenomen bepalingen inzake sancties voor leden en, ten aanzien van ambtenaren en andere personeelsleden van het Parlement, de toepasselijke bepalingen van artikel 86 van het Statuut, dan wel artikel 49 van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Unie³, alsmede alle andere toepasselijke regels van toepassing.

4. Slotbepalingen

- 4.1. De Commissie en het Parlement nemen alle maatregelen die noodzakelijk zijn om de uitvoering van deze bijlage te waarborgen.

In het kader van de uitvoering van deze bijlage werken de bevoegde diensten van de Commissie en het Parlement nauw samen. Dat omvat de wederzijdse verificatie van de traceerbaarheid van EUCI en SNC-informatie en de periodieke gezamenlijke controle van de regelingen en normen op het gebied van informatiebeveiliging die door de twee instellingen worden toegepast.

- 4.2. Het Parlement en de Commissie evalueren deze bijlage en passen haar zo nodig aan, overeenkomstig punt 70 van het kaderakkoord, in het licht van de ontwikkelingen met betrekking tot:
- toekomstige regelingen op het gebied van informatiebeveiliging waarbij de twee instellingen betrokken zijn;
 - andere akkoorden of rechtshandelingen die relevant zijn voor de verstrekking van informatie tussen de instellingen.

³ Statuut van de ambtenaren van de Europese Unie en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Unie, vastgesteld bij Verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 259/68 van de Raad (PB L 56, 4.3.1968, blz. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj)).

BIJLAGE III

Onderhandelingen over en sluiting van internationale overeenkomsten

In deze bijlage wordt een gedetailleerde regeling vastgesteld voor de in de punten 27, 33 en 34 van het kaderakkoord bedoelde informatieverstrekking aan het Parlement betreffende de onderhandelingen over en de sluiting van internationale overeenkomsten.

1. Indien de Commissie voornemens is voor te stellen onderhandelingen te openen, informeert zij het Parlement en de Raad gelijktijdig over dat voornemen.
2. Indien de Commissie ontwerponderhandelingsrichtsnoeren voorstelt met het oog op de aanneming hiervan door de Raad, legt zij die op hetzelfde moment voor aan het Parlement, overeenkomstig punt 33 van het kaderakkoord.
3. De Commissie houdt gedurende het hele onderhandelingsproces terdege rekening met de opmerkingen van het Parlement.
4. Overeenkomstig punt 27 van het kaderakkoord informeert de Commissie het Parlement geregeld en tijdig over het verloop van de onderhandelingen totdat de overeenkomst is geparafeerd en licht zij toe of en hoe de opmerkingen van het Parlement zijn opgenomen in de teksten waarover is onderhandeld, en als dat niet is gebeurd, waarom niet.
5. Bij onderhandelingen over internationale overeenkomsten waarvan de sluiting de goedkeuring van het Parlement vereist, verstrekt de Commissie het Parlement tijdens het onderhandelingsproces alle relevante informatie die zij ook verstrekt aan de Raad (of aan het bijzondere comité dat door de Raad is aangewezen). Die informatie omvat ontwerpwijzigingen van aangenomen onderhandelingsrichtsnoeren, ontwerponderhandelingsteksten, overeengekomen artikelen, de overeengekomen datum voor de parafering van de overeenkomst en de tekst van de overeenkomst die moet worden geparafeerd. De Commissie verstrekt aan het Parlement, net als aan de Raad (of aan het bijzondere comité dat door de Raad is aangewezen), ook alle relevante documenten die zij heeft ontvangen van derden, indien de opsteller van die documenten hiermee instemt. De Commissie houdt de bevoegde parlementaire commissie op de hoogte van de ontwikkelingen met betrekking tot de onderhandelingen en licht met name toe hoe rekening is gehouden met de standpunten van het Parlement.
6. Bij internationale overeenkomsten waarvan de sluiting geen goedkeuring van het Parlement vereist, zorgt de Commissie ervoor dat het Parlement onverwijld en volledig wordt geïnformeerd, waarbij zij in ieder geval informatie verstrekt over de ontwerponderhandelingsrichtsnoeren, de aangenomen onderhandelingsrichtsnoeren en het verloop en de afsluiting van de onderhandelingen.
7. Overeenkomstig punt 33 van het kaderakkoord verstrekt de Commissie het Parlement tijdig gedetailleerde informatie wanneer een internationale overeenkomst wordt geparafeerd, en stelt zij, wanneer zij voornemens is de Raad voorlopige toepassing van een internationale overeenkomst voor te stellen, het Parlement

daarvan zo spoedig mogelijk in kennis, evenals van de redenen daarvoor, tenzij er dringende redenen zijn die haar beletten dat te doen.

8. Indien de Commissie voornemens is de Raad voor te stellen een internationale overeenkomst op te schorten, informeert zij de Raad en het Parlement gelijktijdig en tijdig over dat voornemen, onder vermelding van de redenen daarvoor.
9. Met betrekking tot internationale overeenkomsten die onder de goedkeuringsprocedure van het VWEU vallen, houdt de Commissie het Parlement ook volledig op de hoogte alvorens zij wijzigingen van een overeenkomst goedkeurt waartoe zij door de Raad krachtens artikel 218, lid 7, VWEU bij wijze van afwijking is gemachtigd.

BIJLAGE IV

Tijdschema voor het werkprogramma van de Commissie

Het werkprogramma van de Commissie gaat vergezeld van een lijst van wetgevings- en niet-wetgevingsvoorstellen voor de volgende jaren. Het werkprogramma van de Commissie heeft betrekking op het volgende jaar en omvat gedetailleerde informatie over de prioriteiten van de Commissie voor de daaropvolgende jaren. Het werkprogramma van de Commissie kan zo de basis vormen voor een gestructureerde dialoog met het Parlement die erop gericht is consensus te bereiken.

Het werkprogramma van de Commissie omvat ook de initiatieven die worden gepland op het gebied van zachte wetgeving en intrekking en vereenvoudiging van wetgeving.

1. In het eerste semester van elk jaar voeren de leden van de Commissie een permanente, geregelde dialoog met de voor hun beleidsterreinen bevoegde parlementaire commissies over de uitvoering van het werkprogramma van de Commissie voor het desbetreffende jaar en over de voorbereiding van het toekomstige werkprogramma van de Commissie. Op basis van die dialoog brengt elke parlementaire commissie verslag uit over het resultaat daarvan bij de Conferentie van commissievoorzitters.
2. Parallel hiermee houdt de Conferentie van commissievoorzitters geregeld een gedachtewisseling met de voor interinstitutionele betrekkingen bevoegde vicevoorzitter van de Commissie, om de stand van de uitvoering van het lopende werkprogramma van de Commissie te beoordelen, de voorbereiding van het toekomstige werkprogramma van de Commissie te bespreken en de balans op te maken van de resultaten van de lopende bilaterale dialoog tussen de betrokken parlementaire commissies en de bevoegde leden van de Commissie.
3. In juni dient de Conferentie van commissievoorzitters een beknopt verslag in bij de Conferentie van voorzitters, dat de resultaten moet omvatten van de beoordeling van de uitvoering van het werkprogramma van de Commissie, alsmede de prioriteiten van het Parlement voor het volgende werkprogramma van de Commissie; het Parlement stelt de Commissie hiervan op de hoogte.
4. Op basis van dat beknopte verslag neemt het Parlement tijdens de vergaderperiode van juli een resolutie aan met zijn standpunt, waarin met name verzoeken op basis van initiatiefverslagen van wetgevende aard worden opgenomen.
5. Elk jaar wordt tijdens de eerste vergaderperiode van september een debat over de Staat van de Unie (“State of the Union”) gehouden, waarbij de voorzitter van de Commissie een toespraak houdt waarin hij of zij de balans opmaakt van het lopende jaar en vooruitkijkt naar de prioriteiten voor de volgende jaren. Hiertoe stelt de voorzitter van de Commissie ten behoeve van het Parlement de belangrijkste elementen op schrift die als grondslag dienen voor de voorbereiding van het werkprogramma van de Commissie voor het volgende jaar.
6. Vanaf begin september kunnen de bevoegde parlementaire commissies en de bevoegde leden van de Commissie bijeenkomen voor een uitvoerige

gedachtewisseling over de toekomstige prioriteiten op elk beleidsterrein. Die reeks vergaderingen wordt afgesloten met een vergadering van de Conferentie van commissievoorzitters en het college van leden van de Commissie of een vergadering van de Conferentie van voorzitters en de voorzitter van de Commissie, naar gelang het geval.

7. In oktober stelt de Commissie haar werkprogramma voor het volgende jaar vast. Vervolgens presenteert de voorzitter van de Commissie dat werkprogramma aan het Parlement, op een passend niveau.
8. Het Parlement kan hierover een debat houden en een resolutie aannemen tijdens de vergaderperiode van december.
9. Dat tijdschema geldt voor elke reguliere programmeringscyclus, met uitzondering van jaren met verkiezingen voor het Parlement, die samenvallen met het einde van de ambtstermijn van de Commissie.
10. Dat tijdschema doet geen afbreuk aan toekomstige akkoorden over de interinstitutionele programmering.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0071

Kaderverdrag van de Raad van Europa over artificiële intelligentie en de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 11 maart 2026 over het ontwerp van besluit van de Raad betreffende de sluiting, namens de Europese Unie, van het Kaderverdrag van de Raad van Europa over artificiële intelligentie en de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat (11361/2025– C10-0183/2025 – 2025/0136(NLE))

(Goedkeuring)

Het Europees Parlement,

- gezien het ontwerpbesluit van de Raad (11361/2025),
 - gezien het Kaderverdrag van de Raad van Europa over artificiële intelligentie en de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat (CETS 225),
 - gezien het verzoek om goedkeuring dat de Raad heeft ingediend krachtens artikel 114 en artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), v), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (C10-0183/2025),
 - gezien artikel 107, leden 1 en 4, en artikel 117, lid 7, van zijn Reglement,
 - gezien de brief van de Commissie cultuur en onderwijs,
 - gezien de aanbeveling van de Commissie interne markt en consumentenbescherming en de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (A10-0007/2026),
1. hecht zijn goedkeuring aan de sluiting van het Verdrag;
 2. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsook aan de regeringen en parlementen van de lidstaten, en aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0072

Overeenkomst EU-Ecuador: samenwerking tussen Europol en de Ecuadoraanse autoriteiten die bevoegd zijn voor de bestrijding van zware criminaliteit en terrorisme

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 11 maart 2026 over het ontwerp van besluit van de Raad betreffende de sluiting van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Republiek Ecuador, anderzijds, betreffende de samenwerking tussen het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) en de Ecuadoraanse autoriteiten die bevoegd zijn voor de bestrijding van zware criminaliteit en terrorisme (10965/2025 – C10-0219/2025 – 2025/0120(NLE))

(Goedkeuring)

Het Europees Parlement,

- gezien het ontwerp van besluit van de Raad (10965/2025),
 - gezien de Overeenkomst tussen de Europese Unie, enerzijds, en de Republiek Ecuador, anderzijds, betreffende de samenwerking tussen het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving (Europol) en de Ecuadoraanse autoriteiten die bevoegd zijn voor de bestrijding van zware criminaliteit en terrorisme (10969/2025),
 - gezien het verzoek om goedkeuring dat de Raad heeft ingediend krachtens artikel 16, lid 2, en artikel 88, en artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), v), en artikel 218, lid 7, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (C10-0219/2025),
 - gezien artikel 107, leden 1 en 4, en artikel 117, lid 7, van zijn Reglement,
 - gezien de aanbeveling van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (A10-0028/2026),
1. hecht zijn goedkeuring aan de sluiting van de overeenkomst;
 2. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie, alsook aan de regeringen en parlementen van de lidstaten en de Republiek Ecuador.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0077

EU-uitbreidingsstrategie

Resolutie van het Europees Parlement van 11 maart 2026 over de EU-uitbreidingsstrategie (2025/2110(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name artikel 49,
- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien de conclusies van de Europese Raad van 23 en 24 juni 2022, 29 en 30 juni 2023, 26 en 27 oktober 2023, 14 en 15 december 2023, 27 juni 2024 en 17 december 2024 en de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad in Kopenhagen van 21 en 22 juni 1993, ook wel de criteria van Kopenhagen genoemd,
- gezien zijn resolutie van 13 december 2023 over 30 jaar criteria van Kopenhagen – een nieuwe impuls voor het uitbreidingsbeleid van de EU¹,
- gezien de associatieovereenkomsten van de EU met Albanië², Bosnië en Herzegovina³, Georgië⁴, Kosovo⁵, de Republiek Moldavië⁶ (hierna “Moldavië” genoemd), Montenegro⁷, Noord-Macedonië⁸, Servië⁹, Turkije¹⁰ en Oekraïne¹¹,

¹ PB C, C/2024/4173, 2.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4173/oj>.

² PB L 107 van 28.4.2009, blz. 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.

³ PB L 164 van 30.6.2015, blz. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

⁴ PB L 261 van 30.8.2014, blz. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/494/oj.

⁵ PB L 71 van 16.3.2016, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/342/oj.

⁶ PB L 260 van 30.8.2014, blz. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/492/oj.

⁷ PB L 108 van 29.4.2010, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.

⁸ PB L 84 van 20.3.2004, blz. 13, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239\(2\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj).

⁹ PB L 278 van 18.10.2013, blz. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

- gezien de mededeling van de Commissie van 4 november 2025 getiteld “Mededeling inzake het uitbreidingsbeleid van de EU voor 2025” (COM(2025)0690) en eerdere jaarlijkse mededelingen over dat onderwerp,
- gezien zijn resoluties over de Commissieverslagen 2023 en 2024 over Kosovo¹², Servië¹³, Albanië¹⁴, Bosnië en Herzegovina¹⁵, Noord-Macedonië¹⁶, Montenegro¹⁷, Oekraïne¹⁸, Moldavië¹⁹, Georgië²⁰ en Turkije²¹,
- gezien zijn resolutie van 13 maart 2024 over nauwere banden tussen de EU en Armenië en de noodzaak van een vredesovereenkomst tussen Azerbeidzjan en Armenië²²,
- gezien zijn resolutie van 29 februari 2024 over de verdieping van de EU-integratie met het oog op toekomstige uitbreiding²³,
- gezien de mededeling van de Commissie van 20 maart 2024 betreffende pretoetredingshervormingen en -beleidsevaluaties (COM(2024)0146),
- gezien zijn aanbeveling van 23 november 2022 aan de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid betreffende de nieuwe uitbreidingsstrategie van de EU²⁴,
- gezien Verordening (EU) 2021/1529 van het Europees Parlement en de Raad van 15 september 2021 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)²⁵,
- gezien Verordening (EU) 2024/1449 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 tot oprichting van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan²⁶,
- gezien Verordening (EU) 2024/792 van het Europees Parlement en de Raad van 29

¹⁰ PB L 361 van 31.12.1977, blz. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1964/732/oj.

¹¹ PB L 161 van 29.5.2014, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

¹² Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0094.

¹³ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0093.

¹⁴ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0155.

¹⁵ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0156.

¹⁶ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0157.

¹⁷ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0130.

¹⁸ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0175.

¹⁹ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0131.

²⁰ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0158.

²¹ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0092.

²² PB C, C/2024/6555, 12.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6555/oj>.

²³ PB C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj>.

²⁴ **PB C 167 van 11.5.2023, blz. 105.**

²⁵ PB L 330 van 20.9.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>.

²⁶ PB L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj>.

- februari 2024 tot instelling van de faciliteit voor Oekraïne²⁷,
- gezien Verordening (EU) 2025/535 van het Europees Parlement en de Raad van 18 maart 2025 tot oprichting van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Republiek Moldavië²⁸,
 - gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad naar aanleiding van de bijeenkomst in Thessaloniki op 19 en 20 juni 2003,
 - gezien de verklaring naar aanleiding van de top EU-Westelijke Balkan van 17 mei 2018 in Sofia, alsook die van 6 mei 2020 in Zagreb, 6 oktober 2021 in Brdo pri Kranju, 6 december 2022 in Tirana, 13 december 2023 in Brussel en 18 december 2024 in Brussel,
 - gezien het proces van Berlijn, dat op 28 augustus 2014 van start ging,
 - gezien de gezamenlijke verklaring naar aanleiding van de top van het Oostelijk Partnerschap van 7 mei 2009 in Praag, alsook die van 29 en 30 september 2011 in Warschau, 28 en 29 november 2013 in Vilnius, 21 en 22 mei 2015 in Riga, 24 november 2017 in Brussel en 15 december 2021 in Brussel,
 - gezien zijn aanbeveling van 19 juni 2020 aan de Raad, de Commissie en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid over het Oostelijk Partnerschap, in de aanloop naar de top van juni 2020²⁹,
 - gezien zijn resolutie van 22 oktober 2025 over de polarisatie en toenemende repressie in Servië, een jaar na de tragedie in Novi Sad³⁰,
 - gezien zijn resolutie van 13 februari 2025 over de verdere verslechtering van de politieke situatie in Georgië³¹,
 - gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 29 november 2023 getiteld “Stand van zaken met betrekking tot de politieke, economische en handelsbetrekkingen tussen de EU en Turkije” (JOIN(2023)0050),
 - gezien het advies van het Europees Comité van de Regio’s van 2 april 2025 over het Uitbreidingspakket 2024 van de Commissie – Westelijke Balkan en Turkije,
 - gezien Speciaal verslag 01/2022 van de Europese Rekenkamer van 10 januari 2022 getiteld “EU-steun voor de rechtsstaat in de Westelijke Balkan: ondanks inspanningen nog steeds fundamentele problemen”,
 - gezien de verslagen van de Commissie over de rechtsstaat van 2024 en 2025,

²⁷ PB L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>.

²⁸ PB L, 2025/535, 21.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/535/oj>.

²⁹ PB C 362 van 8.9.2021, blz. 114.

³⁰ Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0248.

³¹ PB C, C/2025/2251, 29.4.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2251/oj>.

- gezien artikel 55 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A10-0016/2026),
- A. overwegende dat de afgelopen jaren in sommige kandidaat-lidstaten aanzienlijke vooruitgang is geboekt met betrekking tot het EU-uitbreidingsproces; overwegende dat negen van de tien huidige aspirant-lidstaten de status van kandidaat-lidstaat hebben, en een aantal daarvan al vele jaren; overwegende dat het openen van toetredingsonderhandelingen met Oekraïne en Moldavië een hernieuwde dynamiek in het uitbreidingsbeleid teweeg heeft gebracht;
 - B. overwegende dat uitbreiding een van de krachtigste instrumenten op het gebied van buitenlandbeleid en geopolitiek is die de EU tot haar beschikking heeft, en dat uitbreiding op lange termijn nog steeds een belangrijke aanjager is van veiligheid, vrede, stabiliteit en welvaart in Europa, waarbij democratische waarden het gemeenschappelijke uitgangspunt vormen; overwegende dat uitbreiding een historische en unieke kans biedt die zowel voor de EU als voor de uitbreidingslanden grote voordelen oplevert voor maatschappij, economie, politiek en veiligheid;
 - C. overwegende dat uit een recente Eurobarometer over uitbreiding naar voren kwam dat 56 % van de EU-burgers voorstander is van verdere uitbreiding van de Europese Unie en dat Oekraïne, zodra het land aan alle toetredingscriteria voldoet, de favoriete kandidaat voor toetreding is;
 - D. overwegende dat, volgens datzelfde Eurobarometer-rapport, eerdere uitbreidingsronden met name voordelen hebben opgeleverd op het gebied van economische groei en concurrentievermogen, gevolgd door een grotere mondiale invloed van de EU en verbeterde veiligheid en defensie;
 - E. overwegende dat het EU-toetredingsproces op zichzelf tastbare resultaten oplevert; zo is de EU de belangrijkste politieke, economische en handelspartner van de uitbreidingslanden; overwegende dat het totale volume van de handel tussen de Westelijke Balkan en de EU met 62 % is gestegen sinds de inwerkingtreding van de stabilisatie- en associatieovereenkomsten; overwegende dat de diepe en brede vrijhandelsovereenkomsten een transformerend effect hebben gehad op Moldavië en Oekraïne, zowel wat handel als wat economische ontwikkeling betreft, en dat hun handel met respectievelijk 65,4 % en 64,7 % is toegenomen;
 - F. overwegende dat de grootschalige aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne een ernstige bedreiging vormt voor de veiligheid op het Europese continent en daarbuiten, hetgeen een illustratie is van het feit dat niet-uitbreiding aanzienlijke strategische kosten en ondermijning van de veiligheid en de stabiliteit op ons continent met zich meebrengt; overwegende dat stagnatie in het uitbreidingsproces in recente jaren heeft gezorgd voor een vacuüm, waardoor ruimte is ontstaan voor Rusland, China en andere schadelijke actoren van buiten de EU; overwegende dat Rusland zich opzettelijk mengt in de landen van het Oostelijk Partnerschap en de Westelijke Balkan door middel van hybride dreigingsoperaties – waaronder verkiezingsinmenging en buitenlandse informatiemaniplatie en inmenging (FIMI) – met als doel het EU-toetredingsproces in deze landen te obstrueren, en dat het door zijn illegale bezetting van delen van het grondgebied van drie kandidaat-lidstaten een bedreiging vormt voor de veiligheid in deze regio's en in het gehele continent;

- G. overwegende dat de invloed van China op gevaarlijke wijze toeneemt, of het nu gaat om projecten die zorgen voor economische afhankelijkheid of samenwerking op het gebied van veiligheid, met name in de Westelijke Balkan en Georgië, waarbij we zien dat China in verschillende uitbreidingslanden gebruikmaakt van politieke instabiliteit en zwakke instituties om de EU-integratie en het democratisch bestuur van deze landen tegen te werken;
- H. overwegende dat de belangrijkste hoeksteen van het beleid nog steeds is dat voortgang in het uitbreidingsproces moet worden verworven door middel van blijvende resultaten op het vlak van de rechtstaat, de democratie en de fundamentele waarden; overwegende dat voor ieder land geldt dat toetreding tot de EU pas mogelijk wordt nadat blijvende, diepgaande en onomkeerbare hervormingen zijn doorgevoerd op fundamentele gebieden, te beginnen bij de rechtsstaat en de werking van de democratische instellingen; overwegende dat de kwaliteit van de noodzakelijke hervormingen die door een land worden doorgevoerd bepalend is voor het tijdschema voor toetreding;
- I. overwegende dat de EU nog steeds de grootste verstreker van investeringen en financiële bijstand is via het instrument voor pretoetredingssteun IPA III, het economisch en investeringsplan voor de Westelijke Balkan, de faciliteit voor de Westelijke Balkan, de faciliteit voor Oekraïne, de faciliteit voor Moldavië, het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) – Europa in de wereld, en macrofinanciële bijstand;
- J. overwegende dat aansluiting van de kandidaat-lidstaten bij het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) van de EU nog steeds een van de belangrijkste voorwaarden is voor toetreding tot de EU;
- K. overwegende dat het besluitvormingsproces inzake uitbreiding is vastgelegd in artikel 49 VEU en in de onderhandelingskaders die voor elke kandidaat-lidstaat zijn opgesteld;
- L. overwegende dat het Parlement voor de toetredingslanden een betrouwbare partner blijft en een pleitbezorger is van het uitbreidingsproces, teneinde een faciliterende rol te spelen bij institutionele en sociaal-economische hervormingen die ten goede komen aan burgers;

Geostrategische aspecten van uitbreiding

1. wijst er nogmaals op dat uitbreiding een strategisch antwoord vormt op de nieuwe geopolitieke realiteit en een uiterst belangrijke investering is in de veiligheid en stabiliteit van de EU in het licht van de grootschalige aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, herhaalde schendingen van grenzen, hybride aanvallen en andere vijandelijkheden gericht tegen buurlanden, naast andere gemeenschappelijke geopolitieke uitdagingen en dat deze situatie vraagt om een democratische politieke langetermijnvisie, moedig handelen en stappen voorwaarts in de richting van de voltooiing van het Europese project;
2. benadrukt nogmaals dat uitbreiding voor zowel huidige als toekomstige lidstaten niets dan winst oplevert; beklemtoont dat de EU dringend een politiek signaal moet afgeven om te tonen dat ze zich actief verbindt aan het uitbreidingsproces, ook om in de ogen van de toetredingslanden en de bevolking van die landen geloofwaardig te blijven; blijft bij zijn standpunt dat EU-uitbreiding een sterker Europa op het vlak van economie en

veiligheid zal opleveren; benadrukt nogmaals dat de toekomst van de Westelijke Balkan, Oekraïne en Moldavië binnen de EU ligt, en dat dit ook de wens van de bevolking van die landen is; onderstreept dat de kosten van niet-uitbreiding hoger zijn dan de kosten die gepaard gaan met de voltooiing van het uitbreidingsproces, en dat door niet uit te breiden er grijze gebieden op de geopolitieke kaart kunnen ontstaan die gemakkelijk onder de kwaadwillige invloed kunnen geraken van niet-EU-landen die hun politieke, economische en strategische macht willen uitbreiden;

3. onderstreept dat toetreding een essentieel middel is om duurzame vrede, democratie, de rechtsstaat en grondrechten te bevorderen, regionale verzoening en stabiliteit te stimuleren en kandidaat-lidstaten en het EU-nabuurschap te beschermen tegen kwaadwillige buitenlandse inmenging, met name van de kant van Rusland; is van mening dat in tijden van toegenomen geopolitieke instabiliteit het uitbreidingsbeleid voor de EU een onmisbaar middel is in termen van haar invloed; benadrukt dat de welvaart en veiligheid van de EU berust op haar vermogen om de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en de op regels gebaseerde multilaterale orde te verdedigen; wijst uit cultureel, historisch en menselijk oogpunt op de gedeelde banden tussen de uitbreidingslanden en de lidstaten;

Strategische prioriteiten van EU-uitbreiding: beginsel van verdienste en conditionaliteit

4. is ingenomen met de vooruitgang die de afgelopen jaren is geboekt, waardoor uitbreiding van de EU in de nabije toekomst aannemelijk is; prijst Montenegro en Albanië om hun aanzienlijke vooruitgang en neemt nota van hun ambitie om de onderhandelingen respectievelijk eind 2026 en eind 2027 af te ronden; dringt er bij de EU-instellingen, met name de Raad, op aan deze ambitie over te nemen, belemmeringen aan EU-zijde weg te nemen en zo bij te dragen aan de geloofwaardigheid en voorspelbaarheid van het proces, een en ander met volledige inachtneming van het strikte beginsel van verdienste; is ingenomen met het feit dat Bosnië en Herzegovina de status van kandidaat-lidstaat heeft en moedigt het land aan verder te werken aan hervorming;
5. prijst Oekraïne om zijn opmerkelijke veerkracht en zijn verbintenis aan zijn Europese traject, ondanks de Russische aanvalsoorlog; verzoekt de EU en haar lidstaten Oekraïne te blijven steunen en betreurt dat de Raad geen overeenstemming heeft bereikt over het gebruik van bevroren Russische tegoeden; prijst Moldavië om de aanzienlijke vooruitgang die het land heeft geboekt in het kader van zijn EU-toetredingstraject en het met goed gevolg voltooien van het screeningsproces, ondanks voortdurende hybride dreigingen; pleit ervoor dat snel wordt overgegaan tot opening van onderhandelingsclusters met Oekraïne en Moldavië, en dringt er bij de Hongaarse regering op aan de onderhandelingen niet langer te blokkeren;
6. herhaalt dat overeenkomstig artikel 49 VEU elke Europese staat een verzoek mag indienen om lid te worden van de EU, mits die staat de in artikel 2 VEU vastgelegde waarden eerbiedigt, waaronder menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en de mensenrechten, inclusief de rechten van minderheden; neemt nota van de toegenomen steun voor EU-lidmaatschap in verschillende landen die zich in het verleden op toetreding tot de EU hebben voorbereid, waaronder IJsland, dat voornemens is in 2027 een referendum te houden over hervatting van de toetredingsonderhandelingen, en moedigt de leiders van de EU aan om te blijven investeren in nauwere banden met de desbetreffende landen; merkt op dat het

Armeense parlement op 26 maart 2025 een wet heeft aangenomen waarmee het formeel verklaart voorstander te zijn van EU-lidmaatschap en de regering van het land oproept van start te gaan met het EU-toetredingsproces, en is van mening dat wanneer duurzame hervormingen de democratie in Armenië verstevigen, er een transformatieve fase in de betrekkingen tussen de EU en Armenië zou kunnen aanbreken; is ingenomen met potentiële initiatieven van Groenland om zijn politieke, institutionele en economische banden met de EU te versterken, tegen een achtergrond van toenemende steun voor toetreding tot de EU;

7. herinnert eraan dat eerdere uitbreidingsrondes aanzienlijke economische groei in zowel nieuwe als oude lidstaten teweeg hebben gebracht; onderstreept dat het vrije verkeer heeft gezorgd voor betere werkgelegenheidskansen en betere lonen, en ook voor een afname van armoede doordat werkers geld naar hun land van herkomst overmaken; benadrukt dat uitbreiding een positief effect heeft gehad op de levensstandaard doordat arbeidswetgeving, gezondheid en veiligheid op het werk, gendergelijkheid, digitale diensten, onderwijs en respect voor het beginsel van non-discriminatie erdoor zijn verbeterd;
8. wijst er nogmaals op dat toetreding verdienste als uitgangspunt moet houden en een omkeerbaar proces moet blijven, waarbij elke aspirant- of kandidaat-lidstaat wordt beoordeeld aan de hand van de criteria van Kopenhagen, aanpassing aan het acquis van de EU en alle bijkomende voorwaarden van het uitbreidingskader; benadrukt dat elk land dat onderweg is naar EU-toetreding op zijn eigen verdiensten moet worden beoordeeld, en dat landen niet aan elkaar gekoppeld mogen worden of als onderdeel van een pakket behandeld mogen worden; onderstreept dat er niet mag worden afgedongen op de waarden en fundamentele beginselen van de EU;
9. benadrukt dat het proces enerzijds meer stapsgewijs en dynamisch moet worden, door te werken met duidelijke hervormingsdoelen, routekaarten en tussentijdse mijlpalen, maar dat er anderzijds geen sprake kan zijn van een versnelde procedure, aangezien dit de integriteit van het toetredingsproces zou kunnen aantasten; merkt op dat diverse kandidaat-lidstaten zich reeds ambitieuze termijnen voor het afronden van de onderhandelingen ten doel hebben gesteld, hetgeen moet worden aangemoedigd indien er ook concrete hervormingen plaatsvinden;
10. benadrukt dat de rechtsstaat, democratische hervormingen, mediavrijheid en grondrechten, inclusief de rechten van minderheden, een prioriteit moeten blijven in de context van uitbreiding; benadrukt het belang van een onafhankelijke rechterlijke macht, de strijd tegen corruptie, samenwerking met en steun voor het maatschappelijk middenveld, en een gunstig klimaat dat vrij is van intimidatie, als cruciale voorwaarden voor duurzame vooruitgang in de richting van EU-lidmaatschap, met name in een tijd van toenemende autoritaire tendensen; benadrukt dat vooruitgang op het vlak van dergelijke fundamentele onderwerpen richtinggevend moet zijn bij alle onderhandelingshoofdstukken;
11. onderstreept de noodzaak om gedurende het hele toetredingsproces gendergelijkheid te bereiken en te veralgemeniseren, onder meer door af te rekenen met gendergeweld en huiselijk geweld, de rechten van kinderen te beschermen, inclusief hun recht op hoogwaardig onderwijs, en het beginsel van non-discriminatie ten volle uit te voeren, ook ten aanzien van de lhbtq+-gemeenschap en personen met een handicap; benadrukt dat mensenrechten niet alleen in wetgeving moeten worden gewaarborgd, maar ook

consistent in de praktijk moeten worden toegepast; benadrukt dat alle uitbreidingslanden ervoor moeten zorgen dat minderheden op alle overheidsniveaus daadwerkelijk vertegenwoordigd zijn, dat de culturele en taalkundige identiteit van minderheden wordt behouden, dat er toegang is tot kwalitatief hoogstaand onderwijs in minderheidstalen en dat haatzaaiende uitlatingen en door haat ingegeven misdrijven doeltreffend worden bestreden;

12. verzoekt de Commissie in haar jaarlijks verslag over de rechtsstaat alle uitbreidingslanden op te nemen die daar momenteel nog niet in behandeld worden; heeft met name zorgen wat betreft de hardnekkige tekortkomingen en de stagnatie in verband met processen aangaande hervorming van het rechtstelsel, de pogingen om vooruitgang op het gebied van corruptiebestrijding te kenteren, de slechts beperkte vooruitgang op het vlak van hervorming van openbaar bestuur, het feit dat verkiezingswetgeving niet voldoet aan de Europese normen, en ook wat betreft polarisatie in de samenleving, de steeds beperkter wordende ruimte voor het maatschappelijk middenveld en de onderdrukking van het recht op vreedzame vergadering in sommige uitbreidingslanden;
13. onderstreept dat er noch in de EU noch in landen die tot de EU willen toetreden plaats is voor opruiende retoriek, ontkenning van volkerenmoord of verheerlijking van oorlogsmisdadigers afkomstig van wie dan ook; benadrukt dat een confrontatie met het verleden onontkoombaar is voor echte verzoening, welke cruciaal is voor welvarende samenlevingen en succesvolle integratie;
14. spoort de uitbreidingslanden aan om de noodzakelijke hervormingen vastbesloten en tijdig te blijven doorvoeren en tastbare en onomkeerbare vorderingen te maken, te beginnen met de fundamentele onderwerpen; blijft bij zijn standpunt dat het nodig is in alle uitbreidingslanden voortdurend te werken aan het bevorderen van een pluriform medialandschap, een klimaat in stand te houden waarin onderzoeksjournalistiek kan worden bedreven, en de vrijheid van meningsuiting te waarborgen, en dat er tevens doeltreffende mechanismen moeten worden ingevoerd om haatzaaiende uitlatingen, lastercampagnes, intimidatie, dreigementen en aanvallen tegen journalisten aan te pakken; dringt erop aan dergelijke misdrijven te onderzoeken en te vervolgen en tegelijkertijd de mediaconcentratie, de politieke en economische druk en het gebrek aan transparantie met betrekking tot financiering en eigenaarschap in de media aan te pakken;
15. wijst op de noodzaak van meer burgerparticipatie en betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld in het uitbreidingsproces; onderstreept de rol van maatschappelijke organisaties met een bewezen staat van dienst en specifieke deskundigheid op het vlak van hervormingen (d.w.z. screening, onderhandelingen, uitvoering en monitoring) en het waarborgen van transparantie, verantwoordingsplicht en vertrouwen van het publiek in het toetredingsproces; benadrukt dat het belangrijk is hen te blijven steunen opdat zij hun werk binnen een veilige context kunnen voortzetten; pleit ervoor dat nationale actoren bewust moeten worden gemaakt van het feit dat het belangrijk is het maatschappelijk middenveld te steunen en meer ondersteuning vanuit de staat te verlenen voor de activiteiten van maatschappelijke organisaties, ook in voorbereiding op een gewijzigde financieringssituatie na toetreding tot de EU;
16. wijst nogmaals op zijn standpunt dat afstemming op het GBVB van de EU een

essentiële graadmeter is voor de mate waarin een kandidaat-lidstaat er blijk van geeft een duidelijke geostrategische oriëntatie te hebben, zich te willen verbinden aan de fundamentele waarden en beginselen van de EU en klaar te zijn voor toekomstig EU-lidmaatschap;

17. merkt op dat sommige kandidaat-lidstaten, en in de eerste plaats Oekraïne, nu al een bijdrage leveren aan de Europese veiligheid en defensie; uit zijn diepste respect en dankbaarheid aan het Oekraïense volk, dat dagelijks de hoogste prijs betaalt voor het in stand houden van de Europese levenswijze;
18. is ingenomen met de succesvolle hervatting van de GBVB-dialoog met de partners in de Westelijke Balkan en wijst op het belang van deze partnerschappen voor vrede en veiligheid; dringt er bij alle (potentiële) kandidaat-lidstaten op aan zich in de eerste plaats snel en volledig te conformeren aan het GBVB en wijst er nogmaals op dat een land slechts kan toetreden als het zich volledig achter het GBVB schaart, onder meer door restrictieve maatregelen aan te nemen en uit te voeren en door het visumbeleid van de EU over te nemen; merkt op dat het nog steeds zo is dat de meest zorgwekkende ontwikkelingen en achteruitgang op het gebied van democratie zich voordoen in de uitbreidingslanden die zich het minst hebben aangepast aan het GBVB, en in landen waarvoor het EU-toetredingsproces de facto tot stilstand is gekomen, in het bijzonder Servië, Georgië en Turkije; dringt er bij de EU en de lidstaten op aan er alles aan te doen om te voorkomen dat andere uitbreidingslanden in de voetsporen van deze landen zullen treden; beklemtoont dat systematische afwijking van het GBVB een fundamentele belemmering voor EU-toetreding vormt; verwacht van (potentiële) kandidaat-lidstaten dat zij zich, als cruciaal onderdeel van het toetredingsproces, ook volledig conformeren aan het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), met inbegrip van de beginselen, doelstellingen en missies van dat beleid; moedigt de Raad Buitenlandse Zaken aan om de ministers van Buitenlandse Zaken van uitbreidingslanden die zich volledig aan het GBVB conformeren, uit te nodigen om als gast deel te nemen aan zijn topontmoetingen;
19. wijst erop dat het van belang is de rol van kandidaat-lidstaten op het gebied van Europese veiligheid en defensie te versterken en is er voorstander van dat zij, als hun verdiensten dit rechtvaardigen, deelnemen aan selecte EU-instrumenten, -programma's en -projecten en dat zij de status van waarnemer bij het Europees Defensieagentschap krijgen; pleit ervoor hen te betrekken bij de besprekingen inzake het beloven van veiligheidsgaranties aan Oekraïne; is zich bewust van de bijdrage van diverse kandidaat-lidstaten aan GVDB-missies van de EU, en van hun strijd tegen anti-EU-FIMI en hybride dreigingen, en onderstreept dat nauwere integratie zal zorgen voor een versterking van de collectieve veiligheid en de weerbaarheid ten aanzien van hybride dreigingen;
20. benadrukt dat niet-afstemming op het GBVB veiligheidsrisico's voor de EU met zich meebrengt, bijvoorbeeld wanneer burgers van niet-EU-landen zonder visum de EU kunnen inreizen nadat zij het staatsburgerschap van een kandidaat-lidstaat hebben verworven, of doordat de afhankelijkheid van China verder toeneemt; blijft bij zijn standpunt dat er duidelijke conditionaliteit moet gelden waar het samenwerking betreft met geopolitieke rivalen die de op regels gebaseerde internationale orde willen ondermijnen en Europa willen verzwakken;
21. benadrukt dat regionale samenwerking, met name in de Westelijke Balkan, een absolute

- voorwaarde is voor EU-toetreding; beklemtoont dat verzoening, die leidt tot goede nabuurschapsbetrekkingen, essentieel is opdat een land zich bij de EU kan aansluiten; onderstreept voorts dat uitstaande bilaterale kwesties tussen EU- en niet-EU-landen bilateraal moeten worden opgelost, in overeenstemming met het internationaal recht, en niet gebruikt mogen worden om uitbreiding tegen te houden; waarschuwt dat te grote vertragingen een negatieve uitwerking kunnen hebben op zowel de publieke opinie als de politieke motivatie in kandidaat-lidstaten;
22. herinnert eraan dat in het kader van het EU-toetredingsproces moet worden voldaan aan de voorwaarden die zijn vastgelegd in de EU-onderhandelingskaders, dat goede nabuurschapsbetrekkingen moeten worden nagestreefd en dat bilaterale en internationale overeenkomsten moeten worden nageleefd, in overeenstemming met de criteria van Kopenhagen, en dat het proces is gebaseerd op de eigen verdiensten van het land; verzoekt de Raad te voorkomen dat bilaterale kwesties die geen verband houden met de criteria van Kopenhagen een belemmering vormen voor vooruitgang;
 23. onderstreept het belang van de dialoog tussen Belgrado en Pristina, die van cruciaal belang is voor Servië en Kosovo om voortgang te maken op hun respectieve Europese trajecten en die zal bijdragen tot stabiliteit en welvaart in de regio, alsook het belang van verdere uitvoering te goeder trouw van de Overeenkomst van Prespa tussen Noord-Macedonië en Griekenland en het Verdrag inzake vriendschap, goed nabuurschap en samenwerking tussen Noord-Macedonië en Bulgarije, in overeenstemming met het onderhandelingskader van de EU;
 24. herhaalt zijn standpunt inzake het belang van het openen en openbaar maken van historische oorlogs- en communistische archieven teneinde waarheidsvinding en verzoening verder mogelijk te maken en het democratisch bestuur te versterken; onderstreept het belang van een volledige uitvoering van binnenlandse en internationale rechterlijke beslissingen en de naleving van internationale verplichtingen inzake oorlogsmisdaden en vermiste personen, en het aanpakken van de verheerlijking van oorlogsmisdadigers en historisch revisionisme;
 25. onderstreept dat, aangezien toetreding afhankelijk is van de prestaties van het land, toetredingsonderhandelingen kunnen worden stilgelegd of teruggedraaid als de fundamentele waarden er in een land op achteruitgaan en pas worden hervat wanneer het land voldoende vooruitgang heeft geboekt met zijn hervormingen; benadrukt dat als landen ondermaats presteren op het gebied van democratisch bestuur, daar consequenties aan moeten worden verbonden opdat wordt gewaarborgd dat toetreding echt op basis van verdiensten geschiedt; herhaalt dat de EU de democratische pijlers in kandidaat-lidstaten proactief moet ondersteunen om de stabiliteit en het momentum voor hervorming kracht bij te zetten;
 26. dringt aan op een grondige evaluatie van het uitbreidingsbeleid, zowel inhoudelijk als principieel, om te bekijken waarom sommige uitbreidingslanden slechts zeer beperkte vooruitgang hebben geboekt, met name op het gebied van de rechtsstaat, mensenrechten en democratie; pleit voor een evaluatie van de geboekte vooruitgang die niet alleen het niveau van wetgeving omvat, maar ook naar de uitvoering kijkt;
 27. verzoekt de Commissie een monitoringgroep op te zetten inzake de uitvoering van hervormingen binnen het cluster “fundamentele kwesties”, waar snelle voor- of achteruitgang vaak het duidelijkst zichtbaar is en van grote invloed kan zijn op de

geloofwaardigheid en duurzaamheid van het toetredingsproces;

28. erkent dat wegens grote tekortkomingen in eerder voltooide uitbreidingsprocessen een achteruitgang van de democratie kon optreden ná toetreding tot de EU, hetgeen de geloofwaardigheid van het EU-uitbreidingsbeleid heeft ondermijnd; is van mening dat de EU in kandidaat-lidstaten waar onvoldoende vooruitgang wordt geboekt op weg naar EU-lidmaatschap meer steun moet verlenen aan democratische pro-EU-actoren in het maatschappelijk middenveld die zich inzetten voor hervormingen en voor Europese waarden;
29. verzoekt de EU-delegaties ter plaatse een geloofwaardige en op verdienste gebaseerde benadering te hanteren die gegrondvest is op eerbiediging van de rechtsstaat en de bescherming van de mensenrechten;

Doeltreffende werking van een uitgebreide Unie

30. is van mening dat het proces ter voorbereiding van de uitbreiding zowel binnen de EU als in de uitbreidingslanden parallel moet plaatsvinden teneinde te waarborgen dat de uitgebreide Unie op doeltreffende wijze functioneert;
31. roept de EU-instellingen en de lidstaten nogmaals op de nodige hervormingen door te voeren die de EU sterker zullen maken en de strategische autonomie van Europa zullen vergroten, zodat de toetreding van nieuwe landen geen vertraging oploopt vanwege het uitblijven van die hervormingen;
32. doet nogmaals een oproep om de EU beter in staat te stellen tot handelen door besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid van stemmen in te voeren op gebieden die van belang zijn voor het toetredingsproces, door met name de vereiste van eenparigheid van stemmen af te schaffen voor de tussentijdse momenten in het uitbreidingsproces waarop een besluit wordt genomen over het openen en afsluiten van afzonderlijke onderhandelingsclusters en -hoofdstukken; betreurt het feit dat er bij de tussenstappen van het uitbreidingsproces te vaak gebruik wordt gemaakt van eenparigheid van stemmen, waardoor de uitbreiding van de EU herhaaldelijk vertraging heeft opgelopen en de steun onder de bevolking voor EU-integratie afneemt;
33. acht het noodzakelijk het sectoraal beleid van de EU te evalueren om te bekijken hoe nieuwe lidstaten in de Unie kunnen worden opgenomen en om ervoor te zorgen dat een uitgebreide Unie efficiënt functioneert; is ingenomen met de komende pretoetredingsbeleidsevaluaties, die een essentiële stap vormen in de voorbereiding van de Unie op nieuwe leden;
34. benadrukt dat het uitbreidingsproces aanzienlijke mogelijkheden biedt voor convergentie op diverse belangrijke terreinen als economie, milieubescherming en veiligheid, zoals uit eerdere uitbreidingsronden is gebleken; is verheugd over de eerste convergentie-effecten die dankzij het Europese perspectief reeds zichtbaar zijn; onderstreept dat het cohesiebeleid en het gemeenschappelijk landbouwbeleid een centrale rol spelen bij de bevordering van convergentie tussen de EU-lidstaten en ook in een uitgebreide Unie behouden moeten blijven;
35. erkent het belang van een brede toepassing van geleidelijke opname van kandidaat-lidstaten die substantiële vooruitgang boeken met EU-gerelateerde hervormingen in

gemeenschappelijk beleid van de EU, zoals de eengemaakte markt (met inbegrip van de digitale eengemaakte markt), zij het op een manier die uitgaat van de verdienste van het land en omkeerbaar is, en die de integriteit van de interne markt van de EU intact laat en een gelijk speelveld in stand houdt; beklemtoont dat hoewel geleidelijke opname kandidaat-lidstaten kan helpen het EU-acquis toe te passen en zo de transitie naar EU-lidmaatschap vlotter kan laten verlopen, dit niet in de plaats kan komen van volwaardig EU-lidmaatschap; onderstreept dat toekomstige lidstaten dezelfde rechten en plichten moeten hebben als de huidige lidstaten en verzet zich met klem tegen het ontstaan van verschillende lidmaatschapscategorieën;

36. wijst erop dat visumliberalisering de meest belonende en best gewaardeerde uitkomst van geleidelijke opname is; staat achter de nieuwe regels die het mogelijk zouden maken om visumliberalisering op te schorten voor onderdanen van uitbreidingslanden die verantwoordelijk zijn voor democratische achteruitgang en ernstige schendingen van de mensenrechten, onder meer in de vorm van vervolging van en geweld tegen vreedzame demonstranten, maatschappelijke organisaties, medewerkers van media en politici van de oppositie;
37. benadrukt dat wanneer een kandidaat-lidstaat een mogelijkheid tot geleidelijke opname krijgt aangeboden, dit in overeenstemming moet zijn met de benadering op basis van verdienste en conditionaliteit; benadrukt dat het cruciaal is ervoor te zorgen dat geleidelijke opname kan worden teruggedraaid in gevallen waarin achteruitgang optreedt ten aanzien van de nakoming van verplichtingen door een kandidaat-lidstaat;
38. herhaalt zijn standpunt dat het uitbreidingsproces moet worden ondersteund door kandidaat-lidstaten te betrekken bij de werking van de EU-instellingen, bijvoorbeeld door hun de status van waarnemer te geven in relevante organen en instellingen, zoals het Parlement en het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten;
39. onderstreept hoe belangrijk het is binnen Europese samenlevingen het grote publiek voor te lichten over uitbreiding van de EU en de functie van uitbreiding in de context van het toekomstbestendig maken van Europese integratie; benadrukt dat het slagen van het uitbreidingsproces in belangrijke mate zal afhangen van het hebben van een duidelijke en transparante communicatiestrategie;

Uitbreidingslanden helpen in hun traject op weg naar EU-lidmaatschap

40. benadrukt dat de EU niet alleen voor elk toetredingsland afzonderlijke hervormingsdoelstellingen, routekaarten en tussentijdse mijlpalen moet vaststellen, maar het proces ook transparanter moet maken en duidelijke en voorspelbare tijdsschema's moet vastleggen voor de toetreding van de kandidaat-lidstaten die het verst gevorderd zijn in hun toetredingstraject, om te voorkomen dat ze het momentum kwijtraakt en haar geloofwaardigheid verspeelt; is van mening dat een kandidaat-lidstaat tot de EU moet kunnen toetreden zodra aan alle voorwaarden voor toetreding is voldaan;
41. benadrukt dat belangrijke hervormingen die gevolgen hebben voor de werking en onafhankelijkheid van instellingen niet overhaast mogen worden doorgevoerd en niet in een politiek spel mogen worden gebruikt, in het bijzonder in kandidaat-lidstaten met complexe constitutionele regelingen; benadrukt dat versnelde procedures of druk om politieke deadlines te halen geen afbreuk mogen doen aan de juridische kwaliteit en

institutionele integriteit van de hervormingen;

42. is van mening dat financiële pretoetredingssteun, waaronder de faciliteiten voor de Westelijke Balkan, Oekraïne en Moldavië, essentieel is om ervoor te zorgen dat uitbreidingslanden gestructureerde financiële bijstand krijgen ten behoeve van institutionele en economische transformatie; benadrukt dat financiële bijstand van de EU steeds alleen mag worden uitgekeerd als het land in kwestie aan de voorwaarden voor pretoetredingssteun voldoet en blijft voldoen, onder meer op het gebied van de rechtsstaat en corruptiebestrijding, om de financiële belangen van de EU en burgers van zowel de EU als het toetredingsland in kwestie te beschermen; wijst erop dat de uitvoeringsmodaliteiten van het IPA moeten worden aangepast om het voorbereidings- en leerproces te faciliteren dat nodig is met het oog op het gebruik van structuurfondsen;
43. benadrukt dat uitbreiding financiële hervormingen vereist om uitdagingen op terreinen als het cohesie- en landbouwbeleid aan te pakken en te waarborgen dat bestaande programma's en politieke prioriteiten nog steeds met de EU-begroting verwezenlijkt zullen kunnen worden;
44. merkt op dat uitbreiding in het voorstel van de Commissie voor het meerjarig financieel kader (MFK) 2028-2034 duidelijk wordt aangemerkt als een van de strategische prioriteiten van de EU; benadrukt dat uitbreiding een centrale pijler vormt van het instrument "Europa in de wereld" en goed is voor 21 % (43,1 miljard EUR) van de voorgestelde begroting ervan, en dat het instrument alle huidige en potentiële kandidaat-lidstaten alsmede partners in het oostelijk nabuurschap bestrijkt en gerichte financiering verschaft voor pretoetredingssteun, institutionele opbouw en de interne voorbereidingen van de EU met het oog op toekomstige toetredingen;
45. dringt erop aan dat in het nieuwe MFK adequate pretoetredingssteun wordt opgenomen, die passend is voor de tijdens de toepassingsperiode van de begroting verwachte uitbreiding van de EU, aangezien sommige kandidaat-lidstaten waarschijnlijk tot de EU zullen toetreden tijdens de toepassingsperiode van het komende MFK; dringt aan op duidelijke en consistente toewijzingen en oormerking van pretoetredingsmiddelen voor kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten in de pijler "Europa in de wereld" van het MFK en benadrukt dat deze middelen moeten worden beschermd tegen doorsluizing naar andere prioriteiten van het externe beleid, en dat ze duidelijk de prioriteiten inzake de fundamentele kwesties moeten weerspiegelen en bovendien de zichtbaarheid en transparantie van pretoetredingssteun ten goede moeten komen; beklemtoont dat middelen rechtstreeks moeten bijdragen tot de bevordering van de rechtsstaat, de hervorming van het openbaar bestuur, sociale en territoriale cohesie en empowerment en betrokkenheid van lokale maatschappelijke organisaties en onafhankelijke media teneinde transparantie te waarborgen, misbruik van middelen te voorkomen en de publieke verantwoordingsplicht van begunstigde regeringen hoog te houden; verzoekt de Commissie om consequent gerichte conditionaliteit op basis van duidelijke benchmarks inzake vooruitgang toe te passen en er in dit kader voor te zorgen dat hervormingen worden beloond en achteruitgang of een aanhoudend gebrek aan vooruitgang wordt bestraft;
46. pleit er nogmaals voor een kader op te zetten voor doeltreffende samenwerking tussen het Europees Openbaar Ministerie (EOM) en de toetredingslanden; moedigt kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten van de EU aan om snel bilaterale

werkafspraken te maken met het EOM, teneinde nauwe samenwerking en de vervolging van misbruik van EU-middelen te faciliteren;

47. benadrukt dat de financiering voor de uitvoering van maatregelen op het gebied van milieu, klimaat en dierenwelzijn, en de steun voor capaciteitsopbouw voor kandidaat-lidstaten, moeten worden opgeschroefd en beter onderling moeten worden afgestemd; merkt op dat deze maatregelen sectoroverschrijdend zijn en hoge kosten met zich meebrengen, naast het feit dat zij cruciaal zijn voor duurzame ontwikkeling, conformiteit met de Green Deal en de dierenwelzijnsregels van de EU, en integratie in de interne markt;
48. benadrukt dat het belangrijk is om kandidaat-lidstaten te betrekken bij lopende en toekomstige EU-projecten inzake connectiviteit, vervoer, energie-infrastructuur, de groene transitie, digitale veiligheid, weerbaarheid en militaire mobiliteit en zo Europa's veiligheid in een uitdagende geopolitieke context te versterken;
49. onderstreept het strategische belang van het Zwarte Zeegebied voor de veiligheid en welvaart van het volledige Europese continent; beklemtoont dat de connectiviteit tussen Oekraïne, Moldavië, Roemenië, Bulgarije en Turkije op het gebied van vervoer, energie en digitale infrastructuur moet worden verbeterd, teneinde de veerkracht in die regio te versterken, toeleveringsketens te diversifiëren en alternatieve handelsroutes te waarborgen;
50. benadrukt het strategische belang van vervoers- en energie-infrastructuurprojecten in het oostelijk nabuurschap van de EU en de Westelijke Balkan met het oog op versterking van de geostrategische autonomie van de EU, en dringt erop aan deze projecten snel te voltooien en volledig operationeel te maken;
51. is bezorgd over de toenemende invloed van China in de uitbreidingslanden, de economische en politieke afhankelijkheden die voortvloeien uit de Chinese programma's voor financiële bijstand en de aanzienlijke investeringen in belangrijke sectoren zoals energie, telecommunicatie, infrastructuur en de mijnbouw- en grondstoffensector, en de langetermijnevolgen voor de democratische veerkracht, de economische veiligheid en Europese belangen; dringt aan op een sterkere, zichtbaardere betrokkenheid van de EU, onder meer door middel van geloofwaardige investeringsalternatieven;
52. is verheugd over de tastbare resultaten die zijn bereikt voor burgers, doordat de roamingtarieven tussen de EU en de Westelijke Balkan zijn verlaagd; verzoekt de Commissie om haar inspanningen te intensiveren zodat dergelijke roamingregelingen sneller kunnen gaan gelden voor alle uitbreidingslanden en "roaming tegen thuishetarief" en de gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA) zo snel mogelijk een realiteit worden voor alle kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten;
53. pleit voor een sterkere focus op het investeren in menselijk kapitaal om concurrentievermogen en innovatie in de kandidaat-lidstaten te bevorderen en concrete oplossingen voor jeugdwerkloosheid te vinden;
54. verzoekt de Raad, de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) nogmaals om zowel in uitbreidingslanden als in de lidstaten meer proactief en strategisch te communiceren over de concrete voordelen van EU-lidmaatschap en

daartoe specifieke, op feiten gebaseerde en resultaatgerichte communicatiestrategieën uit te werken die de doelen van de EU ondersteunen en gebruikmaken van lokale media en maatschappelijke organisaties, in plaats van met algemene communicatiecampagnes te werken; wijst in dit verband op de cruciale rol van jongeren, aangezien herhaaldelijk is gebleken dat jongerenbewegingen een essentiële bijdrage leveren aan prodemocratisch activisme in kandidaat-lidstaten; roept de Commissie daarnaast nogmaals op om de steun en investeringen van de EU in kandidaat-lidstaten zo zichtbaar en bekend mogelijk te maken met behulp van duidelijke aanduidingen en afbeeldingen van de Europese vlag, ook als die steun en investeringen via internationale organisaties in het land van bestemming terechtkomen; beklemtoont dat terwijl de Verenigde Staten hun steun aan onafhankelijke media en het maatschappelijk middenveld in kandidaat-lidstaten hebben stopgezet, de EU er veel belang bij heeft meer steun te geven; benadrukt dat de steun van burgers een doorslaggevende rol zal spelen in ratificatieprocessen en dat communicatie-activiteiten derhalve zowel het verstand als het gevoel moeten aanspreken; dringt er bij de EU-instellingen op aan inclusieve publieke debatten over uitbreiding te stimuleren waaraan het grote publiek op zinvolle en effectieve wijze kan deelnemen; onderstreept het belang van een grotere lokale betrokkenheid van burgers bij het uitbreidingsproces, zowel in de EU-lidstaten als in toetredingslanden;

55. wijst erop dat de autoriteiten en politieke leiders in de toetredingslanden een belangrijke rol hebben waar het gaat om samenwerking tussen de partijen in de context van EU-toetredingshervormingen, het behoud van een brede maatschappelijke consensus voor EU-lidmaatschap en het efficiënt en voortdurend voorlichten van burgers over de voordelen van EU-toetreding; benadrukt de cruciale rol van maatschappelijke organisaties waar het gaat om het bevorderen van een op feiten gestoeld publiek discours over EU-integratie, het bestrijden van desinformatie en het faciliteren van een met kennis onderbouwd publiek debat; verzoekt de Commissie en de lidstaten om maatschappelijke actoren systematisch te betrekken bij strategische communicatie-initiatieven over uitbreiding en door de EU gesteunde hervormingen;
56. dringt er bij de Commissie op aan in haar openbare communicatie, ook op het hoogste niveau, duidelijker en directer taalgebruik te bezigen, ook wanneer het gaat over tekortkomingen, gebrek aan vooruitgang of achteruitgang, met name met betrekking tot de rechtstaat, teneinde conditionaliteit hoog in het vaandel te houden, de waarden van de EU te verdedigen en het vertrouwen van pro-Europese en pro-democratische actoren te behouden;
57. verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten zich volop in te zetten om de hervormingsprocessen in de kandidaat-lidstaten robuuster te maken, en zich daartoe met name te richten op het verbeteren van de bestuurlijke capaciteiten door middel van gerichte programma's voor capaciteitsopbouw; pleit voor intensivering van de samenwerking op academisch en onderwijsgebied tussen EU-lidstaten en uitbreidingslanden door te stimuleren dat er cursussen worden gegeven over Europese waarden en de rechtsstaat, goed bestuur, openbaar bestuur en de uitbanning van corruptie, en door een platform op te zetten waar ambtenaren van uitbreidingslanden, met inbegrip van ambtenaren bij lokale en regionale overheden, gezamenlijk opleidingen kunnen volgen; beklemtoont dat twinningprojecten een succesvolle manier zijn om sectorale expertise over te brengen en benadrukt dat de EU moet voortbouwen op deze positieve ervaring, niet in de laatste plaats om actoren binnen de lidstaten meer

- bij het uitbreidingsproces te betrekken; benadrukt dat in programma's voor capaciteitsopbouw ook prioriteit moeten worden toegekend aan de versterking van onafhankelijke maatschappelijke organisaties en het waarborgen van de ruimte waarbinnen zij opereren; verzoekt de Commissie programma's te ondersteunen die gericht zijn op de empowerment van lokale gemeenschappen, vrijwilligers en burgerinitiatieven die de democratische cultuur, Europese waarden en sociale cohesie bevorderen;
58. benadrukt dat parlementaire diplomatie, verantwoordingsplicht en EU-programma's ter bevordering van democratie ertoe bijdragen dat het hervormingsproces zijn momentum behoudt; bevestigt nogmaals dat het bereid is tot intensivering van regelmatige en transparante dialoog en samenwerking met de nationale parlementen van (potentiële) kandidaat-lidstaten door voort te bouwen op eerdere positieve ervaringen en bewezen formats en door volop gebruik te maken van de bestaande instrumenten en initiatieven van het Parlement ter ondersteuning van de democratie en door aan te sturen op meer parlementair toezicht op het proces van EU-uitbreiding en daaraan gerelateerde hervormingen;
 59. onderstreept de noodzaak van electorale hervormingen waardoor vrije, eerlijke en democratische verkiezingen mogelijk worden die voldoen aan internationale normen; benadrukt dat benchmarks inzake pluriformiteit, integriteit van partijen, transparantie van partij- en mediafinanciering en onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de media voorwaarden zijn voor financiële steun en vooruitgang; moedigt de EU en de lidstaten aan gebruik te maken van participatie-instrumenten waarbij burgers, parlementen, het maatschappelijk middenveld en jongeren worden aangemoedigd om hun standpunten te delen en wederzijds begrip te vergroten, en een gevoel van zeggenschap te cultiveren voordat formele toetreding plaatsvindt;
 60. maakt zich zorgen over de grootschalige en kwaadwillige desinformatiecampagnes die al vele jaren door Rusland en andere actoren worden gevoerd en die sinds het begin van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne nog heviger zijn geworden; merkt op dat kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten en buurlanden van de EU een duidelijk doelwit zijn van Russische FIMI-operaties, waarmee onder meer wordt beoogd de EU in diskrediet te brengen en de waarde van EU-integratie in de perceptie van de mensen omlaag te halen;
 61. pleit ervoor dat de EU meer in gesprek treedt met het maatschappelijk middenveld en meer steun geeft voor onderzoeksjournalistiek, organisaties die aan factchecken doen en maatschappelijke organisaties die de mediageletterdheid bevorderen, teneinde desinformatie en buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging (FIMI) effectief tegen te gaan; benadrukt dat alle uitbreidingslanden die in de context van hun proces van aanpassing aan de EU en in hun verkiezingsproces te maken hebben met sterke buitenlandse inmenging, behoefte hebben aan doorlopende steun van en nauwe samenwerking met de EU; roept op de lessen die zijn getrokken uit de partnerschapsmissie van de EU in Moldavië toe te passen; benadrukt dat het belangrijk is om na te gaan of de EU-instrumenten die bedoeld zijn om kandidaat-lidstaten te helpen bij de bestrijding van FIMI effectief zijn, en deze te verbeteren; verwelkomt het voornemen van de Commissie om het voorgestelde schild voor de Europese democratie uit te breiden naar de toetredingslanden, zodat zij beter kunnen reageren op dreigingen zoals FIMI en desinformatiecampagnes; verzoekt de Commissie en de EDEO de samenwerking met kwetsbare uitbreidingslanden op het gebied van

informatieweerbaarheid, cyberveiligheid en hybride dreigingen te intensiveren; verzoekt de EDEO en de EU-delegaties in derde landen hun respectieve capaciteiten voor het bestrijden en weerleggen van desinformatie en propaganda tegen het GBVB van de EU verder te versterken, onder meer door te investeren in communicatiecampagnes ter bestrijding van buitenlandse invloeden;

62. stelt met bezorgdheid vast dat Rusland zich steeds vaker voordoet als een wereldwijde verdediger van “traditionele waarden” door de Russisch-orthodoxe kerk te gebruiken als instrument voor desinformatie en soft power, met name in de landen van de voormalige Sovjet-Unie; onderstreept dat dergelijke praktijken bedoeld zijn om de democratie, de sociale cohesie en pro-Europese visies te ondermijnen; dringt erop aan dat in het GBVB en in het uitbreidingsbeleid specifieke maatregelen worden opgenomen om dergelijke beïnvloeding tegen te gaan, zoals betrekkingen met geloofsgemeenschappen, strategische communicatie en steun voor religieuze gemeenschappen die slachtoffer waren van Sovjet-onderdrukking;

o

o o

63. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de regeringen en de parlementen van de lidstaten alsook de regeringen en parlementen van de uitbreidingslanden.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0080

Toonaangevende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang

Resolutie van het Europees Parlement van 11 maart 2026 over toonaangevende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang (2025/2144(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en met name artikel 42, leden 2 en 3,
- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name artikel 2, artikel 107, lid 3, punt b), artikel 114 en artikel 346,
- gezien artikel 2, onder e), van Protocol nr. 10 betreffende de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO), ingesteld bij artikel 42, lid 6, VEU, en de gezamenlijke kennisgeving over PESCO, ondertekend door de ministers van 23 EU-lidstaten op 13 november 2017,
- gezien de Verklaring van Versailles, die tijdens de informele bijeenkomst van de staatshoofden en regeringsleiders van 11 maart 2022 is aangenomen, en met name lid 22,
- gezien het “Strategisch kompas voor veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid”, dat op 21 maart 2022 door de Raad werd goedgekeurd en op 25 maart 2022 door de Europese Raad werd bekrachtigd,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 18 mei 2022 over de analyse van de lacunes op het gebied van defensie-investeringen en de te volgen koers (JOIN(2022)0024),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 10 maart 2023 getiteld “Een ruimtestrategie voor veiligheid en defensie van de Europese Unie” (JOIN(2023)0009),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 5 maart 2024 getiteld

- “Een nieuwe strategie voor de Europese defensie-industrie – De paraatheid van de EU waarborgen door te zorgen voor een snel reagerende en weerbare Europese defensie-industrie” (JOIN(2024)0010),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 21 februari 2025 getiteld “EU-actieplan inzake kabelbeveiliging” (JOIN(2025)0009),
 - gezien het gezamenlijke witboek van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 19 maart 2025 getiteld “Gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030” (JOIN(2025)0120),
 - gezien Verordening (EU) 2021/697 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 tot oprichting van het Europees Defensiefonds (EDF)¹,
 - gezien Verordening (EU) 2025/2643 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2025 tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie en van een kader van maatregelen ter waarborging van de tijdige beschikbaarheid en levering van defensieproducten² (“EDIP-verordening”), en met name hoofdstuk IV betreffende Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang (EDPGB),
 - gezien het voorstel van de Commissie van 19 maart 2025 voor een verordening van de Raad tot vaststelling van het instrument “Optreden voor de Veiligheid van Europa door middel van versterking van de Europese defensie-industrie” (SAFE-instrument) (COM(2025)0122),
 - gezien het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad van 22 april 2025 tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 en (EU) 2024/795 wat betreft het stimuleren van defensiegerelateerde investeringen in de EU-begroting met het oog op de uitvoering van het ReArm Europe-plan (COM(2025)0188),
 - gezien Verordening (EU) 2025/1106 van de Raad van 27 mei 2025 tot vaststelling van het instrument “Optreden voor de veiligheid van Europa (SAFE) door middel van versterking van de Europese defensie-industrie”³,
 - gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 16 oktober 2025 “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030” (JOIN(2025)0027),
 - gezien Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie⁴,

¹ PB L 170 van 12.5.2021, blz. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>.

² PB L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj>.

³ PB L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>.

⁴ PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99, ELI: <http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj>.

- gezien het verkennend document van de Commissie van 29 september 2025 “routekaart voor defensiegereedheid 2030”,
- gezien het verslag van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid aan de Raad van 11 april 2025 “Jaarlijks voortgangsverslag over de uitvoering van het strategisch kompas voor veiligheid en defensie”,
- gezien de conclusies van de Europese Raad van 22 en 23 juni 2017, met name die van punt 8 over PESCO, en van 6 maart 2025, met name die van punt 3, onder f),
- gezien de conclusies van de Europese Raad van 23 oktober 2025,
- gezien de nationale veiligheidsstrategieën van de lidstaten van de EU,
- gezien Advies 02/2024 van de Europese Rekenkamer van 3 oktober 2024 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie en van een kader van maatregelen ter waarborging van de tijdige beschikbaarheid en levering van defensieproducten (EDIP), en met name paragraaf 42,
- gezien het jaarverslag 2024 van het Europees Defensieagentschap (EDA), zijn verslag van 14 november 2023 “The 2023 EU Capability Development Priorities” en het verslag van 2024 “Gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie”,
- gezien het voortgangsverslag van het PESCO-secretariaat van september 2025 over PESCO-projecten,
- gezien het verslag van Mario Draghi van 9 september 2024 over de toekomst van het Europese concurrentievermogen en Hoofdstuk 4 daarvan over het vergroten van de veiligheid en het verminderen van afhankelijkheden,
- gezien het rapport van Enrico Letta van 17 april 2024 getiteld “Much more than a market”, en met name hoofdstuk 3: “A single market to play big: scale matters”,
- gezien het rapport van Sauli Niinistö van 30 oktober 2024 getiteld “Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”, en met name hoofdstuk 7,
- gezien de gezamenlijke verklaring over de samenwerking tussen de EU en de NAVO van 10 januari 2023,
- gezien de verklaring van de top van Den Haag, die werd afgegeven door de staatshoofden en regeringsleiders die op 25 juni 2025 aanwezig waren bij de vergadering van de Noord-Atlantische Raad in Den Haag,
- gezien het tiende voortgangsverslag van 10 juni 2025 over de uitvoering van de gemeenschappelijke reeks voorstellen als bekrachtigd door de Raad van de Europese Unie en de Noord-Atlantische Raad op 6 december 2016 en 5 december 2017,
- gezien de samenwerkingsprogramma’s voor uitrusting die worden beheerd door de Gezamenlijke Organisatie voor Samenwerking op Defensiematerieelgebied (Occar),

- gezien zijn resolutie van 12 maart 2025 over het witboek over de toekomst van de Europese defensie⁵, en met name de paragrafen 4 en 58,
 - gezien zijn resolutie van 2 april 2025 over de uitvoering van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid – jaarverslag 2024⁶, en met name paragraaf 46,
 - gezien artikel 55 van zijn Reglement,
 - gezien het advies van de Commissie interne markt en consumentenbescherming,
 - gezien het verslag van de Commissie veiligheid en defensie (A10-0014/2026),
- A. overwegende dat de uitdagingen als gevolg van de aantasting van de mondiale vrede en veiligheid, de agressieoorlog van Rusland tegen Oekraïne en de opkomst van nieuwe en veranderende bedreigingen voor de veiligheid van de EU vereisen dat de EU en haar lidstaten hun defensie-investeringen aanzienlijk verhogen om militaire en inlichtingenvermogens te ontwikkelen die hen in staat stellen hun soevereiniteit, onafhankelijkheid en territoriale integriteit te verdedigen, de afschrikking te versterken alsook autonoom of in partnerschap met hun bondgenoten, met name binnen de NAVO, op te treden en op onmiddellijke en toekomstige dreigingen te reageren;
- B. overwegende dat de toenemende aanvallen op Europese kritieke infrastructuur, waaronder cyberaanvallen en sabotage, ons dagelijks leven en de economische activiteiten in de hele EU ernstig bedreigen en een gecoördineerde reactie van de EU vereisen door middel van grootschalige Europese projecten;
- C. overwegende dat oorlogsvoering, die van oudsher wordt gedomineerd door conventionele wapens, lijkt te veranderen en steeds meer in de virtuele wereld plaatsvindt; overwegende dat cybervermogens en netwerkoperaties steeds meer worden geïntegreerd en dat oorlogsstrategieën er vanwege nieuwe technologieën en artificiële intelligentie (AI) anders uit komen te zien, waarbij zij niet langer beperkt zijn tot massavuurkracht en grootschalige confrontaties, maar zich ontwikkelen in de richting van miniaturisering en decentralisatie van systemen, zoals blijkt uit het gebruik van drones en dronezwermen in alle domeinen, op AI gebaseerde wapens, slimme mijnen en draagbare raketssystemen op het slagveld; overwegende dat gevechtsvliegtuigen, schepen, artillerie, tanks en andere voertuigen kwetsbaarder worden voor precisieaanvallen en daarom meer bescherming behoeven, aangezien zij nog steeds essentieel zijn voor militaire en veiligheidsoperaties; overwegende dat het noodzakelijk blijft om waar nodig op grote schaal traditionele wapensystemen en munitie te produceren en in te zetten;
- D. overwegende dat dit nieuwe patroon van het uitvechten van conflicten betekent dat geen enkele regio van de EU gevrijwaard is van de potentiële dreiging van agressie, inmenging, desinformatie, psychologische oorlogvoering of hybride aanvallen; overwegende dat strategische voorbereiding op een langdurig conflict van cruciaal belang blijft om de veerkracht op het gebied van veiligheid en defensie op lange termijn te waarborgen;

⁵ PB C, C/2025/3151, 20.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3151/oj>.

⁶ PB C, C/2025/4389, 9.9.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4389/oj>.

- E. overwegende dat de ruimte als strategisch domein steeds voller met satellieten raakt en ook steeds omstredener wordt, waarbij systemen op de grond en in de ruimte steeds vaker als wapen worden ingezet; overwegende dat de NAVO de ruimte heeft aangemerkt als het vijfde strategische operationele domein, rekening houdend met de toenemende veiligheidsuitdagingen die het gebruik van het ruimtedomein met zich meebrengt en met de noodzaak om de veiligheid van dat domein te versterken;
- F. overwegende dat de Commissie in haar gezamenlijke mededeling van 5 maart 2024 “Een nieuwe strategie voor de Europese defensie-industrie” benadrukt dat in 2022 slechts 18 % van de totale uitgaven van de EU-lidstaten voor uitrusting bestemd was voor gezamenlijke EU-aankopen van defensiematerieel, ver onder de huidige collectieve benchmark van 35 % die de lidstaten in 2007 binnen het bestuur op ministerieel niveau van het EDA hebben vastgesteld; overwegende dat in de routekaart voor defensiegereedheid 2030 de doelstelling is vastgesteld om uiterlijk eind 2027 ten minste 40 % van de aanbestedingen op defensiegebied te organiseren als gezamenlijke aanbestedingen; overwegende dat de Europese Raad de lidstaten op 23 oktober 2025 heeft opgeroepen om, teneinde de capaciteit van de Europese defensie-industrie op te voeren, defensie-investeringen steeds meer te richten op gezamenlijke ontwikkeling, productie en aankoop met de steun van het EDA; overwegende dat gecoördineerde inspanningen van de lidstaten om een efficiënte toewijzing van middelen te waarborgen, versnippering te verminderen en de ontwikkeling van innovatieve defensietechnologieën te versnellen, van essentieel belang zijn voor de totstandbrenging van een volledig operationele markt; overwegende dat het voor het bereiken van deze doelstellingen nodig is om sterkere stimulansen te bieden en de administratieve lasten te verminderen, terwijl ervoor moet worden gezorgd dat de samenwerking marktgericht blijft en gebaseerd is op de behoeften op het gebied van defensievermogen en de onderling afgestemde defensieplanning van de EU, haar lidstaten en de NAVO;
- G. overwegende dat de “Europese vlaggenschipinitiatieven voor gereedheid”, zoals gepresenteerd in “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030”, gebaseerd zijn op een alomvattende aanpak van defensie, die zowel bescherming tegen directe militaire aanvallen als paraatheid voor hybride dreigingen omvat; overwegende dat deze een kans bieden om innovatie, interoperabiliteit en concurrentievermogen binnen de defensie-industrie van de EU te bevorderen door innovatieve gezamenlijke industriële partnerschappen op het gebied van grensverleggende technologieën te ontwikkelen, waardoor de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) aanzienlijk wordt versterkt en minder afhankelijk wordt van technologieën uit derde landen;
- H. overwegende dat de lidstaten aan de oostelijke grenzen van de EU het meest zijn blootgesteld aan ernstige bedreigingen en een cruciale rol spelen voor de veiligheid van de EU als geheel; overwegende dat de Europese Raad in zijn conclusies van 23 oktober 2025 heeft opgemerkt dat de onmiddellijke dreigingen aan de oostflank van de EU zo snel mogelijk moeten worden aangepakt en dat concrete steun aan de lidstaten prioriteit moet krijgen; overwegende dat in de gezamenlijke mededeling “Vrede bewaren - routekaart voor defensiegereedheid 2030” het Europees initiatief voor droneverdediging en de oostflankwacht worden aangemerkt als de urgentste initiatieven; overwegende dat de oostflankwacht erop gericht is de oostgrenzen van de EU te versterken door grond-, zee- en luchtverdedigingscapaciteiten te integreren met

effectieve en geavanceerde systemen en technologieën voor de bestrijding van drones, die ook van cruciaal belang zijn voor het Europees initiatief voor de verdediging tegen drones;

- I. overwegende dat de eindgebruikers van defensieproducten in de eerste plaats de nationale strijdkrachten van de lidstaten zijn en dat deze daarom alleen kunnen overwegen hun investeringen in industriële defensieprojecten te verhogen als deze projecten betrekking hebben op de ontwikkeling van militaire vermogens van gemeenschappelijk belang voor hun strijdkrachten; overwegende dat in artikel 346 VWEU wordt bepaald dat elke lidstaat de maatregelen kan nemen die hij noodzakelijk acht voor de bescherming van de wezenlijke belangen van zijn veiligheid en die betrekking hebben op de productie van of de handel in wapenen, munitie en oorlogsmateriaal;
 - J. overwegende dat het strategisch kompas voor veiligheid en defensie tot doel heeft stimulansen te ontwikkelen voor coöperatieve investeringen van de lidstaten in gezamenlijke projecten en de gezamenlijke aankoop van defensievermogens die binnen de EU op coöperatieve wijze worden ontwikkeld;
 - K. overwegende dat Verordening (EU) 2025/2643 tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP) voorziet in de uitvoering van EDPGB's; overwegende dat EDPGB's bestaan uit industriële samenwerkingsprojecten die erop gericht zijn het concurrentievermogen van de EDTIB in de hele Unie te versterken en bij te dragen aan de ontwikkeling van de militaire vermogens van de lidstaten die van cruciaal belang zijn voor de veiligheids- en defensiebelangen van de Unie, waarbij open en modulaire architecturen, innovatie voor tweëerlei gebruik en grensoverschrijdende deelname van kmo's en midcaps op alle operationele domeinen, te weten land, zee, lucht, ruimte en cyberspace worden bevorderd; overwegende dat het EDIP ook een nieuw instrument omvat, namelijk de structuren voor een Europees bewapeningsprogramma (SEAP's), een nieuw rechtskader dat gebruikt kan worden voor samenwerkingsinitiatieven op het gebied van bewapening uit hoofde van vlaggenschipprojecten;
 - L. overwegende dat Oekraïne, zoals wordt benadrukt in de routekaart voor defensiegereedheid 2030, de eerste verdedigingslinie van Europa blijft en integraal deel uitmaakt van de Europese defensie- en veiligheidsarchitectuur; overwegende dat samenwerking tussen de defensie-industrie van de EU en Oekraïne, met name in het kader van vlaggenschipprojecten of EDPGB's, van groot belang is voor hun respectieve markten, concurrentievermogen en innovatiepotentieel;
1. wijst op de algemene stijging van de defensie-uitgaven van de EU-lidstaten als een duidelijke weerspiegeling van hun vastberadenheid om te reageren op de verslechterende veiligheidsomgeving, door de militaire vermogens uit te breiden, de afschrikkende werking te versterken en hun collectieve inzet voor Europese en trans-Atlantische defensie te versterken; merkt op dat sommige lidstaten, met name die aan de oostelijke grenzen van de EU, de NAVO-uitgavendoelstelling om 2 % van hun bbp te besteden aan defensie-uitgaven tegen eind 2025 hebben gehaald of overschreden;
 2. onderkent ook dat het versterken van de veiligheid en defensie van Europa niet alleen een verhoging van de nationale defensie-uitgaven vereist, maar ook een verregaande verschuiving naar meer coördinatie, efficiëntie en integratie in de wijze waarop de

lidstaten hun defensiebeleid ontwikkelen, financieren en uitvoeren; benadrukt dat deze verschuiving van een overwegend nationale benadering van defensie naar een collectief kader van de Unie voor veiligheid en afschrikking moet plaatsvinden met volledige inachtneming van de soevereiniteit van de lidstaten en hun bevoegdheden op het gebied van veiligheid en defensie, overeenkomstig artikel 4, lid 2, VEU;

3. merkt op dat de EU en haar lidstaten ondanks toegenomen defensie-inspanningen nog steeds te kampen hebben met aanhoudende tekortkomingen op het gebied van strategische collectieve vermogens, commando- en controlestructuren en duurzame militaire vermogens; wijst er met name op dat de lidstaten prioritaire vermogenstekorten hebben vastgesteld op de volgende gebieden⁷: lucht- en raketverdediging, artilleriesystemen, raketten en munitie, drones en droneafweersystemen, strategische hulpmiddelen, ook met betrekking tot de ruimte en kritieke infrastructuur, militaire mobiliteit, cyberbeveiliging, AI en elektronische oorlogvoering, grondgevechten en maritieme veiligheid; benadrukt dat deze lacunes in grote mate afbreuk doen aan het vermogen van de EU en haar lidstaten om de afschrikking kracht bij te zetten en langdurige grootschalige defensie maatregelen in stand te houden, gezien de toegenomen kans op hybride of conventionele oorlogsvoering; pleit voor dringende maatregelen om deze kritieke capaciteitstekorten aan te pakken door middel van nauwere samenwerking op het gebied van zowel strategische als industriële aangelegenheden, gecoördineerde planning en gerichte investeringen om de gereedheid op defensiegebied te waarborgen; erkent de inspanningen van de belanghebbenden van de EDTIB om dergelijke uitdagingen aan te pakken;
4. benadrukt dat het opvullen van capaciteitslacunes de ontwikkeling van autonome strategische hulpmiddelen vereist, zonder welke de strijdkrachten van de lidstaten niet doeltreffend gezamenlijke militaire operaties kunnen uitvoeren; beveelt in dit verband aan een veilige en beveiligde gemeenschappelijke architectuur te ontwikkelen voor commando, controle, communicatie, inlichtingen, surveillance, doelverwerving en verkenning, alsook gemeenschappelijke defensiecapaciteit op het gebied van de ruimte, strategisch lucht- en zeetransport, bijtanks in de lucht en chemische, biologische, radiologische en nucleaire risicopreventie; prijst het werk van het EDA, dat een overzicht en analyse van het defensielandschap van de EU biedt en aanbevelingen doet inzake mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van vermogensontwikkeling en -verwerving via de vermogensontwikkelingsprioriteiten en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie;
5. herinnert eraan dat de NAVO en de EU een complementaire, samenhangende en wederzijds versterkende rol spelen; roept de EU-lidstaten en de NAVO-bondgenoten op om nauwer samen te werken, in overeenstemming met de derde gezamenlijke verklaring van 10 januari 2023 over de samenwerking tussen de EU en de NAVO, teneinde defensiecapaciteiten te ontwikkelen en bestaande lacunes op te vullen; benadrukt dat alle Europese inspanningen op dit gebied in nauwe samenwerking met de NAVO moeten worden geleverd, met als doel de industriële samenwerking en interoperabiliteit te versterken; roept op tot een grotere Europese betrokkenheid bij de bestaande NAVO-structuren voor samenwerking en wijst er ook op dat de samenhang tussen het proces van vermogensontwikkeling van de EU en het plannings- en

⁷ Zoals aangegeven op bladzijde 3 van de gezamenlijke mededeling getiteld “Vrede bewaren – routekaart voor defensiegereedheid 2030”.

evaluatieproces van de NAVO moet worden gewaarborgd; roept ertoe op de interoperabiliteit van militair materieel tussen de EU-lidstaten en de NAVO-bondgenoten te verbeteren, met name door ervoor te zorgen dat de normen en specificaties compatibel zijn;

6. ziet in dat er onmiddellijke defensiebehoeften zijn waaraan moet nog worden voldaan door middel van leveringen of steun uit niet-EU-landen; benadrukt voorts dat de Europese veiligheid nog steeds sterk afhankelijk is van de defensie-industrie van niet-EU-landen; benadrukt dat er in de huidige geopolitieke context en gezien de aan de EU gestelde eis om meer verantwoordelijkheid voor defensie op zich te nemen, een beheerste en geleidelijke overgang nodig is van afhankelijkheid van niet-EU-landen naar strategische autonomie en dat de EDTIB moet worden versterkt; is het eens met de doelstelling om de afhankelijkheid van niet-EU-fabrikanten en -leveranciers, onder meer op het gebied van grondstoffen en zeldzame aardmetalen, waarvoor binnen de EU gelijkwaardige oplossingen bestaan of kunnen worden ontwikkeld, aanzienlijk te verminderen of geleidelijk af te bouwen, voor zover dat mogelijk is, aangezien deze oplossingen van essentieel belang zijn voor de strategische autonomie en de voorzieningszekerheid van de EU; dringt daarom aan op maatregelen om de EDTIB te versterken en het concurrentievermogen ervan te vergroten, onder meer door vol overtuiging te kiezen voor Europese bedrijven bij de inkoop van defensiemateriaal en door te zorgen voor open en concurrerende markten voor EU-bedrijven, grensoverschrijdende industriële samenwerking binnen de EU en met betrouwbare en gelijkgestemde partners, en eerlijke toegang tot overheidsopdrachten voor kmo's;
7. benadrukt dat zonder de totstandbrenging van een echte eengemaakte EU-markt voor defensieproducten en -diensten het risico bestaat dat de stijgende nationale defensie-uitgaven teniet worden gedaan door inefficiënties, wat tot verdere versnippering binnen de EDTIB zal bijdragen; roept de lidstaten op meer gezamenlijke defensieaankopen te doen en de samenwerking op het gebied van de ontwikkeling van defensiecapaciteit te versterken om de interoperabiliteit en uitwisselbaarheid te verbeteren, een efficiënte toewijzing van middelen te waarborgen, de EDTIB te versterken, particuliere investeringen aan te trekken, de versnippering van de EU-defensiemarkt te verminderen en het aantal verschillende defensieproducten dat in de hele Unie in vergelijkbare operationele behoeften voorziet, te verminderen; benadrukt dat aanbestedingen in het kader van vlaggenschipprojecten gezamenlijk door de deelnemende lidstaten moeten worden uitgevoerd en dat vlaggenschipprojecten moeten bijdragen aan de doelstelling om tegen eind 2027 40 % van de aankopen op defensiegebied als gezamenlijke aanbesteding te organiseren;

Ontwikkeling van defensievermogens via vlaggenschipprojecten op prioritaire gebieden

8. neemt kennis van het voorstel van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid om een reeks initiële vlaggenschipinitiatieven voor Europese gereedheid op te zetten, in het kader van "Vrede bewaren– routekaart voor defensiegereedheid 2030"; stelt vast dat de Europese Raad zijn goedkeuring heeft gehecht aan deze routekaart en dat de lidstaten hebben toegezegd om vier initiële vlaggenschipinitiatieven voor Europese gereedheid te ontwikkelen: het Europese initiatief voor droneverdediging, de oostflankwacht, het Europees luchtschild en het Europees ruimteschild; merkt op dat deze voorgestelde vlaggenschipprojecten een zeer breed scala aan defensievermogens bestrijken; wijst er verder op dat deze projecten horizontaal van aard zijn en bijdragen aan de

veiligheidsbelangen van de Unie in breedste zin; dringt er bij de Commissie, de deelnemende lidstaten en het EDA op aan de specifieke doelstellingen, een tijdschema en mijlpalen voor de uitvoering, financieringsvoorstellen, governancemechanismen, de technologische reikwijdte en de verwachte omvang van elk van deze projecten duidelijk vast te stellen; benadrukt de noodzaak van een operationeel concept en duidelijke governance om te bepalen wie wat doet, met name in gevallen met grensoverschrijdende gevolgen, bijvoorbeeld wanneer een vijandige drone van de ene lidstaat naar de andere vliegt; benadrukt dat het ontwerp en de uitvoering van deze projecten breed van opzet moeten zijn, zodat zij zowel conventionele defensiecomponenten als geavanceerde technologieën omvatten, om de operationele duurzaamheid te waarborgen in geval van langdurige conflicten; roept de deelnemende lidstaten op ervoor te zorgen dat de mijlpalen van elk project worden gehaald, de in de routekaart beschreven vermogenscoalities af te ronden en alles in het werk te stellen om de vlaggenschipprojecten zo snel mogelijk van de grond te krijgen, overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van 23 oktober 2025;

9. verwelkomt de voorgestelde aanpak voor het Europees initiatief voor droneverdediging, dat tot doel heeft een technologisch geavanceerd, meerlagig systeem te ontwikkelen met interoperabele capaciteiten om drones te detecteren, te volgen en te neutraliseren, en met vermogens om gronddoelen te raken door gebruik te maken van dronetechnologie voor precisieaanvallen; is van mening dat de vermogens op het gebied van droneafweer van de lidstaten volledig interoperabel en verbonden moeten zijn om het situationeel bewustzijn op EU-niveau te waarborgen en ervoor te zorgen dat de lidstaten van de EU gezamenlijk kunnen optreden om, samen met de NAVO, kritieke infrastructuur te beveiligen; wijst op de uitdagingen die gepaard gaan met de totstandbrenging van een functioneel droneverdedigingssysteem in het kader van dit initiatief en dringt daarom, als eerste stap, aan op de uitvoering van proefprojecten waarbij een kleiner aantal lidstaten betrokken is, hetgeen vervolgens moet resulteren in een 360-gradenbenadering zodra de systemen voldoende operationeel en doeltreffend zijn om op grotere schaal te kunnen worden ingezet;
10. benadrukt dat bij vlaggenschipprojecten rekening moet worden gehouden met de specifieke vereisten inzake defensie en afschrikking van de oostelijke flank van de EU; is ingenomen met de voorgestelde aanpak voor de oostflankwacht, die bedoeld is om de capaciteit van de aan Rusland grenzende lidstaten op te bouwen om het hoofd te bieden aan een breed scala aan dreigingen en risico's, waaronder hybride dreigingen, het gebruik van de Russische schaduwvloot voor sabotageoperaties en surveillance, en het risico van gewapende agressie; benadrukt dat die aanpak de integratie omvat van de vier elementen grondverdediging, situationeel bewustzijn, luchtafweer en droneafweersystemen, en daarnaast betrekking heeft op de maritieme veiligheid in de Oostzee en de Zwarte Zee; verwelkomt het voorgestelde doel om een alomvattend grensverdedigingsvermogen tot stand te brengen om de veiligheid van de hele Unie te versterken, met systemen voor bewaking op verschillende domeinen, drone- en droneafweervermogens, vermogens voor elektronische oorlogsvoering, systemen voor precisieaanvallen en responsieve operationele coördinatie; dringt erop aan dat er in dit kader ook maatregelen worden genomen om de proactieve weerbaarheid te vergroten, om de capaciteiten op het gebied van de bescherming van infrastructuur en op het gebied van cyberdefensie te versterken, en om regionale interoperabiliteit en volledige operationele paraatheid in tijden van crisis te waarborgen;

11. benadrukt dat vlaggenschipprojecten een unieke kans bieden om het concurrentievermogen, de efficiëntie en de innovatiecapaciteit van de EDTIB te versterken; is van mening dat er een breed overeengekomen definitie moet worden vastgesteld van “vlaggenschipprojecten van gemeenschappelijk belang” als grootschalige, pan-Europese samenwerkingsinitiatieven, met deelname van zoveel mogelijk lidstaten, op het gebied van defensievermogens en industriële ontwikkeling, met inbegrip van strategische hulpmiddelen binnen een gemeenschappelijk kader zoals het EDIP, die het mogelijk maken deze op coherente wijze vast te stellen en uit te voeren binnen het defensie- en industriebeleid van de EU; benadrukt dat het definiëren van vlaggenschipprojecten van cruciaal belang is om een doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten te waarborgen, middelen te bundelen om kritieke vermogenslacunes aan te pakken en stappen te zetten naar een echte Europese defensie-unie;
12. onderstreept het strategische belang van het versterken van de EDTIB door middel van samenwerking met Oekraïne, geassocieerde landen in het kader van de samenwerking die is opgezet uit hoofde van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte⁸, gelijkgestemde niet-EU-landen en landen waarmee de EU partnerschappen op het gebied van veiligheid en defensie heeft gesloten; benadrukt in dit verband dat de Oekraïense defensie-industrie belangrijke technologische expertise en knowhow heeft opgedaan op basis van de lessen die zijn getrokken uit de ervaringen van de Oekraïense strijdkrachten op het slagveld, en neemt nota van het voorstel voor een drone-alliantie met Oekraïne; beveelt aan om, teneinde de trage innovatiecycli in de EU aan te pakken, onderzoek en ontwikkeling te koppelen aan productie en te zorgen voor voortdurende technologische ontwikkeling, en de vlaggenschipprojecten zoveel mogelijk open te stellen voor deelname van Oekraïne, geassocieerde landen en landen die een veiligheids- en defensiepartnerschap met de EU hebben gesloten, met volledige inachtneming van de veiligheidsbelangen van de EU en haar lidstaten;

Vaststellen en waarborgen van de juiste opzet en uitvoering van vlaggenschipprojecten

13. benadrukt dat de doelstellingen van de vlaggenschipprojecten moeten worden afgestemd op de overeengekomen defensiedoelstellingen van de EU en moeten aansluiten bij de doelstellingen van de NAVO voor de ontwikkeling van vermogens; benadrukt daarnaast dat zij betrekking moeten hebben op aan defensie gelieerde innovatieve technologische gebieden en moeten bijdragen tot de ontwikkeling van geavanceerde defensievermogens die beantwoorden aan de vereisten van moderne oorlogvoering, zoals de toenemende behoefte aan het onderling verbinden van militaire operaties op verschillende domeinen, troepen en wapens, het waarborgen van cyberdefensie, het ontwikkelen van het verzamelen, opslaan, verwerken en delen van inlichtingen, van onbemande systemen en van op AI gebaseerde instrumenten ter ondersteuning van de besluitvorming, het uitvoeren van diepe en nauwkeurige aanvallen en het bestrijden van droneaanvallen; benadrukt het belang van een ethisch en verantwoord gebruik van AI-systemen, met volledige inachtneming van het internationaal humanitair recht;
14. verzoekt de Commissie en de EU-lidstaten het cyberdomein en digitale technologieën te integreren in de kernprioriteiten van de EU op defensiegebied, teneinde gegevenssoevereiniteit en collectieve paraatheid tegen hybride en cyberdreigingen te waarborgen; benadrukt dat het waarborgen van cyberveiligheid en cyberweerbaarheid

⁸ PB L 1 van 3.1.1994, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

in alle vlaggenschipprojecten een horizontale doelstelling moet zijn, waarbij wordt gezorgd voor beveiligde digitale infrastructuur, bescherming van commando- en besturingssystemen en de integriteit van gegevensstromen tussen operationele domeinen, overeenkomstig het cyberdefensiebeleid van de EU en de prioriteiten van het strategisch kompas;

15. wijst op de noodzaak van vlaggenschipprojecten binnen het domein van de ruimte, dat van steeds groter militair belang wordt, omdat daar verschillende veiligheidsgelateerde activiteiten van afhankelijk zijn, zoals beveiligde communicatie en het verzamelen van inlichtingen; benadrukt bovendien het belang van de integratie van vlaggenschipprojecten met strategische vervoers- en logistieke infrastructuur, zoals grensoverschrijdende militaire mobiliteitscorridors en infrastructuur voor tweërlei gebruik, met name in Oost- en Zuidoost-Europa, die van cruciaal belang zijn voor een snelle inzet en weerbaarheid langs de oostelijke flank;
16. benadrukt dat vlaggenschipprojecten gericht moeten zijn op het bevorderen van nauwere samenwerking en innovatie op het gebied van governancemechanismen op EU-niveau en tussen lidstaten van de EU, door optimale werkwijzen te delen met het oog op een gemeenschappelijke en gecoördineerde strategie voor Europese defensie, rekening houdend met de kennis van Oekraïne over hoe moderne oorlogsvoering in de praktijk functioneert; benadrukt dat de Commissie een duidelijk beleid voor de korte, middellange en lange termijn moet vaststellen met betrekking tot de ontwikkeling van vlaggenschipprojecten, waarbij ervoor wordt gezorgd dat O&O- en innovatie-inspanningen op lange termijn coherent worden gecoördineerd met kortetermijninvesteringen in kritieke defensievermogens, teneinde zowel technologische vooruitgang als onmiddellijke operationele paraatheid te waarborgen; benadrukt daarnaast dat een goed beheer van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op een gedeelde visie en doeltreffende coördinatie tussen de “programma-actoren”, d.w.z. de Commissie, de regeringen, de militaire hoofdkwartieren en de instanties van de EU-lidstaten die verantwoordelijk zijn voor overheidsopdrachten, en bedrijven in de defensie-industrie; is van mening dat vlaggenschipprojecten baat kunnen hebben bij en voort kunnen bouwen op bestaande samenwerking in het kader van PESCO-projecten en EDF-projecten;
17. merkt op dat verschillende Europese defensiebedrijven in de loop der tijd al grote transnationale samenwerkingsprojecten hebben opgezet op verschillende gebieden die verband houden met de veiligheidsdimensie; benadrukt dat deze casestudy’s als voorbeeld kunnen dienen voor het ontwerp en het beheer vlaggenschipprojecten; benadrukt dat bij vlaggenschipprojecten, naast hun ontwikkelings- en productiefasen, ook moet worden gezorgd voor de vaststelling van gemeenschappelijke kaders voor de exploitatie, het onderhoud en het levenscyclusbeheer ervan op Unieniveau;
18. neemt kennis van de invoering van EDPGB’s als nieuwe instrumenten in het kader van het EDIP; merkt op dat vlaggenschipprojecten ook binnen dat kader kunnen worden ontwikkeld; merkt op dat EDPGB’s kunnen worden ontwikkeld binnen het kader van SEAP’s; benadrukt dat EDPGB’s moeten bijdragen aan de interoperabiliteit en de veerkracht van aanvoerketens en volledig aanvullend moeten blijven op de vermogensplanning van de NAVO, zoals uiteengezet in de routekaart voor defensiegereedheid 2030;
19. verzoekt de Commissie te streven naar volledige conceptuele en procedurele

afstemming tussen de uitvoeringskaders van vlaggenschipprojecten en bestaande instrumenten zoals PESCO, EDF, EDIP en de EDPGB's, zodat deze instrumenten coherent functioneren en elkaar wederzijds versterken binnen de defensiearchitectuur van de EU; verzoekt de Commissie voorts te verduidelijken hoe EDPGB's in de praktijk moeten worden gestructureerd en gecombineerd om een vlaggenschipproject te vormen, met inbegrip van de nodige governance-, volgordebepalings- en coördinatiemechanismen;

20. benadrukt dat moet worden gestreefd naar sterkere synergieën tussen onderzoek, innovatie en industriële ontwikkeling binnen het defensie-ecosysteem van de EU; wijst in dit verband op de bijdrage van relevante belanghebbenden, zoals onderzoeksorganisaties, academische instellingen, innovatiehubs, technologiecentra en test- en certificeringsinstanties uit alle lidstaten; pleit ervoor een zo breed mogelijk scala aan industriële actoren te betrekken bij vlaggenschipprojecten, met name midcaps, kmo's en start-ups, om de verspreiding van innovatie over het gehele spectrum van de EDTIB mogelijk te maken en de Europese voorzieningszekerheid te versterken; dringt aan op de oprichting van een groep op hoog niveau voor de Europese defensie-industrie om te zorgen voor doeltreffende samenwerking, en op een nauwere dialoog met en betrokkenheid van de sector in heel Europa;
21. benadrukt dat het belangrijk is te zorgen voor een evenwichtige geografische deelname aan vlaggenschipprojecten, die gericht moeten zijn op een zo breed mogelijke deelname van de lidstaten, met inbegrip van de lidstaten met opkomende defensie-industrieën; benadrukt dat vlaggenschipprojecten alle deelnemende lidstaten in staat moeten stellen te profiteren van technologische vooruitgang en productiecapaciteiten en moeten bijdragen aan de versterking van de vermogens en veerkracht in de hele Unie; benadrukt ook dat nieuwe lidstaten zich bij deze projecten moeten kunnen aansluiten en dat de deelname van andere lidstaten in de loop van de tijd moet worden aangemoedigd en vergemakkelijkt; dringt aan op flexibele en inclusieve cofinancieringsmechanismen die ervoor zorgen dat alle lidstaten, ongeacht hun economische omvang, op zinvolle wijze kunnen deelnemen aan vlaggenschipprojecten;
22. benadrukt dat het belangrijk is om de regionale dimensie van de industriële defensiestrategie van de EU te versterken en wijst op de potentiële impact van vlaggenschipprojecten in termen van technologische spillovereffecten, economische voordelen, hoogwaardige werkgelegenheid en sociale cohesie in alle regio's van de EU; dringt aan op de betrokkenheid van regionale en lokale overheden en op de mogelijkheid voor regio's in de EU om te profiteren van vlaggenschipprojecten, teneinde gezamenlijke verantwoordelijkheid voor defensiekwesties te bevorderen;
23. benadrukt dat moet worden voorkomen dat militaire technologieën, met name gevoelige opkomende technologieën en kritieke producten voor tweërlei gebruik, vooral op het gebied van de ruimte, kwantumtechnologieën en AI, worden overgebracht naar vijandige landen of systeemrivalen buiten de EU; dringt er bij de lidstaten die deelnemen aan vlaggenschipprojecten op aan de coördinatie te versterken en zich ertoe te verbinden een gemeenschappelijke aanpak te volgen en een gemeenschappelijke strategie en voorwaarden vast te stellen en overeen te komen voor het verlenen van uitvoervergunningen aan niet-deelnemende landen buiten de EU voor producten die voortkomen uit vlaggenschipprojecten;
24. roept op tot de instelling van een gecoördineerd risicogebaseerd

uitvoercontrolemechanisme tussen de lidstaten die deelnemen aan vlaggenschipprojecten dat is afgestemd op de doelstellingen van het strategisch kompas van de EU en in overeenstemming is met nationale vermogens, prerogatieven en internationale verplichtingen van de lidstaten, met inbegrip van die in het kader van de NAVO;

Het beheer van vlaggenschipprojecten en de rol van het Parlement

25. verzoekt de Commissie en de lidstaten verdere voorstellen in te dienen voor vlaggenschipprojecten die gericht zijn op de ontwikkeling van defensiecapaciteiten en die de lidstaten in staat stellen hun nationale inspanningen beter af te stemmen op de overeengekomen defensiedoelstellingen van de EU en in overeenstemming te brengen met de relevante NAVO-doelstellingen voor vermogensontwikkeling; benadrukt dat in projectvoorstellen rekening moet worden gehouden met de specifieke behoeften van de lidstaten die het grootste risico lopen dat conventionele militaire en hybride dreigingen werkelijkheid worden; benadrukt dat het belangrijk is de defensie-industrieën te betrekken bij de vaststelling van de prioriteiten en reikwijdte van toekomstige vlaggenschipprojecten;
26. benadrukt dat de selectie van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op verdiensten en transparante procedures, waarbij een geografisch evenwichtige spreiding wordt gewaarborgd en concentratie van besluiten of industriële voordelen in een beperkt aantal lidstaten wordt voorkomen;
27. beveelt aan dat de Commissie, de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en het EDA een adviserende, ondersteunende en coördinerende rol spelen om de uitvoering van vlaggenschipprojecten te vergemakkelijken; wijst op de cruciale rol van het Militair Comité van de Europese Unie bij het verstrekken van strategisch militair advies en het doen van aanbevelingen aan het Politiek en Veiligheidscomité, met name wat betreft de ontwikkeling, beoordeling en herziening van vermogensdoelstellingen, en dringt er in dit verband op aan dat het Militair Comité formeel wordt opgenomen in het bestuurskader van vlaggenschipprojecten;
28. zet zich ervoor in zijn toezichthoudende, wetgevende en budgettaire rol met betrekking tot de coördinatie, uitvoering en financiering van vlaggenschipprojecten uit te oefenen op basis van regelmatige en uitgebreide informatie en verslagen van de Commissie; wijst op zijn bevoegdheden op het gebied van de begroting en op zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot het gebruik van EU-middelen; dringt aan op regelmatige openbare verslaglegging en parlementaire controle om de verantwoordingsplicht te waarborgen en het vertrouwen in vlaggenschipprojecten te bevorderen;

De financiering van vlaggenschipprojecten op lange termijn waarborgen

29. roept op tot toereikende en specifieke financiering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader om de langetermijnfinanciering van vlaggenschipprojecten te waarborgen; onderstreept dat er adequate en passende financiering nodig is voor vlaggenschipprojecten die niet ten koste gaat van de middelen voor andere strategische gebieden van de EU-begroting voor defensie; benadrukt dat een deel van de financiering moet worden besteed aan initiatieven op het gebied van opleiding,

ontwikkeling van vaardigheden en behoud van talent;

30. benadrukt dat het gezamenlijk ontwikkelen van defensievermogens op Unieniveau aanzienlijke schaalvoordelen kan opleveren, kosten kan verlagen en ervoor kan zorgen dat overheidsmiddelen en belastinggeld op de meest efficiënte en verantwoorde manier worden ingezet;
31. sluit zich aan bij de opmerking van de Europese Rekenkamer over het EDIP-voorstel, namelijk dat de tijd die nodig is om proefprojecten af te ronden waarschijnlijk langer zal zijn dan de in het EDIP voorziene uitvoeringsperiode van twee jaar; benadrukt daarom dat, willen vlaggenschipprojecten in aanmerking komen voor EDIP-financiering, de betrokken lidstaten zich ertoe moeten verbinden deze projecten gedurende hun gehele looptijd te cofinancieren, ver na de eerste periode van twee jaar; benadrukt daarom het belang van langetermijnplanning voor duurzame investeringen en industriële continuïteit om de strategische autonomie van Europa te waarborgen;
32. benadrukt dat de medefinanciering van vlaggenschipprojecten gebaseerd moet zijn op goed beheer en een degelijke begrotingsplanning, op kostenefficiëntie en op transparantie; verzoekt de Commissie en de lidstaten daarom mijlpalen, prestatie-indicatoren, periodieke financiële controles en evaluaties van uitgaven voor de uitvoering van vlaggenschipprojecten vast te stellen;
33. roept de EU-lidstaten ertoe op te overwegen een deel van hun nationale defensiebegrotingen systematisch toe te wijzen aan de ontwikkeling van partnerschapsinitiatieven en de aankoop van defensiematerieel dat in het kader van vlaggenschipprojecten wordt geproduceerd in sectoren waar gezamenlijke inspanningen meerwaarde opleveren, overeenkomstig artikel 4, lid 2, VEU en artikel 346 VWEU;
34. moedigt de lidstaten aan de nationale begrotingsplanning voor defensie af te stemmen op de vermogensdoelstellingen van de NAVO om complementariteit te waarborgen en versnippering van middelen te voorkomen; verzoekt de lidstaten na te gaan hoe een buiten de begroting vallend financieel instrument kan worden ingesteld dat het mogelijk maakt bepaalde delen van de nationale defensiebegrotingen op EU-niveau te bundelen en gemeenschappelijk te maken, teneinde de gehele levenscyclus van vlaggenschipprojecten te dekken;
 - o
 - o o
35. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de NAVO, de Parlementaire Vergadering van de NAVO, de EU-agentschappen die bevoegd zijn op het gebied van veiligheid en defensie, en de regeringen en parlementen van de lidstaten.

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0086

Multilaterale onderhandelingen met het oog op de 14e Ministeriële Conferentie van de WTO in Yaoundé, 26-29 maart 2026

Resolutie van het Europees Parlement van 12 maart 2026 over multilaterale onderhandelingen met het oog op de 14e Ministeriële Conferentie van de WTO in Yaoundé, 26 t/m 29 maart 2026 (2025/2875(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien de overeenkomst van Marrakesh van 15 april 1994 tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie (WTO),
- gezien de ministeriële verklaring die is aangenomen op 14 november 2001 tijdens de Ministeriële Conferentie van de WTO in Doha,
- gezien zijn eerdere resoluties over de WTO, met name die van 8 februari 2024 over multilaterale onderhandelingen met het oog op de 13e Ministeriële Conferentie van de WTO in Abu Dhabi¹, die van 25 november 2021 over multilaterale onderhandelingen met het oog op de 12e Ministeriële Conferentie van de WTO in Genève², die van 29 november 2018 getiteld “WTO: de weg vooruit”³ en die van 28 november 2019 over de crisis van de WTO-Beroepsinstantie⁴,
- gezien de slotdocumenten die met eenparigheid zijn aangenomen tijdens de jaarlijkse zittingen van de Parlementaire Conferentie van de WTO op 25 februari 2024 in Abu Dhabi, op 7 december 2018 in Genève en op 10 december 2017 in Buenos Aires,
- gezien de resultaten van de 13e Ministeriële Conferentie van de WTO (MC13) in februari 2024 in Abu Dhabi, met onder andere de goedkeuring van de ministeriële verklaring van Abu Dhabi, waarin handel wordt gekoppeld aan de Agenda 2030 van de VN, en de toetreding van de Comoren en Oost-Timor tot de WTO, maar geen overeenkomst over belangrijke gebieden zoals visserijsubsidies, landbouw en een hervorming van de geschillenbeslechting,
- gezien de inwerkingtreding op 15 september 2025 van de WTO-overeenkomst inzake visserijsubsidies, die de leden ertoe verplicht iets te doen aan de miljarden dollars die

¹ PB C, C/2024/6342, 7.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6342/oj>.

² PB C 224 van 8.6.2022, blz. 89.

³ PB C 363 van 28.10.2020, blz. 113.

⁴ PB C 232 van 16.6.2021, blz. 62.

- jaarlijks worden besteed aan de schadelijkste subsidies die bijdragen tot de uitputting van de mariene visbestanden,
- gezien de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de VN,
 - gezien de Overeenkomst van Parijs binnen het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, die sinds november 2016 van kracht is,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 18 februari 2021 getiteld “Evaluatie van het handelsbeleid – Een open, duurzaam en assertief handelsbeleid” en de bijlage daarbij getiteld “Hervorming van de WTO: naar een duurzaam en doeltreffend multilateraal handelsstelsel” (COM(2021)0066),
 - gezien artikel 136, lid 2, van zijn Reglement,
 - gezien de ontwerpresolutie van de Commissie internationale handel,
- A. overwegende dat de WTO is opgericht om de liberalisering van de handel in goederen en diensten te stimuleren, het multilateralisme te versterken en een eerlijk, open, inclusief, op regels gebaseerd en niet-discriminerend multilateraal handelsstelsel te bevorderen, teneinde de uitwisseling van goederen en diensten te vergemakkelijken, kansen te bieden voor werkgelegenheid, groei en welvaart, en het welzijn van mensen overal ter wereld te verbeteren; overwegende dat het handelsbeleid van de EU tot doel heeft een bijdrage te leveren aan de harmonieuze ontwikkeling van de wereldhandel, aan de geleidelijke afschaffing van de beperkingen voor het internationale handelsverkeer en voor buitenlandse directe investeringen, en aan de vermindering van de douane- en andere belemmeringen; overwegende dat het mandaat van de WTO er in de eerste plaats in bestaat markttoegang, voorspelbaarheid en rechtszekerheid in de internationale handel te waarborgen, en dat de WTO zich niet mag ontwikkelen tot een algemeen beleidsforum dat verder gaat dan haar kerntaken op handelsgebied; overwegende dat handel van vitaal belang is en een essentieel instrument om de inspanningen ter bevordering van duurzame groei en ter verbetering van de levensstandaard te ondersteunen en aan te vullen, en om te zorgen voor volledige werkgelegenheid van betere kwaliteit en voor een groot en gestaag groeiend volume aan reëel inkomen, met inachtneming van de doelstelling van duurzame ontwikkeling;
- B. overwegende dat het multilaterale handelsstelsel voor ernstige politieke en institutionele uitdagingen staat; overwegende dat deze uitdagingen niet alleen zijn toe te schrijven aan institutionele tekortkomingen, maar ook aan de toename van unilaterale en protectionistische maatregelen, met inbegrip van uitvoerbeperkingen, discriminerende subsidies en oneerlijke handelspraktijken, die het vertrouwen ondergraven, internationale waardeketens versnipperen en de wereldeconomie en welvaart schaden; overwegende dat de huidige onrust in de wereldhandel leidt tot enorme onzekerheid en economische kosten over de hele wereld, waaruit duidelijk blijkt dat voorspelbare, stabiele en eerlijke regels van vitaal belang zijn om de handel te laten gedijen;
- C. overwegende dat het multilaterale handelsstelsel zeer levendig en actief blijft en dat 72 % van de wereldhandel vandaag de dag nog steeds plaatsvindt volgens de regels met betrekking tot de status van meest begunstigde natie (MFN); overwegende dat dit aantoont dat de WTO een essentieel kader van voorspelbaarheid en stabiliteit blijft

bieden voor de wereldhandel, en dat de bescherming van haar kernbeginselen en -regels cruciaal blijft;

- D. overwegende dat samenwerking en contact met ontwikkelingslanden van vitaal belang zijn voor de handhaving van de multilaterale, op regels gebaseerde orde; overwegende dat deze samenwerking moet steunen op wederzijds respect en een daadwerkelijke inzet voor de bevordering van de internationale samenwerking;
- E. overwegende dat het mondiale handelslandschap de afgelopen 30 jaar is veranderd, onder meer door de economische vooruitgang van belangrijke G20-landen en veranderingen in hun relatieve aandeel in de wereldhandel, en door een groter en diverser WTO-lidmaatschap; overwegende dat de WTO moeite heeft gehad om bij de nieuwe economische en handelsrealiteit aan te sluiten en daardoor niet in staat is geweest een ambitieuze agenda uit te voeren, vanwege haar vele leden en uiteenlopende belangen; overwegende dat het mondiale handelssysteem ernstig onder druk komt te staan als gevolg van het toenemende protectionisme in het handelsbeleid van de VS, maar ook als gevolg van het niet-marktgerelateerde beleid en de niet-marktpraktijken van China, die leiden tot overcapaciteit en marktverstoringen in het systeem;
- F. overwegende dat de WTO een unieke multilaterale organisatie is in die zin dat elk WTO-lid op gelijke voet deelneemt, de WTO bindende regels voor de handel tussen haar leden vaststelt en handhaaft en dat zij wordt geschraagd door een juridisch bindend systeem voor geschillenbeslechting; overwegende dat een goed functionerend, op regels gebaseerd multilateraal handelssysteem van essentieel belang is voor de waarborging van het concurrentievermogen van de Europese economie, de versterking van de veerkracht van de toeleveringsketen en de ondersteuning van de strategische veerkracht van de EU in het algemeen;
- G. overwegende dat de huidige subsidieregels van de WTO niet zijn aangepast aan de veranderende omstandigheden in de wereldhandel; overwegende dat het met de achterhaalde regels niet is gelukt versturende overheidsinterventies te beperken; overwegende dat eerlijke concurrentie en het beperken van overloopeffecten van industriebeleid cruciale voorwaarden zijn voor de verwezenlijking van de industrialiseringsdoelstellingen van ontwikkelingslanden;
- H. overwegende dat de WTO aan deze nieuwe realiteit moet worden aangepast en moet worden gemoderniseerd om geschikt te zijn voor de 21e eeuw en om nieuwe uitdagingen in verband met de groene en de digitale transitie aan te pakken;
- I. overwegende dat, in tegenstelling tot de argumenten van tegenstanders van het moratorium op elektronische handel, uit een VN-verslag over handel en ontwikkeling uit 2025⁵ is gebleken dat de inkomsten uit digitale belastingen beperkt zouden zijn en het concurrentievermogen en de handel zouden kunnen ondermijnen;
- J. overwegende dat de WTO-overeenkomst inzake visserijsubsidies, waarover tijdens de 12e Ministeriële Conferentie overeenstemming is bereikt en die in september 2025 in werking is getreden, de eerste multilaterale handelsovereenkomst ooit is waarin milieuduurzaamheid centraal staat en waarin een bindende reeks mondiale regels is

⁵ Conferentie van de Verenigde Naties voor handel en ontwikkeling, “Indirect taxation of e-commerce and digital trade – Implications for developing countries”, 2025.

vastgesteld om naar schatting 22 miljard USD per jaar aan schadelijke subsidies van regeringen aan de visserijsector te helpen beteugelen, zoals voorgeschreven in SDG 14.6;

- K. overwegende dat voedselzekerheid een uitdaging blijft, aangezien in 2022 258 miljoen mensen werden ingedeeld als mensen in een crisis of in ernstigere fasen van acute voedselonzekeerheid, tegenover 193 miljoen in 2021; overwegende dat in de in het kader van de Uruguayronde gesloten WTO-overeenkomst inzake landbouw expliciet wordt erkend dat het bij het voeren van onderhandelingen belangrijk is om rekening te houden met voedselzekerheid; overwegende dat handel de beschikbaarheid van voedsel kan verbeteren in regio's waar slechts een beperkte hoeveelheid voedsel beschikbaar is en dat handel ook kan bijdragen tot een betere economische toegang tot voedsel, door werkgelegenheidskansen te creëren en het inkomen te verhogen;
 - L. overwegende dat de Beroepsinstantie van de WTO sinds 11 december 2019 niet langer operationeel is, waardoor de functionele, onafhankelijke en onpartijdige beroepsfase van geschillenbeslechting tot stilstand is gekomen; overwegende dat de door een bemiddelaar geleide discussie over de hervorming van de geschillenbeslechting sinds de MC13 nog niet tot een bevredigend resultaat heeft geleid;
 - M. overwegende dat het Europees Parlement, samen met de Interparlementaire Unie, al meer dan 20 jaar een cruciale rol speelt bij het voorzien van de WTO van een parlementaire dimensie, via de Parlementaire Conferentie van de WTO;
 - N. overwegende dat de organisatoren tijdens het Openbaar WTO-forum van 17 en 18 september 2025 actief een sterkere en gestructureerde betrokkenheid van de particuliere sector hebben aangemoedigd, waarbij zij de essentiële rol van de particuliere sector bij de ondersteuning van een open, voorspelbaar en inclusief multilateraal handelstelsel hebben erkend;
 - O. overwegende dat de 14e Ministeriële Conferentie van de WTO (MC14) van 26 november t/m 29 maart 2026 zal plaatsvinden in Yaoundé, Kameroen;
1. herhaalt zich volledig te zullen blijven inzetten voor het multilateralisme, dat van blijvende waarde is, en onderstreept dat een gemoderniseerd multilateraal stelsel voor het regelen van de wereldhandel van essentieel belang is; roept ertoe op een handelsagenda te formuleren die gebaseerd is op een open en eerlijke op regels gebaseerde handel in ieders belang, die bijdraagt tot duurzame economische ontwikkeling en die aldus de vrede en de veiligheid versterkt; benadrukt dat de WTO de verwezenlijking moet bevorderen van sociale en milieurechten, met inbegrip van de SDG's, en ervoor moet zorgen dat multilateraal overeengekomen en geharmoniseerde regels door iedereen worden toegepast;
 2. dringt er bij alle WTO-leden op aan zich in te zetten voor een succesvol resultaat van de MC14, gezien de existentiële dreiging waarmee het multilaterale handelstelsel wordt geconfronteerd; is van mening dat de MC14 het uitgangspunt moet zijn voor het bevorderen en moderniseren van de WTO, om ervoor te zorgen dat deze een rol kan spelen bij het aanpakken van de uitdagingen van de 21e eeuw; verzoekt de WTO werk te maken van het bijeenroepen van jaarlijkse ministeriële conferenties, in plaats van de huidige tweejaarlijkse cyclus, teneinde de politieke sturing, de verantwoordingsplicht en het vermogen van de WTO om tijdig te reageren op mondiale handelsuitdagingen te

versterken;

Modernisering van de WTO

3. verzoekt de WTO-leden een alomvattend pakket goed te keuren ter herziening van de taken van de WTO op het gebied van toezicht, onderhandelingen, overleg en geschillenbeslechting; staat volledig achter het door een bemiddelaar geleide proces voor de modernisering van de WTO en de agenda hiervan voor de MC14 inzake een alomvattende modernisering, en is het eens met de drie door de bemiddelaar voorgestelde trajecten, namelijk bestuur, billijkheid (gelijk speelveld en evenwichtige handel) en “vraagstukken van deze tijd”; dringt aan op de goedkeuring van een duidelijke routekaart voor hervormingen tijdens de MC14, om ervoor te zorgen dat overeenstemming over modernisering kan worden bereikt tijdens de 15e Ministeriële Conferentie;
4. beklemtoont dat voorspelbaarheid de hoeksteen van het multilaterale handelsstelsel blijft en dat kernregels van de WTO, onder meer inzake de bepaling van de douanewaarde, sanitaire en fytosanitaire maatregelen, technische handelsbelemmeringen, handelsfacilitatie en intellectuele eigendom, regeringen en bedrijven wereldwijd essentiële rechtszekerheid blijven bieden;
5. is van mening dat de praktijk van het gelijkstellen van consensus aan unanimiteit in de besluitvorming onder de 166 WTO-leden heeft bijgedragen tot verlamming; benadrukt dat de WTO moet leren van andere internationale organisaties en andere besluitvormingsbenaderingen moet invoeren, en dat zij een constructief gesprek moet voeren over de praktijk van consensus, die zij moet onderscheiden van unanimiteit; benadrukt dat de WTO op zoek moet naar een doeltreffender en flexibeler besluitvorming, met inbegrip van de toepassing van het concept van “verantwoordelijke consensus”, waarbij de leden zouden worden aangemoedigd hun vetorecht alleen uit te oefenen indien nodig en eventuele uitoefening duidelijk te motiveren, wat bevorderlijk is voor de verantwoordingsplicht en voor constructieve deelname; benadrukt voorts dat de WTO ook moet onderzoeken of er een beheers- of uitvoerend orgaan kan worden opgericht met een specifieke rol bij het vaststellen van de agenda of toezichthoudende functies, naar het voorbeeld van de raden van bestuur van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank;
6. moedigt de voortgang van onderhandelingen over multilaterale overeenkomsten aan, maar benadrukt tegelijkertijd dat het makkelijker moet worden gemaakt om plurilaterale overeenkomsten te integreren in de multilaterale architectuur, zodat vooruitgang kan worden geboekt op gebieden waar er onvoldoende overeenstemming bestaat tussen alle leden; onderstreept dat open plurilaterale initiatieven alle bereidwillige leden in staat moeten stellen verder te gaan; herhaalt daarom zijn oproep aan de WTO-leden om na te denken over een manier om een nieuw stelsel te ontwikkelen waarbij één lid of een groep niet-deelnemende leden nauwere samenwerking in het kader van een plurilateraal initiatief niet kan blokkeren, met name wanneer deze gebaseerd is op het beginsel van de meest begunstigde natie en de voordelen dus van toepassing zijn op het lidmaatschap als geheel, en op basis daarvan een eenvoudig mechanisme vast te stellen om de zo gesloten overeenkomsten te integreren in de WTO-structuur;

7. betreft de toename van protectionistisch handelsbeleid over de hele wereld en het besluit van de VS om zonder enige rechtvaardiging af te wijken van het MFN-beginsel en extra invoerrechten op te leggen aan handelspartners, waaronder de EU; verzoekt de Verenigde Staten constructief samen te werken met WTO-leden om het multilaterale handelsstelsel te versterken in plaats van te ondermijnen, en zo mondiaal leiderschap te tonen, en tijdens de MC14 concrete resultaten te boeken; is ingenomen met het feit dat de Verenigde Staten een ambassadeur bij de WTO hebben benoemd;
8. bevestigt andermaal dat het MFN-beginsel een hoeksteen vormt van het multilaterale handelsstelsel; wijst op de centrale rol dat dit beginsel speelt bij de waarborging van non-discriminatie, voorspelbaarheid en eerlijkheid in de internationale handel; benadrukt dat modernisering van de WTO moet plaatsvinden door het stelsel te wijzigen in plaats van het terzijde te schuiven;
9. stelt vast dat India de ambitie heeft om de reeds lang bestaande kwestie aan te pakken van het aanhouden van publieke voorraden ter waarborging van de voedselvoorzieningszekerheid, maar betreurt het dat India zich niet aansluit bij de standpunten van de EU over het moratorium op elektronische handel, de onderhandelingen over visserijsubsidies en de algemene vooruitgang op het gebied van plurilaterale onderhandelingen; verzoekt India andere WTO-leden toe te staan vooruitgang te boeken met betrekking tot al deze kwesties; betreurt voorts dat India zich kant tegen een uitbreiding van het WTO-mandaat met nieuwe kwesties in verband met het klimaat, arbeid en gender; verzoekt de Commissie deze kwesties ook aan de orde te stellen in de onlangs gesloten handelsovereenkomst tussen de EU en India;
10. neemt kennis van het besluit van China om in toekomstige WTO-overeenkomsten af te zien van de voordelen van speciale en gedifferentieerde behandeling in het kader van de WTO, zoals andere grote ontwikkelingslanden reeds hebben gedaan; verzoekt China ervoor te zorgen dat deze toezegging ook met terugwerkende kracht tot uiting komt in de uitvoering van de huidige WTO-overeenkomsten;
11. wijst erop dat het grootschalige gebruik door China van staatsbedrijven, niet-transparante subsidies en door de staat geleid industriebeleid nog altijd aanzienlijke overcapaciteiten en verstoringen van de wereldhandel veroorzaakt; betreurt het dat China handel en afhankelijkheid inzet als wapen en een systeem van uitvoercontroles handhaaft zonder rechtvaardiging voor tweërlei gebruik; verzoekt China zijn WTO-verbintenissen in overeenstemming te brengen met zijn economisch gewicht en te werken aan een gelijk speelveld, deze kwesties aan te pakken en bij te dragen tot de modernisering van de WTO;
12. onderstreept dat gelijkgestemde partners die zich inzetten voor de handhaving en versterking van de op regels gebaseerde multilaterale handelsorde, met de WTO als kern, nog nauwer moeten samenwerken; dringt er in deze uitdagende context op aan dat de EU zich blijft inzetten om een betrouwbare partner te zijn en op regels gebaseerde handel te ondersteunen;
13. verzoekt de WTO-leden opnieuw een volledig functionerend, onafhankelijk, bindend, tweeledig systeem voor geschillenbeslechting in te stellen als onmisbare pijler van voorspelbaarheid, om ervoor te zorgen dat de regels worden gehandhaafd door middel van wetgeving in plaats van unilaterale maatregelen, ongeacht de economische omvang of macht van de leden;

14. is ingenomen met het feit dat 58 WTO-leden (die bijna 60 % van de wereldhandel vertegenwoordigen) zich hebben aangesloten bij de tijdelijke regeling met verschillende partijen inzake beroep en arbitrage (Multi-Party Interim Appeal Arbitration Arrangement, MPIA), als tijdelijke maatregel totdat weer een volledig functionerend WTO-systeem voor geschillenbeslechting operationeel is; verzoekt de andere leden zich bij de MPIA aan te sluiten, om blijk te geven van hun inzet voor een eerlijk en goed functionerend systeem voor geschillenbeslechting; benadrukt dat de MPIA een tijdelijke en vrijwillige oplossing is en geen permanente vervanging mag worden voor een multilateraal beroepsmechanisme dat van toepassing is op alle WTO-leden;

Gelijk speelveld

15. benadrukt dat billijkheid de basis vormt van een duurzaam en geloofwaardig stelsel; merkt op dat de huidige versturende overheidsinterventies, waaronder grootschalige industriële subsidies en niet-marktpraktijken, die hebben geleid tot spanningen tussen de leden en tot dure subsidiewedlopen, hebben aangetoond dat de huidige subsidieregels niet zijn aangepast aan de veranderende omstandigheden in de wereldhandel; is van oordeel dat de hervorming van de WTO-regels inzake industriële subsidies en overheidsinterventies moet steunen op drie complementaire pijlers: verbeterde transparantie- en kennisgevingsvoorschriften, strengere en duidelijkere regels en doeltreffendere oplossingen voor het aanpakken van negatieve overloopeffecten en overcapaciteit; dringt erop aan dat deze onderwerpen worden behandeld als centraal onderdeel van de modernisering van de WTO, op gelijke voet met andere onderwerpen in verband met de modernisering; spreekt zijn steun uit voor het proces van informele beraadslagingen als middel om het gedeelde begrip onder WTO-leden te vergroten en de weg vrij te maken voor regelgeving;
16. benadrukt dat de WTO-regels en toekomstige regelgeving verenigbaar moeten zijn met de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs en andere relevante multilaterale milieuovereenkomsten en de transitie naar klimaatneutrale economieën moeten ondersteunen, en ook negatieve overloopeffecten zoals overcapaciteit en koolstofintensieve toeleveringsketens doeltreffend moeten aanpakken, waarbij ongerechtvaardigde handelsbeperkingen moeten worden vermeden;

Ontwikkelingsdimensie

17. is ingenomen met de inwerkingtreding in september 2025 van de eerste overeenkomst inzake visserijsubsidies; benadrukt dat het van cruciaal belang is ook snel overeenstemming te bereiken over regels inzake visserijsubsidies die overcapaciteit en overbevissing in de hand werken, die ruim de helft van alle visserijsubsidies uitmaken, teneinde uitputting van de mariene biologische hulpbronnen te voorkomen en een duurzaam beheer ervan mogelijk te maken, met inachtneming van het feit dat een speciale en gedifferentieerde behandeling moet worden gevolgd als bedoeld in SDG 14.6;
18. benadrukt dat de ontwikkelingsdimensie van de WTO moet worden versterkt en gemainstreamd, onder meer via het moderniseringsproces van de WTO, door de diversiteit van de economische situaties van ontwikkelingslanden te erkennen en een uniforme toepassing van bijzondere en gedifferentieerde behandeling te vermijden en door de bepalingen inzake bijzondere en gedifferentieerde behandeling gedetailleerder te maken en meer gebaseerd op bewijs en behoeften, en deze regelmatig te herzien, met

inbegrip van duidelijke graduatiemechanismen, zodat deze beter kunnen beantwoorden aan de behoeften van ontwikkelingslanden, met inbegrip van de minst ontwikkelde landen; onderstreept voorts dat de zelfbeoordeling van de leden met betrekking tot de status van ontwikkelingsland niet het enige criterium voor bijzondere en gedifferentieerde behandeling kan blijven en pleit voor de invoering van objectieve en transparante criteria die regelmatig worden herzien en waarbij voldoende flexibiliteit wordt geboden aan de armste en kwetsbaarste landen;

19. is ingenomen met de afronding van de onderhandelingen over de overeenkomst ter facilitering van ontwikkelingsinvesteringen, die beoogt een eerlijker, transparanter, efficiënter en voorspelbaarder klimaat voor het faciliteren van grensoverschrijdende investeringen tot stand te brengen en ontwikkelingslanden te laten participeren in mondiale investeringsstromen; is ingenomen met de steun van 128 leden (van de 166), waaronder 91 ontwikkelingslanden (waarvan 27 minst ontwikkelde landen), en dringt er bij de overige leden op aan hun verzet te staken en deze overeenkomst op te nemen in het WTO-reglement, in bijlage 4: plurilaterale handelsovereenkomsten;
20. beklemtoont dat vooruitgang moet worden geboekt in de landbouwonderhandelingen met het oog op het bereiken van geloofwaardige resultaten met betrekking tot onderwerpen zoals het aanhouden van publieke voorraden ter waarborging van de voedselvoorzieningszekerheid, binnenlandse steun, markttoegang, katoen, exportbeperkingen en mededinging bij uitvoer, en de versterking van de landbouwsector, om op de huidige uitdagingen, onder andere in verband met inkomens op het platteland en milieuduurzaamheid, te kunnen inspelen; onderstreept dat de besprekingen niet alleen gericht moeten zijn op het verminderen van handelsversturende interne steun, maar ook op het integreren in de landbouwbesprekingen van relevante mondiale uitdagingen, zoals voedselzekerheid en duurzaamheid;

Digitale dimensie

21. verzoekt de WTO-leden tijdens de MC14 het werkprogramma inzake elektronische handel en het moratorium op douanerechten op elektronische transmissies te verlengen; is van mening dat het vinden van een permanente oplossing voor het niet heffen van douanerechten op elektronische transmissies van cruciaal belang is voor bedrijven wereldwijd, met inbegrip van bedrijven in ontwikkelingslanden;
22. verzoekt de WTO-leden de opname van de overeenkomst inzake elektronische handel in het kader van de WTO met voorrang te steunen; wijst erop dat de overeenkomst de eerste mondiale regels voor digitale handel bevat, waarmee een eerlijk, voorspelbaar en transparant kader tot stand wordt gebracht dat consumenten en bedrijven ten goede komt door grensoverschrijdende transacties te vergemakkelijken, belemmeringen weg te nemen en innovatie en vertrouwen te bevorderen; benadrukt dat de overeenkomst zowel ten goede moet komen aan de ontwikkelingslanden en de minst ontwikkelde landen als aan geavanceerde economieën; is ingenomen met de initiatieven en programma's voor capaciteitsopbouw in het kader van de overeenkomst, ter ondersteuning van de inspanningen van de ontwikkelingslanden en de minst ontwikkelde landen om de mogelijkheden van de digitale handel te benutten; wijst er nogmaals op dat de overeenkomst voor de ondersteuning van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen belangrijk is; steunt de inspanningen van de mede-organisatoren om tot een snelle uitvoering van de overeenkomst te komen;

23. wijst op het toenemende belang van AI-systemen (artificiële intelligentie) in de internationale handel; dringt in dit verband aan op meer internationale samenwerking op het gebied van AI-regelgeving en -beleid, met inachtneming van het recht van WTO-leden om regelgeving vast te stellen; onderstreept dat de WTO op zinvolle wijze moet bijdragen aan de ontwikkeling van een robuust, veilig, inclusief en betrouwbaar AI-governancekader voor handel, onder meer door middel van de oprichting van een speciale WTO-werkgroep voor artificiële intelligentie, om de dialoog, de uitwisseling van kennis en de samenwerking tussen de leden op het gebied van regelgeving en beleid met betrekking tot AI te vergemakkelijken;

Betrokkenheid van het Parlement

24. verzoekt de Commissie en de Raad ervoor te zorgen dat het Parlement nauw betrokken blijft bij de voorbereidingen van de 14e Ministeriële Conferentie en dat het tijdens de MC14 voortdurend op de hoogte wordt gehouden en wordt geraadpleegd;
 25. verzoekt de leden van de WTO voor democratische legitimiteit en transparantie te zorgen door de parlementaire dimensie van de WTO en de Parlementaire Conferentie van de WTO te versterken; looft het belangrijke werk van de gezamenlijke Parlementaire Conferentie van het Europees Parlement en de Interparlementaire Unie over de WTO; onderstreept dat ervoor gezorgd moet worden dat parlamentsleden een betere toegang hebben tot alle onderhandelingen op het gebied van handel en dat zij worden betrokken bij het opstellen en uitvoeren van besluiten van de WTO; moedigt leiders aan een nieuw narratief inzake handel te ondersteunen, waarbij handel wordt gezien als een middel om duurzaamheid, veiligheid en inclusiviteit te realiseren, in plaats van als een belemmering daarvoor;
 26. verzoekt de WTO-leden de besprekingen met alle belanghebbenden, zoals het maatschappelijk middenveld, bedrijven en vakbonden, te intensiveren en nauwer samen te werken met andere internationale organisaties, zoals de Internationale Kamer van Koophandel, de Internationale Arbeidsorganisatie en het VN-systeem in ruimere zin; verwacht van regeringsleiders dat zij op elk niveau intensiever communiceren over de voordelen van op regels gebaseerde handel;
-
- ◦
27. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de directeur-generaal van de Wereldhandelsorganisatie en de secretaris-generaal van de Interparlementaire Unie.

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet